

JAARVERSLAG 2021
VERANTWOORDINGSDOCUMENT

Lentiz, wendbaar en veerkrachtig

Lentiz onderwijsgroep
Schiedamsedijk 114
3134 KK Vlaardingen

Postbus 3040
3130 CA Vlaardingen

T (010) 434 99 25
E info@lentiz.nl
W www.lentiz.nl

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	4
LEESWIJZER	5
BESTUURSVERSLAG	6
1. VISIE EN BESTURING	7
1.1 Bericht van de raad van bestuur	7
1.2 Hoofdlijnen strategisch beleid.....	9
1.3 Organisatiestructuur.....	10
1.4 Naleving branchecodes	10
1.5 Bericht van de raad van toezicht	11
1.6 Bericht van de medezeggenschapsraad	16
1.7 Omgeving (integrale gebiedsbenadering)	17
2. THEMA'S VANUIT WET- EN REGELGEVING	24
2.1 Middelbaar beroepsonderwijs	25
2.2 Voortgezet onderwijs	40
2.3 Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	41
3. RISICOMANAGEMENT	47
3.1 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	47
3.2 Risicoprofiel	50
4. BEDRIJFSVOERING	51
4.1 Inleiding	51
4.2 Inrichting ICT.....	51
4.3 Huisvesting.....	53
4.4 Duurzaamheid	55
4.5 Personeel – sociale paragraaf.....	56
4.6 Onderwijsprestaties: indicatoren voor het mbo	68
4.7 Onderwijsprestaties: indicatoren voor het voortgezet onderwijs	70
4.8 Financieel beleid	73
4.9 Samenwerkingsverbanden en verbonden partijen	79
5. TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN	81
5.1 Ontwikkelingen per beleidsterrein.....	81
5.2 Toekomstige ontwikkelingen (continuïteitsparagraaf)	83
JAARREKENING	88
Balans per 31 december 2021.....	89
Staat van baten en lasten over 2021	90
Kasstroomoverzicht over 2021.....	91
Toelichting op de jaarrekening	92
Toelichting behorende tot de balans.....	96
Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten	101
Model E: verbonden partijen.....	104
Model G: verantwoording subsidies.....	105
Wet bezoldiging topfunctionarissen.....	106
Gebeurtenissen na balansdatum.....	108
Voorstel bestemming van het exploitatiesaldo.....	109
OVERIGE GEGEVENS	110
Gegevens rechtspersoon	110
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	111
BIJLAGE 1 Verantwoording voortgang Kwaliteitsagenda 2021	116

Colofon

Redactie: Charlotte Moerman – Schrijfbedrijf & Hidde van den Brink Concept & Content
Eindredactie: Lentiz onderwijsgroep PR & Communicatie, Alma Schippers
Hoofdredactie: Lentiz onderwijsgroep raad van bestuur, Rick van Dam

Copyright © juni 2022, Lentiz onderwijsgroep

Niets uit deze uitgave mag op enige wijze worden veelevoudigd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Lentiz onderwijsgroep.

VOORWOORD

Even overwogen we het voorwoord van het jaarverslag 2020 hier te kopiëren. Want ook in 2021 kregen we een aanzienlijk deel van het jaar te maken met corona en de bijbehorende beheersmaatregelen. Dat betekende – opnieuw – dat er een groot beroep werd gedaan op de flexibiliteit en creativiteit van collega's, leerlingen, studenten, ouders en samenwerkingspartners in de regio.

Anders dan in 2020, leken we aan het eind van dit verslagjaar het ergste achter de rug te hebben. Voorzichtig kunnen we terugkijken op een bijzondere en bijzonder intensieve periode. Alles wat standaard was, viel weg. In plaats daarvan gingen we een twee jaar durend leertraject in, waarin allerlei processen opnieuw moesten worden uitgevonden. Terugkijkend blijft dit beeld ons bij: elke Lentiz-collega heeft zijn stinkende best gedaan om er in die vreemde tijd altijd te zijn voor onze leerlingen en studenten. Daarvoor verdienen zij alle lof.

Wat mooi was om te zien: de regionale binding van de Lentiz-scholen bleek ijzersterk. Initiatieven om ons onderwijs te verbinden met de regionale bedrijvigheid liepen gewoon door. In het klein, in het kader van het leren van de toekomst. En in het groot, bijvoorbeeld op de verschillende campussen die er al zijn of die in ontwikkeling zijn. Veel bedrijven en andere samenwerkingspartners dachten met ons mee hoe we zaken als stages en andere werkervaringsmomenten konden laten doorgaan, desnoods in aangepaste vorm. Daardoor maakten veel van onze leerlingen en studenten gelukkig toch mee hoe het is om je te bewegen in de dynamiek van een échte werkomgeving.

Die dynamiek van de werkomgeving is groter dan ooit. We zien dat bedrijven zitten te springen om mensen met een open blik en een creatieve geest, die kunnen meebewegen met de uitdagingen van een veranderende wereld. In ons strategisch meerjarenplan Toekomstmakers legden we al ruim vóór corona vast dat we onze leerlingen en studenten precies die life skills willen meegeven. Met zijn nadruk op eigenschappen als weerbaarheid, veerkracht en innovatiekracht zat dat strategisch meerjarenplan nog dichter op de tijdgeest dan we vooraf hadden kunnen denken.

In 2021 gaven we de aanzet voor een nieuw strategisch meerjarenplan, dat in 2022 wordt vastgesteld. Vaststaat dat dat plan uitgaat van het Lentiz dna en zal voortbouwen op de basis van het vorige. Want als corona ons iets heeft geleerd is het dit: een voorbereiding op het onbekende is de beste leerschool die we onze leerlingen en studenten kunnen bieden.

Gert Kant en Rick van Dam
Raad van bestuur Lentiz onderwijsgroep

LEESWIJZER

Dit verantwoordingsdocument vormt samen met ons publieksjaarverslag het complete jaarverslag 2021 van Lentiz onderwijsgroep.

In het publieksjaarverslag ontdekt u waarvoor onze leerlingen, studenten, medewerkers en relaties zich in 2021 met hart en ziel hebben ingezet. Sinds enkele jaren werken we voor onze publieksverslaglegging met een zogenaamd continuous report. Dit houdt in dat we gedurende het jaar verantwoorden wat we doen, niet alleen achteraf. Het continuous report staat op een digitaal platform, www.lentiz.nl/continuu. Hier plaatsen we het hele jaar artikelen, filmpjes en berichten.

Dit verantwoordingsdocument bevat onder meer het bestuursverslag, de jaarrekening en overige gegevens. Met deze informatie leggen we verantwoording af aan het ministerie van OCW en aan onze stakeholders.

Het document is te raadplegen via www.lentiz.nl/jaarverslag. We hechten waarde aan de mening van iedereen die zich betrokken voelt bij Lentiz en willen blijvend in dialoog zijn. Heeft u vragen of opmerkingen over dit jaarverslag of over onze organisatie? Dan horen we die graag. Reageer via:

Lentiz onderwijsgroep
Postbus 3040
3130 CA Vlaardingen
T (010) 434 99 25
E info@lentiz.nl
W www.lentiz.nl

BESTUURSVERSLAG

1. VISIE EN BESTURING

1.1 Bericht van de raad van bestuur

Organisatie

Lentiz onderwijsgroep bestaat uit acht scholen voor voortgezet onderwijs (vo: vmbo, havo en vwo) en zes scholen voor middelbaar beroepsonderwijs (mbo) in de groene sector. Deze veertien unieke scholen bevinden zich in de economische regio's Greenport West-Holland (Westland, Oostland en Barendrecht), Mainport (groen en food in de stad), het vitale platteland van Midden-Delfland en Goeree-Overflakkee en de metropoolregio Rotterdam Den Haag. De scholen zijn verspreid over acht gemeenten.

Zo'n 940 medewerkers zetten zich dagelijks met hart en ziel in voor ruim 7.600 leerlingen en studenten die onderwijs volgen in zowel voltijd- als deeltijdopleidingen. Daarnaast leiden we jaarlijks 4.600 cursisten op in de vorm van contractactiviteiten. In het onderwijs worden de leerlingen en studenten voorbereid op de toekomst. Ze worden gestimuleerd om het beste uit zichzelf te halen, zodat zij Lentiz verlaten met een waarde(n)vol diploma: goed toegerust om hun en onze toekomst mede vorm te geven. Lentiz vindt het belangrijk dat leerlingen en studenten niet alleen kennis krijgen aangeboden, maar ook een moreel kompas en vaardigheden om zich verder te ontwikkelen.

INTEGRALE GEBIEDSBENADERING **Lentiz**

NAALDWIJK

- Floracollege, VMBO
- Dalton MAVO, MAVO
- Dalton Het Groene Lyceum, VMBO-MBO
- MBO Westland, MBO
- Cursus & Consult, CONTRACTONDERWIJS

BLEISWIJK

- MBO Oostland, MBO

MAASSLUIS

- Revis MAVO, MAVO
- Revislyceum, HAVO VWO

MAASLAND

- VMBO Maasland, VMBO
- MBO Maasland, MBO

VLAARDINGEN

- Groen van Prinstererlyceum, MAVO HAVO VWO
- Geuzencollege, VMBO

SCHIEDAM

- LIFE College, VMBO MBO

BARENDRECHT

- MBO Barendrecht, MBO

MIDDELHARNIS

- MBO Middelharnis, MBO

lentiz.nl

Onze vo-scholen:

- Lentiz | VMBO Maasland, Maasland;
- Lentiz | Revislyceum, Maassluis;
- Lentiz | Revis MAVO, Maassluis;
- Lentiz | Dalton MAVO & Het Groene Lyceum, Naaldwijk;
- Lentiz | Floracollege, Naaldwijk;
- Lentiz | VMBO LIFE College, Schiedam;
- Lentiz | Geuzencollege, Vlaardingen;
- Lentiz | Groen van Prinstererlyceum, Vlaardingen.

Onze mbo-scholen:

- Lentiz | MBO Maasland, Maasland;
- Lentiz | MBO Westland (vormt samen met ROC Mondriaan en Albeda het MBO Westland), Naaldwijk;
- Lentiz | MBO LIFE College, Schiedam;
- Lentiz | MBO Oostland, Bleiswijk;
- Lentiz | MBO Barendrecht, Barendrecht;
- Lentiz | MBO Middelharnis, Middelharnis.

1.1.1 Stichting en bevoegd gezag

Lentiz onderwijsgroep is een stichting. Het bevoegd gezag wordt gevormd door de raad van bestuur, die verantwoordelijkheid aflegt aan de raad van toezicht. De raad van bestuur bestond in 2021 uit:

- Gert Kant, voorzitter;
- Rick van Dam, lid.

De heer Kant vervulde in 2021 de volgende nevenfuncties:

- voorzitter van RECER, economische adviesraad Midden-Delfland;
- lid van de raad van toezicht van stichting Ontwikkelcentrum;
- lid van het dagelijks bestuur van stichting Greenport West-Holland;
- voorzitter van het bestuur van stichting Greenport Horti Campus;
- lid van het bestuur van stichting Food Innovation Academy;
- secretaris van het bestuur van stichting Equestrum;
- voorzitter van het bestuur van stichting World Horti Center;
- lid van het bestuur CIV Groen en voorzitter van het praktijkcluster Tuinbouw & Uitgangsmaterialen.

Er is geen sprake van bezoldiging binnen deze nevenfuncties en derhalve geen sprake van cumulatie van bezoldiging voor de WNT. Er is, in de relatie tot de vereisten die worden gesteld vanuit de Code Goed Onderwijsbestuur VO en Code goed bestuur in het mbo, geen sprake van conflicterende nevenfuncties.

De heer Van Dam vervulde in 2021 de volgende nevenfuncties:

- lid van het bestuur van Stichting Samenwerkingsverband Nieuwe Waterweg Noord;
- lid van de raad van toezicht van stichting Zorg Nieuwe Waterweg Noord;
- voorzitter van het marktsegment Groen bij Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven;
- lid van het dagelijks bestuur van stichting Groene Norm.

Er is geen sprake van bezoldiging binnen deze nevenfuncties en derhalve geen sprake van cumulatie van bezoldiging voor de WNT. Er is, in de relatie tot de vereisen die worden gesteld vanuit de Code

Goed Onderwijsbestuur VO en Code goed bestuur in het mbo, geen sprake van conflicterende nevenfuncties.

De raad van bestuur legt in dit jaarverslag verantwoording af over governance, toezicht, honorering, risicomangement en continuïteit. De directeuren en teamleiders van de veertien Lentiz-scholen vormen samen met de stafmanagers het management van Lentiz.

1.1.2 Lentiz | Cursus & Consult

Lentiz | Cursus & Consult biedt bedrijfsopleidingen en cursus- en contractonderwijs aan. De sectoren waarop Lentiz | Cursus & Consult zich richt, bevinden zich vooral in het groene domein, zoals de voedingsindustrie, bloemsierkunst, hoveniers- en loonbedrijven, glastuinbouw en de dierensector. Daarnaast speelt Lentiz | Cursus & Consult een belangrijke rol in internationale trajecten.

1.1.3 Stafbureau

Het stafbureau ondersteunt de scholen en de raad van bestuur. Tot de taken van het stafbureau behoren verschillende schooloverstijgende zaken, waaronder kwaliteit en onderwijs (inclusief projecten en internationalisering), HRM, financiën, informatisering en automatisering, huisvesting en facilitair, public relations en communicatie, en controlling.

1.2 Hoofdpijnen strategisch beleid

1.2.1 Visie en missie

Visie

We leven in een wereld van ongekend snelle veranderingen. Lentiz-leerlingen komen terecht in een economische en sociaal-maatschappelijke realiteit die radicaal anders is dan die van vandaag. Als opleider moeten we onze leerlingen daarop voorbereiden. Dat doen we vooral door hun perspectief te kantelen. Grote veranderingen komen namelijk niet uit de lucht vallen, ze worden door mensen bedacht. We leiden dus geen jongeren op voor een onbekende toekomst, maar we leiden jongeren op die die toekomst *mede vormgeven*. Onze leerlingen en studenten zijn toekomstmakers.

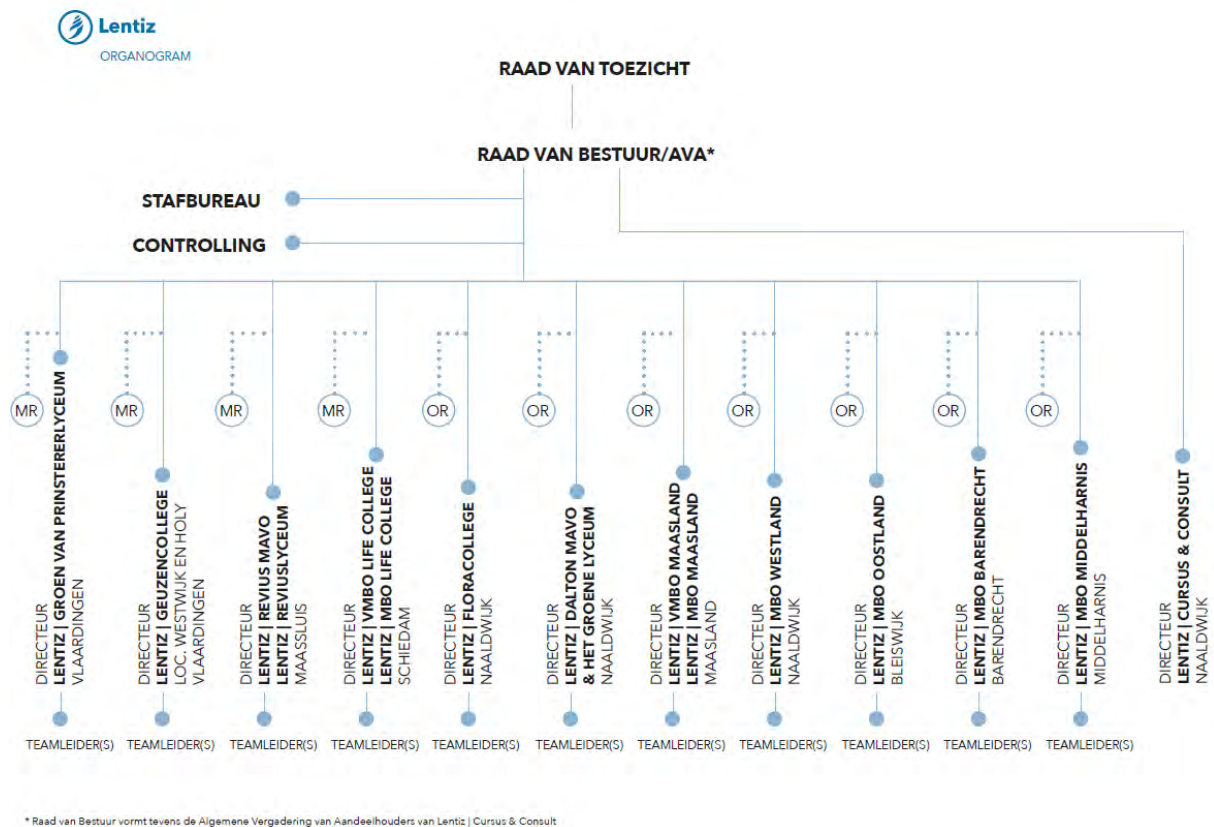
We gaan daarbij uit van drie kernbegrippen, waaruit al ons handelen voortvloeit:

- **vormen:** we gaan voor de brede vorming en ontwikkeling van onze leerlingen. Behalve als drager van kennis, zien we onszelf ook als aanbieder en ontwikkelaar van een moreel kompas;
- **verbinden:** we werken vanuit de integrale gebiedsbenadering. Dat doen we in nauwe samenwerking tussen scholen onderling en met externe partners in de regio, nationaal en internationaal;
- **verantwoorden:** het resultaat is de herkenbare Lentiz-kwaliteit, waarvoor we individueel onze verantwoordelijkheid nemen en waarover we intern en extern transparant verantwoording afleggen.

Missie

Lentiz onderwijsgroep staat voor kwaliteitsonderwijs in vo en mbo, dat zo goed mogelijk aansluit bij de bedrijvigheid en de maatschappelijke context in de directe omgeving van de school. Zo krijgen alle leerlingen en studenten de beste en meest relevante voorbereiding op een baan of vervolgopleiding.

1.3 Organisatiestructuur

1.4 Naleving branchecodes

Lentiz onderwijsgroep is ingericht op basis van de Wet goed onderwijs, goed bestuur. We hanteren de governancecodes van de VO-raad en de MBO Raad.

Branchecode voortgezet onderwijs

De Monitoringscommissie Goed Onderwijsbestuur VO heeft een onderzoek uitgevoerd dat geleid heeft tot de Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019. De drie belangrijkste ontwikkelingen die ten grondslag liggen aan deze branchecode zijn:

- de maatschappij is in beweging;
- de maatschappij stelt steeds nieuwe eisen aan het onderwijs; en
- belanghebbenden willen op verschillende manieren betrokken zijn bij de onderwijsorganisatie.

Burgers willen meedenken, meebeslissen en mee-uitvoeren en daartoe uitgedaagd worden door de onderwijsorganisatie.

De Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019 gaat uit van vier principes, die een ‘pas toe en leg uit’-karakter hebben. Deze principes gelden als lidmaatschapseis en dienen door de leden van de VO-raad zonder meer te worden toegepast:

- **verantwoordelijkheid:** Lentiz neemt haar verantwoordelijkheid voor het vormgeven van het onderwijs van de toekomst, stelt hoge eisen aan de kwaliteit en legt daarover op transparante wijze verantwoording af;
- **professionaliteit:** Lentiz doet de belofte dat zij wereldburgers opleidt die hun draai weten te vinden in de steeds mondiaal wordende samenleving;
- **integriteit:** Lentiz tilt zwaar aan morele standaarden en geeft daar blijk van door een transparante dialoog met alle stakeholders te voeren, en niet alleen terug te vallen op regels en procedures;

- **openheid:** Lentiz legt voortdurend verantwoording af over haar doen en laten via Lentiz Continu, via de raad van toezicht en via extern toezicht door het ministerie van OCW.

Lentiz onderwijsgroep heeft in het strategisch meerjarenplan 2018-2022 Toekomstmakers geanticipeerd op deze code.

Branchecode middelbaar beroepsonderwijs

In het mbo is de Code goed bestuur in het mbo met ingang van 1 januari 2020 aangepast. Deze branchecode is bedoeld om bewustwording van kritische reflectie en waardengedreven handelen van het bestuur te stimuleren. De basis voor deze nieuwe branchecode is het lerend vermogen en vertrouwen, waarbij de vorige branchecode (2015-2018) was gericht op het versterken van de basis van goed bestuur van scholen in het middelbaar beroepsonderwijs. De Code goed bestuur in het mbo beschrijft vijf waarden: verantwoordelijkheid, samenwerking, integriteit, openheid en lef. Het accent van deze branchecode ligt op het toepassen van de waarden vanuit een lerende en reflectieve houding ten aanzien van het gedrag. Naleving van de waarden is daarmee een basisvoorwaarde voor goed bestuur.

Beide branchecodes, zoals hiervoor beschreven, worden door het bestuur van Lentiz onderwijsgroep onderschreven en toegepast.

Goed bestuur wint aan kwaliteit door tegenspraak. Het bestuur van Lentiz heeft dit georganiseerd met de raad van toezicht, het management, de ondernemingsraad, de medezeggenschapsraad en een actieve dialoog met externe belanghebbenden.

In de medezeggenschap volgt Lentiz onderwijsgroep de Wet versterking bestuurskracht.

1.5 Bericht van de raad van toezicht

Lentiz onderwijsgroep voldoet aan de scheiding van bestuur en toezicht. De raad van bestuur vormt het bevoegd gezag dat in het jaarverslag verantwoording aflegt over de bereikte resultaten. De raad van toezicht fungeert als interne toezichthouder. Thema's als behoorlijk bestuur, transparante besluitvorming en scheiding van toezicht, bestuur en directievoering zijn vastgelegd in de documenten die betrekking hebben op de inrichting van de organisatie en in de verschillende statuten. Dat zijn onder meer het statuut van de raad van toezicht, het reglement raad van bestuur en het directiestatuut.

1.5.1 Leden van de raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat uit drie tot zeven leden, waarbij het gebruikelijke ledental vijf is. De leden van de raad van toezicht worden benoemd voor een periode van drie jaar (met ingang van 1 januari van enig jaar). Na benoeming kunnen de leden maximaal tweemaal worden herbenoemd. De raad van toezicht van Lentiz onderwijsgroep bestond in 2021 uit:

- M.J. Penning (voorzitter), aftredend per 1 januari 2023;
- E.E.C. Schnabel, aftredend per 1 januari 2028, herbenoembaar per 1 januari 2022 en 1 januari 2025;
- J.A. de Leeuw, aftredend per 1 januari 2028, herbenoembaar per 1 januari 2022 en 1 januari 2025;
- S. de Jongh, aftredend per 1 januari 2025, herbenoembaar per 1 januari 2022;
- A.R. Gansevoort, aftredend per 1 januari 2022.

Voorzitter de heer Penning kiest ervoor om vóór het einde van zijn termijn (1 januari 2023) af te treden. Die keuze komt voort uit het governancetraject dat de raad van toezicht in 2021 doorliep. De governance-uitgangspunten werden daarin geëvalueerd en gemoderniseerd. De huidige tendens is om leden van een raad van toezicht voor hooguit twee termijnen van vier jaar te benoemen. De raad

van toezicht wil graag mee in die modernisering. Daarom laat de heer Penning zijn termijn nu, na acht jaar, aflopen.

Gelijktijdig speelde de raad van toezicht, met de aanstelling van twee nieuwe leden, in op het aangekondigde vertrek van de voorzitter van de raad van bestuur, de heer Kant. Mevrouw Vermeulen trad aan als nieuw lid, de heer Berg als lid en vicevoorzitter. De raad van toezicht koos ervoor beide leden aan te stellen per 1 januari 2022. Dit biedt hun een ruime inwerktijd en zorgt daarmee voor continuïteit binnen de organisatie.

Beide nieuwe leden brengen een voor Lentiz belangrijk netwerk met zich mee uit het regionale bedrijfsleven, de landelijke politiek en het onderwijs. Hiermee ziet Lentiz zich breed verankerd in de regio en is de onderwijsgroep nog beter in staat te handelen op verschillende (beleids)terreinen.

De leden van de auditcommissie zijn de heren Penning en De Leeuw. Bij vergaderingen van de auditcommissie met bijvoorbeeld de externe accountant, staat het de overige leden van de raad van toezicht vrij om hierbij aan te sluiten.

In 2021 richtte de raad van toezicht, naast de auditcommissie, een onderwijscommissie op. Deze commissie focust thematisch op onderwijsinrichting, innovatie en onderwijskwaliteit, en de borging daarvan. Met de inrichting van deze commissie wil de raad van toezicht het contact tussen de schooldirecteuren en de raad van toezicht versterken. Leden van de onderwijscommissie zijn in 2021 de heer De longh, de heer Gansevoort en mevrouw Schnabel.

De (neven)functies van de voorzitter van de raad van toezicht, M.J. Penning, zijn:

Hoofdfuncties:

- vennoot in Maatschap Hillenraad Partners, adviseurs in strategie, organisatie, financiering en innovatie;
- directeur Aldenborg, uitgever van Hillenraad100, Hortigala en Hortigame.

Nevenfunctie (onbezoldigd):

- voorzitter Penning Zevenbergen stichting, familiestichting.

De (neven)functies van de leden van de raad van toezicht zijn:

E.E.C. Schnabel

Hoofdfunctie:

- directeur HRM UWV Werkbedrijf.

J.A. de Leeuw

Hoofdfunctie:

- directeur Alfa accountants en adviseurs te Naaldwijk.

Nevenfuncties:

- lid raad van commissarissen Cono Kaasmakers (bezoldigd);
- voorzitter raad van commissarissen Best Fresh Group (bezoldigd);
- voorzitter voetbalvereniging Excelsior Maassluis (onbezoldigd).

S. de longh

Hoofdfunctie:

- zelfstandig adviseur.

Nevenfuncties (alle onbezoldigd):

- voorzitter Schaatsvereniging Rotterdam;
- voorzitter Stichting Sportpark Noordrand;

- lid raad van toezicht Scapino Ballet;
- bestuurslid Stadslab Hoogkwartier;
- lid van Raad voor Goed;
- voorzitter bestuur Stichting Actie4Edo.

A.R. Gansevoort

Hoofdfunctie:

- bestuurder British School of Amsterdam.

Er is bij geen van de leden van de raad van toezicht sprake van conflicterende nevenfuncties.

1.5.2 Taken, verantwoordelijkheden, inrichting en werkwijze

Het reglement raad van toezicht beschrijft de taken en verantwoordelijkheden van de raad van toezicht. De raad van toezicht vergadert in principe vijfmaal per jaar. De vergaderingen vinden bij voorkeur plaats op een van de scholen van de onderwijsgroep. De raad van toezicht bezoekt elke school zo twee- of driejaarlijks. In 2021 was de raad van toezicht vanwege de geldende coronamaatregelen minder vaak op de scholen dan gewenst. Wel is er frequent vergaderd en vond er tussentijds overleg plaats. Bovendien was de onderwijscommissie wel steeds op de scholen te vinden.

Tweemaal per jaar komt de raad van toezicht bijeen met het platform medezeggenschap, voor een informeel en een formeel overleg. Het informele overleg heeft een vrijere vorm, waardoor er meer ruimte is voor een ongedwongen en niet door de agenda opgelegde uitwisseling van ideeën. Beide bijeenkomsten vonden in 2021 online plaats.

Belangrijk in de werkwijze is verder dat de raad van toezicht:

- een extra vergadering kan inlassen – ook de raad van bestuur kan hier om vragen;
- tussen de vergaderingen door telefonisch of per e-mail op de hoogte wordt gehouden van actuele ontwikkelingen;
- minimaal eenmaal per jaar de samenwerking met de raad van bestuur bespreekt;
- het eigen functioneren jaarlijks evalueert in een bijeenkomst, zonder aanwezigheid van de raad van bestuur.

De leden van de raad van toezicht krijgen een vergoeding voor hun werkzaamheden en vergadertijd. In 2021 is de vergoedingsstructuur aangepast, na twaalf jaar zonder wijzigingen. De raad van toezicht vroeg een externe partij om een nieuw model te ontwikkelen, mede met het oog op de werving van nieuwe leden. Daaruit kwam een nieuwe systematiek voort met een nieuwe, eigentijdse vergoeding. De hoogte daarvan valt ruimschoots binnen de norm van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen.

1.5.3 Drie rollen

Het bestuur bestuurt; de raad van toezicht houdt toezicht. Vanuit dit uitgangspunt legt de raad van toezicht zich toe op drie rollen: toezicht, advies en werkgeverschap.

1. Toezicht

De raad van toezicht heeft de taak toezicht te houden op het beleid van de raad van bestuur en op de algemene gang van zaken binnen Lentiz onderwijsgroep. Dit gebeurt aan de hand van het strategisch meerjarenplan, de jaarlijkse kaderbrief van de raad van bestuur, de begroting, de hard close ten behoeve van tussentijdse financiële rapportage en de jaarrekening. In de kaderbrief zijn de beleidsdoelstellingen per beleidsdomein beschreven. In de statuten is vastgelegd bij welke

beleidsonderwerpen de raad van toezicht goedkeuring dient te geven voor besluiten van de raad van bestuur.

Voor bestuur, toezicht, horizontale verantwoording en dialoog volgt Lentiz de governancecodes van de onderwijssectoren. De raad van toezicht let nauwkeurig op de mate waarin Lentiz 'in control' is. De raad van toezicht ziet er daarnaast op toe dat de raad van bestuur aangegeven ontwikkel- en verbeterpunten systematisch en adequaat oppakt.

Daartoe richtte de raad van toezicht zich onder meer op:

- I. De (financiële) meerjarenbegroting met achterliggende onderbouwingen, zoals de continuïteitsparagraaf. In het kader van doelmatigheid kijkt de raad van toezicht steeds of het aantal aanmeldingen en de bezettingsgraad van de locaties met elkaar in evenwicht zijn.
- II. De financiële performance aan de hand van onder meer de hard close. In het coronajaar 2021 was de hard close extra belangrijk, omdat er veel onverwachte kosten en meevallers waren. De hard close gaf de raad van toezicht het vertrouwen dat Lentiz ondanks de buitengewone omstandigheden stevig in control is gebleven.
- III. De monitoring van de realisatie van de doelstellingen uit het strategisch beleidsplan, onder meer via de kaderbrief.
- IV. De beoordeling van rapportages van de Inspectie van het Onderwijs over de onderwijskwaliteit en daarin afgesproken (verbeter)maatregelen. Er lag een aantal inspectierapporten waarop actie gewenst was. Al die verbeterpunten zijn voortvarend opgepakt in het verslagjaar.
- V. De beoordeling van de bevindingen en rapportages van de controlerend accountant. De managementletter wijst erop dat Lentiz ondanks de uitzonderlijke omstandigheden goed bestuurd is. Voor de raad van toezicht leidde de managementletter daarom niet tot extra aandachtspunten.
- VI. Verkenning van de modernisering van de governancestructuur.

2. Advies

De raad van toezicht volgt interne en externe ontwikkelingen intensief. Daardoor is de raad van toezicht niet alleen in staat om toezicht te houden op de raad van bestuur, maar ook om een adviserende rol te vervullen. Aan deze adviesrol wordt soms gevraagd en soms ongevraagd invulling gegeven, maar altijd in een open dialoog. Uitgangspunt is wel dat een advies een advies blijft. De raad van toezicht is zich zeer bewust van zijn rol en erkent het verschil in verantwoordelijkheden met de raad van bestuur.

3. Werkgeverschap

De derde en laatste rol van de raad van toezicht is die van werkgever van de bestuursvoorzitter. De raad van toezicht stelt het beloningsbeleid voor de raad van bestuur vast. Dat gebeurt via de MBO Raad, die zich baseert op de normen van de Wet normering topinkomens (WNT) en de beide governancecodes. Hetzelfde geldt voor de overige arbeidsvoorwaarden van de bestuursvoorzitter. De raad van toezicht toetst een en ander regelmatig aan actuele wet- en regelgeving. Tot slot voeren de voorzitter en een lid van de raad van toezicht jaarlijks een voortgangs- en evaluatiegesprek met de bestuursvoorzitter. Op 18 december 2021 heeft dit gesprek plaatsgevonden.

1.5.4 Wat speelde er in 2021?

In 2021 vergaderde de raad van toezicht vijf keer, namelijk op:

- 17 februari;
- 7 april;
- 23 juni;
- 13 oktober;
- 22 december.

Op 16 juni vond het jaarlijkse overleg, ten behoeve van de bespreking van het jaarverslag, plaats tussen de leden van de auditcommissie en de externe accountant van Lentiz onderwijsgroep.

Daarnaast overlegden de leden van de raad van toezicht een aantal keer onderling. Onder meer om zich een beeld te vormen bij de hernieuwing van de governance, om te spreken over de aanstaande vacature voor een voorzitter van de raad van bestuur en over de procedure rondom het schatkistbankieren.

De raad van toezicht besprak in 2021, naast de eerder genoemde agendagestuurde onderwerpen, onder meer de volgende zaken:

- De overgang naar schatkistbankieren was een groot onderwerp voor de raad van toezicht. Lentiz onderwijsgroep houdt de komende 25 jaar haar financiële middelen aan bij het ministerie van Financiën. De raad van toezicht is bijzonder tevreden dat dit voor een dergelijk lange periode geborgd is, omdat dit enorme rust geeft in het financieel beheer.
- In twee vergaderingen besteedde de raad van toezicht aandacht aan de herijking van het strategisch meerjarenplan. Er was een voorverkenning om de visies van de verschillende gremia te delen en een tweede sessie om de tussentijdse resultaten te bespreken. In 2022 wordt de nieuwe koers vastgesteld. De raad van bestuur hecht eraan dat op die manier de richting waarbij de organisatie zich prettig voelt, wordt geborgd, mede als richtsnoer voor de volgende bestuurder.
- De raad van bestuur let voortdurend scherp op de doelmatigheid van de uitgaven van Lentiz. Raken de investeringen aan de kern van de activiteiten van de onderwijsgroep? De verbinding met het bedrijfsleven is een ijzersterk punt van Lentiz, maar die mag nooit buiten de primaire onderwijsstaak vallen. Gelukkig heeft de accountant veel onderwijskennis en is er een staf die hier heel scherp op is. Kortom: het zit in Lentiz om daar kritisch naar te kijken. Over 2021 kan de raad van toezicht melden dat naar haar oordeel Lentiz onderwijsgroep de door haar verkregen Rijksbijdragen doelmatig en rechtmatig heeft aangewend.
- Campusvorming is een centraal onderdeel van de Lentiz-strategie. Op dat gebied is heel veel in gang gezet, waarbij de World Horti Campus vooroploopt, maar ook de Food Innovation Academy, Equestrum en de beroepencampus in Middelharnis veel aandacht en energie vroegen. De raad van toezicht volgt die ontwikkelingen op de voet. Hoe zit het met de studentenaantallen en samenwerkingspartners? Wordt de campus consequent uitgerold? De raad van toezicht is zich er terdege van bewust dat een campus *bedenken* één ding is, maar dat het tot een succes brengen enorm veel arbeid en inspanning vraagt.
- De raad van bestuur had daarnaast onder meer aandacht voor de rol van Cursus & Consult in de campusontwikkeling. Sinds het verslagjaar is dat geen zelfstandige bv meer. Speciale aandacht

was er daarom voor de inrichting van de administratie van dit onderdeel binnen de Lentiz-organisatie. Die is zo ingericht dat de publieke en private geldstromen goed zichtbaar en toerekenbaar zijn.

- Net als in de organisatie als geheel, was een leven lang leren en ontwikkelen ook een bijzonder aandachtspunt in de raad van toezicht. Met het aantreden van de heer Berg per 1 januari 2022 heeft de raad van toezicht een behoorlijke hoeveelheid extra expertise op dit gebied in huis gehaald.
- Als werkgever van de voorzitter van de raad van bestuur, heeft de raad van toezicht uiteraard uitgebreid aandacht besteed aan de geplande pensionering van de heer Kant in 2022.
- Tot slot stond governance op de agenda van de raad van toezicht. Met een externe deskundige werd de inrichting van de governance binnen Lentiz tegen het licht gehouden. De conclusie: er staat een heel stabiele organisatie met goede checks en balances. In het gehele governancetraject waakte de raad van toezicht ervoor om zich te verliezen in procedures en protocollen; meer dan een grote verbouwing was het een APK van de bestaande structuren, om deze aan te passen aan de maatschappelijke inzichten passend bij deze tijd.

1.5.5 Tot slot

De coronaperiode stelde Lentiz voor bijzondere uitdagingen. De raad van toezicht heeft steeds geluisterd en getoetst op welke manier er invulling is gegeven aan de omgang met docenten: hoe houd je ze gemotiveerd en duurzaam inzetbaar? Daarnaast keek de raad van toezicht goed naar de effecten op leerlingen. Zijn er veranderingen in diplomering of vroegtijdig schoolverlaten? Maar ook in de aanmeldingen, want ook de werving gebeurde online.

De raad van toezicht is dankbaar dat Lentiz zich zo goed door de coronaperiode heeft heengeslagen. Er is met heel veel flexibiliteit en veerkracht gewerkt om dat te doen wat het beste is voor de leerlingen en studenten.

1.6 Bericht van de medezeggenschapsraad

Lentiz onderwijsgroep heeft scholen voor regulier voortgezet onderwijs (vo) en voor groen vmbo en mbo. De medezeggenschap van scholen in het regulier vo is vastgelegd in de Wet medezeggenschap op scholen (WMS). Voor de medezeggenschap van de groene vmbo's en het mbo geldt de Wet op de ondernemingsraden (WOR), met speciaal op het onderwijs gerichte aanvullingen.

Vo en mbo zijn vertegenwoordigd in het Lentiz-brede platform medezeggenschap. De leden hebben advies- of instemmingsrecht, afhankelijk van de betreffende artikelen in de WMS en de WOR. Het streven is om op de verschillende onderdelen zo veel mogelijk gelijke medezeggenschapsrechten te waarborgen.

De medezeggenschap volgt het principe 'medezeggenschap volgt zeggenschap'. Daarom heeft elke school een eigen medezeggenschapsraad (MR) of ondernemingsraad (OR). Eenmaal per drie jaar vinden verkiezingen plaats voor de OR'en. De MR'en werken met een rooster van aftreden.

1.6.1 Schooloverstijgende zaken

Het platform medezeggenschap behandelt schooloverstijgende zaken. Voorbeelden daarvan zijn de begroting en jaarrekening, het Lentiz-brede formatieplan, de uitgangspunten van het onderwijsbeleid, het kwaliteitszorgsysteem, het huisvestingsbeleid en verschillende protocollen. Er is een open gesprek met de raad van bestuur en met de raad van toezicht.

1.6.2 Samenstelling

Het platform medezeggenschap is samengesteld uit een ouder en een leerling uit het vo en vier medewerkers: twee vanuit de scholen met cao vo en twee vanuit de scholen met cao mbo. Alle leden hebben stemrecht. Zo is de gehele organisatie zo goed mogelijk vertegenwoordigd in de medezeggenschapsstructuur.

1.6.3 Overlegstructuur

Eén OR- of MR-lid van iedere Lentiz-school heeft spreekrecht in het platform medezeggenschap. Hiervoor krijgen deze leden uren in hun werkbrief. Het voorzitterschap is sinds 2019 verdeeld over vier vicevoorzitters. In 2021 werd die werkwijze geëvalueerd. Het platform medezeggenschap heeft ervoor gekozen om verder te gaan met een vierhoofdig voorzitterschap. In de praktijk is het voorzitterschap zo intensief, ook in hoeveelheid taakuren, dat één persoon er vrijwel geen lesgevende taken naast zou kunnen hebben. Die balans is naar de mening van het platform medezeggenschap veel beter in de huidige werkwijze.

1.6.4 Overleg met de raad van toezicht en de vakbonden

Tweemaal per jaar overlegt het platform medezeggenschap met de raad van toezicht, in één formeel en één informeel overleg. De deelnemers ervaren de kleinere setting en sfeer van het informele overleg als positief.

1.6.5 Professionalisering

Alle OR- en MR-leden komen tweemaal per jaar bijeen om ervaringen uit te wisselen en zich in een thema te verdiepen. In 2021 heeft het platform medezeggenschap deze bijeenkomsten ingezet om docenten te informeren die zich in de toekomst willen inzetten voor OR of MR.

1.6.6 Agenda van 2021

In 2021 bespraken de leden van het platform medezeggenschap onder meer de volgende onderwerpen, en kwamen waar nodig tot besluitvorming:

- geconsolideerde begroting 2022;
- jaarrekening 2020;
- kaderbrief;
- herziene AVG-documenten;
- geactualiseerd MR-/OR-reglement en ingangsdatum.

In het verslagjaar hield het platform medezeggenschap zich ook bezig met de aanloop naar het nieuwe strategisch meerjarenplan. Het platform medezeggenschap bekeek samen met een projectleider de doelstellingen van het bestaande plan om te evalueren in welke mate de daarin beschreven doelstellingen zijn behaald. Het platform medezeggenschap waardeert het dat de leden in dat traject goed worden meegenomen.

In 2021 hadden we, net als in 2020, te maken met de gevolgen van corona en de daarbij behorende beheersingsmaatregelen. De indruk van het platform medezeggenschap is dat Lentiz steeds goed oog heeft en heeft gehad voor wat die situatie doet met de psyche van collega's, en studenten en leerlingen.

Over de hele linie waardeert het platform medezeggenschap de samenwerking met staf en bestuur. Het is mooi te zien dat de leden van de raad van bestuur goed op de hoogte zijn van wat er speelt op de werkvloer van iedere school, en dat de staf daarbij de juiste ondersteuning weet te bieden.

1.7 Omgeving (integrale gebiedsbenadering)

Lentiz heeft een divers aanbod opleidingen in het voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Elke Lentiz-school heeft een eigen profiel, dat zo dicht mogelijk aansluit bij de bedrijvigheid en de maatschappelijke context in de directe omgeving. In de regio vindt voortdurend interactie plaats met (toekomstige) leerlingen en studenten, bedrijven, ondernemers, overheden, onderwijs- en kennisinstellingen, en maatschappelijke organisaties. De scholen stemmen het onderwijs af op de behoeften uit de regio en die van leerlingen (en ouders¹) en studenten. Dit is de integrale gebiedsbenadering. Op deze manier krijgen alle leerlingen en studenten de beste en meest relevante voorbereiding op een baan of vervolgopleiding.

¹ Onder ouders worden ook verstaan voogden, verzorgers of wettelijk vertegenwoordigers.

De integrale gebiedsbenadering is al jaren de basis van de Lentiz-strategie en daarmee van de samenwerking in de regio. Lentiz participeert in samenwerkingsverbanden en initieert regionale projecten op het gebied van leren, werken en onderzoek. Daar waar de visies en belangen binnen dat netwerk samenvallen, maakt Lentiz de vertaalslag naar een relevant en uitdagend onderwijsaanbod. Veelal binnen de context van een regionale campus.

Concreet betekent dit dat Lentiz in verschillende unieke economische systemen functioneert: de Greenport West-Holland (Westland, Oostland en Barendrecht), de Mainport (groen en food in de stad) en het vitale platteland van Midden-Delfland en Goeree-Overflakkee. Lentiz en de Lentiz-scholen participeren structureel en actief in voornoemde economische systemen. Ze hebben daarin niet alleen een sterk verbindende rol tussen overheden, bedrijven en onderwijs, maar ze verbinden deze economische systemen ook met elkaar.

1.7.1 Horizontale verantwoording

Horizontaal verantwoording afleggen is voor Lentiz vanzelfsprekend. Enerzijds omdat Lentiz een transparante organisatie is, maar anderzijds vanuit de insteek om het gesprek met de omgeving gaande te houden. Relevant onderwijs staat of valt met de dialoog met bedrijven, instellingen en ouders. Die dialoog vindt bijvoorbeeld plaats in kenniscafés, miniconferenties, regionale interactie rond campusontwikkelingen en de dialoog met de medezeggenschapsraden. Lentiz participeert in tal van samenwerkingsverbanden: landelijk, provinciaal, bovenregionaal, gemeentelijk en binnen de metropool.

Met toeleverende scholen vindt een warme overdracht van leerlingen plaats en alle betrokkenen blijven op de hoogte via een publieksversie van het jaarverslag. Daarnaast is er het platform Lentiz Continu: een website waarop alle belanghebbenden terecht kunnen voor nieuws en ontwikkelingen rondom Lentiz.

1.7.2 Informatie over de toegankelijkheid en het toelatingsbeleid

De vo- en mbo-scholen van Lentiz zijn toegankelijk voor iedereen die voldoet aan de wettelijke toelatingsvereisten.

Voortgezet onderwijs-scholen

Het advies van de basisschool is bepalend voor de plaatsing van de leerling in het voortgezet onderwijs (vo). Ouders van nieuw aangemelde leerlingen krijgen op basis van het advies van de basisschool te horen welk onderwijsaanbod hun kind kan krijgen. Zodra zij daarmee instemmen, schrijft Lentiz het kind in. Als een school een specifiek onderwijsaanbod niet kan aanbieden, dan wordt in overleg met (de scholen uit) het samenwerkingsverband doorverwezen naar een passende plek. De vo-scholen van Lentiz gebruiken een vastgestelde procedure Aanmelden en inschrijven leerling vo.

Middelbaar beroepsonderwijs-scholen

Het behaalde vmbo- of havodiploma is bepalend voor de aansluitende plaatsing op het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Studenten melden zich digitaal aan via www.mbolentiz.nl voor een van de opleidingen. Normaliter moeten leerlingen zich voor 1 april melden bij een mbo om zeker te zijn van plaatsing. Door de aanhoudende coronacrisis is deze datum, net als in 2020, verlegd naar 1 mei. Studenten die zich voor deze datum aanmelden én voldoen aan enkele wettelijke voorwaarden, worden geplaatst in de opleiding van hun keuze. De mbo-scholen hanteren daarbij een vaste procedure. De enige opleiding die van deze procedure afwijkt, en waarvoor aanvullende toelatingseisen gelden, is de opleiding MBO Paardensport. Deze aanvullende toelatingseisen zijn bepaald in de Regeling aanvullende eisen toelating middelbaar beroepsonderwijs.

Studenten kunnen bij de aanmelding aangeven welke extra begeleiding zij nodig hebben om het onderwijs goed te kunnen volgen. Als de school een specifiek onderwijsaanbod of begeleiding niet

zelf kan aanbieden, dan wordt in overleg met andere opleidingen in de regio doorverwezen naar een passende plek.

1.7.3 Interne en externe kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg binnen Lentiz kenmerkt zich door een getrapte planvorming. Op basis van het strategisch meerjarenplan stellen de scholen hun meerjarenschoolplan vast. Als afgeleide daarvan stelt de raad van bestuur jaarlijks een kaderbrief op en maakt elke school jaarlijks een schoolplan met daarin kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen. De raad van bestuur heeft jaarlijks minimaal twee (formele) kwaliteitsgesprekken met de directeuren van de scholen om deze doelstellingen, en de resultaten van voorgaande doelstellingen, te bespreken. Input bij deze gesprekken zijn onder andere kwaliteitskaarten met gegevens over instroom, doorstroom, slagingspercentages, voortijdige schoolverlaters en verschillende gegevens uit diverse tevredenheidsmetingen. Lentiz gebruikt de metingen van de leerlingtevredenheid (vo), studenttevredenheid (mbo), oudertevredenheid (vo), medewerkerstevredenheid, beroepenveldtevredenheid en 360 graden-feedback. Vanwege de aanhoudende coronacrisis zijn ook in 2021 de waarderende visitaties van de scholen onderling tijdelijk komen te vervallen. Alle overige gesprekken en metingen hebben volgens planning plaatsgevonden.

In het mbo wordt, aanvullend op bovenstaande, jaarlijks een quick scan op teamniveau in de opleidingsteams afgenomen. Deze quick scan is gebaseerd op het onderzoekskader van de Inspectie van het Onderwijs. Alle mbo-scholen van Lentiz werken met deze scan, waardoor het kwaliteitsbesef binnen de teams gegroeid is. Eens per zes weken komen alle directies van de scholen en de stafmanagers bijeen met de raad van bestuur in het Breed MT om verschillende thema's te bespreken. Zo werken de scholen onderling én met de raad van bestuur aan kwaliteitsverbetering. In 2021 heeft er volgens planning een audit van Stichting Kwaliteitsnetwerk mbo plaatsgevonden.

Bij het laatste onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs, betreffende het vierjaarlijks onderzoek van de instelling in 2019, heeft de Inspectie van het Onderwijs de kwaliteitszorg van Lentiz onderwijsgroep als voldoende beoordeeld en de kwaliteitscultuur zelfs als goed. Het jaarlijkse bestuursgesprek met de Inspectie van het Onderwijs is in 2021 positief verlopen en de twee onderzoeken op opleidingsniveau zijn in 2021 met een voldoende resultaat afgesloten. De kwaliteitscyclus rondom examinering is vervolmaakt en zit in de fase van 'check & act'. Er is veel werk verzet om dit punt te bereiken, met de benodigde kwaliteitsslag als resultaat.

Komend jaar wordt de kwaliteitszorg herijkt. Het vernieuwde inspectiekader wordt hier uiteraard in meegenomen.

1.7.4 Klachten en bezwaren

Klachten en bezwaren worden in de eerste plaats gemeld op de school, en zo veel mogelijk opgelost door een schooldirecteur. Indien betrokkenen niet tevreden zijn met de geboden oplossing, kunnen zij zich wenden tot de interne bezwarencommissie van Lentiz. Betrokkenen zijn (aspirant- of oud)leerlingen en hun ouders, (aspirant- of oud)studenten, medewerkers en overige belanghebbenden.

In dit bestuursverslag worden de formele klachten vermeld die niet op schoolniveau konden worden opgelost en waarvoor een zitting bij de interne bezwarencommissie is georganiseerd. In 2021 heeft één zitting plaatsgevonden.

De interne bezwarencommissie treedt op als beroepscommissie voor de examens. Met betrekking tot de mbo-opleidingen ontving de beroepscommissie in 2021 geen formele bezwaren op basis van het examenreglement van Lentiz.

In de schoolgidsen staat hoe betrokkenen een bezwaar kunnen indienen bij de interne bezwarencommissie. De klachtenregeling staat vermeld op de website van Lentiz onderwijsgroep.

1.7.5 Internationalisering

Voortgezet onderwijs

Lentiz leidt toekomstmakers op. Leerlingen die zijn voorbereid op de snel veranderende wereld. Het is dan ook vanzelfsprekend dat internationalisering hier een belangrijk onderdeel van is. Zeker gezien het internationale karakter van de regio's waar Lentiz gevestigd is.

Internationalisering binnen het onderwijs van Lentiz onderwijsgroep heeft tot doel de leerlingen voor te bereiden op een steeds meer internationaal, misschien wel mondiaal, georiënteerde samenleving en arbeidsmarkt. Daarnaast grijpen we internationalisering aan om de internationale blik bij onze medewerkers te versterken en ons onderwijs te verbeteren met internationale professionaliseringsactiviteiten, internationale samenwerkingen en uitwisselingen met scholen in het buitenland.

Projecten, activiteiten en de uitvoering

De focus op internationalisering krijgt op verschillende manieren vorm binnen de vo-locaties van Lentiz. Lentiz | Dalton MAVO en Lentiz | Revislyceum zijn aangesloten bij het Global Citizen Network van Nuffic. Op Lentiz | Dalton MAVO en Lentiz | Groen van Prinstererlyceum wordt versterkt en tweetalig onderwijs in het Engels aangeboden. Lentiz | Revislyceum oriënteert zich op het aanbieden van het vak Chinees.

In 2021 waren vijf vo-scholen van Lentiz betrokken bij tien door Erasmus⁺ gesubsidieerde uitwisselingsprogramma's. Vier van deze programma's zijn succesvol afgerond. Momenteel bekijken de verschillende partnerlanden op welke manier de samenwerking kan worden voortgezet.

Daarnaast waren er twee door Erasmus⁺ gesubsidieerde professionaliseringsprojecten voor medewerkers. Medewerkers kunnen mede dankzij deze subsidiegelden kennis, vaardigheden en ervaringen opdoen bij scholen en/of bedrijven in het buitenland. Deze kennis, vaardigheden en ervaringen kunnen zij vervolgens toepassen in de (door)ontwikkeling van het onderwijs op de eigen locatie.

Normaal gesproken vinden er veel reguliere internationale reizen en uitwisselingen plaats tussen leerlingen van onze vo-scholen en een groot aantal buitenlandse partnerscholen. Zowel binnen als buiten Europa, en zowel binnen als buiten Erasmus⁺-samenwerkingsprojecten. Vanwege de coronacrisis kon het overgrote deel van deze geplande reizen en activiteiten in het buitenland geen doorgang vinden. Desondanks hebben scholen stappen gezet op het gebied van virtuele ontmoetingen en samenwerkingen door middel van internationalisation@home. Hierdoor kunnen leerlingen en docenten uit de verschillende landen elkaar via Teams ontmoeten en bijvoorbeeld ansichtkaarten naar elkaar sturen, en is de continuïteit van de onderlinge relaties en de Erasmus⁺-projecten geborgd. Deze nieuwe kennis en vaardigheden worden meegenomen in de komende jaren. Voordeel van de virtuele ontmoetingen is dat de wérkelijke ontmoetingen extra diepgang kunnen krijgen omdat de leerlingen elkaar al digitaal hebben gesproken/ontmoet. De leerlingen geven aan dat deze digitale kennismakingen hen extra motiveren om deel te nemen aan de projectmatige uitwisselingen zodra deze weer kunnen plaatsvinden.

In de komende jaren zullen de Erasmus⁺-projecten doorgaan met de uitvoering van de geplande activiteiten. Samen met de partnerlanden zal afgesproken worden hoe de samenwerking gecontinueerd kan worden na afloop van de projecten in 2022 en 2023. Ook zal gekeken worden in hoeverre de uitwisselingen die nu plaatsvinden buiten Erasmus⁺ binnen deze regelingen kunnen worden ondergebracht.

Ondanks de beperkingen en de gevraagde focus op het primaire proces, hebben alle Lentiz-vo-scholen verdere stappen gezet rond het integreren van internationalisering in het curriculum. Lentiz | Groen van Prinstererlyceum en Lentiz | Revislyceum hebben dit onder andere gedaan vanuit de Subsidieregeling internationalisering funderend onderwijs.

Accreditatie Erasmus+

In 2021 is het Erasmus+-programma 2021-2027 van start gegaan. In dit nieuwe programma is meer ruimte voor internationale reizen (mobiliteiten) zonder een strategisch partnerschapsproject. Het programma maakt dat scholen meer leerlingen tegen minder voorwaarden een internationale ervaring kunnen bieden. Om aanspraak te kunnen maken op deze subsidiegelden is het belangrijk dat Lentiz een accreditatie heeft voor de vo-scholen. Hiervoor is in 2021 een internationaliseringsplan geschreven, met doelstellingen op het gebied van inclusie, professionalisering en het opleiden van onze toekomstmakers. Tijdens het schrijven van het plan is duidelijk geworden dat de scholen goede ideeën hebben om deze doelstellingen de komende jaren op een betekenisvolle manier te gaan realiseren. Er is bekend geworden dat Lentiz de accreditatie toegekend heeft gekregen. De aanvraag van de subsidiegelden en de uitwerking van de plannen is in gang gezet. De uitvoering van de plannen zal naar verwachting in schooljaar 2022-2023 starten.

Middelbaar beroepsonderwijs

Ambities, doelen en de uitvoering

De regio waarin Lentiz actief is, is sterk internationaal gericht via de export van kennis en producten in:

- de Greenport West-Holland;
- de Mainport;
- het wereldwijde Cittaslow-netwerk; en
- de internationale samenwerkingsverbanden van de metropoolregio.

Leven, studeren en werken in deze regio betekent dus ook de blik over de grens richten. Daarom heeft internationalisering een belangrijke plek binnen alle Lentiz-scholen. Alle scholen nemen deel aan uitwisselingen, projecten in het buitenland en/of internationaliseringsactiviteiten. In veel opleidingen wordt gericht gewerkt aan het meegeven van minimaal een, maar het liefst meer, internationale ervaring(en) en het ontwikkelen van internationale competenties.

Internationalisering staat ook op de agenda van de Europese Unie (EU). De doelstelling van de EU 2020-agenda is dat minimaal 6% van de Europese mbo-studenten een buitenlandervaring meemaken. Tussen 2015 en 2020 is het aantal Nederlandse mbo-studenten met een buitenlandervaring gestegen tot 8%, waarmee het Europese doel ruimschoots is behaald. De MBO Raad streeft naar 10% in 2025 (bron: www.mboraad.nl/themas/internationale-mobiliteit).

Lentiz heeft de volgende ambitie opgenomen in de kwaliteitsagenda 2019-2022:

In 2022 heeft 60% van de studenten van Lentiz onderwijsgroep structureel een internationale ervaring in de opleiding, waarbij minimaal 20% van de studenten een internationale stage loopt (landelijk is dat ongeveer 6%).

In de afgelopen jaren hebben Lentiz | MBO Westland en Lentiz | MBO Maasland de doelstellingen van de MBO Raad en Lentiz ruimschoots behaald. De andere locaties werken hard aan het realiseren van deze ambities en timmeren actief aan de weg. Hierbij staat kennisdelen tussen de locaties op het gebied van het opzetten en uitvoeren van de reizen hoog op de agenda. Normaal gesproken reizen er jaarlijks ruim tweehonderd studenten en medewerkers naar het buitenland voor stage en opleiding. Dit aantal zal de komende jaren, na de effecten van de pandemie, naar verwachting weer toenemen.

Het Erasmus+-programma 2021-2027 biedt mooie kansen om echt álle studenten een fysieke, internationale ervaring te bieden. Studenten met *fewer opportunities* (bijvoorbeeld studenten van niveau 1 & 2, financieel minderbedeelde studenten, studenten met psychische of fysieke

beperkingen, studenten met een migratieachtergrond) hoeven vanaf 2021 niet meer de verplichte tien programmadagen in het buitenland te verblijven. Voor hen geldt een verblijf vanaf twee dagen in het buitenland als internationale ervaring. Lentiz | MBO Westland en Lentiz | MBO LIFE College hebben hiervoor al concrete plannen richting Polen en Turkije.

In het hele jaar 2021 is reizen zeer moeilijk gebleken. Per project, student en medewerker die een internationale (professionaliserings)reis wilde ondernemen, is bekeken wat de mogelijkheden en onmogelijkheden waren. Intern is hierbij nauw samengewerkt tussen de leden van de regiegroep corona, de schooldirecties, locatiecoördinatoren internationalisering en de stafmedewerker internationalisering. Lentiz heeft waar mogelijk, de kans gegeven de internationale ervaring in het buitenland op te doen.

Strategische partnerschappen Erasmus+

Voor de twee, door Erasmus+ gesubsidieerde, strategische partnerschapsprojecten die lopen bij Lentiz | MBO Maasland (DENISE, <https://erasmusgreenschools.eu>) en Lentiz | MBO LIFE College (To The Top) is het noodzakelijk gebleken om creatief te laveren tussen de beperkingen en kansen als gevolg van de coronacrisis. Omdat fysieke reizen niet mogelijk bleken, zijn er, zoals eerder al aangegeven, grote stappen gezet op het gebied van het organiseren van digitale activiteiten voor studenten en docenten. Op verschillende momenten is er contact geweest tussen de studenten uit de verschillende partnerlanden om activiteiten uit te voeren en workshops/lessen bij te wonen. Zo heeft To The Top in oktober 2021 een zeer succesvolle digitale conferentie gehouden voor partners uit Finland, IJsland, Frankrijk, Ierland en Nederland (Lentiz | MBO LIFE College). Dit was een programma, waarbij de studenten moesten samenwerken en masterclasses konden volgen binnen hun vakgebied 'food' of 'beauty'.

Mbo-consortium & accreditatie

Lentiz werkt rondom de individuele internationale uitwisselingen voor studenten en medewerkers, al vele jaren succesvol samen in een consortium met (nu) Yuverta. Ieder jaar wordt een gezamenlijke subsidieaanvraag ingediend bij Erasmus+ om de internationaliseringsdoelen (deels) te kunnen bekostigen. Voor de start van het Erasmus+-programma 2021-2027 moest een plan worden ingediend om een zogenaamde accreditatie te verkrijgen. Deze accreditatie stelt de organisaties in staat vereenvoudigd subsidiegelden aan te vragen. In januari 2021 heeft het consortium deze accreditatie toegekend gekregen. Dit geeft Lentiz de mogelijkheid om de internationaliseringsdoelstellingen die in het plan staan beschreven op het gebied van inclusie, duurzaamheid, professionalisering en digitalisering, te gaan realiseren. Tevens heeft Erasmus+, op basis van de resultaten in het verleden en de kwaliteit van de eindrapporten van de voorgaande subsidieperiodes, het Label of Excellence toegekend aan het consortium. Dit is de erkenning van de kwaliteit op het gebied van de ontwikkeling, uitvoering en verantwoording van internationaliseringsactiviteiten door de mbo-locaties van Yuverta en Lentiz.

Alle scholen zijn zeer gedreven om de fysieke internationaliseringsactiviteiten weer op te pakken zodra dat kan. De plannen liggen klaar. De verwachting is dan ook dat we in 2022 weer mooie stappen kunnen zetten richting de realisatie van onze doelen.

1.7.6 Onderzoek

Kenmerkend voor Lentiz onderwijsgroep is de regionale gebiedsbenadering. Dat gebeurt mede via onderzoek dat een kwaliteitsverhogend effect heeft op de opleidingen. Lentiz participeert in samenwerkingsverbanden en initieert regionale projecten in het domein van leren, werken en onderzoek.

Het onderzoekend leren en samen onderzoeken zien we op meer terreinen. Zo voeren leerlingen van Lentiz | Revislyceum onderzoeken uit met de Lelycampus. En vanuit de MBO practoraten worden

onderzoeken verricht op het gebied van 'food', 'teelt' en 'hippisch'. Ook bij de nieuwe opleiding Novilab in Naaldwijk zijn onderzoeken en werken met onderzoeksvragen de spil van de opleiding. Bij Lentiz | VMBO Maasland loopt een groot Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO), waarbij wordt onderzocht hoe het inzetten van talenten effect heeft op zelfregulatie, geloof in eigen kunnen, adequate zelfbeoordeling en soepele doorstroom. Tevens zijn we vanuit Lentiz | MBO Westland aangesloten op een NRO-onderzoek van de Haagse Hogeschool rondom voeding.

We zien in toenemende mate groeiende samenwerking met bedrijven, hogescholen en universiteiten. Hier wordt vanuit verschillende perspectieven een bijdrage geleverd aan onderzoek, onderwijs en verbinding van kennis rondom een bepaald thema.

2. THEMA'S VANUIT WET- EN REGELGEVING

Lentiz onderwijsgroep heeft in 2021 veel aandacht moeten besteden aan de uitdagingen van de coronacrisis. Misschien wel juist door de noodzaak om focus op de korte termijn te moeten hebben, is in 2021 gebleken hoe belangrijk het is om de blik vooruit te houden. Vanuit de drang om te blijven vernieuwen en verbeteren zijn veel initiatieven ontplooid en in gang gezet.

Vanuit de NPO-plannen, die per school zijn opgezet, is er ingezet op professionalisering op het gebied van didactiek, pedagogiek en de begeleiding van leerlingen en studenten. Hierdoor kan een slag gemaakt worden in de uitvoering van een aantal vernieuwde onderwijsconcepten. We zien bijvoorbeeld bij Lentiz | Floracollege dat het inzetten op maatwerk, waarbij leerlingen afzonderlijke vakken op een hoger niveau kunnen volgen, steeds verder uitgewerkt wordt. De inzet op culturele vorming is, ondanks de coronabeperkingen, doorgezet en ook op afstand zijn er verschillende producties gemaakt.

Bij Lentiz | VMBO LIFE College wordt door middel van het programma Sterk Techniekonderwijs (STO) ingezet op verdieping, verbreding en versterking van het techniekonderwijs. De aandacht voor kwetsbare jongeren is zeker in deze tijd een belangrijk aandachtspunt. De inzet van jongerencoaches en de begeleiding van jongeren in het 8 tot 20-concept zijn belangrijker dan ooit.

Bij Lentiz | Revislyceum is het Thuis voor toekomstmakers verder vormgegeven en is het Next Generation Education Lab geopend. Dit Lab is een onderwijsconcept waar gewerkt wordt met levensechte opdrachten en waar leerlingen hun vragen kunnen onderzoeken. Lentiz | Revis MAVO heeft zich ontwikkeld en werkt veel samen met partners om jongeren een zo goed mogelijk Thuis voor toekomstmakers te kunnen bieden.

Bij Lentiz | Dalton MAVO en Lentiz | Floracollege zijn leerlingen bij Novilab aan de slag gegaan met het onderzoeken van hun vragen, die veelal gekoppeld zijn aan technologische en Sustainable Development Goals (SDG's) thema's. Het eerste jaar van de opleiding is gestart met twee klassen. De ontwikkeling van de opvolgende jaren is in volle gang. Bij Lentiz | Dalton MAVO evenals bij Lentiz | Floracollege zijn de pilots nieuwe leerweg toegekend en zijn de voorbereidingen voor de nieuwe leerweg getroffen.

Lentiz | Geuzencollege zet in op de organisatieontwikkeling van de school om nog beter onderwijs aan te kunnen bieden. De aandacht voor persoonlijke begeleiding, maatwerk en pedagogische inzet is zeker in het afgelopen jaar een groot aandachtspunt geweest in de school.

Lentiz | Groen van Prinstererlyceum heeft de afgelopen jaren het flexrooster ingezet. Dit is het afgelopen jaar nog verder uitgebouwd. Hierbij is de coaching van leerlingen een belangrijke ontwikkeling.

Bij Lentiz | VMBO Maastrand zijn, vanuit het NRO-onderzoek, de pedagogische benadering en het werken met zelfregulatie verdiept. Er wordt steeds meer gekeken naar de doorlopende leerlijn naar het mbo en ook de aansluiting op het po heeft extra aandacht gekregen.

We zien in de campussen dat het weer aantrekken van het practoraat en de bedrijvigheid leidt tot hernieuwde samenwerkingen. Zo is de ontwikkeling van de hippische campus Equestrum gestart. Hierdoor wordt de opleiding van Equestrum, waarbij ook het practoraat een rol speelt, in een volgende fase gebracht.

De Food Innovation Academy (FIA) is in een nieuwe fase gekomen. Ook Albeda is intussen gestart met zijn opleidingen en de verbinding naar de vo-scholen wordt steeds sterker. Het belang van

voldoende instroom om recht te doen aan de arbeidsmarktvaart binnen de levensmiddelenindustrie (in de breedste zin van het woord), blijft onverminderd hoog.

Lentiz | MBO Westland, onderdeel van de campus World Horti Center, zet in op nieuwe bedrijvigheid. Tevens wordt de verbinding met hbo en wo verstevigd. Door het samen optrekken in onderzoeken (zoals de all climate-kas met de bedrijven en het project rondom voeding met de Haagse Hogeschool), worden zowel het kennisniveau als de opleidingen versterkt.

In Bleiswijk is vanuit de regio de vraag naar een (agro)logistieke opleiding kenbaar gemaakt. Deze opleiding is in samenwerking met ROC Rijnland gestart. Deze locatie faciliteert ook de opleiding MBO Paardenhouderij in nauwe samenwerking met Lentiz | MBO Maasland, wat tot een verrijking van het opleidingsaanbod leidt. Het studentenaantal groeit, waardoor de positionering van de school steeds sterker wordt. Zeker ook omdat er verschillende BBL-opleidingen zijn gestart in hele nauwe samenwerking met het regionale bedrijfsleven.

Bij Lentiz | MBO Middelharnis is de nieuwbouw in volle gang. In september 2022 vindt de verhuizing plaats. Ook dit jaar is gebruikgemaakt van de tijdelijke locatie op de Schoolstraat. De ontwikkelingen voor de overstap naar de nieuwe locatie zijn duidelijk voelbaar. Het opleidingspallet is uitgebreid. In 2021 is de vernieuwde opleiding teelt (Agro Technics & Management) ontwikkeld, waarbij de verbinding naar de regio versterkt is en thema's zijn aangepast. De opleiding Agro Logistiek wordt dicht tegen de teelt opleiding aan gepositioneerd.

Lentiz | MBO LIFE College heeft de aanpak voor kwetsbare jongeren versterkt en de ontwikkeling van de nieuwe opleiding Geo, Data en Design opgepakt. De positionering van niveau 2 is versterkt en vanuit de school wordt uiteraard de ontwikkeling van de FIA mogelijk gemaakt.

Lentiz | MBO Barendrecht heeft een volgende stap gezet in de ontwikkeling van een nieuwe campus en krijgt een steeds stevigere positie in het regionale netwerk. Het opleidingspalet is versterkt en de samenwerking met andere mbo-scholen en de regionale vo-scholen is het afgelopen jaar verstevigd.

Lentiz | MBO Maasland en Lentiz | MBO Oostland hebben samen het predicaat Groene Hotspot vanuit de hovenierssector ontvangen. Alle mbo-opleidingen hebben hun onderwijsaanbod gedeeld, verbeterd en digitaal toegankelijk gemaakt in de Lentiz-werkgroepen. De scholen hebben hiermee een enorme stap gezet in kwaliteit, proces en inhoud van de opleiding.

2.1 Middelbaar beroepsonderwijs

2.1.1 Publiek-private arrangementen

Samen met bedrijven, organisaties, overheden en onderwijs in de regio geven we de toekomst van de regio vorm. Deze integrale gebiedsbenadering is voor Lentiz leidend in de visie op onderwijs. De Lentiz-scholen en het contractonderwijs profileren zich op basis van kansen en uitdagingen binnen een economisch en sociaal-maatschappelijke context. Om hierin relevant te blijven, onderhoudt Lentiz een groot netwerk van partnerorganisaties en bedrijven en participeert in onderwijskundige publiek-private arrangementen.

In artikel 3 van de beleidsregel investeren met publieke middelen in private activiteiten staan de voorwaarden vermeld. De publiek-private arrangementen waarin Lentiz participeert zijn in lijn met de wettelijk taak van de instelling. Er worden door Lentiz géén publieke middelen ingezet voor private activiteiten. Er is dan ook geen sprake van gerealiseerde positieve of negatieve financiële resultaten.

In 2021 participeerde Lentiz in de volgende onderwijskundige publiek-private arrangementen.

De **Stichting Greenport Horti Campus** werd op 12 november 2012 opgericht door de toenmalige partners uit het onderwijsveld en het bedrijfsleven. Het doel van de stichting is de samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven op het gebied van tuinbouw in zijn algemeenheid, te bevorderen. Vanuit de stichting zijn verschillende projecten geïnitieerd, waaronder de realisatie van het World Horti Center in Naaldwijk. Verschillende andere projecten zijn ook dankzij bemiddeling van deze stichting gerealiseerd.

In april 2015 is de **Stichting Greenport Westland Oostland** (statutaire naam) opgericht, maar wordt ook wel **Stichting Greenport West-Holland** genoemd. De activiteiten van deze stichting hebben betrekking op de organisatie van intensieve afstemming en samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen ten behoeve van het verwerken en verduurzamen van het tuinbouwcomplex in de tuinbouwgebieden Westland en Oostland, zowel regionaal, nationaal als internationaal. Daarnaast richt de stichting zich op concrete projecten van algemeen nut (voor studenten, onderwijsinstellingen, bedrijven en overheden binnen de stichting). In 2018 is het Innovatiepact van Greenport West-Holland door de partners, waaronder Lentiz, ondertekend met als ambitie 'Het meest toonaangevende internationale tuinbouwcluster ter wereld te blijven als internationaal knooppunt voor technologische en businessinnovatie: Feeding & Greening the Megacities of the Future. Door gezamenlijk doorbraken te realiseren die alleen nooit bereikt zullen worden'.

In september 2016 is een vierjarige publiek-private samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen het mbo en het bedrijfsleven, onder de naam **Onderwijsvernieuwing en technologie Greenport Horti Campus**. Deze samenwerking wordt mede bekostigd uit het Regionaal Investeringsfonds mbo. Het Westland mist medewerkers die een opleiding hebben op mbo-niveau en op het gebied van teelt, mechatronica, gezondheid & welbevinden en handel & logistiek. Het zorgen voor voldoende goed opgeleid, internationaal inzetbaar personeel vraagt om een nauwe samenwerking tussen de bedrijven en brancheorganisaties, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden. Dit gebeurt binnen het World Horti Center als publiek-private samenwerking in het Westland. Dit center moet de internationale etalage zijn voor de Nederlandse tuinbouw, waar state-of-the-art kennis en onderzoek van Nederlandse bedrijven en instellingen worden getoond. In samenhang daarmee bouwt MBO Westland (Lentiz-Albeda-Mondriaan) het bestaande mbo-aanbod uit in nauwe samenwerking met de bedrijven. In 2020 is het project Onderwijsvernieuwing en technologie Greenport Horti Campus succesvol afgerond. De opbrengsten zijn geborgd in de samenwerking tussen de verschillende organisaties.

De **Stichting Food Innovation Academy (FIA)** is op 23 december 2016 opgericht om te voorzien in de behoefte aan nieuw personeel van Rijnmondse bedrijven in de levensmiddelen-technologie. Jongeren hebben behoefte aan werk en aan opleidingen die uitzicht bieden op een baan. De match werd eerder niet gemaakt door onbekendheid met de sector. Daarom is op initiatief van Lentiz, Regional Food Council Rotterdam, Human Capital Agenda, Topsector AgroFood, gemeente Vlaardingen en Royal Steensma B.V. de Stichting FIA opgericht, met aansprekende opleidingen en uitzicht op werk in een inspirerende omgeving. In Stichting FIA werken de bedrijven in de levensmiddelen-technologie en het onderwijs nauw samen om studenten een inspirerende opleiding aan te bieden, en zo jaarlijks een gewenst aantal foodoperators op de arbeidsmarkt te krijgen. Het bedrijfsleven, onderwijs en decentrale overheden hebben afspraken over de samenwerking vastgelegd in samenwerkingsovereenkomsten.

De **Food Innovation Academy** is in februari 2018 in het leven geroepen. De stichting is een vierjarige publiek-private samenwerkingsovereenkomst tussen het mbo, hbo en partners in de voedingssector, en wordt mede bekostigd uit het Regionaal Investeringsfonds mbo (RIF mbo). De Food Innovation Academy is een samenwerkingsverband met ruim vijftien partners uit het bedrijfsleven, onderwijs en

(decentrale) overheid. Studenten die een Lentiz mbo-opleiding Food (niveaus 2, 3 en 4) met goed gevolg afronden, hebben garantie op een baan bij een van de aangesloten bedrijven.

De **Stichting Equestrum (voorheen Stichting Internationaal Hippisch Innovatie- en Kenniscentrum Metropool Rotterdam - Den Haag)** heeft als doel professionalisering en innovatie binnen de paardensportwereld te realiseren. Binnen het kenniscentrum werken onderwijs, overheid en bedrijfsleven nauw samen. Lentiz is in augustus 2017 gestart met de eerste internationale mbo-opleiding Paardensport, naast de al bestaande opleiding Paardenhouderij. Daarnaast organiseert Lentiz onder meer, in nauwe samenwerking met KNHS, FNRS en KWPN, clinics en inspiratiebijeenkomsten om kennis te delen en innovatie aan te jagen. In samenwerking met private partners wordt gewerkt aan de realisatie van een campus voor de hippische wereld.

In juni 2018 is de **Stichting World Horti Center** opgericht. De stichting heeft ten doel om kennis en kunde ten aanzien van de tuinbouwsector te verenigen vanuit de invalshoeken onderwijs op het gebied van tuinbouw, wetenschappelijk onderzoek op het gebied van tuinbouw en het bedrijfsleven dat actief is in de tuinbouwsector. Tevens houdt de stichting zich bezig met het voorbereiden van en adviseren over beleid en strategie ten aanzien van de ontwikkeling van het World Horti Center, met inachtneming van de hiervoor genoemde invalshoeken.

De **Vereniging Ambachtelijk IJscentrum** is in 2020 opgericht met als doel het (doen) bevorderen van de naamsbekendheid van het beroep van de ambachtelijke ijsbereider bij het publiek, en het beroep positief in de markt te zetten, onder andere door de opleidingsmogelijkheden voor dit beroep te promoten.

2.1.2 Keuzedelen en onderwijsprogramma's met minder uren

Binnen Lentiz worden geen keuzedelen aangeboden die betrekking hebben op persoonlijke, culturele of levensbeschouwelijke vorming. Tevens worden er geen onderwijsprogramma's aangeboden die afwijken van de wettelijke norm.

2.1.3 Leven Lang Ontwikkelen

Een aanzienlijk deel van de studenten van Lentiz gaat na het behalen van het mbo-diploma aan het werk. Dat betekent niet dat de ontwikkeling van een student daarmee stopt. Het leren gaat in de praktijk door en mogelijk gaat de student later in zijn carrière opnieuw een opleidingstraject in. Om een volgende studie als kansrijk en zinvol te ervaren, moet de student een positieve ervaring met het onderwijs hebben gehad. Lentiz zet daarom iedere dag in op zinvol en uitdagend onderwijs. Daarnaast is het van belang dat studenten vaardigheden ontwikkelen die ze in staat stellen nieuwsgierig en leergierig te zijn.

Lentiz verzorgt contractonderwijs via Lentiz | Cursus & Consult. Daardoor is er goed zicht op de extra scholing waaraan werkgevers en werknemers behoefte hebben. Terugkoppeling naar het reguliere onderwijs versterkt het onderwijsprogramma van de opleidingen. Door het voorbereiden van de STAP-regeling heeft het Leven Lang Ontwikkelen een nieuwe impuls gekregen en kunnen we onze opleidingen en cursussen weer opnieuw positioneren.

Vanuit UWV en de gemeenten, en mede vanuit de coronacrisis en de ontstane krapte op de arbeidsmarkt, is de vraag naar flexibel opleiden toegenomen. Om zo veel mogelijk mensen te kunnen omscholen, is er veel werk verzet om ons opleidingenpallet zo goed mogelijk in beeld te brengen bij UWV en gemeenten. De groene sector is een arbeidsmarkt met veel potentie en toegenomen vraag naar mbo-geschoolde medewerkers, waar we uiteraard graag een steentje aan bijdragen.

Vanaf 2020 is het mogelijk certificaten uit te reiken voor beroepsgerichte onderdelen. Lentiz sluit hiermee aan met de onderdelen van mbo-opleidingen waaraan de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) een certificaat verbindt. We hebben in 2021 een toename in de vraag naar certificaten gezien. Dan gaat het bijvoorbeeld om certificaten 'gewasbescherming',

‘besluthouder van dieren’ en certificaten voor delen van de opleidingen. Ook dit past bij het beeld dat Leven Lang Ontwikkelen steeds verder vorm krijgt.

2.1.4 Bedrijfsopleidingen

Lentiz | Cursus & Consult biedt bedrijfsopleidingen (BBL), 3e leerwegtrajecten en cursus- en contractonderwijs aan in het kader van Leven Lang Ontwikkelen van medewerkers, zij-instromers en starters op de arbeidsmarkt. De sectoren waarop Lentiz | Cursus & Consult zich richt, bevinden zich vooral in het groene domein: de voedingsindustrie, agrologistiek, bloemsierkunst, hoveniers- en loonbedrijven, glastuinbouw en de dierensector. Daarnaast speelt Lentiz | Cursus & Consult een belangrijke rol in internationale trajecten. Lentiz | Cursus & Consult werkt nauw samen met de Lentiz-mbo-scholen, bedrijven, organisaties en andere onderwijspartners.

2.1.4 Wijzigingen opleidingsaanbod

Lentiz leidt in het mbo onder andere op voor de arbeidsmarkt, voor goed burgerschap en voor doorstroom naar vervolgonderwijs. Arbeidsmarktperspectief is een belangrijk aspect van het succes van een opleiding. In haar strategisch meerjarenplan geeft Lentiz aan dat de wereld in transitie is, waardoor niet precies is te overzien hoe de wereld er over vijf jaar uitziet. Dat maakt het niet altijd eenvoudig om een reële inschatting van alle ontwikkelingen op de arbeidsmarkt te maken. Daarom werkt Lentiz intensief samen met het regionale bedrijfsleven. Wederom zien we in de relatief nieuwe regio's Bleiswijk, Barendrecht en Middelharnis dat deze aanpak van groot belang is.

2.1.5 Segmentatie deelsectoren

Alle mbo-opleidingen van Lentiz onderwijsgroep zijn gericht op het groene domein: voedsel, natuur en leefomgeving.

2.1.6 Helderheid in de bekostiging van het beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Thema 1   Uitbesteding

In 2021 is er geen bekostigd onderwijs uitbesteed aan niet-bekostigde instellingen of organisaties.

Thema 2   Investeren van publieke middelen in private activiteiten

Lentiz onderwijsgroep heeft in 2021 geen publieke middelen ingezet voor private activiteiten. Lentiz participeerde wel in een aantal publiek-private samenwerkingen. Een toelichting op deze samenwerkingen staat in paragraaf 2.1.1 Publiek-private arrangementen.

Deelnemingen

Bij het contractonderwijs moet sprake zijn van een onderwijskundige meerwaarde of een versterking van de continuïteit van het reguliere beroepsonderwijs. Contractonderwijs wordt uitgevoerd tegen integrale kostprijs. Bij achterblijvende omzet is het mogelijk om de kostenstructuur aan te passen. Er is sprake van een beperkt risico.

Thema 4   Les- en cursusgeld niet betaald door de student zelf

In 2021 hebben geen les- of cursusgelddbetalingen door Lentiz plaatsgevonden. Er is geen speciaal fonds aanwezig. Als het cursusgeld niet door studenten zelf maar door derden wordt betaald, dan ligt hier in alle gevallen een schriftelijke machtiging aan ten grondslag.

Thema 5   In- en uitschrijving en inschrijving van studenten in meer dan één opleiding tegelijk

Voor het in- en uitschrijven vlak voor of na een teldatum gelden strikte, interne regels die voldoen aan de door het ministerie van OCW gestelde bekostigingsvoorwaarden. Als een student tegelijkertijd voor meer opleidingen staat ingeschreven, komt hij slechts eenmaal voor bekostiging in aanmerking.

Uitschrijvingen tussen 1 oktober 2021 en 1 januari 2022		48
Uitschrijvingen met diploma		22
Andere opleiding buiten Lentiz	5	
Overige uitschrijfredenen	<u>21</u>	
Uitschrijvingen zonder diploma		26

Inschrijvingen tussen 1 oktober 2021 en 1 januari 2022		48
Waarvan bol		30
Waarvan bbl		18

Omzwaaiers (veranderd van Crebo tussen 1 oktober 2021 en 1 januari 2022)		18
Waarvan bol		13
Waarvan bbl		5

Inschrijvingen tussen 1 oktober 2021 en 1 januari 2022		48
Waarvan bol		30
Waarvan bbl		18

Thema 6 De student volgt een andere opleiding dan die waarvoor hij is ingeschreven
 Het is niet te voorkomen dat sommige studenten tijdens een opleiding overstappen (omzwaaien) naar een andere opleiding. Dankzij gerichte loopbaanbegeleiding en een breed aanbod aan opleidingen kunnen de meeste omzwaaiers ingeschreven blijven bij Lentiz. Het beleid is erop gericht om elke student een passende opleiding te bieden, die wordt afgesloten met een diploma.

Omzwaaiers (veranderd van Crebo tussen 1 oktober 2021 en 1 januari 2022)		19
Waarvan bol		13
Waarvan bbl		5

Thema 7 Bekostiging van maatwerktrajecten ten behoeve van bedrijven
 In 2021 organiseerde Lentiz maatwerktrajecten voor een aantal bedrijven in de agri- en foodsector. Hierbij gaat het alleen om maatwerktrajecten gericht op deelname aan een in het Crebo geregistreerde opleiding, met het oogmerk het traject met succes af te ronden met een diploma. In maatwerktrajecten werkt Lentiz samen met het bedrijfsleven om adequaat te kunnen inspelen op de regionale behoeften. Voor het behalen van een diploma moet een deelnemer aan alle kwalificatie-eisen voldoen.

Bedrijf	Opleiding
Gemeente Rotterdam	Medewerker natuur, water en recreatie
Stroomopwaarts MVS	Assistent plant of (groene) leefomgeving
Stroomopwaarts MVS	Medewerker natuur, water en recreatie
Voorne-Putten Werkt B.V.	Medewerker natuur, water en recreatie
Hilton Foods Holland	Medewerker voeding en technologie
Hilton Foods Holland	Medewerker agrohandel en logistiek
Hilton Foods Holland	Vakbekwaam medewerker voeding en technologie
Leger des Heils - 50 50 workcenter	Medewerker voeding en technologie
Marjoland	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Celdomy	Assistent logistiek
Greenpack	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
ACV	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
ACV	Medewerker natuur water en recreatie
Verheij Integrale groenzorg	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Verheij Integrale groenzorg	Medewerker hovenier
AgroCare	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Combivliet	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Lans Westland	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Lans Zeeland	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Van Geest Komkommers	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Vitensa BV	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Tuinbouwbedrijf F.J.J. de Koning	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving

Thema 8 Buitenlandse studenten

Lentiz verzorgt alleen onderwijs in Nederland. Buitenlandse studenten die hier rechtmatig verblijven en voldoen aan de inschrijfvoorwaarden, komen in aanmerking voor bekostiging. Soms lopen studenten stage in het buitenland. Ook in deze gevallen wordt het onderwijs overwegend in Nederland verzorgd.

2.1.7 *Kwaliteitsagenda mbo 2019-2022*

In deze paragraaf legt de raad van bestuur verantwoording af over de voortgang van de kwaliteitsagenda mbo in 2021 en de stand van zaken per speerpunt. Een aantal onderwerpen uit de kwaliteitsagenda mbo zijn tevens (soms gedeeltelijk) in een ander hoofdstuk van dit jaarverslag vermeld. Ten behoeve van de Commissie Kwaliteitsafspraken MBO (verder: de commissie) hebben we de gevraagde onderwerpen in dit hoofdstuk bij elkaar verantwoord.

In navolging op het kwaliteitsplan 2015-2018 is in het najaar van 2018 de aanvraag gedaan voor de ‘aanvullende bekostiging kwaliteitsmiddelen’ voor de periode vanaf 2019 tot en met 2022, in de vorm van de kwaliteitsagenda mbo voor Lentiz. De kwaliteitsagenda mbo geeft aan op welke manier Lentiz samen met de regionale partners, inspeelt op actuele ontwikkelingen in en (onderwijs)vragen uit de regio, en hoe dit zich vertaalt naar heldere ambities en maatregelen om het onderwijs nog relevanter en beter te maken voor de studenten en optimaler te laten aansluiten bij de arbeidsmarkt van de toekomst. De ambities en maatregelen zijn opgesteld op basis van de landelijke speerpunten uit het bestuursakkoord, structurele samenwerkingen met onze partners in de regio’s en de speerpunten die voortvloeien uit ons strategisch meerjarenplan 2018-2022 Toekomstmakers.

De voortgang van de kwaliteitsagenda wordt cyclisch gemonitord door middel van het format van de CKMBO. Sinds de uitbraak van de coronapandemie is er ontzettend veel energie gestoken in het vasthouden aan het realiseren van de ambities. Ondanks de hectiek en onrust kunnen we na drie jaar vaststellen dat er nauwelijks koerswijzigingen hebben plaatsgevonden. Uiteraard heeft corona wel effect gehad op de prioritering van ambities. Sommige ambities zijn in een stroomversnelling geraakt

en andere zijn opgeschort tot een later moment. Wij waren blij om te vernemen dat de CKMBO en onze toezichthouders vertrouwen hadden in de uitvoering van de kwaliteitsagenda van 2019 en 2020. We hebben er vertrouwen in dat hetzelfde vertrouwen voor 2021 aan Lentiz gegeven zal worden.

In de onderstaande hoofdstukken wordt op hoofdlijnen een reflectie gegeven door de raad van bestuur. Een gedetailleerde beschrijving van de voortgang in 2021 staat in bijlage 1.

Speerpunten Lentiz

Speerpunt 1: Onderwijs dat voorbereidt op de arbeidsmarkt van de toekomst

Ambitie: Lentiz onderwijsgroep biedt in 2022 onderwijs aan dat maximaal gericht is op de regio. Het onderwijs is relevant voor de groene arbeidsmarkt, afgestemd op de ontwikkelingen in de samenleving en heeft een sterke verbinding met het regionale bedrijfsleven, overheden en maatschappelijke organisaties.

Speerpunt 2: Gelijke kansen en doorstroom

Ambitie: Lentiz onderwijsgroep creëert soepele overgangen binnen krachtig beroepsonderwijs, zodat studenten voldoende kansen krijgen om succesvol in het mbo in te stromen en door te stromen naar een vervolgopleiding of baan die past bij hun ambities en talenten.

Speerpunt 3: Kwetsbare jongeren

Ambitie: Lentiz onderwijsgroep ondersteunt jongeren door uitstekend onderwijs en persoonlijke begeleiding te geven, met als doel uitval te voorkomen, door te stromen naar een hoger niveau of een goede start te maken op de arbeidsmarkt. Hierbij hebben we specifiek aandacht voor jongeren in een kwetsbare positie.

Speerpunt 4: Kwaliteit(szorg)

Ambitie: Lentiz onderwijsgroep handelt op basis van een eigen heldere visie en kwaliteitseisen, met ruimte voor ontwikkeling en bijsturing. We borgen kwaliteit van onderwijs, actuele leerinhouden, beroepspraktijkvorming (bpv) en examens door intern en extern intensief samen te werken aan de ontwikkeling hiervan, en dit regionaal krachtig uit te voeren. Hierbij wordt specifiek gefocust op de realisatie van de integratie van drie voorheen Edudelta-scholen binnen Lentiz onderwijsgroep.

De kwaliteitsagenda mbo in de praktijk

In 2018 is Lentiz onderwijsgroep begonnen met het opstellen van het nieuwe strategisch meerjarenplan. Na verschillende sessies met de raad van bestuur, directeuren, teamleiders, docenten, studenten en betrokken partners uit de regio (zoals bedrijven, regionale overheden en andere organisaties) is het strategisch meerjarenplan Toekomstmakers opgesteld voor de periode van 2018-2022. In 2018 is tevens het kwaliteitsplan, met het bijbehorende bpv-plan, beoordeeld met een 'goed' door MBO in Bedrijf.

Het strategisch meerjarenplan 2018-2022 Toekomstmakers is leidend voor alle nieuwe ontwikkelingen vanaf 2018. In het verlengde van Toekomstmakers is voor het mbo de kwaliteitsagenda mbo 2019-2022 opgesteld. En net als bij Toekomstmakers is de kwaliteitsagenda mbo opgesteld in samenwerking met alle betrokken partners, zowel intern als extern. Dankzij deze werkwijze is de betrokkenheid binnen Lentiz groot. De kwaliteitsagenda mbo 2019-2022 is op 29 maart 2019 vastgesteld door de commissie. Direct na vaststelling is de kwaliteitsagenda mbo zowel strategisch door de raad van bestuur als door de scholen middels hun schoolplannen, in uitvoering genomen.

Betrokkenheid docenten

Lentiz onderwijsgroep heeft in Toekomstmakers haar drie speerpunten benoemd: vormen, verbinden en verantwoorden. Het resultaat van deze drie v's is de herkenbare Lentiz-kwaliteit.

Daarbij worden zowel intern als extern partners betrokken en er wordt verantwoording afgelegd. De kwaliteitsagenda mbo is opgesteld en herkenbaar binnen alle lagen van de organisatie. Dit stimuleert Lentiz enerzijds door het gesprek met elkaar aan te gaan binnen de reeds bestaande overlegstructuren. Anderzijds door de kwaliteitsagenda mbo te beleggen in de plan-do-check-act-stappen (pdca) van de kwaliteitscyclus. Zowel de kaderbrief van de raad van bestuur als de schooljaarplannen bevatten de thema's uit de kwaliteitsagenda mbo, waardoor de uitvoering structureel en cyclisch plaatsvindt. De schoolplannen worden vervolgens vertaald naar de teamplannen. Hierdoor zijn de docenten betrokken bij zowel het planmatige aspect van de kwaliteitsagenda mbo als de operationalisering ervan in de praktijk van alle dag.

Betrokkenheid bij de regio

De integrale gebiedsbenadering is reeds jaren een belangrijke basis van de Lentiz-strategie en daarmee van de samenwerking in de regio. In de regio vindt voortdurend interactie plaats met bedrijven, ondernemers, regionale overheden, onderwijsinstellingen, (toekomstige) studenten en maatschappelijke organisaties. In dit netwerk van mensen en organisaties vervult Lentiz onderwijsgroep een actieve rol. Lentiz participeert in samenwerkingsverbanden en initieert regionale projecten in het domein van leren, werken en onderzoek. Waar binnen dat netwerk de visies en belangen samenvallen, maakt Lentiz de vertaalslag naar een relevant en uitdagend onderwijsaanbod. Dit gebeurt veelal binnen de context van een regionale campus. Lentiz en haar scholen participeren structureel en actief in de hiervoor genoemde economische systemen. Zij hebben daarin niet alleen een sterk verbindende rol tussen overheden, bedrijven en onderwijs, maar verbinden deze economische systemen ook met elkaar. Concreet betekent dit dat Lentiz onderwijsgroep in verschillende unieke economische systemen functioneert, te weten:

1. de Greenport West-Holland in Westland, Oostland en Barendrecht;
2. de Mainport: het groen en food in de stad;
3. het vitale platteland van Midden-Delfland en Goeree-Overflakkee.

Betrokkenheid studenten

Lentiz onderwijsgroep hecht grote waarde aan de mening en inbreng van betrokken partijen. Nog belangrijker vindt Lentiz de herkenbaarheid van de ingezette activiteiten en dat onze studenten de effecten van de kwaliteitsagenda mbo ervaren in de praktijk van alle dag, zoals in de leeromgevingen en in de regionale campussen. De studenten worden niet alleen aan de voorkant betrokken bij de inzet van activiteiten, maar ook aan de achterkant: dus wat merkt de student hiervan?

In de verschillende regio's worden studenten in de studentenraden gevraagd naar hun mening en inbreng op de genoemde thema's in de kwaliteitsagenda mbo, de verschillende ambities/doelstellingen en andere relevante onderwerpen. Zo worden de studenten actief betrokken bij de inrichting van de betreffende thema's, bij de organisatie van vakwedstrijden, zoals Skills Heroes, de ontwikkeling van de elektronische leeromgeving (elo) en Loopbaan. Ook bij de campusontwikkelingen, zoals het World Horti Center en de Food Innovation Academy, zijn we steeds weer benieuwd naar de inbreng en ervaringen van onze studenten. Uiteraard wordt ook de tevredenheid van de studenten over de ingezette trajecten gemeten. Dit wordt extern gedaan middels de JOB-monitor, maar ook intern via verschillende tevredenheidsmetingen en gesprekken.

Verantwoording en reflectie over 2021

Conform de adviezen van de commissie, legt Lentiz onderwijsgroep in dit geïntegreerde jaarverslag verantwoording af over de resultaten van 2021 ten aanzien van de ambities en doelstellingen in de kwaliteitsagenda mbo. Voor 2019 en 2020 is een verantwoording opgenomen in het geïntegreerde jaarverslag. In 2019 heeft een informeel gesprek plaatsgevonden met de landelijke commissie en betrokken partijen, zoals studenten en bedrijven. Het informele oordeel van de commissie was positief. Over 2020 heeft de commissie op 1 oktober 2021 een formeel oordeel gegeven over de voortgang van de ambities. In de brief is medegedeeld dat de resultaten van 2020 als positief zijn

beoordeeld. Vanzelfsprekend volgt ook de raad van bestuur de vorderingen in de realisatie van de kwaliteitsagenda mbo nauwlettend en geeft er vanuit strategisch perspectief sturing aan. Deze paragraaf rapporteert op hoofdlijnen over de kwaliteitsagenda mbo om inzicht te geven in de vorderingen in 2021. Tevens is steeds een reflectie van de raad van bestuur opgenomen.

Bijlage 1, Verantwoording voortgang kwaliteitsagenda mbo 2021, beschrijft de voortgang in detail. In deze bijlage staan de vorderingen die Lentiz heeft geboekt op de gestelde ambities en de doelstellingen van de kwaliteitsagenda mbo in het jaar 2021. De bijlage geeft ook informatie over de stand van zaken ten aanzien van de meetbare en merkbare doelen en de besteding van de investeringsmiddelen die verbonden zijn aan de kwaliteitsagenda mbo.

Speerpunt 1: Onderwijs dat voorbereidt op de arbeidsmarkt van de toekomst

We zijn betrokken bij de bedrijven Vereniging van de FIA. We leveren bij de FIA een bijdrage vanuit een werkgeversperspectief. Die verbinding van de werkgevers in de foodbranche en onderwijs is belangrijk. Een specifieke reden waarom we bij de FIA betrokken zijn is omdat we mensen willen blijven ontwikkelen. Niet alleen beginnend beroepsbeoefenaren hebben de juiste bagage nodig van school. Techniek gaat zo hard dat je ook bestaande beroepsbeoefenaars moet blijven trainen. Met de Fia willen we de ontwikkelingsbehoefte van de bestaande beroepsbeoefenaars vormgeven.

**Barbara Braams-Toenbreker,
Learning & Development manager bij Euro Caps B.V**

Onze ambitie

De ambitie van Lentiz onderwijsgroep is dat ze in 2022 onderwijs aanbiedt dat maximaal gericht is op de regio. Dat wil zeggen relevant voor de groene arbeidsmarkt, afgestemd op de ontwikkelingen in de samenleving en met een sterke verbinding met het regionale bedrijfsleven, overheden en maatschappelijke organisaties.

Reflectie van de raad van bestuur

De verrijkende veranderingen in de maatschappij ten gevolge van de coronapandemie, had niemand zich twee jaar geleden kunnen voorstellen. Wat wij ons wél konden voorstellen, en wat wij ook als leidraad in ons strategisch meerjarenplan hebben opgesteld, is de onzekere en onvoorspelbare toekomst. Lentiz is ervan overtuigd dat het haar taak is om jongeren goed voor te bereiden op een onvoorspelbare toekomst vol onzekerheden in maatschappelijke, economische en technologische ontwikkelingen. Dit is een lastige taak: studenten moeten opgeleid worden voor de maatschappij van morgen, maar we kunnen niet precies uittekenen hoe die eruitziet. En de coronapandemie heeft dit nog ingewikkelder gemaakt. Wat wij wel kunnen, is de krachten bundelen door alle partijen bij elkaar te brengen die een steentje bij kunnen dragen aan de gezamenlijke toekomstvisie en de gewenste investeringen daarin. Deze 'integrale gebiedsbenadering' is altijd leidend geweest in onze visie en op het onderwijs.

In 2021 heeft de coronapandemie, net als in 2020, bewezen hoe belangrijk een krachtige samenwerking is. De samenwerking in de regio met bedrijven en andere partners leidt niet alleen tot actueel en uitdagend onderwijs, maar heeft in onzekere tijden bewezen ook gunstig te zijn voor de wendbaarheid, flexibiliteit en innovatie van het onderwijs. Samen met de bedrijven en andere betrokken instellingen zijn wij erin geslaagd de coronapandemie niet alleen vanuit de nadelige invalshoek te bekijken, maar om de pandemie om te zetten naar kansen. Zo is het online onderwijs in een stroomversnelling geraakt en zijn prachtige alternatieven ontwikkeld voor stages, die soms niet op de reguliere manier doorgang konden vinden bij het bedrijfsleven. Mooie voorbeelden hiervan zijn het online telen van tomaten in de All Climate-kas en de online deelname aan internationale skills-wedstrijden. Deze ontwikkelingen hebben allemaal plaatsgevonden, naast de reguliere taken

die ook uitgevoerd moesten worden. Een knappe prestatie waar we trots op zijn. De ingezette koers is gecontinueerd, ondanks dat dit niet altijd even gemakkelijk was. Mede door de intensieve samenwerking in de campussen met bedrijven en andere betrokkenen is Lentiz erin geslaagd snel te acteren op de veranderende omstandigheden. Op die manier betekent Lentiz, als regionale verbinder in de triple helix, niet alleen veel voor de huidige en toekomstige studenten maar ook voor de regio in zijn geheel. Zo heeft Lentiz in 2021 met haar regionale partners ingezet op de om-, her- of bijscholing van huidige werknemers door middel van mbo-praktijkverklaringen en certificaten. Daar waar veel scholen gesloten waren, en er alleen theorielessen mogelijk waren, is het door de samenwerking met de bedrijven mogelijk gemaakt dat studenten en omscholers toch onderwijs konden volgen. Ondanks de coronapandemie hebben we dus niet stilgestaan, maar nog meer dan voorheen vooruitgekeken en uitdagingen omgezet in kansen.

Realisatie 2021

Ook in 2021 nam de coronapandemie een belangrijke plek in. Mede door het snelle schakelen, delen van kennis en het bundelen van krachten is de ingezette koers gecontinueerd. Daar waar sommige onderdelen, zoals de campusvorming en de elo, in een sneltreinvaart zijn geraakt, zien we dat op enkele gebieden, zoals internationalisering, vertraging heeft plaatsgevonden.

Desalniettemin kunnen we terugkijken op een geslaagd jaar waarin Lentiz in alle regio's een sterke, op samenwerking gerichte verbinding heeft gerealiseerd met regionale bedrijven en andere betrokken partners van fysieke campussen tot hotspots. In Vlaardingen heeft dit, in navolging van de World Horti Campus in Westland, geresulteerd in een fysieke campus: de Food Innovation Academy. Dit is een campus waar grote bedrijven uit de levensmiddelensector, overheden, onderwijs- en kennisinstellingen elkaar ontmoeten onder één dak. De studenten krijgen les in de nieuwste laboratoria en keukens en hebben kennisgemaakt met de nieuwste technologieën onder begeleiding van een door Lentiz aangestelde practoor.

We leven in een wereld van ongekend snelle veranderingen. Lentiz-leerlingen komen terecht in een economische en sociaal-maatschappelijke realiteit die radicaal anders is dan die van gisteren of vandaag. Dat is uitdagend voor hen, maar ook voor ons als opleider. Want welke kennis en vaardigheden hebben jongeren van nu in de toekomst nodig? (*Strategisch meerjarenplan 2018-2022*)

Ook in de andere regio's stond de ontwikkeling van de campusvorming niet stil. Mede door de inzet van het hybride en onderzoekend leren, is het aantal studenten bij Lentiz | MBO Bleiswijk sinds de start van de school in 2018 gegroeid, waardoor we de arbeidsmarktvrage in de tuinbouw, de hoveniers- en de foodbranche beter kunnen bedienen. Deze groei is niet alleen succesvol in kwantitatief perspectief maar ook vanuit kwalitatief perspectief. Uit de JOB-monitor blijkt dat studenten bovengemiddeld tevreden zijn met de school, het aangeboden onderwijs en de ondersteuning.

Dezelfde ambities staan ook op de agenda voor Lentiz | MBO Barendrecht. Lentiz | MBO Barendrecht bevindt zich in de volgende fase van de campusvorming. De samenwerking met Albeda en ROC Da Vinci is volop gaande, in die zin dat duidelijk is wie in welk aanbod in de regio voorziet en dat de afstemming hierover soepel verloopt. Na inzetten op stakeholders en het betrekken van bedrijven op de campus, wordt deze samenwerking nu verdiept om elkaar op inhoud te versterken. Dat betekent dat de bedrijven in de regio ook op opleidingsniveau samenwerken met de school. Zo is de opleiding Dier op verzoek van de bedrijven uitgebreid met de verdieping naar Zorg(boerderijen). Qua fysieke campusvorming is er een nieuwe locatie in zicht, waardoor de campus een nieuw gezicht kan krijgen.

Voor Middelharnis geldt dat het 'nieuwe gezicht' al duidelijk is. In 2021 is de bouw van de Noordelijke vleugel, waarin Lentiz | MBO Middelharnis zijn intrek zal nemen, gestart. De bouw zal

volgens planning gereed zijn in september 2022, zodat er in het nieuwe schooljaar vanaf de Beroepencampus gestart kan worden.

Een feestelijk moment afgelopen jaar was de installatie van Lentiz | MBO Maasland als uitvoeringslocatie van de VHG Hotspot (VHG= Vereniging Hoveniers & Groenvoorzieners). Op 12 oktober 2021 heeft de VHG de titel van Groene Hotspot officieel toegekend aan Lentiz | MBO Maasland en Lentiz | MBO Oostland. De bestaande samenwerking is op deze manier officieel erkend en geïntegreerd. De komende jaren zal Lentiz intensief samenwerken met hoveniers- en groenbedrijven uit de regio. De samenwerking tussen het onderwijs en het

bedrijfsleven zorgt ook voor vernieuwing in de sector. Hierdoor kunnen veranderingen en innovaties in de hoveniersbranche eenvoudig hun weg vinden in het onderwijs, namelijk als onderdeel van het lesmateriaal.

Zie bijlage 1 voor meer informatie over de uitvoering van de ambities onder speerpunt 1.

Speerpunt 2: Gelijke kansen en doorstroom

Onze ambitie

Lentiz onderwijsgroep creëert soepele overgangen binnen krachtig beroepsonderwijs zodat studenten voldoende kansen krijgen om succesvol in het mbo in te stromen en door te stromen naar een vervolgopleiding of baan die past bij hun ambities en talenten.

“Op jonge leeftijd vond ik het al leuk om met voeding bezig te zijn. Ik hielp mijn moeder graag in de keuken. Als kind was ik ook shampoos en andere dingen aan het mixen en wilde ik laborant worden. Toen de tijd daar was, bezocht ik verschillende open dagen van het mbo. Bij Lentiz | MBO LIFE College kreeg ik het gevoel dat Voeding & technologie het weleens kon zijn. Mijn interesses voor scheikunde en voeding kwamen hier samen. Ik besloot ook nog de praktijklocatie van de opleiding te bezoeken. Bij de Food Innovation Academy zag ik dat de docenten goed communiceerden tijdens de lessen, dat vind ik wel een belangrijke. Toen was ik ervan overtuigd wat ik wilde.”

Jonah Hoogenboom, na zijn mbo-4-studie Voeding & technologie

Reflectie raad van bestuur

Lentiz onderwijsgroep hecht grote waarde aan gelijke kansen voor alle jongeren en het optimaliseren van de kansen om soepel door te stromen binnen de mbo-opleiding en daarna naar werk of vervolgonderwijs. Wij realiseren ons, mede door de coronacrisis, dat dit onderwerp meer dan voorheen de aandacht verdient. Voornamelijk jongeren, en meer specifiek kwetsbare jongeren, zijn hard geraakt door de coronamaatregelen. Onderzoeken² bevestigen dat jongeren en jongvolwassenen door de coronamaatregelen, meer dan andere leeftijdsgroepen, mentale gezondheidsproblemen ervaren, zoals eenzaamheid, somberheid en angst. Daarom heeft Lentiz extra aandacht besteed aan de begeleiding en ondersteuning van jongeren. Dit doet wederom een beroep op de veerkracht van de jongeren, maar ook van het personeel. Zo is het fysieke onderwijs voor jongeren uit kwetsbare groepen (niveau 1 en 2) gecontinueerd en hebben zij extra ondersteuning

² <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/35/mentale-gezondheid-in-eerste-helft-2021-op-dieptepunt>

gekregen bij het onderwijs en de loopbaanondersteuning. Tevens zijn activiteiten, zoals de vakwedstrijden en internationale ervaringen, zo veel mogelijk (met in achtname van de maatregelen) gecontinueerd. Wij weten namelijk dat dit onvergetelijke ervaringen zijn die de studenten een bagage meegeven voor de rest van hun loopbaan.

De samenwerking in de campussen is voor Lentiz één van de essentiële aanpakken om gelijke kansen en doorstroom te stimuleren. Het is dé plek voor jongeren om kennis te maken met het beroep. De jongere leert het vak en de skills op een locatie waar hij/zij wordt getriggerd, gemotiveerd en gestimuleerd. Door studenten al direct in een reële setting onderwijs aan te bieden, krijgen zij beelden mee van de toekomst, worden zij gestimuleerd om doelen te stellen, vaardigheden te ontwikkelen en ervaringen op te doen die zij normaliter in een reguliere onderwijssetting minder zouden ontwikkelen. Hierdoor is de motivatie hoger en weten ze waar ze het voor doen. Mede door de flexibiliteit en wendbaarheid van het team en de bedrijven, kunnen we concluderen dat het gros van de activiteiten, al dan niet in een kleinere vorm, gecontinueerd is. Daar waar het fysiek niet mogelijk was, is dit op een innovatieve manier omgezet naar digitale bijeenkomsten of andere vormen. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de online gastlessen en de online internationale ervaringen.

Trots waren we om te zien hoe de deelnemers van de vakwedstrijden zich hebben ingezet om hun skills te laten zien tijdens de Skills Heroes. We hebben veel waardering voor het werk van al onze medewerkers om onze studenten intensief te begeleiden, door steeds weer aanpassingen te doen in het onderwijs en in het leren in de praktijk. Ze zijn er toch maar mooi in geslaagd, om ondanks een moeilijk schooljaar, te zorgen dat ruim 80% van onze studenten een diploma heeft behaald. En dat is meer dan voorgaande jaren.

“Zo’n samenwerking is hét voorbeeld voor andere regio’s. Hier zie je de meerwaarde ontstaan van samenwerken. Wanneer het bedrijfsleven en scholen de handen ineen slaan, geeft dat een enorme positieve impuls aan de regio, zowel economisch als sociaalmaatschappelijk. Deze innovaties en verbindingen zijn mooie voorbeelden voor een duurzame toekomst van Schiedam.”
Wethouder dhr. J.W. Ooijevaar, Schiedam

Realisatie 2021

Zoals eerder beschreven konden, ondanks de coronamaatregelen, veel activiteiten gelukkig doorgaan, alhoewel soms in aangepaste vorm. Zo is het in 2021 mogelijk geweest om weer deel te nemen aan de vakwedstrijden, iets wat erg belangrijk is voor de toekomstige skills van de studenten. De deelname aan (en organisatie van) de vakwedstrijden brengt veel met zich mee. Lentiz heeft de vakwedstrijden geïntegreerd in het curriculum van het onderwijs. Het is niet langer een losstaand element dat één keer per jaar terugkomt, maar een vast onderdeel. Uitgangspunt bij de organisatie van en deelname aan een vakwedstrijd is dat dit altijd weer in verbinding is met andere betrokken partijen, zoals bedrijven, oud-studenten en het vmbo.

Aan de categorie stakeholders is sinds 2021 een groep toegevoegd, namelijk oud-studenten. Sinds 2021 is het alumnibeleid van Lentiz sterk verbeterd met het opzetten van een digitaal systeem waarin alle oud-studenten zijn geregistreerd. Het alumnibeleid beperkt zich niet alleen tot de registratie van deze studenten en hun uitstroomprofielen, maar richt zich ook op het opzetten van een community van oud-studenten. Deze oud-studenten zijn per slot van rekening in alle opzichten erg belangrijk voor de loopbaan van de huidige studenten. Zij zorgen namelijk voor meer bpv-plekken, dienen als voorbeeldmodellen, kunnen informatie geven over de aansluiting met het hbo en zijn de ambassadeurs van Lentiz. Dit traject zal in 2022 verder ingebed worden in de organisatie.

Door de coronamaatregelen zijn sommige trajecten in een stroomversnelling geraakt, zoals de elektronische leeromgeving (elo). Andere activiteiten daarentegen, hebben nagenoeg niet

plaatsgevonden, zoals internationalisering in het buitenland. Nadat er in 2020 een keuze is gemaakt voor de elo, zijn er in 2021 op opleidingsniveau werkgroepen aan gekoppeld. De werkgroepen bestaan uit een teamleider en docenten van het betreffende vak. Docenten zijn ruim gefaciliteerd om mee te werken aan het ontwikkelen en vullen van de elo.

Een van de onderdelen uit de kwaliteitsagenda mbo die door de coronapandemie gestagneerd is, is helaas de internationalisering. Door de coronamaatregelen is het niet mogelijk geweest om studenten deel te laten nemen aan internationale stages, iets waar Lentiz altijd een voorloper in is geweest. Uiteraard hebben er internationale ervaringen plaatsgevonden, zoals een internationale wedstrijd duurzaam ondernemen of uitwisseling van kennis tussen Nederland en Zweden op het gebied van paardensport. Maar echte internationale reizen waren helaas niet mogelijk. Tegen het einde van 2021 is de draad weer opgepakt en zijn de eerste planningen voor internationale stages gemaakt.

Speerpunt 3: Kwetsbare jongeren

Onze ambitie

Lentiz ondersteunt jongeren door uitstekend onderwijs en persoonlijke begeleiding met als doel uitval te voorkomen, door te stromen naar een hoger niveau of een goede start te maken op de arbeidsmarkt. Hierbij hebben we specifiek aandacht voor jongeren in een kwetsbare positie.

Reflectie raad van bestuur

Het begrip kwetsbare jongeren richt zich niet louter meer op jongeren op niveau 1 en 2, uit armoedecumulatiegebieden of jongeren van speciaal onderwijs. Lentiz verstaat onder de kwetsbare doelgroep alle (jong)volwassenen die door veranderende maatschappelijke en technische ontwikkelingen kwetsbaar zijn op de arbeidsmarkt. Daarom is er extra inzet gepleegd op de relatie met de studenten en de ondersteuning. Dit heeft geleid tot een hoger diplomarendement en minder schooluitval.

De relatie met de bedrijven is nog meer dan voorheen geïntensiveerd. Niet alleen voor de huidige studenten maar ook voor werknemers van bedrijven zelf of werkzoekenden. Het bieden van (delen van) opleidingen op maat voor jongvolwassenen met relevantie werk- en leerervaring is tijdens corona nog belangrijker geworden. Om ook die groep te bedienen, heeft Lentiz het afgelopen jaar sterk ingezet op de aansluiting van het onderwijsportfolio op die behoeften die spelen in de regio als het gaat om bij-, om- en herscholing. Een mooi voorbeeld hiervan is de uitbreiding van de uitstroommogelijkheden van New LIFE. Studenten en geïnteresseerden kunnen vanaf de zomer van 2021 niet alleen maar kiezen voor een uitstroomrichting in de handel, maar ook in de voedseltechnologie en agrologistiek, twee zeer kansrijke sectoren. Deze uitstroomrichtingen zijn in samenspraak met de bedrijven, de regionale mobiliteitsteams, de werkgeversservicepunten en het UWV afgestemd en opgezet. Wij zijn niet verrast maar wel onder de indruk van het tempo en de mate van flexibiliteit van de Lentiz-medewerkers.

Realisatie 2021

Ook 2021 stond in het teken van de coronapandemie. Om jongeren zo goed mogelijk te kunnen begeleiden, is afgesproken dat we één ondersteuningsstructuur aanbieden voor alle niveaus en voor alle locaties van Lentiz. Dit kader is opgezet en in samenwerking met de zorgcoördinatoren vastgesteld. De ondersteuning vormt de basis in de aanpak.

Sommige groepen binnen het onderwijs zijn nog kwetsbaarder dan andere. Voor Lentiz geldt dit vooral voor de niveau 1- en 2-groepen. Op basis van het succes van New LIFE is na de zomer van 2021 besloten meer uitstroomrichtingen toe te voegen aan het traject en om de begeleiding van New LIFE toe te passen op heel niveau 2. Het traject New LIFE is een begrip en voorbeeld geworden in de regio. De plusvoorziening biedt plaats voor honderd studenten per jaar. Het lijkt erop dat New

LIFE voor dit jaar de vraag nauwelijks aankan, zoveel aanmeldingen zijn er. Het unieke aan het traject is naast de persoonlijke aandacht, de mogelijkheid om op verschillende momenten in het jaar in te stromen. Sinds de zomer van 2021 is het mogelijk om op weekniveau aangemeld te worden bij New LIFE. Onderwijskundig is dit vrij ingewikkeld in te richten, maar het team van New LIFE is erin geslaagd om geen enkele jongere die zich aanmeldt met lege handen terug te sturen.

In het kader van omscholing van kwetsbare jongeren zijn er ook vele ontwikkelingen geweest op het gebied van bbl-trajecten en praktijkverklaringen. Sinds 2021 is het mogelijk om werkzoekenden of werknemers die zich willen omscholen, in te schrijven op de derde leerweg. Via deze leerweg kan de deelnemer een onderdeel van het mbo-kwalificatiedossier volgen. Lentiz heeft in 2021 verschillende trajecten in de derde leerweg aangeboden om zij-instromers en werknemers die dreigen uit te vallen, bij te scholen.

Speerpunt 4: Kwaliteit(szorg)

Onze ambitie

Lentiz handelt op basis van een eigen heldere visie en kwaliteitseisen, met ruimte voor ontwikkeling en bijsturing. We borgen kwaliteit van onderwijs, actuele leerinhouden, beroepspraktijkvorming (bpv) en examens door intern en extern intensief samen te werken aan de ontwikkeling hiervan en dit regionaal krachtig uit te voeren. Hierbij wordt specifiek gefocust op de realisatie van de integratie van drie scholen in Bleiswijk, Barendrecht en Middelharnis binnen Lentiz onderwijsgroep. Hiervoor zijn extra aandacht en inzet van middelen van belang.

Reflectie raad van bestuur

Studenten hebben recht op goed onderwijs. Ouders en andere stakeholders moeten erop kunnen vertrouwen dat wij als bestuur de kwaliteit systematisch borgen en verbeteren. Dit doen wij dan ook middels een goed werkend pdca-kwaliteitssysteem. Echter, ook voor de kwaliteitszorg geldt dat deze onderhevig is aan structurele ontwikkeling en bijstelling. Met het nieuwe strategisch meerjarenplan in aantocht, is besloten de kwaliteitszorg van Lentiz te analyseren en een verbeterd kwaliteitszorgsysteem op te zetten voor de nieuwe periode. Op basis van het oordeel van de Inspectie van het Onderwijs in 2020 en onze eigen reflecties, kunnen wij concluderen dat de kwaliteitszorg bij Lentiz goed is. We hebben zicht op de belangrijkste indicatoren en zijn regelmatig in gesprek met zowel de directeuren (tijdens de kwaliteitsgesprekken) als de stakeholders over de kwaliteit van het onderwijs. Externe reflecties worden met regelmaat georganiseerd door middel van dialoog en stakeholdersbijeenkomsten, maar ook door structurele deelname aan externe audits. Een mooi voorbeeld van een waardevolle externe audit was die van het Kwaliteitsnetwerk mbo. In het najaar van 2021 heeft Lentiz op basis van de vraagstukken die op dat moment speelden een audit laten uitvoeren. De resultaten van deze audit heeft ertoe geleid dat bepaalde verbeteracties ingezet zijn. Deze zijn beschreven in dit document.

De externe auditcommissie concludeerde dat de kwaliteit en kwaliteitszorg van Lentiz goed zijn. Maar, we willen van goed naar nog beter. Daar zullen we de komende jaren aan werken. Zoals eerder beschreven in deze voortgangsrapportage, zijn er nauwelijks koerswijzigingen geweest betreffende de ambities en doelstelling van de kwaliteitsagenda mbo.

Realisatie 2021

De strategie van Lentiz is gebaseerd op het strategisch meerjarenplan 2018-2022, genaamd Toekomstmakers. Het creëren van toekomstmakers gaat niet zomaar. Het vergt meer dan alleen het geven van goed onderwijs *an sich*. Het vergt onderwijsinnovatie, ontwikkeling, professionalisering maar ook een goed kwaliteitszorgsysteem. Want hoe stuur en meet je of de beoogde doelstellingen en processen daadwerkelijk opleveren wat aanvankelijk bedoeld was? Hoe gaan we om met de eisen vanuit het ministerie in combinatie met ambities die volgen vanuit onze strategie? Het doel van de kwaliteitscyclus is het aansturen van een continu verbeterproces om kwalitatief te kunnen voldoen

aan het primaire proces, en tegelijkertijd de gestelde ambities uit onze strategie. Hiervoor is het nodig dat kwaliteitsbewustzijn aanwezig is op alle organisatieniveaus. Kwaliteitsbewustzijn is onderdeel van de houding van mensen ten aanzien van kwaliteit en het werken aan kwaliteitsverbetering. Het kwaliteitsbewustzijn wordt niet alleen gestuurd door inspectiebezoeken of andere externe instanties. Het gaat om een vanzelfsprekende, gezamenlijke en voornamelijk impliciete wijze waarop een groep (een onderwijsteam, een afdeling of een school) ernaar streeft om onderwijskwaliteit te leveren. In de ambities voor 2020 was gesteld dat Lentiz tot doel had om te zorgen voor een geactualiseerd kwaliteitszorgsysteem voor heel Lentiz, inclusief de nieuwe locaties. Dit is in voldoende mate gelukt. Mede door de bovenschoolse werkgroepen en de inzet van een pdca-cyclus is de kwaliteitszorg voor iedereen, en op alle lagen, binnen de organisatie helder. Lentiz heeft in het najaar van 2021 deelgenomen aan de externe audit van het Kwaliteitsnetwerk mbo. Drie locaties hebben meegedaan aan deze audit. Op basis van de audit en de resultaten is er een verbeterplan opgezet.

Samenwerking binnen het groene onderwijs

Bij de verantwoording over 2019 voegden we als groene mbo's een bijlage toe. Hierin werd de samenwerking binnen Connect Groen (de groene kolom 'vmbo-mbo-hbo-wo') met het ministerie van LNV en het bedrijfsleven in het GroenPact, evenals de voortdurende en al lang bestaande nauwe relatie die elke agrarische mbo (aoc) heeft met het bedrijfsleven, nader toegelicht. We werden hiertoe uitgenodigd door de extra opdracht van de commissie om de groene mbo's nader te beschouwen. We legden uit waarom we kleinschalig en hoogwaardig onderwijs hoog in het vaandel hebben staan. Het is een kracht die door verbinding nog sterker wordt. Die verbinding heeft het afgelopen jaar tot nieuwe onderwijsvormen geleid, en er is een heel nieuw opleidingslandschap aan het ontstaan. Verschillende instellingen zijn gefuseerd of zitten midden in een fusieproces, en niet alleen binnen groen. De blik is naar buiten gericht. Naar krachten bundelen.

Dat geldt ook voor de informele samenwerkingsverbanden. De programmaleiders van de kwaliteitsagenda mbo van de groene mbo's werken allemaal met regionale partners, die aansluiten bij het programmaleidersoverleg. Er zijn inmiddels meer regionale opleidingscentra (roc's) aangesloten bij dit overleg. Connect Groen werkt via het programma Sterk beroepsonderwijs samen met het ministerie van OCW, Stichting Platforms VMBO (SPV), MBO Raad en VO-raad aan de erkenning van beroepsonderwijs vmbo-mbo als onderwijs met perspectief. Er wordt steeds meer ingezet op doorlopende routes vmbo-mbo op alle niveaus. De groene lycea zijn vanuit de experimenten 'doorlopende leerlijnen' per augustus 2020 gebruik gaan maken van de nieuwe Wet doorlopende leerroutes vmbo-mbo en als zodanig geregistreerd bij DUO (een route van vmbo gl/tl naar een mbo-diploma niveau 4, gericht op doorstroom naar hbo). Met relatief veel leerlingen in de gemengde leerweg, is de ontwikkeling van de nieuwe leerweg in het vmbo voor de aoc's van groot belang voor de positionering in de regio en de doorstroom van vmbo naar mbo-niveau 4. Verschillende aoc's zijn in 2020 ingeloot voor de pilot De nieuwe leerweg, zo ook Lentiz. Met deze pilots wordt ervaring opgedaan met diverse praktijkgerichte programma's, variërend van Groen en Technologie & toepassing tot Zorg & welzijn.

De hiervoor genoemde blik naar buiten wordt geholpen door alle ontwikkelingen rondom een leven lang ontwikkelen. De oproep binnen het kader van het derde coronaherstelpakket, om met alle betrokken partijen voor een passend scholingsaanbod in de regio te zorgen, noopt tot nóg verdere samenwerking met de instellingen om ons heen. Dat doen we in samenwerking met onze regionale roc-partners. Daarbij kijken we goed naar het arbeidsmarktperspectief in de regio. Er zijn verschillende data-instrumenten, zoals cijfers van het UWV en regionale arbeidsmarktdashboards, die ons helpen een aanbod van keuzedelen en certificaten gericht op kansberoepen vorm te geven.

Maar niet alleen de regio is belangrijk.

‘De Nederlandse groene sector loopt internationaal voorop met innovatieve oplossingen voor maatschappelijke opgaven rond klimaat, landbouw, voedsel en leefomgeving. Voorop blijven lopen bepaalt onze concurrentiekracht.’ (GroenPact, Koepelplan, Centrum Innovatief Vakmanschap Groen, maart 2020)

Samenwerken met het bedrijfsleven en de overheid om talent te laten ontwikkelen en vervolgens te behouden, is daarbij cruciaal.

Financiële verantwoording

In 2021 heeft Lentiz de middelen besteed aan de realisatie van de doelstellingen zoals genoemd in de kwaliteitsagenda. Het investeringsbudget plus resultaatafhankelijke budget is in 2021 beschikt op 1,7 miljoen. In 2021 heeft Lentiz 1,7 miljoen besteed aan de realisatie van de doelstellingen. Lentiz heeft ervoor gekozen de budgetten in te zetten op basis van de landelijke speerpunten en de onderliggende actielijnen. De middelen zijn vervolgens opgenomen in de begroting 2021, zodat de scholen die, gezamenlijk of individueel, uitvoering geven aan de acties die horen bij de speerpunten. Op deze manier zijn de directeuren verantwoordelijk voor zowel de inhoudelijke als de financiële uitvoering en verantwoording. Middels het jaarlijkse verantwoordingsproces voor de begroting wordt er verantwoording gegeven aan de raad van bestuur over de besteding van de middelen.

2.2 Voortgezet onderwijs

2.2.1 Verantwoording besteding middelen prestatiebox vo

In april 2021 is door het ministerie van OCW medegedeeld dat de regeling prestatiebox vo met terugwerkende kracht per 1 januari 2021 is komen te vervallen. De middelen blijven wel beschikbaar maar worden via de lumpsum en via de nieuwe regeling *‘aanvullende bekostiging strategisch personeelsbeleid, begeleiding en verzuim vo’* aan de onderwijsinstellingen beschikbaar gesteld. De prestatiebox werd beschikbaar gesteld aan de hand van het sectorakkoord vo. De doelstellingen van het sectorakkoord vo zijn landelijk grotendeels behaald. Hierdoor werd het grootste deel van de prestatiebox vanaf 2021 beschikbaar gesteld via de lumpsum. Een aantal doelstellingen van de prestatiebox is nog niet behaald. Met betrekking tot deze onderwerpen worden gelden ontvangen via de nieuwe regeling. De doelen zijn ‘het verbeteren van strategisch personeelsbeleid, de begeleiding van startende leraren en schoolleiders’ en ‘aanpakken van verzuim’. De scholen hebben hiervoor een plan gemaakt, op basis waarvan de gelden in hun begrotingen zijn opgenomen en worden uitgegeven.

Wat betreft het inzetten op het aanpakken van verzuim is er zowel aandacht geweest voor de preventieve kant als de curatieve kant. Qua preventieve aanpak is er aandacht geweest voor de visie op ondersteuning en sociale veiligheid, de procesgang van een hulpvraag binnen de school, het contact met het samenwerkingsverband en de schoolondersteuningsroute in de regio. Aan de curatieve kant heeft men gekeken naar de inzet van coaches, schoolmaatschappelijk werk, jeugdhulp en jongerenwerkers in de school.

2.2.2 Overheidsprioriteiten

Passend onderwijs

Lentiz biedt al haar vo-leerlingen een passende opleiding. Vaak krijgen leerlingen een plek die het beste bij hen past op een reguliere afdeling van een van de Lentiz-scholen. Iedere Lentiz-school heeft de basisondersteuning ingericht. Soms is er extra ondersteuning nodig om het onderwijs goed te doorlopen. Voor dit doel zijn er leerwegondersteunend onderwijs en onder meer de afdeling Specifieke Zorg (LWO+) bij Lentiz | Geuzencollege. Ook binnen andere scholen is extra ondersteuning mogelijk, zoals bij Lentiz | Floracollege in Naaldwijk, Lentiz | VMBO Maasland en Lentiz | VMBO LIFE College. Lentiz participeert in twee samenwerkingsverbanden waarbinnen, op basis van het geldende ondersteuningsplan, afspraken zijn gemaakt over de te bieden basisondersteuning, de gezamenlijke voorzieningen in het regionale samenwerkingsverband en de specifieke arrangementen die voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte beschikbaar zijn. De gelden die Lentiz ontvangt vanuit

het samenwerkingsverband voor specifieke ondersteuning worden op de betreffende scholen ingezet conform het ondersteuningsplan.

Lwoo is een onderdeel van het aanbod passend onderwijs binnen het voortgezet onderwijs. Lwoo-middelen zijn bestemd voor vmbo-leerlingen die extra hulp nodig hebben bij het behalen van hun diploma. Of een leerling in aanmerking komt voor lwoo wordt bepaald door het regionale samenwerkingsverband. Voor lwoo-leerlingen ontvangt Lentiz een aanvullende bekostiging. De lwoo bekostiging wordt onder meer ingezet op het vormen van kleinere klassen, het geven van bijlessen en huiswerkbegeleiding en trainingen om een leerling beter te laten studeren. Naast de hiervoor genoemde onderwijs gerelateerde zaken hebben lwoo-leerlingen vaak ook extra ondersteuning nodig op het gebied van (complexe) sociaal-emotionele problemen. Mede hiervoor is een intern ondersteuningsteam ingericht waarbij op het niveau van de school extra ondersteuning geboden wordt.

Toetsing en examinering

De toetsing en examinering zijn afgelopen jaar aangepast als gevolg van de coronacrisis en het daardoor gemiste onderwijs. De examencommissies van de scholen hebben hier op toegezien en hebben dit, in samenspraak met de directie, voorgelegd aan de medezeggenschapsraad. Dankzij een sterke opbouw van de examenorganisatie is dit proces soepel en ordentelijk verlopen.

2.3 Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

In 2021 is het Nationaal Programma Onderwijs in het leven geroepen om de opgelopen achterstanden ten tijde van de coronacrisis in te lopen en ook voor de komende jaren een antwoord te kunnen geven op de langetermijneffecten voor de jongeren die voortkomen uit de coronaperiode die zij hebben doorgemaakt. Bij de bekendmaking van het NPO heeft Lentiz onderwijsgroep een regiegroep NPO ingericht, waarin de raad van bestuur afstemt met de ondersteunende diensten van de afdelingen Onderwijs en Controlling. Lentiz onderwijsgroep heeft ervoor gekozen om de gelden geheel te beleggen bij de scholen. De scholen hebben een NPO schoolprogramma geschreven als aanvulling op het schoolplan en jaarplan 2021-2022. De scholen hebben de plannen ingediend en allen akkoord gekregen van de raad van bestuur op hun NPO schoolprogramma, opdat zij zo snel mogelijk bij de start van het schooljaar activiteiten konden uitvoeren.

De voortgang van het NPO wordt hieronder beschreven aan de hand van kwantitatieve gegevens gedaan, waarbij inzichtelijk wordt gemaakt wat voor soort interventies zijn uitgevoerd en in welke mate deze interventies gerealiseerd zijn. Vervolgens worden de kwalitatieve bevindingen uit de gesprekken met scholen verder uitgewerkt.

2.3.1 Menukaart en thema's

Met behulp van een schoolscan hebben alle Lentiz-scholen in beeld gebracht wat er voor de leerlingen en de school nodig was om vertragingen te kunnen inlopen. Hierbij zijn op alle scholen docenten en leerlingen betrokken. Ook ouders hebben meegedacht over de ontwikkeling van de plannen. Alle school- MR/OR-en hebben ingestemd met de plannen.

De vo-scholen hebben hun doelen aan laten sluiten bij passende, kansrijke interventies van de menukaart VO. In het bestuursakkoord NP Onderwijs zijn afspraken gemaakt over hoe het mbo de financiële middelen mocht besteden binnen een vijftal thema's. In tabel 1 wordt duidelijk uit welke onderdelen de menukaart bestond, en welke thema's er in het mbo zijn.

Tabel 1

Menukaart (vo)³	Thema's bestuursakkoord (mbo)⁴
A. Meer onderwijs (binnen of buiten reguleren schooltijden) om bij groepen leerlingen kennis bij te spijkeren.	Thema 1. Soepele in- en doorstroom Thema 2. Welzijn van studenten
B. Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren.	Thema 3. Ondersteuning en begeleiding op het gebied van stages.
C. Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen.	Thema 4. Aanpak jeugdwerkloosheid Thema 5. Geld inzetten voor interventies die gericht zijn op het inhalen en voorkomen van achterstanden.
D. Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen.	
E. (Extra) inzet van personeel en ondersteuning.	
F. Faciliteiten en randvoorwaarden.	

2.3.2 Realisatie interventies VO scholen

Vanuit de raad van bestuur is er een monitoringsprogramma opgezet. Hierbij is gekeken naar de mate waarin interventies uitgevoerd worden, het al dan niet succesvol zijn van interventies, en waar eventuele aandachtspunten zijn in het kader van het NPO. In deze monitoring een verdeling gemaakt tussen interventies die: (1) (vrijwel) niet uitgevoerd zijn (realisatie 0-25%); (2) deels uitgevoerd zijn (realisatie 26-75%); en (3) interventies die grotendeels/geheel uitgevoerd zijn (realisatie 76-100%). In de volgende paragrafen wordt per sector de realisatie van de interventies beschreven.

In totaal waren er bij de Lentiz vo-scholen 137 interventies gepland om uit te voeren. Een groot deel van de interventies heeft betrekking op onderdeel A (meer onderwijs), bijvoorbeeld de inzet van onderwijsassistenten en onderdeel C (sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen). In deze laatste categorie zijn groepsvormende activiteiten ingezet zoals een schoolkamp of buitenschoolse activiteiten. Onderdeel D (ontwikkeling van executieve functies) is in mindere mate op ingezet.

Veel inzet wordt ook gepleegd op professionalisering van de teams, wat ondersteunend is aan de andere thema's van de menukaart en tevens leidt tot een duurzame interventie, bijvoorbeeld coaching on the job of de professionalisering van het hele team op het gebied van differentiëren. Ook hebben we interventies gezien zoals het inzetten van een taalcoach.

Er zijn geen middelen bovenschools ingezet.

³ Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2021). *Menukaart – interventies waaruit u kunt kiezen*. <https://www.nponderwijs.nl/po-en-vo/menukaart/interventies-kiezen>

⁴ Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2022). *Bestuursakkoord Nationaal Programma Onderwijs mbo en ho*. <https://www.nponderwijs.nl/documenten/publicaties/2021/05/21/bestuursakkoord-nationaal-programma-onderwijs-mbo-en-ho>

Inzet Lentiz-breed en daarna per BRIN-nummer:

2021		
A.	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij te spijkeren	€ 268.488
B.	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren	€ 279.954
C.	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	€ 191.206
D.	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	€ 57.875
E.	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning	€ 291.989
F.	Faciliteiten en randvoorwaarden bij interventies A-E	€ 78.958
Totaal		€ 1.168.470

Figuur 1: Realisatie interventies op basis van de menukaart VO in termen van euro's

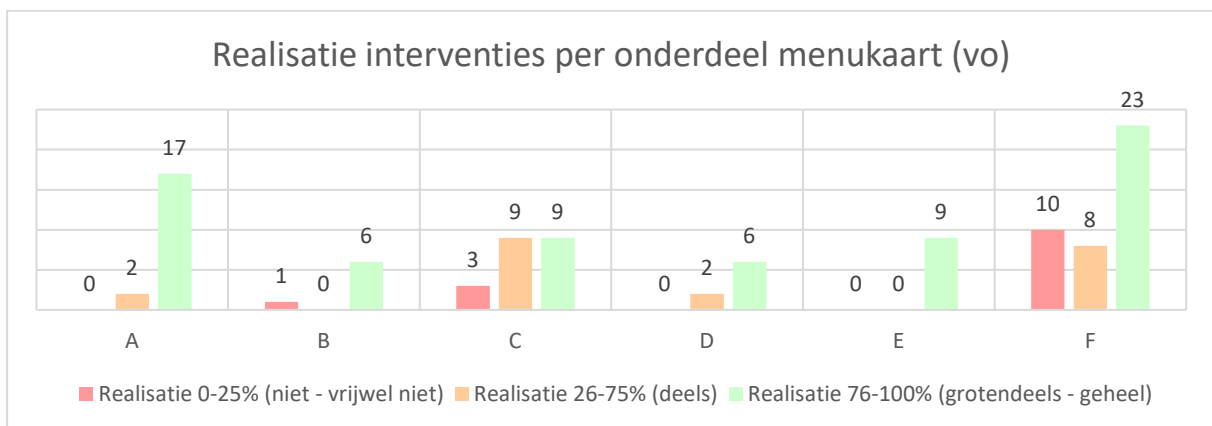
BRINnr 14YD 2021		
A.	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij te spijkeren	€ 109.500
B.	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren	€ 109.225
C.	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	€ 102.176
D.	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	€ 20.500
E.	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning	€ 186.135
F.	Faciliteiten en randvoorwaarden bij interventies A-E	€ 8.333
G.	Overig: deze extra rubriek is uitsluitend bedoeld voor (bestemmings)reserves voor werkloosheidskosten en dotatie aan de voorziening transitievergoeding	
Totaal		€ 535.869

BRINnr 17WQ 2021		
A.	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij te spijkeren	€ 110.895
B.	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren	€ 140.313
C.	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	€ 58.079
D.	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	€ 7.917
E.	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning	€ 77.375
F.	Faciliteiten en randvoorwaarden bij interventies A-E	€ 46.042
G.	Overig: deze extra rubriek is uitsluitend bedoeld voor (bestemmings)reserves voor werkloosheidskosten en dotatie aan de voorziening transitievergoeding	
Totaal		€ 440.621

BRINr 31MD		2021
A.	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij de spijkeren	€ 48.092
B.	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren	€ 30.417
C.	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	€ 30.951
D.	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	€ 29.458
E.	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning	€ 28.479
F.	Faciliteiten en randvoorwaarden bij interventies A-E	€ 24.583
G.	Overig: deze extra rubriek is uitsluitend bedoeld voor (bestemmings)reserves voor werkloosheidskosten en dotatie aan de voorziening transitievergoeding	
Totaal		€ 191.980

Figuur 2,3,4: Uitsplitsing van de realisatie op basis van de menukaart VO uitgesplitst naar BRIN-nummer

In figuur 5 wordt per onderdeel van de menukaart weergegeven hoeveel interventies (vrijwel) niet, deels of grotendeels/geheel zijn uitgevoerd. De meeste interventies die grotendeels of geheel zijn uitgevoerd hebben betrekking op onderdeel F (faciliteiten en randvoorwaarden). Deze ondersteunen zoals gezegd de thema's A t/m E van de menukaart. Het gaat met name om het aanstellen van nieuw personeel en professionalisering, zoals het volgen van trainingen. Bij dit onderdeel is echter ook sprake van een aantal interventies die niet of vrijwel niet zijn opgestart. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om activiteiten om ouderbetrokkenheid te vergroten of die met schoolontwikkeling te maken hebben. Door de lockdownmaatregelen vanaf november 2021 zijn deze activiteiten verschoven naar 2022. Wat betreft onderdeel A (meer onderwijs) zijn er 13 interventies grotendeels of geheel gerealiseerd. Daarbij gaat het voornamelijk om de uitbreiding van onderwijs, zoals extra activiteiten of ondersteuningslessen buiten het reguliere lesrooster.

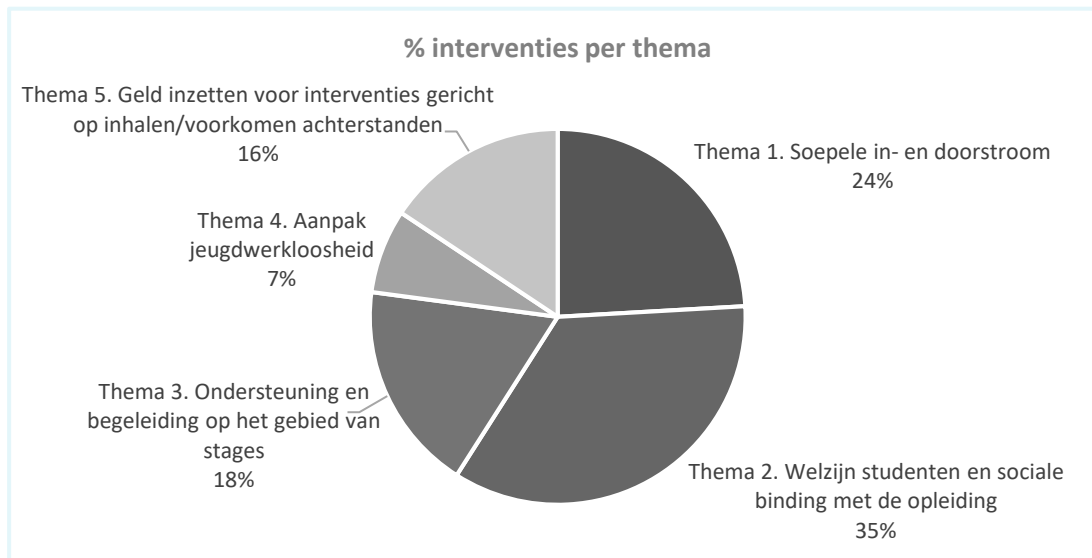

Figuur 5: overzicht realisatie per categorie uit de menukaart VO

2.3.3 Realisatie interventies Lentiz mbo-scholen

In totaal waren er door de Lentiz mbo-scholen 72 interventies gepland om uit te voeren. Figuur 6 laat zien dat de meeste interventies betrekking op thema 2 (welzijn studenten en sociale binding met de opleiding) en thema 1 (soepele in- en doorstroom). Bij deze interventies valt te denken aan extra aandacht voor coöperatief leren, inzet op taal, groepsvormende activiteiten, versterking van het mentoraat, en het weer aantrekkelijk maken van de opleiding met activiteiten die vanwege beperkingen niet door konden gaan (bedrijfsbezoeken, excursies, gastlessen). De inzet op thema 4 (de aanpak van jeugdwerkloosheid) is 7%, maar deze interventies worden ook vanuit andere landelijke en regionale regelingen opgepakt.

Ook in het mbo zijn er geen middelen bovenschools ingezet.

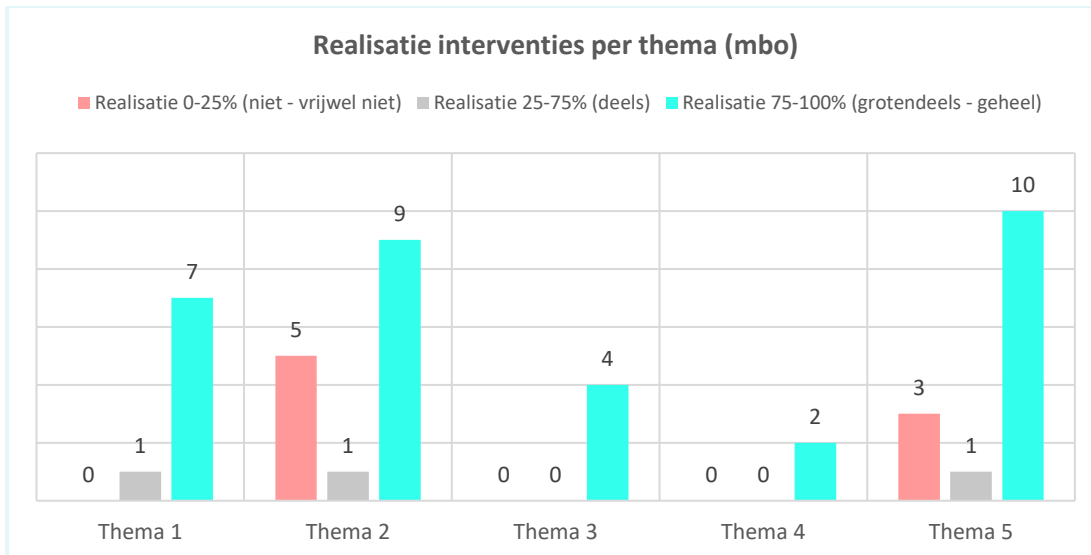

Figuur 6: percentuele verdeling van de interventies per thema

2021	
Thema 1: Soepele in- en doorstroom	€ 49.924
Thema 2: Welzijn studenten en sociale binding met de opleiding	€ 22.611
Thema 3: Ondersteuning en begeleiding op het gebied van stages	€ 67.416
Thema 6: Aanpak jeugd-werkloosheid	€ 14.530
Thema: achterstanden inhalen en voorkomen	€ 24.417
Totaal	€ 178.899

Figuur 7: Realisatie interventies op basis van de thema's uit het bestuursakkoord MBO in termen van euro's.

In figuur 8 wordt per thema van het bestuursakkoord weergegeven hoeveel interventies (vrijwel) niet, deels of grotendeels/geheel zijn uitgevoerd. De meeste interventies die zijn uitgevoerd hebben betrekking op thema 5 (het inzetten van financiële middelen voor het inhalen en voorkomen van achterstanden). Veel interventies hadden daarnaast betrekking op professionalisering, echter is er ook extra ingezet op bijvoorbeeld het bieden van extra praktijklessen of begeleidingsuren. Ook binnen thema 1 (soepele in- en doorstroom) en thema 2 (welzijn studenten en sociale binding met de opleiding) zijn een aantal interventies al grotendeels of geheel uitgevoerd. Voorbeelden zijn de structuurklassen (Lentiz | MBO Barendrecht) of het bieden van meer ondersteuning door samenwerking met en inzet van jongerenwerk en gezinsspecialisten (Lentiz | MBO LIFE College). Een deel van de interventies is niet of vrijwel niet gerealiseerd. Veelal gaat het om activiteiten die betrekking hebben op het sociaal welbevinden of de sociale cohesie, of professionalisering. De lockdownmaatregelen hadden hier een beperkende invloed op in 2021.

Figuur 8: overzicht realisatie per thema uit het bestuursakkoord MBO

2.3.4 Kwalitatieve analyse

De meeste interventies uit de door de scholen opgestelde NPO-plannen liggen in de lijn van de schoolplannen en visie van de scholen, zij geven hier verbreding of verdieping aan. Ook is het door de NPO-gelden mogelijk geworden om bepaalde interventies ondanks de coronasituatie te realiseren doordat er meer personeel aangetrokken kon worden. Dat zorgt ervoor dat veel interventies aan kunnen sluiten bij huidige structuren of versterkend zijn binnen het huidige curriculum. Dat maakt de kans op succes groter. Op alle scholen wordt ervaren dat er veel succesvolle interventies zijn die het onderwijs versterken en die door collega's, studenten en/of leerlingen als prettig worden ervaren.

Het heeft de voorkeur om de inzet voor het NPO door eigen personeel te laten uitvoeren, om de juiste aansluiting bij de school te kunnen borgen. Waar nodig wordt er door scholen gewerkt met externe organisaties om personeel, leerlingen of studenten te kunnen begeleiden. Er is gekozen voor extern personeel om de volgende redenen:

- Specifieke expertise op een vakgebied of op gebied van pedagogiek/didactiek;
- Tijdelijkheid van de gekozen interventie;
- Krapte op de arbeidsmarkt;
- Voorkomen van hogere werkdruk door het NPO voor het personeel in loondienst.

De totale inzet van externen bedraagt ongeveer 15% van de inzet van de NPO middelen. Te denken valt aan scholingstrajecten door experts, extra begeleidingsuren die worden uitgevoerd door externe organisaties en de invulling van tekortvakken.

We zien dat in 2021 een aantal activiteiten die gericht waren op sociaal welbevinden of sociale cohesie, uitgesteld moesten worden. In zowel het vo als in het mbo wordt ervaren dat leerlingen en studenten op sociaal-emotioneel gebied effect ondervinden van alle maatregelen en lockdowns. Leerlingen/studenten hebben meer last van psychische klachten en de motivatie en werkhouding is veranderd. Hier is vanuit de NPO-gelden extra aandacht voor en door het verschuiven van activiteiten zal in 2022 hier meer inzet op geplaatst worden.

Doordat de middelen vanuit de Regeling NPO zijn aangemerkt als reguliere lumpsum (normatieve Rijksbijdrage), worden de baten verantwoord in het boekjaar waarop de toekenning betrekking heeft. De lasten van het NPO worden ook verantwoord in het verslagjaar waarop deze lasten betrekking hebben. Eventueel niet bestede NPO-middelen in het verslagjaar leiden tot een positiever exploitatieresultaat. Zijn NPO-uitgaven hoger dan de ontvangen middelen in het verslagjaar, dan leidt dat tot een negatiever exploitatieresultaat.

De niet-bestede NPO-middelen verantwoordt Lentiz onderwijsgroep zichtbaar in een bestemmingsreserve conform de doelstelling van het NPO.

3. RISICOMANAGEMENT

3.1 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

In deze risicoparagraaf is een overzicht opgenomen van de belangrijkste risico's en onzekerheden voor Lentiz onderwijsgroep. Dit zijn voornamelijk risico's en onzekerheden met betrekking tot financiële ontwikkelingen, voortkomend uit aangekondigde veranderingen in wet- en regelgeving. Indien mogelijk is de financiële impact van een risico berekend en vermeld. Verder worden de bijbehorende beheersmaatregelen vermeld.

Het jaar 2021 stond, net als het jaar 2020, grotendeels in het teken van de coronapandemie. Het kabinet heeft begin 2021 besloten tot een Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Dit is een steunprogramma voor herstel en perspectief, waarbij in totaal € 8,5 miljard wordt geïnvesteerd in het onderwijs in de breedste zin. Het doel van het NPO is om leerlingen en studenten te helpen hun gaven en talenten tot bloei te brengen, ondanks de coronacrisis en de gevolgen daarvan voor het onderwijs. Het NPO neemt stevige maatregelen om verdere vertraging en achterstanden te voorkomen en om opgelopen vertraging en achterstanden waar mogelijk zo snel mogelijk in te halen. Daarbij horen ook maatregelen om ervoor te zorgen dat interventies duurzaam effect hebben. Recent heeft het ministerie van OCW bekendgemaakt dat de looptijd van het NPO voor het voortgezet onderwijs met twee jaar wordt verlengd. Met betrekking tot NPO is een nadere toelichting gegeven in hoofdstuk 2.3.

In de Staat van het Onderwijs 2022 geeft de Inspectie van het Onderwijs aan dat in het voortgezet onderwijs in 2021, net als in 2020, de slagingspercentages hoger waren dan gebruikelijk. In 2020 vond geen centraal examen plaats en in 2021 vonden compenserende maatregelen, zoals de duimregeling, plaats. De Inspectie van het Onderwijs waarschuwt dat de compenserende maatregelen afbreuk doen aan de diplomawaarde. Net als in 2020 staat Lentiz ook in 2021 voor de kwaliteit van de afgegeven diploma's, ook ten tijde van de coronacrisis.

Verder meldt de Inspectie van het Onderwijs dat: het onderwijsaanbod in het middelbaar beroepsonderwijs heeft het meest te lijden gehad onder de maatregelen. De beroepspraktijkvorming, stage en werkervaringsplekken en loopbaanoriëntatie zijn de afgelopen twee jaar verschaald omdat alternatieven op afstand niet altijd goed of in beperkte mate te bieden waren. Ook studenten van Lentiz ervaren deze ontwikkeling, al lijken de sectoren waar de meeste studenten stagelopen in mindere mate geraakt te worden door de coronapandemie dan andere sectoren waar grotere tekorten zijn ontstaan.

De economische gevolgen van de coronapandemie waren groot. De economie is gekrompen en de Nederlandse overheid het Rijk heeft miljarden extra uitgegeven om de economische gevolgen van de coronapandemie te beperken. Dit heeft er toe geleid dat de overheidsschuld is toegenomen. Aangezien het onderwijs wordt gefinancierd door de overheid en deze uiteindelijk de overheidsfinanciën op orde zal willen houden, bestaat op termijn het risico dat de onderwijsfinanciering afneemt.

Nederland zal de economische gevolgen van de oorlog in Oekraïne gaan merken. De Europese Unie heeft verschillende sancties ingesteld tegen Rusland. Daarnaast heeft Rusland sancties ingesteld tegen landen uit de EU. De effecten van deze sanctiepakketten zullen van invloed zijn op de te verwachten economische groei. Daarnaast is er sprake van prijsstijgingen op producten als gas en verschillende voedingsmiddelen. Dit zorgt er voor dat de inflatie stijgt en de koopkracht daalt. De stijgende inflatie en oplopende energielasten zullen effect hebben voor Lentiz. De verwachting is dat

de overheid de stijgingen hogere lasten zal compenseren. Er is nog geen indicatie of de compensatie de stijging volledig zal dekken.

De momenteel verwachte impact van de coronapandemie en de momenteel verwachte impact van de oorlog in Oekraïne zullen niet leiden tot discontinuïteit van Lentiz. De extra uitgaven zullen opgevangen worden uit de exploitatie en, indien noodzakelijk, uit de reserves van Lentiz. Lentiz onderwijsgroep verwacht geen financiële discontinuïteit door het coronavirus en de gevolgen hiervan.

a. Loonkostenontwikkeling

In de meerjarenbegroting 2022-2024 is bij het bepalen van de loonkosten rekening gehouden met de geldende cao's op het moment van opstellen van de begroting.

De cao voor het vo had een looptijd tot 1 januari 2022 en is door geen van de cao-partijen opgezegd. Dit betekent dat de cao vo van rechtswege is verlengd tot en met 31 december 2022.

De cao voor het mbo heeft een looptijd tot 1 mei 2022. In de periode van de meerjarenbegroting 2022-2024 zullen naar verwachting nieuwe cao's worden afgesloten.

Naast de hiervoor genoemde loonkostenontwikkeling door wijzigingen in de cao's is het mogelijk dat de pensioenpremies in de periode 2022-2024, en daardoor de werkgeverslasten inzake pensioen, zullen stijgen. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2022-2024 is geen rekening gehouden met de impact van dergelijke mogelijke stijgingen en eventuele compensatie hieromtrent vanuit het ministerie van OCW.

De huidige, tijdelijke arbeidsmarkttoelage voor bepaalde scholen wordt bekostigd uit het NPO. In het onderwijsakkoord d.d. 22 april 2022 is vermeld dat op basis van de ervaringen en evaluatie van de huidige arbeidsmarkttoelage de bekostiging hiervan structureel wordt. In het onderwijsakkoord is aangegeven dat de precieze invulling van de toelage kan wijzigen, maar het doel ervan blijft overeind. In de nieuwe cao zal hierover een afspraak vastgelegd worden.

Het risico is aanwezig dat de hiervoor genoemde verhogingen van de loonkosten niet volledig worden gecompenseerd door het ministerie van OCW. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2022-2024 is het niet mogelijk om de eventuele impact van de loonkostenverhoging te bepalen omdat deze afhankelijk is van veel externe factoren. In de meerjarenbegroting 2022-2024 zijn de ontwikkelingen op het gebied van personele inzet verder mede afhankelijk van de ontwikkelingen van de leerlingen- en studentenaantallen. Hierbij volgt de inzet van personeel de ontwikkeling van de leerlingen- en studentenaantallen. Een deel van de personele inzet is als flexibele schil begroot. Indien noodzakelijk kan ervoor gekozen worden om deze niet of in mindere mate in te zetten.

b. Bekostiging vo

Vereenvoudiging bekostiging vo

Het ministerie van OCW heeft een vereenvoudiging van de vo-bekostiging doorgevoerd per 1 januari 2022. Met betrekking tot wijzigingen in de bekostiging van leerlingen in het vbo-groen is inmiddels bekend dat deze worden doorgevoerd vanaf kalenderjaar 2023.

Op basis van de bekostigingsvariabelen is berekend wat de financiële effecten voor Lentiz onderwijsgroep zijn. Voor 2022 geeft dit een niet-materieel negatief effect van circa € 38.000. Gezien de niet-materieel effecten voor Lentiz in totaal is ervoor gekozen om in de meerjarenbegroting 2022-2024 is ervoor gekozen om de bestaande bekostigingsmethode te hanteren.

c. Bekostiging mbo

Kwaliteitsagenda mbo 2019-2022

In de jaren 2019 en 2020 ontvingen deelnemende onderwijsinstellingen op basis van deze regeling een vast bedrag om hun doelstellingen te behalen. In de jaren 2021 en 2022 zal een deel van de

baten op basis van behaalde resultaten toegekend worden. Dit betreft de te behalen resultaten die zijn geformuleerd in het ingediende plan van de kwaliteitsagenda mbo 2019-2022.

Het variabele deel over 2022 wordt ontvangen in 2023. Hiertoe zal ultimo 2022 een inschatting gemaakt moeten worden van het nog te verwachten bedrag. Het risico voor het jaar 2022 is aanwezig dat bij niet behalen van de doelstellingen, een lager bedrag aan subsidie wordt ontvangen. In de kwaliteitscyclus, onderdeel van de planning- en controlcyclus van Lentiz, zijn maatregelen opgenomen zodat inzichtelijk is en gestuurd kan worden op de te behalen resultaten. Om verantwoording af te leggen over de kwaliteitsagenda mbo 2019-2022 heeft Lentiz de voortgang van de kwaliteitsagenda mbo in 2021 verwoord in hoofdstuk 2.1.7 en in bijlage 1 bij dit jaarverslag.

d. Samenwerkingen in de regio

Voor een aantal projectsubsidies is Lentiz publiek-private samenwerkingen aangegaan met verschillende partijen in de regio. Hierdoor zijn kansen en mogelijkheden gecreëerd op het gebied van onderwijsvernieuwing. Voor deze projecten is Lentiz penvoerder. Een onderdeel van de administratieve verplichtingen is de registratie van de cofinanciering van alle partijen binnen de samenwerking. Als blijkt dat niet aan de subsidievoorwaarden is voldaan, heeft dit mogelijk tot gevolg dat de ontvangen subsidie moet worden terugbetaald. Naast mogelijke financiële gevolgen zou dit kunnen leiden tot imagoschade. Om te voldoen aan alle subsidievoorwaarden is een projectorganisatie ingericht. Er wordt onder meer periodiek (tussentijds) verantwoording afgelegd aan de subsidieverstrekker. In de paragraaf over publiek-private arrangementen (hoofdstuk 2.1.1) is per publiek-private samenwerking een verdere toelichting opgenomen.

e. Overige ontwikkelingen op gebied van wet- en regelgeving

Voorziening groot onderhoud

Op basis van de jaarverslaggevingsvoorschriften moet een strikte interpretatie gevolgd worden van de voorziening groot onderhoud. Voor iedere onderhoudsinvestering afzonderlijk moet in een voorziening voor groot onderhoud gespaard worden. De VO-raad geeft aan dat dit zou leiden tot een hogere voorziening dan strikt noodzakelijk is. Voor de verslagjaren 2018 tot en met 2022 wordt een uitzondering gemaakt voor onderwijsinstellingen. Lentiz maakt gebruik van deze uitzondering. Vanaf kalenderjaar 2023 zal de hiervoor genoemde uitzondering waarschijnlijk niet meer gelden. In een gezamenlijke reactie van de VO-raad, de PO-raad en het ministerie van OCW aan de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) wordt gevraagd om de ingangsdatum te verschuiven van 1 januari 2023 naar 1 januari 2024. Dit is nodig omdat de onduidelijkheid over de regelgeving nog steeds bestaat. De verwachting van de VO-raad is dat de RJ dit uitstel wel zal verlenen.

Tijdens het opstellen van de meerjarenbegroting 2022-2024 is het nog onvoldoende duidelijk wat de mogelijke impact zou zijn indien deze uitzondering niet meer geldt. Aangezien er onzekerheid bestaat over de mate van aanscherping van de voorschriften, is de impact van deze mogelijke aanscherping niet verantwoord in de meerjarenbegroting 2022-2024.

Wetswijziging vrijwillige ouderbijdrage

Per 1 augustus 2021 is de wetgeving ten aanzien van de vrijwillige ouderbijdrage aangepast. De aanpassing is ingesteld om alle leerlingen te laten meedoen aan alle extra activiteiten buiten het verplichte onderwijsprogramma, georganiseerd door het bevoegd gezag. Deze extra activiteiten betreffen onder andere excursies, maar bijvoorbeeld ook internationalisering. Een leerling mag meedoen indien de ouder de vrijwillige bijdrage niet kan of wil betalen.

Op een aantal locaties wordt aan leerlingen gevraagd gebruik te maken van hun eigen laptop of tablet, *bring your own device* (BYOD). Indien een ouder (financieel) niet in staat is om voor een device te zorgen, heeft de school de verplichting om een volwaardig alternatief aan te bieden.

Voor Lentiz betekent dat een deel van de rijksbijdragen besteed zal moeten worden aan hiervoor genoemde onderwerpen.

f. Ontwikkeling in leerling- en studentenaantallen

De leerling- en studentenaantallen tonen in 2021 ten opzichte van 2020 een lichte groei. De verwachting is dat de aantallen in 2022 stabiel blijven. In 2022 is echter voor het tweede jaar op rij een lichte afname van de instroom zichtbaar Lentiz breed. Wanneer Lentiz deze trend niet weet te keren zal er op termijn sprake kunnen zijn van een daling van het aantal leerlingen- en studenten.

In de volgende paragraaf wordt toegelicht hoe het risicomanagement binnen Lentiz is ingericht.

3.2 Risicoprofiel

In het strategisch meerjarenplan 2018-2022 Toekomstmakers is 'verantwoorden' als een van de speerpunten benoemd. De werkzaamheden die Lentiz hiertoe verricht, dragen bij aan een organisatie die zich verantwoordt richting de verschillende stakeholders. Om zich te kunnen verantwoorden, steunt Lentiz op drie pijlers van de interne beheersing. Deze drie pijlers zijn risicomanagement, procesmanagement en interne auditing. Deze onderwerpen zijn de afgelopen jaren steeds meer geborgd in de organisatie. Hierna wordt het risicomanagementsysteem van Lentiz beschreven.

Het risicomanagementsysteem van Lentiz is ingericht om inzicht te krijgen en te houden in de belangrijkste risico's en (beheers)maatregelen. Hierbij zijn inschattingen gemaakt van de kans dat een risico zich voordoet en wat de impact is als de gebeurtenis waaraan het risico verbonden is, zich voordoet. Ook zijn de bijbehorende (beheers)maatregelen vastgelegd. Aan de hand van een stappenplan is risicomanagement geborgd in de planning- en controlcyclus van Lentiz.

Aandacht voor het onderwerp risicomanagement is er onder meer als de scholen en het stafbureau (deel)begrotingen en businessplannen opstellen. Tevens vindt periodiek overleg plaats met schooldirecteuren. De vastgelegde risico's en (beheers)maatregelen zijn en blijven mede hierdoor in kaart en up-to-date. Lentiz legt halfjaarlijks verantwoording af over het risicomanagement, via de risicoparagraaf in het jaarverslag en in de rapportage bij de hard close. De beheersbaarheid van de risico's wordt ook vergroot door de beschrijving van de belangrijkste bedrijfsprocessen.

Van de Inspectie van het Onderwijs is, aan de hand van het vierjaarlijkse onderzoek, het verzoek ontvangen om een nadere toelichting te geven op de resultaten die met het interne risicobeheersingssysteem zijn bereikt en de aanpassingen die de komende jaren eventueel worden doorgevoerd. Medewerkers van Lentiz zijn door het aanwezige risicomanagementsysteem risicobewust in hun (dagelijks) handelen. Dit is een van de belangrijkste resultaten die bijdragen aan bijvoorbeeld het inperken van risico's op het gebied van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Het streven van Lentiz is om de risicobewustwording te vergroten waardoor de kans dat een AVG-risico plaatsvindt, kleiner wordt. De risicobewustwording wordt onder andere vergroot door een maandelijkse mail aan de medewerkers met een AVG onderwerp.

In de komende jaren blijft het huidige methodiek in basis gehandhaafd en zal indien nodig geüpdatet worden. Het weerstandsvermogen van Lentiz onderwijsgroep is op voldoende niveau en kan de hiervoor beschreven risico's opvangen.

Samenwerkingen in de regio zijn voor Lentiz van groot belang. Deze dragen bij aan de verdere ontwikkeling van het onderwijs. Bij dergelijke samenwerkingen is het onder meer van belang dat het imago van Lentiz goed blijft. Hiertoe wordt veel aandacht gegeven aan de relaties met partners in de samenwerkingen. Indien mogelijk is Lentiz penvoerder van dergelijke samenwerkingen, waardoor Lentiz de mogelijkheid heeft om de belangen van Lentiz te blijven benadrukken.

Lentiz onderwijsgroep heeft scholen zowel in het voortgezet onderwijs als in het middelbaar beroepsonderwijs. De unieke samenstelling van de verschillende type en soorten scholen in diverse

gemeenten en regio's geeft Lentiz veel diversiteit, wat bijdraagt aan een balans in leerlingen- en studentenaantallen. Deze diversiteit en bijbehorende balans zorgen dat Lentiz de mogelijkheid heeft om het onderwijs te blijven innoveren, waarmee we leerlingen en studenten blijven interesseren in het onderwijs dat Lentiz biedt.

Op basis van het auditjaarplan zijn er jaarlijkse interne audits op onder andere de leerling- en studentadministraties dragen bij aan het waarborgen en beheersen van de bekostiging. Verder vinden interne audits plaats op de hard close en de jaarrekening. Tevens worden interne audits uitgevoerd op aanbestedingsprocessen, waarbij de audit voor gunning van de aanbesteding wordt afgerond. De interne audits volgen uit het interne auditplan, waarin de uitgangspunten voor een interne audit zijn vastgelegd. De planning- en controlcyclus geeft Lentiz gedurende het jaar volledig inzicht in de (financiële) situatie, waardoor tijdig bijsturing kan plaatsvinden.

De raad van toezicht wordt geïnformeerd over de relevante risico's en het daarbij behorende stelsel van beheersmaatregelen. Dit gebeurt onder meer bij de presentatie van de hard close van 31 juli, bij de begroting en bij de jaarrekening.

4. BEDRIJFSVOERING

4.1 Inleiding

Als toekomstmaker neemt Lentiz haar verantwoordelijkheid voor het vormgeven van het onderwijs van de toekomst. Daarbij gaat Lentiz een stap verder dan de eisen die de wetgever aan haar stelt. De Lentiz-organisatie heeft een scherpe eigen visie en een eigen kwaliteitsagenda, waarbij de lat hoog ligt. Hieruit komt voort dat Lentiz als organisatie 'in control' is. Dit houdt in dat de organisatie financieel gezond is, dat er voldoende grip is op de bedrijfsprocessen, dat de processen en procedures dusdanig zijn beschreven en ingericht dat de meest relevante risico's tijdig worden gesignaleerd en dat de interne beheersing is geborgd. Om dit te realiseren heeft Lentiz een hoogwaardig stafbureau dat dienstverlenend en ondersteunend is aan de raad van bestuur en de scholen.

Een kenmerk van de bedrijfsvoering is 'resultaatverantwoordelijk management', waardoor de verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie worden gelegd. Hierdoor is er professionele ruimte en bijpassende verantwoordelijkheid.

In 2021 heeft Lentiz een verkenning uitgevoerd voor een toekomstbestendig bedrijfsvoeringssysteem dat doelmatige inzet van middelen op de lange termijn borgt. In de komende jaren zal dit systeem worden geïmplementeerd.

4.2 Inrichting ICT

Als gevolg van de coronapandemie is ook binnen Lentiz een duidelijke verschuiving zichtbaar naar digitaal leren en werken. Het gebruik van de ICT-infrastructuur is hiermee veranderd. Dit heeft invloed op de (benodigde) beschikbaarheid en veiligheid van de informatievoorzieningen. Een up-to-date en veilige ICT-infrastructuur is een basisvoorwaarde voor de informatievoorziening, voor kwalitatief online onderwijs en voor werken op afstand. In dit kader heeft de organisatie meer en andere organisatorische en technische maatregelen moeten nemen op het gebied van de cybersecurity.

4.2.1 Evaluatie 2021

De verschuiving naar op afstand leren en werken, betekende een noodzakelijk verleggen van de focus binnen de inrichting van ICT. De geplande projecten zijn opnieuw geprioriteerd, waarbij een aantal projecten is doorgeschoven naar 2022.

4.2.2 Externe audits op onze IT-infrastructuur

Lentiz heeft een deel van haar IT-infrastructuur geoutsourcet, waarbij de afspraken met de leverancier over beschikbaarheid en veiligheid contractueel zijn vastgelegd. In 2021 heeft Lentiz

ervoor gekozen een derde, onafhankelijke partij de opdracht te geven om te controleren hoe het met de beschikbaarheid en beveiliging van het Lentiz-netwerk is gesteld. Het doel hiervan was eventuele kwetsbaarheden in kaart te brengen en op basis van het advies mogelijke verbeteringen te implementeren.

4.2.3 Onderwijsinformatiesysteem Eduarte

Eduarte is een flexibel onderwijsinformatiesysteem dat uitgebreid kan worden met verschillende modules. In 2021 is een start gemaakt met de implementatie van de module BPV. Deze module faciliteert het hele proces rondom de beroepspraktijkvorming (BPV), zoals de matching, het relatiebeheer en de begeleiding van de student.

4.2.4 Doorontwikkeling Microsoft 365

Voor onderwijs en bedrijfsvoering werkt Lentiz in de Microsoft 365-omgeving, waarbij met name online vergaderen en lesgeven intensief worden gebruikt. Microsoft voegt constant nieuwe functionaliteiten toe, die de mogelijkheden voor de gebruikers vergroten. Het is essentieel deze ontwikkelingen nauwlettend te volgen op gebied van zowel onderwijsgericht gebruiksgemak als beveiliging en governance.

4.2.5 Deskundigheid Microsoft 365

De Lentiz-scholen konden hun medewerkers praktijkgerichte workshops laten volgen voor het gebruik van Teams. Ten eerste voor het geven van afstandsonderwijs en ten tweede voor het organiseren van online evenementen, zoals een ouder- of voorlichtingsavond. In lijn met deze workshops zijn voor alle medewerkers e-learnings in het portaal MijnLentiz beschikbaar gesteld.

4.2.6 Verantwoord gebruik en beheer Microsoft 365

De kracht van Microsoft 365 ligt in de mogelijkheden voor (informeel) samenwerken en informatie delen. Om het gebruik van Microsoft 365 ook beheersbaar en veilig te houden, heeft Lentiz een governanceplan Microsoft 365 opgesteld met richtlijnen en afspraken voor inrichting, gebruik en beheer. Governance is niet alleen essentieel voor de informatievoorziening en informatieveiligheid van Lentiz, maar ook voor de privacy van de medewerkers, leerlingen en studenten. In 2021 is het governanceplan Microsoft 365 geactualiseerd en uitgebreid.

4.2.7 Elektronische leeromgeving in het mbo

In 2021 zijn voor het mbo twee elektronische leeromgevingen (elo's) opgeleverd:

- een elo in Moodle: dit is een opensource leeromgeving, gebouwd in opdracht van Lentiz. Vier mbo-locaties van Lentiz werken hiermee; en
- een elo in de vorm van een vast format in Microsoft Teams voor Educatie, gemaakt in overleg met een externe deskundige. Drie mbo-locaties van Lentiz hebben gekozen voor gebruik van deze elo.

4.2.8 Nieuw plan- en roostersysteem

De mbo-vestigingen en twee vmbo-vestigingen hebben gekozen voor een nieuw plan- en roostersysteem voor het onderwijs: Xedule. Het systeem is geïmplementeerd en in augustus 2021 is het eerste jaarrooster in gebruik genomen.

4.2.9 Toekomstbestendige bedrijfsautomatisering

In 2021 is een projectgroep gestart met de voorbereiding van het formuleren van de eisen en wensen waaraan een nieuw bedrijfsautomatiseringssysteem voor het domein HRM en financiën moet voldoen. Het streven is de aanbesteding begin 2023 af te ronden, om op 1 januari 2024 een nieuwe applicatie in gebruik te kunnen nemen.

4.2.10 Informatiebeveiliging en privacy (IBP)

De bewustwording rond privacy is binnen Lentiz wederom toegenomen. Iedereen weet hoe de basisregels van de AVG toegepast moeten worden. Niemand twijfelt meer aan het belang van zorgvuldig met de vele gegevens om te gaan.

In 2021 is de informatiebeveiliging duidelijker op de kaart gezet. Door cyberaanvallen op organisaties om ons heen, zien we dat we in een kwetsbare wereld leven. Preventieve maatregelen hebben dan ook ruime aandacht gekregen. Stappen zijn gezet om de mogelijkheid van een digitale inbraak verder te beperken.

Ook dit jaar hebben alle scholen en stafafdelingen meegewerkt om aan de landelijke IBP-E-benchmark deel te kunnen nemen. Op vrijwel alle fronten gaf deze een groei te zien ten opzichte van vorig jaar, voornamelijk op het onderdeel examinering. In de landelijke vergelijking doet Lentiz het goed ten opzichte van vergelijkbare scholen. Naast deze benchmark hebben we vorig jaar met een vergelijkwaardige onderwijsorganisatie een peer review uitgevoerd. Op een beperkt aantal thema's kijken we dan bij elkaar diep in de keuken. De nieuwe inzichten die de peer review opleverde, zijn verwerkt in de uitvoering van het beleid.

In 2021 hebben 21 beveiligingsincidenten plaatsgevonden. Een flinke toename die deels te verklaren is door de toegenomen bewustwording. Van de 21 incidenten zijn er 7 aan de Autoriteit Persoonsgegevens gemeld. De belangrijkste veroorzaker van de incidenten is menselijk handelen, maar we zien ook dat het aantal phishing mails toeneemt. Door middel van de maandelijkse alertberichten krijgen de medewerkers actuele informatie over dit thema. Zo houden we de aandacht scherp. Daarnaast wordt op de scholen op allerlei manieren aandacht besteed op gebied van informatiebeveiliging en privacy.

4.3 Huisvesting

4.3.1 Strategisch huisvestingbeleid

Lentiz heeft haar strategisch huisvestingbeleid vastgelegd in een meerjarenhuisvestingplan. Het doel van het strategisch huisvestingbeleid is dat er op termijn voldoende vermogen beschikbaar is om het huidige onroerend goed te kunnen vervangen door gelijkwaardige nieuwbouw. Om aan deze doelstelling te kunnen voldoen, wordt een deel van het vermogen gereserveerd voor de realisatie van het meerjarenhuisvestingbeleid. Dit vermogen is toegerekend aan het huisvestingbedrijf van Lentiz en opgenomen in het meerjarenhuisvestingplan (MJHP).

Groot onderhoud vindt planmatig plaats op basis van het meerjarenonderhoudplan (MJOP) dat onderdeel is van het MJHP. Ten behoeve van het groot onderhoud heeft Lentiz een voorziening groot onderhoud gevormd. De waardering van onroerend goed vindt in de boekhouding en de jaarrekening plaats op basis van historische kostprijs. De financiële haalbaarheid van de beleidsvoornemens wordt altijd getoetst aan de hand van het MJHP. De opbrengsten van het huisvestingbedrijf van Lentiz bestaan voornamelijk uit het deel van de lumpsumvergoeding van de rijksoverheid dat aan huisvesting kan worden toegerekend.

4.3.2 Locaties

Lentiz zorgt voor aantrekkelijke schoolgebouwen die de ontwikkeling in leerlingen- en studentenaantallen en onderwijsvormen faciliteren. Er wordt geïnvesteerd in duurzame initiatieven en aan de hand van een MJOP wordt toekomstgericht onderhoud gepleegd. In 2020 en 2021 is er, als gevolg van de coronacrisis, overall veel aandacht geweest voor ventilatie. Ventilatiesystemen zijn op maximaal ventileren gezet. Daarnaast werd er maximaal 'natuurlijk' geventileerd (ramen open).

Groot onderhoud

Lentiz heeft in 2021 diverse investeringen gedaan die de ventilatie ten goede komen. Er is onder andere behoorlijk geïnvesteerd in de luchtbehandelingskasten. Bijna 20% van onze totale jaarbegroting onderhoud is aan vervanging van (onderdelen van) deze installaties uitgegeven, en 15% aan onderhoud van deze installaties. Opvallend hierin zijn de bodemenergiesystemen, de WKO's (warmte- en koudeopslag). Op Lentiz | Geuzencollege, locatie Arij Koplaan bijvoorbeeld is afgelopen jaar geïnvesteerd in het vervangen van een warmtepomp en circulatiepompen. De hoofdpomp was

afgeschreven en er was betere aansturing nodig op de warmtevraag. Met deze investering verwachten we komende jaren te kunnen voldoen aan de gestelde eisen in de vergunningsvoorschriften. De te verplaatsen grondwaterhoeveelheden, energiehoeveelheden en onttrekkings- en infiltratietemperaturen worden bij elke WKO gemeten. Er is een plan gemaakt om het koude-overschot in dit bodemenergiesysteem de komende periode te herstellen.

Op het gebied van veiligheid is er ook vooruitgang geboekt binnen Lentiz onderwijsgroep. Bij Lentiz | LIFE College en het Lentiz | Revislyceum is de brandveiligheid geborgd door controles uit te voeren op alle branddoorvoeren en deze, waar nodig, te herstellen. Tevens hebben we op verschillende locaties brandmeldinstallaties aangepast en blijven we de komende jaren investeren om te zorgen dat deze systemen blijven voldoen aan veranderende wet- en regelgeving. Op drie locaties zijn de inbraakinstallaties aangepast en/of geüpdatet. Alle brandmeldinstallaties, blusmiddelen en noodverlichting worden al enkele jaren onderhouden door middel van centrale onderhoudscontracten. Dit begint zijn vruchten af te werpen, want het vertaalt zich in goed onderhouden systemen, up-to-date logboeken en er zijn weinig op- of aanmerkingen bij de maandelijkse inspecties.

Er is ook geïnvesteerd in verduurzaming van scholen in de vorm van zonnepanelen. Bij de locatie Maasland zijn in 2020 al 573 panelen geplaatst. Dit jaar zijn bij het Lentiz | LIFE College 500 panelen geplaatst, met in totaal 185.000 Wp opbrengst. Bij Lentiz | Dalton MAVO & Het Groene Lyceum zijn 730 panelen geplaatst, goed voor in totaal 270.100 Wp. Dit geeft een totaal van ruim 450.000 Wp.

In Schiedam ligt er een ontwikkelplan voor plangebied Schieveste. In dat gebied met veel hoogbouw rond Lentiz | LIFE College, krijgen woningen en het bedrijfsleven een plek. Lentiz denkt met de gemeente en de ontwikkelcombinatie mee over thema's als bereikbaarheid, veiligheid (tijdens de bouwperiode), zichtbaarheid van Lentiz | LIFE College en parkeren. Het gebied tussen Lentiz | LIFE College en het DCMR-gebouw wordt in de eerste fase van dit project ontwikkeld.

In Vlaardingen is Lentiz al enige jaren in gesprek met de gemeente over een passende oplossing voor toekomstbestendige nieuwe huisvesting voor het Lentiz | Groen van Prinstererlyceum. In 2021 heeft de gemeente bestuurlijk besloten een herbeschouwing te doen op de door Lentiz voorgestelde scenario's rond renovatie, nieuwbouw en doordecentralisatie. Dit onderzoek zal in 2022 worden afgerond.

Met de gemeente Vlaardingen, een projectontwikkelaar en partners wordt tevens gewerkt aan een stadsplan voor het oude Unilever-terrein: het zogenoemde District U. Lentiz en haar partners streven naar de ontwikkeling van een zorgcampus op die locatie.

Daarnaast is er hard gewerkt aan de doorontwikkeling van de FIA. Er is een prachtige keukenomgeving ontstaan op de begane grond, waar je wordt uitgenodigd 'to Try & Taste'. Dit is een ruimte om foodinnovatie te proeven en te beleven. Op de derde verdieping is 'de bistro' ingericht met stijlvol meubilair. De bistro wordt gebruikt als pauzeruimte voor Lentiz-studenten en is tevens geschikt als evenementenlocatie. Tot slot is in 2021 besloten het IJscentrum uit te breiden met een chocoladeafdeling.

In Maassluis bij Lentiz | Revis MAVO is een lokaal (Next Generation Education Lab) als een Thuis voor toekomstmakers ingericht. Lentiz | Revislyceum en Lentiz | Revis MAVO werken steeds intensiever samen, ook in de huisvesting. Lentiz | Revislyceum en Lentiz | Revis MAVO hebben de relaties met Lely versterkt. Er is een intensieve samenwerking tussen Lely (campus), beide Lentiz | Revis-scholen en de regionale basisscholen in First Lego League.

In Maasland wordt voor Lentiz | MBO Maasland hard gewerkt aan de realisatie van een kenniscentrum en hippische campus nabij manege Chardon. Het plan krijgt steeds meer vorm en inhoud.

In Middelharnis is in 2021 gestart met de zogenoemde Nieuwbouw Noord, waar Lentiz onderwijsruimtes gaat huren. Deze nieuwbouw wordt na de zomer van 2022 opgeleverd en in gebruik genomen.

In Barendrecht wordt een beroepencampusinitiatief uitgewerkt, met de naam Loods38. Lentiz | MBO Barendrecht verwacht in 2023 te kunnen verhuizen naar een definitief pand in de nabijheid van Loods38.

In Bleiswijk zijn, als gevolg van de groei van Lentiz | MBO Oostland, in de zomervakantie van 2020 vier noodlokalen geplaatst. De groei heeft zich in 2021 voortgezet, met als gevolg dat de huisvesting weer onder druk komt te staan. In de loop van 2022 wordt gewerkt aan vervolgstappen op dit gebied.

Voor herhuisvesting van het stafbureau zijn diverse scenario's uitgewerkt. Lentiz formuleert een visie in het kader van hybride werken. De ervaring die hiermee is opgedaan, wordt in de scenario's meegenomen.

Aanbestedingen

In 2021 zijn de busreizen, de brandverzekering en de boeken/leermiddelen aanbesteed. Verder hebben we in 2021 voorbereidingen getroffen voor meerdere aanbestedingen die in 2022 plaatsvinden.

4.4 Duurzaamheid

Duurzaamheid is een breed begrip. Vanuit de coronapandemie en de blijvende, gevraagde flexibiliteit is de duurzame inzetbaarheid van het personeel een belangrijk element. Het management van Lentiz onderwijsgroep is zich er terdege van bewust dat de broodnodige flexibiliteit meer, of op zijn minst andere dingen, vraagt van docenten dan voorheen. Aandacht voor de duurzame inzetbaarheid wordt op alle scholen gemonitord en is gespreksonderwerp in het directieoverleg.

We zagen in 2021 weer ruimte om duurzaamheidsinitiatieven op te pakken. ECO Scool en de Gezonde Kantine zijn weer opgepakt en hebben geleid tot zichtbare aandacht voor duurzaamheid in de scholen.

Ook op het gebied van huisvesting en facilitair is een mooie ontwikkeling ingezet. Hoewel de ventilatierichtlijnen om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan, niet bepaald hebben bijgedragen aan het zuinig omgaan met energie (stoken met de ramen open, ventilatiesysteem 24/7 aan) zijn er toch duurzame ontwikkelingen geweest. Voor Lentiz | Geuzencollege (Willem de Zwijgerlaan) is besloten het schoolplein aan te passen. Er zal conform het ontwerp meer aandacht zijn voor beweging, meer groen op het plein en verbinding met het water.

Bedrijven of instellingen die per jaar vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas verbruiken, zijn op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht om energiebesparende maatregelen te nemen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder. Dit is de zogenaamde energiebesparingsplicht. Lentiz voldoet aan de energieregistratieplicht en heeft de acties uitgevoerd die voor 2021 op de planning van de Erkende Maatregelenlijsten Energiebesparing stonden.

Op Lentiz | MBO LIFE College en Lentiz | Dalton MAVO zijn (in navolging van de Lentiz-locatie in Maasland in 2020) in 2021 zonnepanelen geplaatst. De reden is mede omdat deze locaties aangesloten zijn op een warmte-koude-installatie die weliswaar enorm op gas bespaart, maar relatief veel stroom verbruikt. De zonnepanelen vangen dit verbruik op.

In de aanbestedingstrajecten is ook aandacht voor duurzaamheid. Zo heeft in 2021 de aanbesteding busreizen plaatsgevonden. De inschrijvers hebben allemaal een duurzaamheidsparagraaf in moeten dienen en zijn hierop beoordeeld. De gecontracteerde partij is een regionale aanbieder die minimale aantallen 'lege' kilometers rijdt, onderhoud pleegt in eigen garages, bussen heeft die voldoen aan de huidige milieueisen en bekroond is met het Ecostars-certificaat. (Ecostars is een programma van de gemeente Rotterdam dat vervoerders helpt op weg naar schone en slimme logistiek.)

4.5 Personeel – sociale paragraaf

4.5.1 Zaken in het afgelopen jaar met een behoorlijke personele betekenis

Diverse lockdowns, gedeeltelijke openingen, opvang kwetsbare leerlingen, onderwijs op afstand, hybride vormen van onderwijs, fysiek onderwijs op anderhalve meter ... allemaal ingrijpende maatregelen die in 2021 zijn ingezet om besmettingsgevaar met het coronavirus binnen de Lentiz-scholen te minimaliseren. De medewerkers van Lentiz hebben alles op alles gezet om het onderwijs in snel wisselende omstandigheden door te laten gaan. Zij geven aan trots te zijn op wat in de moeilijke omstandigheden bij Lentiz is bereikt.

De coronamaatregelen, onzekere en snel wisselende omstandigheden leidden in 2021 tot een hogere werkdruk en -stress. Uiteindelijk bleek dat de uitval van Lentiz-medewerkers beperkt is gebleven. De werkdruk en stressverschijnselen hebben maar in beperkte mate tot afname in het functioneren of ontevredenheid geleid. Ondersteuning en persoonlijke aandacht onderling en vanuit het management van Lentiz hielp daarbij.

Op dit moment is het moeilijk te voorspellen wat de coronamaatregelen op de lange termijn betekenen voor leerlingen, studenten én medewerkers. Maar met de grote betrokkenheid, creativiteit en flexibiliteit van de Lentiz-medewerkers, zullen de teams op de Lentiz-scholen er zeker slagen de blik vooruit te werpen. Het onderwijsveld moet nu eenmaal altijd vooruitkijken.

Door fysieke schoolsluitingen en andere coronagerelateerde maatregelen hebben veel leerlingen en studenten vertraging opgelopen of de omstandigheden hebben invloed gehad op hun ontwikkeling. De uitdagingen die corona met zich meebracht plus het monitoren van de ontwikkeling van leerlingen en studenten, heeft extra inzet gevraagd. Ook het omschakelen naar een andere manier van lesgeven, heeft extra tijd en energie gevergd. Via het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) heeft de overheid extra geld beschikbaar gesteld om de corona-achterstanden bij leerlingen en studenten in te halen. Het is aan de scholen om te bepalen wat de beste aanpak is. Per Lentiz-school is er, in samenwerking met de MR/OR, een NPO plan opgesteld over hoe er invulling zal worden gegeven aan de uitvoering van het NPO-schoolprogramma.

Het aantal reguliere medewerkers in dienst heeft in 2021 geen noemenswaardige verschuiving laten zien. Door inzet van de NPO-gelden is er wel sprake van een additionele inzet op basis van de NPO-schoolprogramma's. Lentiz heeft, ondanks het lerarentekort, in 2021 weinig problemen ondervonden met het werven van nieuwe collega's tijdens de coronacrisis.

4.5.2 Sociale veiligheid

Lentiz wil een school zijn waar iedereen – leerling, student, ouder, medewerker, leidinggevende – (fysiek) veilig is, zich (persoonlijk) veilig weet en zich (sociaal) veilig voelt. Een school is veilig als de psychische, sociale en fysieke veiligheid van leerlingen, studenten, medewerkers en alle anderen die de school bezoeken (zoals ouders) niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Lentiz stelt dat alleen binnen een omgeving en in een milieu van veiligheid, geleerd en geleefd kan worden.

Omdat een veilige schoolomgeving een voorwaarde is om te kunnen leren, heeft Lentiz in 2016 de werkgroep sociale veiligheid opgericht. Deze werkgroep komt viermaal per jaar bij elkaar en bestaat onder meer uit de coördinatoren sociale veiligheid van de schoollocaties van Lentiz. Deze

coördinatoren zijn aanspreekpunt sociale veiligheid voor hun school. Zij coördineren het beleid ten aanzien van de schoolveiligheid voor leerlingen en studenten, medewerkers en anderen die de school bezoeken.

Het gevoel van sociale veiligheid binnen de Lentiz-locaties wordt op diverse manieren gemeten:

- via de medewerkerstevredenheidsonderzoeken;
- via de leerlingtevredenheidsmetingen;
- via de oudertevredenheidsmetingen.

De belangrijkste onderwerpen op het gebied van sociale veiligheid waren in 2021:

- de maatregelen omtrent corona;
- (preventieve) maatregelen rondom pestgedrag;
- incidentenregistratie;
- aandacht voor armoede.

Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E)

Ook in 2021 zijn de Lentiz-locaties actief bezig geweest met de zogenaamde dynamische RI&E. Dat wil zeggen dat iedere locatie deze RI&E zelf actualiseert met betrekking tot de nieuwe risico's en deze benoemt in het plan van aanpak RI&E. Hier kunnen aandachtsgebieden aan worden toegevoegd wanneer er wijzigingen zijn aan bijvoorbeeld het gebouw of de werkzaamheden. In 2021 is extra aandacht besteed aan het optimaliseren van een veilige werkomgeving door maatregelen te nemen in verband met corona. De hygiëne is voldoende op orde, in combinatie met voorlichting aan medewerkers en leerlingen en het toezicht houden op het naleven van de maatregelen. Door het voortdurend alert zijn op mogelijke risico's, en deze ook vast te leggen, ontstaat een cyclus waarbij er continu aandacht is voor veilig en gezond werken.

In 2021 is opnieuw een aantal zaken Lentiz-breed uitgevoerd, waaronder:

1. de NEN 3140. Hierbij gaat het om keuringen van gereedschap en elektrische apparaten. Deze keuringen worden momenteel op alle locaties jaarlijks, dus ook in 2021, door een extern bedrijf uitgevoerd;
2. gehoorbescherming op maat voor alle LO-docenten die in 2021 in dienst zijn getreden. De nieuwe medewerkers worden voorgelicht over het gebruik ervan;
3. de (minimaal) jaarlijkse bespreking door de facilitair verantwoordelijke van de locatie, van zijn/haar bevindingen rondom de voortgang in het plan van aanpak behorende bij de RI&E, met de medezeggenschapsraad, directie en HRM;
4. een online bijeenkomst met alle preventiemedewerkers waarin nieuwe arbeidsrisico's werden besproken. Hier kwamen onder andere de pandemie, met bijbehorende maatregelen en thuiswerken, en de jaarlijks terugkerende onderwerpen als ontruiming en gereedschapskeuringen ter sprake;
5. overleg met de BHV-teams over het zogenaamde droog oefenen van een calamiteit en de aanpak van mogelijke ontruiming in de coronatijd. Fysieke ontruimingsoefeningen hebben niet plaatsgevonden vanwege de coronamaatregelen;
6. het actieve beleid omtrent veilig werken. Alle maatregelen die scholen treffen als gevolg van corona, dragen bij aan het beperken van (arbeids)risico's. Deze risico's zijn niet benoemd in de eerste versie van de RI&E, maar ontstaan als gevolg van de recente ontwikkelingen. De maatregelen werden regelmatig aangepast, waardoor veel flexibiliteit van iedereen werd verlangd.

4.5.3 Medewerkerstevredenheidsmeting

Het medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) maakt de krachten en ontwikkelpunten binnen de Lentiz-organisatie inzichtelijk. Om de twee jaar wordt op alle Lentiz-scholen (voortgezet onderwijs (vo) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo)) een MTO afgenomen. In 2020 is de laatste meting voor beide doelgroepen afgenomen. Het volgende MTO staat gepland voor 2022.

In 2021 zijn er op de Lentiz-scholen, in gezamenlijk overleg, verbeteracties geformuleerd op basis van de metingen uit 2020. De medewerkers zijn geïnformeerd over de resultaten van de MTO 2020. De algemene tevredenheid op de Lentiz-scholen is al meerdere jaren stabiel. Dat geldt voor vo én mbo. Dit is dan ook het uitgangspunt voor verdere onderlinge acties. De directies van de scholen werken actief aan het vergroten/behouden van de tevredenheid van hun medewerkers. Hierbij houden ze rekening met de belevingen, ervaringen en verwachtingen van medewerkers, die uit de meting 2020 naar voren zijn gekomen. Het MTO geeft inzicht in de actieve motivatie van medewerkers, het werkplezier en de samenwerking onderling.

4.5.4 Werkplezier en duurzame inzetbaarheid

Werkplezier is een belangrijk thema binnen Lentiz. Werkplezier betekent dat onze medewerkers met een glimlach, met passie en met eigen motivatie doen wat ze moeten doen. Ze halen energie en plezier uit hun werk bij Lentiz. Dit leidt tot een grote betrokkenheid en zal een positief effect hebben op de kwaliteit die wij met elkaar nastreven. De verdere voordelen die Lentiz hiermee beoogt zijn minder verzuim, minder personeelsverloop en een goede werksfeer, maar ook meer creatief denken en innovatieve ontwikkelingen.

Werkplezier draagt bij aan de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. In 2021 was er op de Lentiz-schoollocaties aandacht voor werkplezier, ondanks de grote uitdagingen van de coronapandemie. Ook in het tweede jaar van de pandemie werd nog steeds veel flexibiliteit en aanpassingsvermogen van onze medewerkers gevraagd. Door de grote diversiteit van onze scholen acht Lentiz het minder effectief om één algemene, Lentiz-brede aanpak van duurzame inzetbaarheid te hanteren. Daarom hebben de scholen zich in 2021 gericht op hun eigen locatiespecifieke acties en maatregelen die jaarlijks bijgesteld worden. Deze acties en maatregelen zijn bijvoorbeeld meer ontwikkeltijd, werkdrukverlichting, individueel maatwerk, begeleiding van startende leraren, docenten-in-opleiding en zij-instromers, onderwijsinnovatie en maatregelen met betrekking tot arbeidsmarktvragestukken. Daarnaast zijn de extra middelen uit het onderwijsconvenant vo van minister Slob specifiek per school ingezet. Het verminderen van de werkdruk en het verhogen van het werkplezier blijven hierdoor doorlopend op de agenda staan.

In 2021 is er binnen Lentiz een vervolg gegeven aan het duurzame inzetbaarheidsbeleid. De afstemming speelt een significante rol bij de vraag of medewerkers nu en in de toekomst in staat zijn om te voldoen aan de eisen van de functies en de schoollocaties. De fysieke en mentale gezondheid van medewerkers verandert continu, maar Lentiz is zélf als organisatie ook in beweging. Het antwoord wordt gezocht in het aangaan van de dialoog. Individueel maatwerk, aangevuld met Lentiz-brede regelingen, zorgt voor positieve voorwaarden om onze medewerkers langer en gezonder in het arbeidsproces te behouden.

4.5.5 62+-regeling

De 62+-regeling is een aanvullende Lentiz-regeling om de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers te vergroten. De regeling biedt medewerkers van 62 jaar eenmalig de mogelijkheid om minder te gaan werken. De terugval in het salaris wordt deels gecompenseerd door Lentiz. In 2021 heeft één van de veertien medewerkers die in 2021 in aanmerking kwamen, deelgenomen aan de 62+-regeling. In totaal heeft tot nu toe 29% van het aantal medewerkers dat gebruik kon maken van de regeling, gekozen hieraan deel te nemen. De huidige regeling is verlengd tot de zomer van 2022.

4.5.6 Wijzigingen in de cao voor vo en in de cao voor mbo in 2021

Zowel in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) als in het voortgezet onderwijs (vo) hebben sociale partners in 2021 een akkoord bereikt over een nieuwe cao. In het mbo was een kortdurende cao mbo van toepassing met een looptijd van 15 mei 2021 tot 1 december 2021. Per 1 december 2021 is de nieuwe cao mbo in werking getreden. In de cao mbo per 1 december zijn alleen technische aanpassingen doorgevoerd op grond van nieuwe wetgeving. De cao vo is met terugwerkende kracht

per 1 januari 2021 ingegaan. Met betrekking tot het salaris zijn in de cao vo en cao mbo de volgende afspraken gemaakt:

Per	Cao vo	Cao mbo
1 januari 2021	Eindejaarsuitkering verhoogd naar 8,33%	--
1 januari 2021	Eenmalige uitkering van € 800,-- bruto	--
1 juli 2021	--	Structurele loonsverhoging van 1,6%
1 juli 2021	--	Eenmalige uitkering van € 500,-- bruto
1 oktober 2021	Structurele loonsverhoging van 1,5%	--

4.5.7 Kerncijfers

Omvang formatie

Lentiz bestaat uit veertien scholen voor vo en/of mbo en verzorgt onderwijs aan ruim 7.600 leerlingen/studenten in acht gemeentes. Zoals in onderstaande tabel aangegeven, waren er in 2021 941 medewerkers werkzaam bij Lentiz, wat overeenkomt met 751 fte. Een verklaring voor de groei van het aantal medewerkers ten opzichte van 2020 kan worden gevonden in de besteding van de diverse subsidiegelden die in 2021 beschikbaar zijn gesteld. Dit betreft subsidiegelden ten behoeve van de uitvoering van de plannen die opgesteld zijn in het kader van de coronamaatregelen, zoals het NPO.

	2019	2020	2021
In fte	695	704	751
Aantal medewerkers Lentiz	869	883	941

In de volgende tabel staat de verdeling tussen onderwijzend personeel en onderwijsondersteunend personeel binnen Lentiz, over de afgelopen drie jaar:

	2019	2020	2021
Bestuur/management	30	31	34
Personeel primair proces/docerend personeel	495	504	529
Ondersteunend personeel/overige medewerkers	170	169	188
Lentiz totaal in fte	695	704	751

Op een aantal locaties is in verband met de groei van het aantal leerlingen of studenten en/of toegenomen complexiteit op die locatie een (extra) teamleider aangesteld. Ook is een aantal teamleiders met pensioen gegaan in 2021. Hun vervangers zijn ten behoeve van de overdracht voor de pensioendatum aangesteld. Dit laatste veroorzaakt een tijdelijke toename van het aantal fte in de categorie bestuur/management.

In 2020 had 84% van de medewerkers (in fte) een benoeming voor onbepaalde tijd, tegen 79% in 2021. In 2020 had 16% van de medewerkers (in fte) een benoeming voor bepaalde tijd, tegen 21% in 2021. Dit effect treedt op vanwege de groei van het aantal medewerkers middels de tijdelijke NPO middelen. In 2021 gingen 54 medewerkers van een tijdelijk dienstverband over naar een dienstverband voor onbepaalde tijd.

Instream, doorstroom, uitstroom

In de tabel verderop in deze paragraaf, zijn de in- en uitstroomgegevens van medewerkers binnen Lentiz in de afgelopen drie jaar uiteengezet. In totaal werden er 170 vacatures geplaatst in 2021. Hiervan zijn tien vacatures herplaatst omdat er bij de eerste plaatsing geen kandidaten hadden gesolliciteerd die aan het gevraagde profiel voldeden. Met name in het tweede kwartaal werden de meeste vacatures geplaatst: 74. Deze vacatures werden opgesteld in aanloop naar het schooljaar 2021/2022. In 2021 zijn 183 medewerkers bij Lentiz gestart.

Het aantal nieuwe medewerkers is niet gelijk aan het aantal gemelde vacatures. Dit komt bijvoorbeeld doordat een fulltime vacature ook kan worden opgevuld door twee parttime medewerkers. Daarnaast zijn er in 2021 vacatures geplaatst, die pas in 2022 worden ingevuld. Leraren-in-opleiding die bij Lentiz starten, worden ook meegeteld in de instroom. In 2021 waren dit er zes.

De krapte op de arbeidsmarkt was ook in 2021 te merken, met name voor de bètavakken en taalvakken. Onder andere via de SCOOOL opleidingsschool en door actiever te werven, probeert Lentiz in te spelen op de steeds krappere wordende arbeidsmarkt.

	2019	2020	2021
Instroom in aantallen medewerkers	124	122	183
Uitstroom in aantallen medewerkers	114	108	125

In 2021 zijn 125 medewerkers uitgestroomd. Honderd van hen waren docent. De belangrijkste redenen voor deze medewerkers om Lentiz te verlaten, waren:

- eigen verzoek: 51 medewerkers noemden deze reden. Van hen waren 28 LB-, 19 LC- en 4 LD-docent;
- het niet-verlengen van de tijdelijke overeenkomst: dit gold voor 34 medewerkers. Bij 24 van hen liep de overeenkomst van rechtswege af. Bij tien docenten betrof de aanstelling een vervangingsvraag die afliep.
- het bereiken van de AOW-leeftijd of gebruikmaken van het keuzepensioen: deze reden gold voor elf medewerkers.

Man-vrouwverhouding

Binnen Lentiz vinden we het belangrijk dat er sprake is van een evenwichtige verhouding tussen het aantal mannen en vrouwen. Deze verhouding is in 2021 nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van de voorgaande jaren.

Het aantal vrouwen binnen het onderwijs neemt gestaag toe. In 2021 werkten circa 20% meer vrouwen dan mannen voor Lentiz. We zien dat er meer mannen fulltime (226) werken dan vrouwen (134). Tegelijkertijd neemt het percentage parttime werkende mannen en vrouwen toe. Zo steeg het percentage parttimers van 61% in 2020 naar 62% in 2021. Het percentage fulltimers nam in 2021 iets af: van 39% in 2020 naar 38% in 2021.

De totale man-vrouwverhouding in de afgelopen drie jaren:

Lentiz - totaal	2019	2020	2021
Man	40,4%	39,8%	39,3%
Vrouw	59,6%	60,2%	60,7%

Bij de verdeling van bestuurs-/managementfuncties streeft Lentiz naar een evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen. Wat betreft het aantal vrouwen zien we sinds 2020 een lichte toename die in 2021 verder doorzet.

De totale man-vrouwverhouding in bestuurs-/managementfuncties, in de afgelopen jaren en in aantallen en percentage:

Bestuur/management	2019		2020		2021	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Aantal	18	13	18	14	18	17
In percentages	58%	42%	56%	44%	51%	49%

Leeftijdsopbouw

Als we kijken naar de leeftijd van alle Lentiz-medewerkers dan zien we een toename ten opzichte van 2020 in de leeftijdsklassen van tot 24 jaar, 25-34 jaar en 35-44 jaar. We zien een afname ten opzichte van 2020 in de leeftijdsklassen van 45-54 jaar, 55-64 jaar en 65 jaar en ouder. Deze trend zien we ook bij het onderwijsgevend personeel. De percentages in leeftijdsklassen van tot 24 jaar, 25-34 jaar en 35-44 jaar nemen toe ten opzichte van 2020. De percentages in de leeftijdsklassen van 45-54 jaar, 55-64 jaar en 65 jaar en ouder nemen af ten opzichte van 2020.

Voornoemde trend is niet zichtbaar in de leeftijdsopbouw van het onderwijs ondersteunend personeel. Hier is een kleine toename in de leeftijdsklasse tot 24 jaar en een afname in de leeftijdsklasse van 25-34 jaar. In de leeftijdsklassen van 34-44 jaar en 45-54 jaar nemen de percentages toe. Het percentage in de leeftijdsklasse van 55-64 jaar neemt af en het percentage in de leeftijdsklasse van 65 jaar en ouder neemt toe ten opzichte van 2020.

Hieronder de tabel met de leeftijdsopbouw van het totale personeelsbestand van Lentiz in 2019, 2020 en 2021 en de tabellen waarin de percentages zijn uitgesplitst naar onderwijsgevend (op) en onderwijsondersteunend personeel (oop).

Leeftijdsopbouw Lentiz - totaal	2019	2020	2021
Tot 24 jaar	3,5%	4,2%	5,0%
25-34 jaar	24,0%	22,0%	22,1%
35-44 jaar	21,6%	23,9%	25,0%
45-54 jaar	23,3%	21,6%	21,5%
55-64 jaar	24,2%	25,1%	23,5%
65 en ouder	3,4%	3,2%	2,9%

Leeftijdsopbouw Lentiz - op	2019	2020	2021
Tot 24 jaar	4,5%	5,5%	6,6%
25-34 jaar	27,3%	25,5%	25,9%
35-44 jaar	22,5%	24,6%	25,8%
45-54 jaar	22,9%	21,3%	20,7%
55-64 jaar	19,9%	19,6%	18,9%
65 en ouder	2,9%	3,5%	2,1%

Leeftijdsopbouw Lentiz - oop	2019	2020	2021
Tot 24 jaar	1,0%	1,0%	1,3%
25-34 jaar	17,6%	14,9%	14,0%
35-44 jaar	18,5%	20,7%	22,5%
45-54 jaar	25,8%	22,1%	23,3%
55-64 jaar	33,2%	39,4%	34,3%
65 en ouder	3,9%	1,9%	4,6%

Promoties, functie- en salarismix

In 2021 zijn in totaal 35 medewerkers doorgegroeid naar een andere functie binnen Lentiz. Hiervan zijn vijf gepromoveerd naar een leidinggevende positie. Het uitgangspunt van Lentiz is dat promotie naar LC en naar LD alleen op basis van criteria en aangetoonde kwaliteit gebeurt. Vaak vindt een interne sollicitatieprocedure plaats alvorens een promotie plaatsvindt.

De stand van zaken wat betreft de functie- en salarismix in 2021 voor BRIN-nummers 17WQ/31MD per locatie:

Locatie	LB	LC	LD
Lentiz VMBO LIFE College	42,2%	51,5%	6,3%
Lentiz Geuzencollege	58,9%	36,9%	4,3%
Lentiz Groen van Prinstererlyceum	36,7%	25,8%	37,5%
Lentiz Reviuslyceum	38,7%	22,9%	38,5%
Lentiz Revius MAVO	55,8%	42,2%	2,0%
Totaal Lentiz vo 17WQ/31MD	45,3%	34,9%	19,8%
Streefpercentage Lentiz vo 17WQ/31MD	36,8%	40,5%	22,7%

De functie- en salarismixpercentages in 2021 voor BRIN-nummer 14YD per locatie:

Locatie	LB	LC	LD
Lentiz Dalton MAVO & Het Groene Lyceum	66,81%	23,67%	9,51%
Lentiz Floracollege	46,56%	47,14%	6,29%
Lentiz VMBO Maasland	44,08%	48,43%	7,49%
Lentiz MBO Maasland	57,03%	38,02%	4,95%
Lentiz MBO Westland	29,14%	57,53%	13,33%
Lentiz MBO LIFE College	48,17%	44,36%	7,47%
Lentiz MBO Barendrecht	47,69%	52,31%	0,00%
Lentiz MBO Middelharnis	74,24%	25,76%	0,00%
Lentiz MBO Oostland	50,00%	26,32%	23,68%
Totaal Lentiz (14YD)	50,39%	42,12%	7,49%
Streefpercentage Lentiz	45%	45%	10%

Bevoegd, bekwaam, studerenden

Ruim 78% van de docenten bij Lentiz heeft een bevoegdheid of voldoet aan de bekwaamheidseisen. Dit percentage is lager dan voorgaande jaren. In 2020 was dit percentage 84%. Een verklaring voor het lagere percentage is dat het onderwijsgevend personeel binnen Lentiz toeneemt, o.a. vanwege de vrijgekomen gelden vanuit het Nationaal Programma Onderwijs.

In 2021 studeerden 99 docenten voor hun onderwijsbevoegdheid. 21 docenten hebben in 2021 hun bevoegdheid behaald.

Het beleid is dat docenten zonder bevoegdheid in opleiding zijn. SCOOOL opleidingsschool, zie ook paragraaf 4.5.8, zal hier een steeds grotere rol in gaan vervullen. Een SCOOOL docent-in-opleiding die het werkplekleren binnen Lentiz heeft afgerond, wordt de mogelijkheid geboden om bij Lentiz in te stromen wanneer een vacature wordt gesteld. Hierdoor zal de instroom van onbevoegde docenten worden verlaagd.

Docenten werkzaam voor Lentiz, uitgesplitst naar bevoegd en (nog) onbevoegd:

	2019	2020	2021
Bevoegd	84%	84%	78%
Onbevoegd	16%	16%	22%

4.5.8 Samen opleiden binnen de opleidingsschool SCOOOL

Sinds september 2020 maakt Lentiz met drie onderwijspartners deel uit van de SCOOOL opleidingsschool. De onderwijspartners zijn Hogeschool Rotterdam Instituut voor Lerarenopleidingen, ICLON Universiteit Leiden en SEC TU Delft. Lentiz en haar onderwijspartners leiden binnen SCOOOL toekomstgerichte docenten op, met oog voor de samenleving van nu en in de toekomst. De visie van SCOOOL opleidingsschool is verwoord in de letters SCOOOL: Samen Contextrijk Ontwerpend en Ondernemend Leren.

De theorievorming vindt plaats bij de opleidingsinstituten en het werkplekleren wordt binnen Lentiz vormgegeven. Lentiz biedt op deze manier de docenten-in-opleiding een contextrijke leeromgeving aan. Conform de visie van SCOOOL stromen docenten-in-opleiding die langer dan een schooljaar aan Lentiz verbonden zijn, door naar andere schoollocaties van Lentiz om ze zo veel mogelijk diversiteit in de leercontexten te laten ervaren.

Bij het werkplekleren binnen Lentiz spelen schoolopleiders en werkplekbegeleiders een cruciale rol in het coachen en ondersteunen van de docenten-in-opleiding. Hierin wordt intensief samengewerkt met de opleiders vanuit de drie onderwijspartners. De schoolopleiders en werkplekbegeleiders zijn werkzaam bij Lentiz. Hun rol binnen SCOOOL is onderdeel van hun functie bij Lentiz.

SCOOOL opleidingsschool kent drie werkgroepen. Deze werkgroepen werken verder aan de ontwikkeling van SCOOOL en zijn gericht op het curriculum, de kwaliteit van het werkplekleren en de verdere professionalisering en inrichting van SCOOOL. In deze werkgroepen zijn de vier partners van SCOOOL opleidingsschool, waaronder Lentiz, vertegenwoordigd.

Vanuit Hogeschool Rotterdam zijn in februari 2021 34 docenten-in-opleiding bij Lentiz ingestroomd om met het werkplekleren te starten. In totaal studeerden in 2021 115 docenten-in-opleiding bij SCOOOL opleidingsschool.

Lentiz heeft samen met haar partners een website gecreëerd voor SCOOOL opleidingsschool. Deze website is in september 2021 live gegaan.

4.5.9 Verzuimbeleid

Uit de stabiele verzuimcijfers in de afgelopen jaren blijkt dat er sprake is van een goede verankering van het verzuimbeleid in alle lagen van de organisatie. Belangrijk bij dit verzuimbeleid zijn de korte lijnen tussen de diverse betrokkenen: leidinggevenden, werknemers en HR-adviseurs. De bedrijfsarts wordt laagdrempelig ingezet en kan zo regelmatig vroegtijdig meedenken. Door regelmatig sociaal-medisch overleg wordt onderling overleg gefaciliteerd.

Fysieke klachten zijn zelden werkgerelateerd en komen vooral voor bij vrouwen op iets hogere leeftijd. Psychische klachten zijn veel vaker werkgerelateerd, vooral bij mannen. Werkgerelateerde psychische klachten komen relatief vaak voor bij het onderwijsondersteunend personeel.

Het vasthouden van goede verzuimcijfers vraagt een continue aandacht en inspanning van met name de leidinggevenden. Het is belangrijk om hen hierbij te ondersteunen en als organisatie het belang van goed werkgeverschap te blijven uitstralen. Het aanbieden van preventieve spreekuren en vroegtijdige interventies maken deel uit van goed werkgeverschap en zijn belangrijke instrumenten

bij een goed verzuimbeleid. Andere preventieve interventies moeten plaatsvinden op organisatieniveau (aandacht voor werkdruk, roosters, sfeer, e.d.).

Sociaal-medisch team

Het sociaal-medisch team (smt) is een samenwerking tussen de bedrijfsarts, de afdeling HRM en de directie van de schoollocatie. Iedere twee maanden organiseert Lentiz een smt-bijeenkomst voor alle Lentiz-scholen. Dit is een laagdrempelig overleg om de Lentiz-medewerkers op een goede manier te behouden in het arbeidsproces (preventief) en ze te begeleiden om weer in het arbeidsproces te komen (re-integratie).

Het verzuimbeleid van Lentiz gaat uit van het 'gedragsmodel'. Centraal in het model staat dat verzuim moet leiden tot een verzuimgesprek en verzuimbegeleiding, waarin de acceptatie van verzuim laag is en de activering van de medewerker wordt gestimuleerd. Een actieve houding maakt dat medewerkers op een andere manier omgaan met verzuim. Gedrag is beïnvloedbaar door met elkaar in gesprek te blijven over de werkmogelijkheden.

In lijn met het verzuimbeleid van Lentiz is het beleid om een medewerker pas arbeidsongeschikt te melden wanneer deze daadwerkelijk arbeidsongeschikt is. Zo wordt afwezigheid vanwege quarantaine niet geregistreerd, omdat medewerkers de mogelijkheid hebben om hun werkzaamheden vanuit huis te doen.

Verzuim

Het verzuimpercentage is met 4,13% stabiel. Het percentage geeft het verlies weer van arbeidscapaciteit door arbeidsongeschiktheid. Lentiz zet zich met preventieve acties in combinatie met interventies in om uitval van medewerkers te voorkomen. Vanuit goed werkgeverschap vindt Lentiz het van belang om hier aandacht aan te besteden. Doordat leidinggevenden veel in gesprek blijven met medewerkers kan er gericht en vroegtijdig een positief effect worden gerealiseerd.

Lentiz constateert dat de gemiddelde verzuimduur (in dagen) in 2021 hoog is. Medewerkers melden zich minder vaak arbeidsongeschikt, maar de melding duurt gemiddeld langer. Een reden is dat er door de coronapandemie een verschuiving heeft plaatsgevonden in hoe we omgaan met arbeidsongeschiktheid. Medewerkers blijven langer thuis om - op advies van de leidinggevende - uit te zien.

Ziekteverzuimcijfers Lentiz	2019	2020	2021
Verzuimpercentage vo	4,60%	4,48%	4,40%
Verzuimpercentage mbo	3,80%	3,95%	3,91%
Verzuimpercentage Lentiz totaal	4,17%	4,19%	4,13%
Gemiddelde verzuimduur (in dagen)	17,18	19,91	20,64
Meldingsfrequentie (aantal keren verzuimverlof aangevraagd)	1,25	0,89	1,01

Het ziekteverzuim binnen Lentiz was in 2021 laag, evenals in de voorgaande jaren. Dit ondanks de effecten van de pandemie. Na de opvallende daling van de meldingsfrequentie in 2020 is deze in 2021 weer iets gestegen, maar nog laag in verhouding tot de jaren daarvoor.

Benchmark 2020	Verzuimpercentage	Meldingsfrequentie	Gemiddelde verzuimduur	Nulverzuimers
Nederland totaal*	4,7%	1,2	7,5	56,40%
Nederland vo op**	5,4%	1,2	17	42%
Nederland vo oop**	6,2%	0,9	24	53%

Nederland mbo***	5,13%	0,60	32,54	62,59%
Lentiz onderwijsgroep 2020	4,19%	0,89	16,91	51,07%
Lentiz vo 2020	4,48%	1,03	17,83	47,47%
Lentiz mbo 2020	3,95%	0,78	18,02	53,94%

(Benchmark over 2020, de landelijke cijfers over 2021 zijn nog niet beschikbaar.)

* Bron: CBS (Statline)

** Bron: VOION, cijfers over 2020 (op = onderwijzend personeel, oop = onderwijsondersteunend personeel)

*** Bron: Mercus, cijfers over 2020

Afgezet tegen de landelijke cijfers ligt het ziekteverzuim binnen de Lentiz-organisatie zowel voor vo als voor mbo ruim onder de landelijke cijfers binnen de sector.

Spreekuur bedrijfsarts	Psychisch		Fysiek		Combinatie		Totaal	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Totaal	43%	48%	41%	52%	16%	-	100%	100%
Man	32%	45%	54%	55%	14%	-	100%	100%
Vrouw	50%	50%	32%	50%	18%	-	100%	100%
Man gem. lft.	54 jr	50 jr	56 jr	49 jr	49 jr	-	54 jr	49 jr
Vrouw gem. lft.	43 jr	41 jr	50 jr	47 jr	49 jr	-	46 jr	44 jr
op	51%	48%	35%	52%	14%	-	100%	100%
oop	41%	47%	50%	53%	9%	-	100%	100%

- Verdeling klachten per groep en bijbehorende gemiddelde leeftijd.
- Zwangeren zijn buiten beschouwing gelaten.
- Cijfers voor de kolom voor gecombineerde klachten kunnen systeemtechnisch niet meer worden onderscheiden.
- Gezien de relatief kleine aantallen en het wegvallen van de combinatiegroep moeten deze cijfers voorzichtig worden geïnterpreteerd.

Er vindt een verschuiving plaats van psychische naar fysieke aandoeningen. Deze verschuiving zet in 2021 vooral door bij vrouwelijke medewerkers. Bij hen is de verdeling psychisch/fysiek inmiddels gelijk. Bij de mannen vormen de fysieke klachten een meerderheid van 55% t.o.v. 45% psychische klachten. Vrouwen met psychische klachten zijn gemiddeld jonger dan de vrouwen met fysieke klachten. Bij mannen is hier geen leeftijdsverschil in.

Landelijk (alle beroepssectoren) zijn psychische klachten verantwoordelijk voor ongeveer 31% van het verzuim bij mannen en 43% bij vrouwen. Bij Lentiz is dit 45% bij mannen en 50% bij vrouwen.

Werkgerelateerde klachten	Psychisch		Fysiek		Combinatie		Totaal*	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Totaal	49%	38%	2%	2%	6%	-	29%	20%
Man	75%	50%	10%	0%	11%	-	41%	19%
Vrouw	36%	31%	0%	3%	2%	-	20%	20%
Op	45%	35%	0%	4%	2%	-	29%	19%

Oop	63%	75%	3%	0%	0%	-	29%	23%
-----	-----	-----	----	----	----	---	-----	-----

*Totaal is t.o.v. alle spreekuurbezoekers.

- Overige kolommen t.o.v. totaal aantal psychische, fysieke of combinatieklachten binnen dezelfde groep.
- Gezien de relatief kleine aantallen en het wegvallen van de combinatiegroep moeten deze cijfers voorzichtig worden geïnterpreteerd.

Het aantal werkgerelateerde klachten is gedaald in 2021. Deze daling komt alleen voor rekening van de mannelijke werknemers en is uitgesproken bij het onderwijzend personeel dan bij het onderwijsondersteunend personeel. Bij mannen met psychische klachten zijn deze vaker werkgerelateerd dan bij vrouwen. Binnen de groep onderwijsondersteunend personeel met psychische klachten hebben deze opvallend vaak een werkgerelateerde achtergrond. Docenten schrijven landelijk gezien hun verzuim voor ruim 26% geheel of gedeeltelijk toe aan factoren in het werk (CBS, 2020). Bij Lentiz is dit in 2021 bij 19% geconstateerd. Overbelasting is verreweg de meest voorkomende oorzaak van werkgerelateerde klachten, problemen in onderlinge verhoudingen of samenwerking vormen een minderheid.

Interventies

Het jaar 2021 is vergelijkbaar met het jaar 2020. Er zijn in 2021 25 interventies (2020:24) ingezet. Uitgangspunt binnen Lentiz is het vroegtijdig signaleren van een hulpvraag van medewerkers. Door het tijdig inzetten van een interventie is Lentiz succesvol in het voorkomen van personeelsuitval.

Lentiz constateert een kleine verschuiving in het aantal interventies gericht op Arbomiddelen. Er zijn meer werkplekonderzoeken uitgevoerd. De bijzondere omstandigheden van corona hebben een groter bewustzijn gecreëerd op gebied van gezond werken. Lentiz stimuleert medewerkers om hier aandachtig mee bezig te zijn. Tevens zijn er meer onderzoeken door arbeidsdeskundigen gedaan (interventie is een wettelijke eis bij verzuim langer dan één jaar). Daarentegen zijn er minder interventies ingezet voor psychische ondersteuning. We zien dat medewerkers ook via de weg van de huisarts de nodige hulp inschakelen. Er wordt minder beroep gedaan op de werkgever.

Type interventie	2019	2020	2021
Psychologische hulpverlening, multidisciplinaire trainingstrajecten: coaching, bedrijfsmaatschappelijk werk, etc.	16	11	9
Arbo: werkplekonderzoeken en hulpmiddelen op de werkvloer (zoals stoelen en beeldschermen)	9	3	5
Expertise-onderzoek	1	0	0
Arbeidsdeskundig onderzoek	14	5	7
Re-integratietrajecten	4	5	4
Totaal	44	24	25

Preventie

In 20% van alle spreekuren was sprake van een preventief spreekuur. Dit percentage is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Zowel medewerkers als leidinggevenden namen hiervoor het initiatief. De oorzaken waren in 2021 ongeveer gelijk verdeeld over psychische en fysieke klachten. Het preventief spreekuur was regelmatig aanleiding voor inzet van een interventie of aanpassing van een werkplek. Hiermee vormen ook de preventieve spreekuren een belangrijke pijler onder het verzuimbeleid.

4.5.10 Mobiliteitsbegeleiding

Lentiz Loopbaan Lab

Het Lentiz Loopbaan Lab (LLL) organiseert en ondersteunt activiteiten ter bevordering van de mobiliteit binnen Lentiz. Dit kan gaan om verplichte of vrijwillige mobiliteit binnen of buiten de

organisatie. Daarmee zet het LLL in op een bredere doelgroep dan alleen ex-medewerkers met recht op een uitkering.

Categorieën deelnemers LLL:

- ex-medewerkers als gevolg van het aflopen van een tijdelijke arbeidsovereenkomst;
- ex-medewerkers die Lentiz op basis van een vaststellingsovereenkomst hebben verlaten;
- medewerkers voor wie Lentiz vanwege de Ziektewet of de WIA re-integratieverplichtingen heeft;
- medewerkers die op basis van leerling- of studentontwikkelingen op een school (of op basis van het sociaal statuut) boventallig zijn en binnen Lentiz overgeplaatst moeten worden of elders een passende werkkring moeten vinden.

Begeleiding WW/BW

Lentiz werkt onder andere samen met Randstad Onderwijs in de begeleiding van deelnemers aan het LLL. Randstad Onderwijs verzorgt de intake en neemt de wekelijkse begeleiding verder voor zijn rekening. Het merendeel van de (ex)medewerkers met een WW-uitkering zijn in begeleiding bij Randstad Onderwijs en Lentiz. Dankzij een zorgvuldige opvolging wordt hiermee gestreefd naar het bevorderen van de terugkeer van de medewerker in het arbeidsproces en beperking van de schadelast. Randstad Onderwijs heeft in 2021 met drie medewerkers een intakegesprek gevoerd. In totaal werden vijf medewerkers het gehele jaar door Randstad Onderwijs begeleid, waarbij wekelijks contact, sollicitatiebegeleiding en het aanbieden van vacatures centraal stonden.

Vinna (de specialist op het gebied van adviezen voor eigenrisicodragers) begeleidt een kandidaat waarbij intensivering van het begeleidingstraject noodzakelijk was.

In 2021 hebben 27 oud-medewerkers voor een periode of het hele jaar een beroep gedaan op de WW of de (B)WW. Dit aantal is dalende door o.a. het in een vroeg stadium opstarten van de begeleiding én door het ruime aanbod van werkgelegenheid.

De begeleiding van zeven oud-medewerkers is in 2021 gestopt omdat zij elders werk vonden of omdat hun (B)WW-uitkering afliep vanwege AOW of einde uitkeringsperiode.

Voor twee oud-medewerkers heeft Randstad Onderwijs kortere of langere tijd begeleiding in gang gezet of gecontinueerd.

	2019	2020	2021
Aantal ex-medewerkers in (B)WW (gedeeltelijk of gehele jaar)	36	32	18
Aantal ex-medewerkers met een WW-uitkering die begeleiding hebben gehad van Randstad Onderwijs	15	8	5
Aantal ex-medewerkers met een WW-uitkering die begeleiding hebben gehad van een andere partij	0	1	1
Uitstroom naar een andere baan of AOW	5	8	7

Banenafpraak

Lentiz onderwijsgroep heeft in 2019 contact gelegd met Stroomopwaarts. Stroomopwaarts voert namens de gemeenten Maassluis, Vlaardingen en Schiedam het gedeelte Werk en Inkomen uit en begeleidt mensen die onder de Participatiewet vallen of een arbeidsbeperking hebben. Aan de hand van onze mogelijkheden met betrekking tot het creëren van functies of het invullen van bestaande vacatures voor deze doelgroep binnen Lentiz, zoekt Stroomopwaarts naar geschikte kandidaten. Sinds 2019 is op verschillende locaties een aantal succesvolle plaatsingen geweest, bijvoorbeeld in een schoolkantine of de groenvoorziening.

Een duidelijke en gedegen inwerkperiode plus een goede begeleiding is een eis voor een structurele en succesvolle plaatsing. Vanaf maart 2020, en helaas ook in het verslagjaar 2021, waren de scholen veelal gesloten vanwege de coronapandemie. Omdat hierdoor geen begeleiding kon plaatsvinden, is dit banenafsprakinitiatief stil komen te liggen. In 2022 zal Lentiz, samen met Stroomopwaarts en Patijnenburg, opnieuw passende plaatsen aan gaan bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

4.6 Onderwijsprestaties: indicatoren voor het mbo

4.6.1 Diplomaresultaat

Het rendement van Lentiz onderwijsgroep was in 2021 80,4%. Dit is in lijn met de voorgaande jaren.

Aantal gediplomeerden

In 2021 leverden onze mbo-scholen in totaal 570 gediplomeerden af voor de groene arbeidsmarkt of doorstroom naar het hbo. Dit zijn er significant, namelijk 70, meer dan in 2020.

	Aantal gediplomeerden in 2021
Lentiz MBO Maasland	187
Lentiz MBO Westland	197
Lentiz MBO LIFE College	123
Lentiz MBO Barendrecht	35
Lentiz MBO Middelharnis	12
Lentiz MBO Oostland	16
Totaal Lentiz	570

4.6.2 Aantal voortijdige schoolverlaters mbo

Lentiz heeft 56 voortijdige schoolverlaters (vsv'ers). Dit komt neer op 3,79% vsv'ers voor de gehele instelling. Afgelopen jaren is sterk ingezet op het voorkomen van vsv'ers. Dit heeft geresulteerd in een daling van 1,2%-punt ten opzichte van het eerste referentiejaar 2017-2018 en een daling van 0,1%-punt ten opzicht van het voorgaande jaar 2019-2020. Dit is tegen de landelijke trend in waar de vsv het afgelopen jaar juist 0,3%-punt gestegen is.

Deze cijfers waren als volgt:

	Studenten	Vsv'ers	Vsv %	Landelijk vsv %	Vsv% streefnorm
Niveau 1	54	6	11,11%	21,58%	22,80%
Niveau 2	208	19	9,13%	8,92%	9,71%
Niveau 3	226	12	5,31%	4,16%	3,99%
Niveau 4	988	19	1,92%	3,29%	3,34%
Totaal	1.476	56	3,79%	4,94%	

Bron: Nieuwe voortijdige schoolverlaters, Schooljaar 2020-2021, Voorlopige cijfers - versie 1, Uitgave: maart 2022

4.6.3 Examinering mbo

Alle examens moeten voldoen aan de (inhoudelijke) eisen die de overheid en het bedrijfsleven aan de examinering stellen. Een Lentiz-diploma is daarom van grote waarde in de maatschappij en wordt herkend en erkend in het bedrijfsleven. De mbo-opleidingen van Lentiz leiden op tot een drievoudige kwalificatie: voor een functie in het bedrijfsleven, voor goed burgerschap en voor doorstroom naar een hbo-opleiding. Daarom werken de Lentiz-scholen in beroepenveldcommissies structureel samen met het bedrijfsleven.

Het managen van het examen

Alle taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de betrokkenen zijn samen met de examenprocessen beschreven in een Examenhandboek. Het Examenhandboek geeft sturing aan de examenorganisatie, het managen van het examen en de kwaliteit van de examenproducten. Daarnaast legt Lentiz de exameneisen van de verschillende opleidingen jaarlijks vast in de Onderwijs en Examenregeling (OER). In de OER staan ook de belangrijkste examenprocessen zodat alle studenten van de Lentiz-mbo's tijdig en juist worden geïnformeerd. De examenprocessen worden bovendien uitgelegd in de studiegidsen van de scholen.

Ontwikkelingen en behaalde resultaten

Het Examenhandboek mbo wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld. De laatste update is in september 2021 gedaan. Het Stafbureau examinering mbo speelt hierin een coördinerende rol en geeft de examencommissies op de scholen ondersteuning bij diverse examineringsprocessen.

Voor de beroepsgerichte examens en de avo-examens worden de examens gevalideerd via route 1. We maken dus gebruik van gecertificeerde examenleveranciers, zijnde Groene Norm en TOA. Voor de keuzedelen, waar geen gevalideerde examens voor verplicht zijn, hebben we vastgesteld in het examenhandboek dat we waar mogelijk gebruik maken van examens die door een examenleverancier of een uitgever ontwikkeld zijn, zodat we zo min mogelijk zelf examens ontwikkelen.

Voor de validering van de examens beoordeelt de Vaststellingsadviescommissie (VAC), volgens vastgestelde procedure en formats, keuzedeel-examens, examens voor wettelijke beroepsvereisten, instellingsexamens en beroepsgerichte examens en voorziet deze van een vaststellingsadvies. In de examencommissies worden de vaststellingsadviezen gewogen en vindt vaststelling van de examens plaats. Deskundigheidsontwikkeling van de VAC gebeurt door feedbackbijeenkomsten en vaardigheidstrainingen 'on the job'.

In 2019 is gestart met het digitaal afnemen van de beroepsgerichte examens via 'Praktijkbeoordelen.nl'. Dit is verder doorgezet in 2020 en 2021. De (instellings)examens voor vakken binnen het algemeen vormend onderwijs worden ingekocht bij Bureau ICE. De resultaten van de beoordeling van deze examens worden geregistreerd in het systeem waarmee instellingsexamens worden afgenomen, de TOA.

Via de beroepenveldcommissies is het bedrijfsleven betrokken bij het onderwijs en de (organisatie en inhoud van de) examens. De Proeven van Bekwaamheid worden afgenomen in nauwe samenwerking met, of op locatie bij, de betrokken bedrijven.

Alle examencommissies maken jaarlijks een verslag dat aan de raad van bestuur wordt aangeboden. De belangrijkste ontwikkelpunten van de examencommissies in 2020 waren:

- meer aandacht voor de vaststelling van de examens: een verbeterproces is ingezet bij de VAC om gezamenlijk efficiënter en duidelijker te werken;
- doorontwikkeling van de taken en rollen in de examencommissie: er is vanaf 2020 ingezet op meer deskundigheidsbevordering door middel van Crebo-overstijgende moderaties en er is meer focus gekomen op harmonisering en automatisering van diverse processen in de PDCA-cyclus;
- verdere opvolging van de afgenomen steekproeven: bij sommige scholen is een proces ingezet op steekproeven op basis van risicoanalyse, bij andere scholen op basis van aantallen.

4.6.4 Tevredenheid studenten

De kwaliteit van het Lentiz-onderwijs en de tevredenheid van leerlingen en studenten, ouders en medewerkers hangen nauw met elkaar samen. Daarom peilt Lentiz regelmatig de meningen van deze stakeholders. Het tevredenheidsonderzoek onder mbo-studenten wordt tweejaarlijks uitgevoerd door Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB) en is in 2020 afgenomen.

Voor de resultaten van de meting in 2020 wordt verwezen naar het jaarverslag 2020.

4.7 Onderwijsprestaties: indicatoren voor het voortgezet onderwijs

Om de voortgang te volgen, worden de kwaliteitskaarten Vensters voor Verantwoording en Cum Laude gebruikt. Alle scholen bespreken in het jaarlijkse kwaliteitsgesprek met de raad van bestuur hoe ze hun resultaten op niveau kunnen houden of verbeteren.

4.7.1 Schooladvies en plaatsing

Voor het kwaliteitsgegeven 'schooladvies en plaatsing' meet Lentiz of de plaatsing van leerlingen past bij het gegeven basisschooladvies. Alle opleidingen scoren hierbij ruim boven de landelijk gestelde norm. Een percentage van de leerlingen wordt geplaatst op een hoger niveau dan door het basisonderwijs geadviseerd. Een uitzondering is de opleiding Het Groene Lyceum van Lentiz | Dalton MAVO. Veel ouders en hun kinderen kiezen toch voor deze praktische mavo-/mbo-opleiding (op weg naar instroom in het hbo), ook al heeft de basisschool een havo-opleiding geadviseerd. Vanwege de splitsing van het BRIN-nummer, waarbij Lentiz | Reviuslyceum, Lentiz | Revius MAVO en Lentiz | Geuzencollege nog geen nieuwe onderwijskaart hebben, zijn deze gegevens nog niet beschikbaar. Zij zullen vanaf schooljaar 2021-2022 wel inzichtelijk zijn.

	Landelijke norm	Lentiz 2020-2021
Lentiz VMBO Maasland	-12,10%	22,11%
Lentiz Floracollege	-10,05%	32,01%
Lentiz Dalton MAVO & Het Groene Lyceum	-10,05%	-17,86%
Lentiz Reviuslyceum	-7,00%	Niet beschikbaar
Lentiz Revius MAVO	-10,05%	Niet beschikbaar
Lentiz Geuzencollege	-10,05%	Niet beschikbaar
Lentiz Groen van Prinstererlyceum	-0,55%	20,05%
Lentiz VMBO LIFE College	-10,05%	39,04%

Bron: Examensecretariaat Lentiz onderwijsgroep

4.7.2 Slagingspercentages

De slagingspercentages van de scholen staan hierna beschreven. Ook in 2021 zijn de examens op een andere manier afgenomen dan regulier, omdat er aangepaste normen voor de examinering golden vanwege de coronapandemie. Hierdoor zijn de cijfers slecht te vergelijken met andere jaren, zeker omdat in 2020 de examenregeling vanwege de toen opkomende pandemie volledig anders ingericht was. Wel is er uiteraard een slagingspercentage berekend.

	2020	2021
Lentiz VMBO Maasland basis	100%	100%
Lentiz VMBO Maasland kader	100%	100%
Lentiz VMBO Maasland g/t	100%	100%
Lentiz Floracollege basis	100%	100%
Lentiz Floracollege kader	100%	100%

Lentiz Floracollege g/t	100%	100%
Lentiz Dalton MAVO & Het Groene Lyceum	100%	95,2%
Lentiz Reviuslyceum havo	100%	97,4%
Lentiz Reviuslyceum vwo	100%	98,1%
Lentiz Revius MAVO	100%	96,0%
Lentiz Geuzencollege basis	100%	100%
Lentiz Geuzencollege kader	100%	100%
Lentiz Geuzencollege g/t	100%	100%
Lentiz Groen van Prinstererlyceum vmbo	95,3%	96,9%
Lentiz Groen van Prinstererlyceum havo	97,9%	94,8%
Lentiz Groen van Prinstererlyceum vwo	100%	93,5%
Lentiz VMBO LIFE College basis	100%	100%
Lentiz VMBO LIFE College kader	100%	98,6%
Lentiz VMBO LIFE College g/t	100%	88,9%

Bron: Examensecretariaat Lentiz onderwijsgroep / Vensters voor Verantwoording

4.7.3 Rendement onderbouw

Uit de behaalde resultaten blijkt dat alle opleidingen binnen Lentiz tijdens de eerste twee leerjaren een onbelemmerde doorstroom van leerlingen realiseren. De doorstroompercentages liggen bij alle opleidingen boven de landelijk gestelde norm. In het schooljaar 2020-2021 is er op een andere wijze omgegaan met de hantering van de geldende overgangsregelingen. Dit was in 2020 ook al het geval. Wederom zijn de gegevens van Lentiz | Reviuslyceum, Lentiz | Revius MAVO en Lentiz | Geuzencollege niet beschikbaar vanwege de splitsing van het BRIN-nummer.

	Landelijke norm	Lentiz 2019-2020	Lentiz 2020-2021
Lentiz VMBO Maasland	95,24%	98,16%	98,03%
Lentiz Floracollege	95,42%	98,88%	99,2%
Lentiz Dalton MAVO & Het Groene Lyceum	95,42%	98,04%	98,7%
Lentiz Reviuslyceum	95,47%	97,93%	Niet beschikbaar
Lentiz Revius MAVO	95,47%	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar
Lentiz Geuzencollege	95,42%	95,7%	Niet beschikbaar
Lentiz Groen van Prinstererlyceum	95,07%	97,23%	98,01%
Lentiz VMBO LIFE College	92,41%	99,78%	99,34%

Bron: Onderwijsresultaten 2021 (Inspectie van het Onderwijs)

4.7.4 Rendement bovenbouw

Ook in de bovenbouw ligt het doorstroompercentage van Lentiz-leerlingen boven de landelijke norm. Veel van hen stromen zonder vertraging door naar het eindexamen. Ook hier geldt dat men vanwege de pandemie anders dan voorgaande jaren is omgesprongen met de overgangsnormen.

	Landelijke norm	Lentiz 2019-2020	Lentiz 2020-2021
Lentiz VMBO Maasland basis	86,69%	98,38%	98,74%
Lentiz VMBO Maasland kader	86,1%	93,94%	95,07%
Lentiz VMBO Maasland g/t	86,32%	95,32%	96,17%
Lentiz Floracollege basis	87,06%	96,51%	96,66%
Lentiz Floracollege kader	92,95%	89,32%	92,51%
Lentiz Floracollege g/t	86,73%	89,61%	91,88%
Lentiz Dalton MAVO & het Groene Lyceum	86,89%	96,38%	96,74%
Lentiz Reviuslyceum havo	79,72%	85,9%	Niet beschikbaar
Lentiz Reviuslyceum vwo	81,88%	87,5%	Niet beschikbaar
Lentiz Revius MAVO	87,0%	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar
Lentiz Geuzencollege basis	85,48%	91%	Niet beschikbaar
Lentiz Geuzencollege kader	85,67%	93,14%	Niet beschikbaar
Lentiz Geuzencollege g/t	85,59%	87,23%	Niet beschikbaar
Lentiz Groen van Prinstererlyceum vmbo	85,15%	89,64%	90,37%
Lentiz Groen van Prinstererlyceum havo	79,22%	76,87%	81,39%
Lentiz Groen van Prinstererlyceum vwo	81,66%	82,42%	84,87%
Lentiz VMBO LIFE College basis	79,86%	94,01%	91,72%
Lentiz VMBO LIFE College kader	80,82%	92,61%	91,96%
Lentiz VMBO LIFE College g/t	80,09%	93,65%	93,33%

Bron: Onderwijsresultaten 2021 (Inspectie van het Onderwijs)

4.7.5 Uitstroomgegevens

In 2021 leverden onze vo-scholen in totaal 1.154 leerlingen af voor het vervolgonderwijs of instroom op andere vo-scholen.

Aantal schoolverlaters	2020	2021
Lentiz VMBO Maasland	127	138
Lentiz Floracollege	205	192
Lentiz Dalton MAVO & Het Groene Lyceum	149	117
Lentiz Reviuslyceum	152	135
Lentiz Revius MAVO	25	22
Lentiz Geuzencollege	224	223
Lentiz Groen van Prinstererlyceum	192	140
Lentiz VMBO LIFE College	165	187

Bron: Onderwijsresultaten 2021 (Inspectie van het Onderwijs)

4.7.6 Vergelijking schoolexamen en centraal examen

Het driejaarsgemiddelde van het SE-CE is niet beschikbaar vanwege de uitval van het centraal examen in 2020.

4.7.7 Bijzondere trajecten

Onder bijzondere trajecten wordt verstaan, die trajecten binnen het VMBO-BL, waarbij leerlingen tijdens het derde en vierde leerjaar opgaan voor het diploma VMBO-BL Leerwerktraject of voor het diploma MBO-niveau 1 (Entreeopleiding). In 2021 zaten veertig Lentiz-leerlingen in het leerwerktraject van vmbo-bovenbouw. Dit traject biedt extra steun aan leerlingen die moeite hebben om mee te komen met de reguliere opleiding. Het ging om 23 leerlingen van Lentiz | Geuzencollege, 1 leerling van Lentiz | VMBO Maasland en 16 leerlingen van Lentiz | VMBO LIFE College. Dit is 8,5% van het totaal aantal leerlingen vmbo bbl.

Op de locaties Lentiz | VMBO LIFE, Lentiz | VMBO Maasland en Lentiz | Revius MAVO zijn leerlingen opgevangen in het regulier voortgezet onderwijs ondanks de extra en specifieke ondersteuning die deze leerlingen nodig hebben.

4.7.8 Tevredenheid ouders

Het oudertevredenheidsonderzoek wordt tweejaarlijks uitgevoerd. De laatste meting was in 2020, de volgende meting is in 2022. Voor de resultaten van de meting in 2020 wordt verwezen naar het jaarverslag 2020.

4.7.9 Tevredenheid leerlingen

Het leerlingtevredenheidsonderzoek wordt tweejaarlijks uitgevoerd. De laatste meting was in 2020, de volgende meting is in 2022. Voor de resultaten van de meting in 2020 wordt verwezen naar het jaarverslag 2020.

4.8 Financieel beleid

(bedragen x € 1.000)

In de volgende tabel staan de belangrijkste kengetallen over 2021 in vergelijking met voorgaand jaar en ten opzichte van de signaleringswaarden van de Inspectie van het Onderwijs. Deze signaleringswaarden zijn op een aantal onderdelen ten opzichte van het jaarverslag 2020 door de Inspectie van het Onderwijs geactualiseerd.

Omschrijving	Signaleringswaarden		
	Inspectie van het Onderwijs	2021	2020
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	2,55	1,99
Solvabiliteit 2	< 0,3	0,54	0,50
Weerstandsvermogen	< 0,05*	0,44	0,40
Normatief publiek eigen vermogen	> 1	0,79	0,65
Absolute omvang liquide middelen	< 2 (mln)	33.695	26.588

* de Inspectie van het Onderwijs heeft de signaleringswaarde met betrekking tot het kengetal 'weerstandvermogen' met ingang van boekjaar 2021 laten vervallen. De genoemde signaleringswaarde betreft de signaleringswaarde zoals deze ultimo 2020 gold.

De **liquiditeit** (current ratio⁵) is gestegen ten opzichte van het voorgaande verslagjaar. Dit is vooral toe te schrijven aan de positieve cashflow als gevolg van het gerealiseerde positieve resultaat ad € 7.853.

De **solvabiliteit 2**⁶ laat een stabiel cijfer zien over de laatste jaren en ligt ruim boven de signaleringswaarde van de Inspectie van het Onderwijs.

Het **weerstandvermogen**⁷ is onverminderd goed te noemen en ligt ruim boven de signaleringswaarde van 0,05 zoals deze over het jaar 2020 gold.

⁵ Current ratio: (vlottende activa/kortlopende schulden)

⁶ Solvabiliteit 2: ((eigen vermogen + voorzieningen)/totale passiva)

⁷ Weerstandvermogen: (eigen vermogen/totale baten)

Het **normatief publiek eigen vermogen**⁸ ligt als berekeningsmethodiek om te bepalen wat een bestuur redelijkerwijs aan publiek eigen vermogen nodig heeft om bezittingen te financieren en risico's op te vangen voor Lentiz ultimo 2021 met 0,79 onder de signaleringswaarde van de Inspectie van het Onderwijs.

De **absolute omvang van de liquide middelen** ligt met € 33.695 ruim boven de signaleringswaarde van € 2.000.

4.8.1 Toelichting balans (bedragen x € 1.000)

Een nadere toelichting op de geconsolideerde balans is opgenomen in de jaarrekening. Hierna volgen de voorzieningen waarbij nader wordt ingegaan op de schattingselementen.

Voorzieningen dienen tegen contante waarde gewaardeerd te worden indien het effect van de tijdswaarde materieel is. Of de tijdswaarde materieel is, is afhankelijk van verschillende factoren, zoals de hoogte van de verplichting, de rentestand en de looptijd. Als de looptijd korter is dan één jaar dan is waarden tegen contante waarde niet vereist. De rentestand (disconteringsvoet) die Lentiz hanteert is die van de 10 jarige Staatsobligatie per jaarultimo (2021: -0,03%). Door de hoogte van de gehanteerde disconteringsvoet is het effect van de tijdswaarde niet materieel. Om die reden zijn de voorzieningen ultimo 2021 gewaardeerd tegen nominale waarde, met uitzondering van de voorziening jubilea, die conform de bestendige gedragslijn tegen contante waarde wordt voorzien.

Wachtgeld (ultimo 2021 € 1.265; ultimo 2020 € 1.483)

Lentiz is van rechtswege eigenrisicodragers voor de werkloosheidswet en de bovenwettelijke werkloosheidsregelingen. Voormalig medewerkers kunnen indien wordt voldaan aan de wettelijke vereisten hieromtrent aanspraak maken op een wachtgelduitkering. De wachtgeldvoorziening is bedoeld om de kosten op te vangen van wachtgelduitkeringen die ten laste van Lentiz komen. De berekening van de noodzakelijke omvang van de wachtgeldvoorziening heeft plaatsgevonden op basis van de te verwachten individuele wachtgelduitkeringen. Doordat de inschatting op basis van de individuele verwachtingen plaatsvindt, kan het verloop van de voorziening door de jaren heen een volatiel karakter vertonen. Het saldo van de voorziening is ultimo 2021 afgenomen ten opzichte van de stand per 31 december 2020 door een afname van het aantal in de voorziening opgenomen voormalig medewerkers alsmede door een daling van de gemiddelde verplichting per voormalig medewerker.

Spaarverlof (ultimo 2021 € 218; ultimo 2020 € 206)

Deze voorziening is gevormd voor de financiering van het opgebouwde spaarverlof. De hoogte van de voorziening is op individuele basis bepaald. In 2021 was sprake van een dotatie van € 12 als gevolg van een toename in gespaarde uren en gestegen loonkosten. Er vond geen onttrekking plaats in het boekjaar.

Jubilea (ultimo 2021 € 441; ultimo 2020 € 408)

Deze voorziening is gevormd voor de uitbetaling van jubileumuitkeringen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald door de inschatting van de kans dat een medewerker werkzaam blijft bij Lentiz. De kans wordt ingeschat op basis van het aantal dienstjaren bij Lentiz en eerdere onderwijsdienstverbanden. Het percentage varieert van 0% tot 75% voor het behalen van het 25-jarig jubileum en van 0% tot 60% voor het behalen van het 40-jarig jubileum. De hoogte van de voorziening is ultimo 2021 gestegen ten opzichte van de stand eind 2020. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename in het aantal FTE's waarbij de gemiddelde verplichting per medewerker daalt. Daarnaast zorgt de daling van de disconteringsvoet ultimo 2021 ten opzichte van 2020 voor een hogere voorziening.

⁸ Normatief publiek eigen vermogen: publiek eigen vermogen / ((0,5 * aanschafwaarde gebouwen * 1,27) + (boekwaarde resterende materiële vaste activa) + (omvangafhankelijke rekenfactor * totale baten))

Basisbudget (ultimo 2021 € 1.049; ultimo 2020 € 1.019)

Het basisbudget vloeit voort uit afspraken die in het kader van de cao-vo gemaakt zijn over duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Het basisbudget kan onder meer worden ingezet als verlof ten behoeve van duurzame inzetbaarheid. Elke medewerker mag kiezen hoe het jaarbudget van vijftig klokuren (bij een volledige betrekkingssomvang) wordt ingezet. De opgebouwde verlofuren worden gereserveerd voor latere opname of uitbetaling voor specifieke doeleinden. Jaarlijks wordt de noodzakelijke omvang van de voorziening vastgesteld op basis van de door de medewerkers gemaakte keuzen.

Voor de bepaling van de omvang van deze voorziening is een inschatting gemaakt van de mate waarin vervanging gerealiseerd zal worden bij opname van het verlof. Dit percentage is vastgesteld op 75%. Bij de bepaling van de noodzakelijke omvang wordt op individueel niveau (per medewerker met een vo-aanstelling) berekend wat de reservering moet zijn. Na vier jaar worden de gespaarde uren omgerekend naar een bedrag op basis van het uurloon dat gold in het laatste jaar van reservering. Dit uurloon wordt vervolgens 'bevroren'.

De toename van de voorziening ultimo 2021 ten opzichte van voorgaand jaar wordt veroorzaakt door het opbouwende karakter van de voorziening alsmede door een toename van het aantal deelnemers aan de regeling.

Seniorenverlof (ultimo 2021 € 967; ultimo 2020 € 923)

Deze voorziening vloeit voort uit de cao mbo en cao vo. De spelregels vanuit beide cao's zijn verschillend.

Cao mbo (ultimo 2021 € 607; ultimo 2020 € 478)

Binnen de cao mbo is er een verplichting om een voorziening te treffen voor de verwachte verplichting voor de komende vijf jaar. De voorziening wordt opgebouwd in vijf jaar, voorafgaand aan het jaar waarin de medewerker de leeftijd van 57 jaar bereikt. Er wordt gerekend met een percentage gebaseerd op ervaringscijfers. Zodra de verlofuren worden opgenomen, wordt dit percentage op 100% gesteld. Zolang de verlofuren nog niet worden opgenomen, wordt dit percentage berekend door de totale werktijdfactor van de opgenomen verlofuren te delen door de totale werktijdfactor van iedereen die van de regeling gebruik kan maken. De toename van de voorziening seniorenverlof mbo wordt verklaard door de toename van het aantal medewerkers dat gebruik maakt van de regeling en mede daardoor een toename van het aantal gespaarde jaren.

Cao vo (ultimo 2021 € 360; ultimo 2020 € 445)

Binnen de cao vo is er in tegenstelling tot de cao mbo geen verplichting om een dergelijke inschatting te maken voor deze verlofregeling en op basis hiervan een voorziening te treffen. Lentiz vormt de voorziening voor de komende vijf jaar voor medewerkers die daadwerkelijk van de regeling gebruikmaken.

De afname van dit deel van de voorziening seniorenverlof wordt veroorzaakt door een afname van het aantal deelnemers dat gebruik maakt van de regeling en doordat het aantal voorziene verlofjaren is afgenomen als gevolg van het naderen van de pensioengerechtigde leeftijd van de deelnemers aan de regeling, waardoor minder jaren voorzien hoeven te worden.

Langdurig zieken (ultimo 2021 € 575; ultimo 2020 € 656)

Lentiz is eigen risicodragers voor de Ziektewet. De voorziening langdurig zieken is gevormd ter afdekking van kosten in verband met langdurig zieken. Voor medewerkers die op balansdatum langer dan negentig dagen ziek zijn en waarvan de geobjectiveerde verwachting bestaat dat de medewerker niet meer in arbeid terug zal keren, dient een voorziening gevormd te worden voor de loonkosten per ultimo verslagjaar tot aan het objectief te verwachten moment van uitdiensttreding.

De afname wordt veroorzaakt door een lager aantal medewerkers waarvoor een bedrag dient te worden voorzien als gevolg van langdurige ziekte en doordat het gemiddelde duur van de voorziening per 31 december is afgenomen van 15,2 maanden naar 13,9 maanden in 2021.

Onderhoudsvoorziening (ultimo 2021 € 2.450; ultimo 2020 € 2.945)

De onderhoudsvoorziening wordt gevormd om toekomstig planmatig onderhoud aan schoolgebouwen te kunnen bekostigen. De onderhoudsvoorziening dient ter egalisatie van de kosten van onderhoud van gebouwen. In het meerjarenonderhoudplan is het benodigde onderhoud over een periode van veertig jaar beschreven. In dit plan staan de dotaties en onttrekkingen aan de voorziening. De omvang van de dotaties en de geplande onttrekkingen zijn zo berekend dat alle geplande werkzaamheden uit het meerjarenonderhoudplan kunnen worden uitgevoerd. De onderhoudsvoorziening is bepaald voor een periode van tien jaar.

Lentiz maakt gebruik van de overgangsregeling die verlengd is tot en met 2022. Dit houdt in dat onderwijsinstellingen die in 2017 een voorziening voor groot onderhoud hadden opgenomen in de balans, dezelfde uitgangspunten mogen blijven hanteren tot en met 2022. De komende jaren worden er, in verhouding tot voorgaande jaren, veel onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd aan de schoolgebouwen. De verwachting is dat de voorziening in omvang verder zal afnemen.

4.8.2 Toelichting op het resultaat tegenover begroting (bedragen x € 1.000)

Het financieel resultaat over 2021 bedraagt € 7.853 (2020: € 1.899). Voor het boekjaar 2021 was een resultaat begroot van € 201.

- Resultaat 2021 € 7.853
- Begroot resultaat € 201
- Afwijking (positief) € 7.652

Een verdere toelichting op het resultaat is opgenomen in hoofdstuk 4.8.3.

4.8.3 Analyse van de uitkomsten van exploitatie in relatie tot de begroting (bedragen x € 1.000)

Over 2021 zijn de gerealiseerde baten € 11.865 hoger dan begroot en de gerealiseerde lasten € 4.284 hoger dan begroot.

In december 2019 heeft Lentiz € 869 ontvangen uit de Regeling bijzondere en aanvullende bekostiging PO en VO 2019 ('Convenant VO' / Slob-gelden). In het resultaat van 2021 is conform begroting een bedrag van € 534 aan kosten op basis van deze regeling verantwoord. De regeling is per 31 december 2021 geëindigd en de bestemmingsreserve heeft geen restant saldo meer.

Rijksbijdragen

De rijksbijdragen in 2021 zijn € 11.334 hoger dan begroot. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de loon- en prijsbijstellingen vanuit het ministerie van OCW van circa € 1.996, de beschikbaarstelling van extra (corona) middelen via subsidieregelingen van circa € 1.203 en de toevoeging van middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) van € 7.068. Daarnaast worden beschikkingen van diverse regelingen gedurende het boekjaar vanuit het ministerie van OCW bijgesteld of worden projecten in een ander ritme dan begroot uitgevoerd. Dit effect op de baten bedraagt circa € 951.

Nationaal Programma Onderwijs

Op 17 februari 2021 heeft het kabinet kenbaar gemaakt 8,5 miljard euro beschikbaar te stellen via het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Het doel hiervan is om leerlingen en studenten te helpen hun gaven en talenten tot bloei te brengen, ondanks de coronacrisis en de gevolgen daarvan voor het onderwijs. Het Programma neemt stevige maatregelen om verdere vertraging en achterstanden te voorkomen en om opgelopen vertraging en achterstanden waar mogelijk zo snel mogelijk in te halen. Daarbij horen ook maatregelen om ervoor te zorgen dat interventies duurzaam effect hebben.

Doordat de middelen vanuit de Regeling NPO zijn aangemerkt als reguliere lumpsum (normatieve Rijksbijdrage), worden de baten verantwoord in het boekjaar waarop de toekenning betrekking heeft. De lasten van het NPO worden ook verantwoord in het verslagjaar waarop deze lasten betrekking hebben. Eventueel niet bestede NPO-middelen in het verslagjaar leiden tot een positiever exploitatieresultaat. Zijn NPO-uitgaven hoger dan de ontvangen middelen in het verslagjaar, dan leidt dat tot een negatiever exploitatieresultaat. De niet-bestede NPO-middelen verantwoordt Lentiz onderwijsgroep zichtbaar in een bestemmingsreserve conform de doelstelling van het NPO.

In 2021 heeft Lentiz vanuit het NPO € 7.068 aan baten ontvangen en verantwoord in het resultaat 2021. De lasten van het NPO in 2021 bedragen € 3.305. De niet-bestede NPO-middelen bedragen € 3.763 en zijn zichtbaar in de bestemmingsreserve 'Nationaal Programma Onderwijs'.

Baten werk voor derden

In de baten werk voor derden is de omzet van Lentiz | Cursus & Consult verantwoord. Met ingang van 2021 opereert Lentiz | Cursus & Consult als onderdeel van de stichting en worden er geen activiteiten meer verricht vanuit de B.V.. De omzet over 2021 bedroeg € 1.321, waar een omzet van € 1.110 was begroot. Ten gevolge van de coronacrisis was in 2020 de omzet deels weggevallen. Er zijn toen verschillende maatregelen als digitalisering van lesmateriaal en online cursussen geven ingezet om toch nog omzet te genereren en is een toekomstbestendig- en gericht herstelplan opgesteld. In 2021 is uitvoering gegeven aan dit herstelplan.

Overige baten

Onder de overige baten worden verantwoord bijdragen voor excursies en reizen, leermiddelen en boekengeld, overige personele vergoedingen en overige baten. De stijging in de overige baten heeft voornamelijk betrekking op de toekenning van een internationaal project in 2021.

Personeelskosten (bedragen x € 1.000)	2021 realisatie	2021 begroot	2020 realisatie
Loonkosten	59.395	56.651	55.162
Overige personeelskosten	295	1.740	927
Diensten door derden	7.285	5.633	5.092
	<u>66.975</u>	<u>64.024</u>	<u>61.181</u>

In 2021 zijn onderhandelaarsakkoorden voor beide cao's overeengekomen en in 2021 zijn de nieuwe cao's in werking getreden. De ontwikkeling in de loonkosten is passend bij de cao-wijzigingen en financierbaar uit de loon- en prijsbijstellingen. Daarnaast is vanuit het NPO voor specifieke locaties een arbeidsmarkttoelage beschikbaar gesteld ter hoogte van circa 8%.

De beschikbaarstelling van de extra (corona)middelen via subsidieregelingen en de Regeling NPO heeft er toe geleid dat er sprake is van een overschrijding op de loonkosten en op diensten door derden. In 2021 is het aantal FTE met circa 47 FTE toegenomen en zijn er circa € 1.612 meer kosten gemaakt aan externen.

De overige personeelskosten bestaan uit opleidingskosten (niet zijnde loonkosten), reis- en verblijfkosten, mutaties in personele voorzieningen en overige personele kosten. De gerealiseerde kosten in 2021 zijn lager dan begroot en lager ten opzichte van 2020. De voornaamste oorzaak van deze deviatie ten opzichte van zowel de begroting 2021 als de realisatie over 2020 betreffen de mutaties in de personele voorzieningen die in belangrijke mate lager uitvallen in vergelijking met de begroting en de realisatie over voorgaand jaar door per saldo een daling van de personele voorzieningen bij een stijgend aantal FTE's. Zie voor een verdere toelichting op de personele voorzieningen hoofdstuk 4.8.1.

Huisvestingskosten (bedragen x € 1.000)	2021 realisatie	2021 begroot	2020 realisatie
Huur	963	850	638
Verzekeringen	74	56	57
Onderhoud	547	470	490
Energie en water	1.109	1.135	1.161
Schoonmaakkosten	1.557	1.482	1.464
Belastingen en heffingen	234	265	238
Dotatie onderhoudsvoorziening	634	634	634
Overige huisvestingslasten	345	330	360
	<u>5.463</u>	<u>5.222</u>	<u>5.042</u>

Ten aanzien van de huisvestingskosten is sprake van hogere lasten ten opzichte van begroot en een stijging ten opzichte van 2020. De hogere lasten ten aanzien van de huur hebben betrekking op geplaatste noodvoorzieningen ten gevolge van groei in leerling- en studentenaantallen. De stijging van de schoonmaakkosten is te wijten aan een hogere indexatie van het contract. Daarnaast zijn in het kader van de coronapandemie extra schoonmaak- en reinigingskosten gerealiseerd.

Overige exploitatiekosten (bedragen x € 1.000)	2021 realisatie	2021 begroot	2020 realisatie
Administratie en beheerslasten	1.860	1.516	1.675
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	4.298	3.302	3.803
Mutatie overige voorzieningen	56	40	32-
Overige lasten	1.012	1.227	805
	<u>7.226</u>	<u>6.084</u>	<u>6.251</u>

De overige exploitatiekosten tonen een overschrijding ten opzichte van begroot en een stijging ten opzichte van 2020. De overschrijding wordt onder andere veroorzaakt door toename van de contributiekosten, stijging van de softwarekosten en de hogere kosten voor leermiddelen voor onder andere de uitvoering van de Regeling NPO.

4.8.4 Investerings en afschrijvingen

Lentiz onderwijsgroep investeert vooral in mensen en in de kwaliteit van het onderwijs. Lentiz voert een behoudend beleid aangaande investeringen in inventaris en apparatuur.

De totale afschrijvingskosten in 2021 liggen in lijn met de begroting.

4.8.5 Financiering

Een samenvattend overzicht staat in het kasstroomoverzicht in de jaarrekening. Onder de investeringen in materiële vaste activa zijn de investeringen opgenomen waarvoor in 2021 geldmiddelen zijn vrijgemaakt. De reguliere bedrijfsvoering is gefinancierd met liquide middelen die maandelijks via bevoorschotting van het ministerie worden ontvangen in de vorm van de lumpsumfinanciering, openstaande crediteuren en aanwezige liquiditeiten op bankrekeningen en de rekening-courant bij de Nederlandse staat (schatkistbankieren).

Het onroerend goed, bestaande uit schoolgebouwen, is onder hypothecaire zekerheid voor een deel extern gefinancierd met langlopende leningen bij het ministerie van Financiën (schatkistlening) en de ABN AMRO. Op 25 februari 2022 heeft er een herfinanciering plaatsgevonden van de ABN AMRO leningen middels het aangaan van een tweede lening bij het ministerie van Financiën. De leningen bij de ABN AMRO zijn als onderdeel van de herfinanciering geheel afgelost. Op de nieuwe schatkistbanklening zal voor het eerst afgelost worden in 2023.

4.8.6 Treasurybeleid

Het treasurybeleid is erop gericht om financiële risico's te beheersen, binnen de financiële mogelijkheden een verantwoord rendement te realiseren op tijdelijk overtollige liquiditeiten en de (financierings)lasten zo laag mogelijk te houden. Het treasurybeleid van Lentiz voldoet aan de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 (gewijzigd d.d. 19 december 2018). Het uitgangspunt van Lentiz ten aanzien van financiële risico's is: defensief en risicomijdend.

Beleggingen en leningen

Het beleid met betrekking tot beleggen en belenen ligt vast in het treasurystatuut. Het treasurystatuut is in 2019 geactualiseerd waarbij de aansluiting is gemaakt bij de met terugwerkende kracht aangepaste Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 (gewijzigd d.d. 19 december 2018), en de interne beheersingsmaatregelen verder zijn aangescherpt. Beleggingen heeft Lentiz niet. Liquiditeiten worden nagenoeg geheel aangehouden bij de Nederlandse staat en voor een beperkt deel bij banken met minimaal een single A-rating (ABN AMRO, ING en Rabobank).

Financiële instrumenten

Lentiz heeft een beperkt aantal financiële producten afgesloten die dienen ter bescherming van renterisico's op de langlopende leningen, zijnde een rentecap en twee renteswaps. De rentecap is een afspraak met de bank over een Euriborrenteplafond: de caprente. Stijgt de Euribor boven het afgesproken plafond, dan biedt de afspraak daar bescherming tegen. Lentiz betaalt dan de caprente. Daalt de Euribor onder het afgesproken plafond, dan profiteert Lentiz mee en betaalt de lagere variabele Euriborrente. Een renteswap is een financieel product waarmee het risico van een variabele rente op een lening kan worden weggenomen. Lentiz heeft twee renteswaps afgesloten, een voor een termijn van vijf jaar en een voor tien jaar. De volledige afwikkeling van de renteswaps en de rentecap hebben onderdeel uitgemaakt van de herfinanciering per 25 februari 2022.

4.9 Samenwerkingsverbanden en verbonden partijen

Lentiz heeft te maken met twee samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs. Dit zijn het Samenwerkingsverband VO Westland en het Samenwerkingsverband Nieuwe Waterweg Noord. In een samenwerkingsverband werken scholen (met regulier en/of speciaal onderwijs) samen op het gebied van passend onderwijs. Een samenwerkingsverband heeft in de Wet passend onderwijs veel taken gekregen. De belangrijkste taak is het maken en uitvoeren van een plan (het ondersteuningsplan), waarin staat op welke manier alle leerlingen een passende plek op een school krijgen. Scholen die samenwerken in een samenwerkingsverband krijgen geld om het onderwijs te regelen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Het samenwerkingsverband ontvangt het geld en besluit over de toewijzing van ondersteuning en geld aan de scholen.

Stichting Samenwerkingsverband Nieuwe Waterweg Noord is onder andere verantwoordelijk voor het afgeven van aanwijzingen voor leerwegondersteunend onderwijs (lwoo). Het samenwerkingsverband heeft met de schoolbesturen de financiële afspraak dat voor het uitvoeren van de lwoo-procedure een vergoeding aan het samenwerkingsverband wordt betaald.

Lentiz | Cursus & Consult B.V.

Stichting Lentiz onderwijsgroep te Vlaardingen heeft een 100% aandeel in het geplaatst kapitaal van Lentiz | Cursus & Consult B.V. De contractactiviteiten van Lentiz | Cursus & Consult B.V. zijn per 31 december 2020 door Lentiz onderwijsgroep overgenomen en zijn per 01 januari 2021 door de stichting gecontinueerd. Per overnamedatum zijn de activiteiten van Lentiz | Cursus & Consult B.V. gestaakt en is het balanstotaal van de te consolideren rechtspersoon van een te verwaarlozen betekenis ten opzichte van het totale balanstotaal van de stichting. Om die reden is de consolidatie van de deelneming in Lentiz | Cursus & Consult B.V. vanaf verslaggevingsjaar 2021 achterwege gebleven.

Overige verbonden partijen

De voorzitter van de raad van bestuur van Lentiz onderwijsgroep is als een van de bestuurders verbonden aan onderstaande stichtingen:

- Stichting Centrum voor Innovatief Vakmanschap Groen (CIV);
- Stichting Equestrum;
- Stichting Food Innovation Academy;
- Stichting Greenport Hort campus;
- Stichting Greenport Westland Oostland (Greenport West-Holland);
- Stichting RECER;
- Stichting World Horti Center.

Tevens is Lentiz onderwijsgroep als bestuurder verbonden aan Stichting groenEnorm.

Er is bij geen van de hiervoor genoemde stichtingen sprake van consolidatieplicht. Lentiz heeft namelijk invloed van betekenis, maar geen beleidsbepalende invloed in deze stichtingen.

Federatie MBO Westland

De voorzitter van de raad van bestuur van Lentiz maakt deel uit van het bestuur van deze vereniging. De rechtspersoon is in 2018 feitelijk ontbonden. De formele uitschrijving van de rechtspersoon uit het Handelsregister van de Kamer van Koophandel moet nog plaatsvinden. Er is geen sprake van consolidatieplicht.

5. TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

5.1 Ontwikkelingen per beleidsterrein

5.1.1 Onderwijs

We zien dat in toenemende mate de verbinding met de regio steeds sterker wordt vormgegeven. De afgelopen twee jaar waren, zowel wat onze scholen als onze partners uit het bedrijfsleven in de regio betreft, gericht op het organiseren van het interne proces en het overleven in de pandemie. We zien dat sterke samenwerkingen de crisis goed doorgekomen zijn. De samenwerking tussen bijvoorbeeld Lentiz | Revislyceum en Lely, maar ook met Lentiz | VMBO LIFE College en de bedrijven uit de techniekalliantie, zullen de komende jaren een versterkt worden. De verdere ontwikkeling van het Novilab van Lentiz | Dalton MAVO en Lentiz | Floracollege, maar ook de start van de nieuwe opleiding Geo, Data en Design bij Lentiz | MBO LIFE College, geven het onderwijs een nieuw elan. Evenals de doorontwikkeling van de Teelt, Agro Logistieke en Dier en zorg-opleidingen bij MBO Middelharnis, MBO Barendrecht en MBO Oostland.

Alle scholen van Lentiz onderwijsgroep zullen het komende jaar de verbinding zoeken om de doorstroom van het vo naar het mbo te bevorderen. Bestuurlijk gezien zal hier regionaal ingezet worden op een collectieve ambitie op dit terrein tussen meerdere scholen in de regio. De opkomst van de nieuwe leerweg in het vmbo en de landelijke trend van de ontwikkeling van doorlopende leerlijnen hebben hier invloed op. De versterking van de campussen in Barendrecht, Bleiswijk en Middelharnis zullen zorgen voor een duidelijke verankering in de regio.

Verder zien we de ontwikkeling van de zorgcampus, waarin Lentiz | Geuzencollege een plek zal krijgen, als een kans, zeker in combinatie met de Food Innovation Academy. De verdere ontwikkeling van de Food Innovation Academy (FIA) zal tot meer activiteiten rondom de school leiden. Daarnaast zien we dat de scholen de NPO-plannen gebruiken om de teams te verder te professionaliseren, zodat achterstanden worden ingelopen, maar ook een duurzaam effect wordt bereikt.

5.1.2 Onderzoek

We zien bij steeds meer scholen activiteiten die zich richten op het koppelen van onderzoek of bedrijfsmatige activiteiten aan het onderwijs. Zo onderzoekt Lentiz | Revislyceum of er een samenwerking met Lely mogelijk is en onderzoeken Lentiz | Geuzencollege, Lentiz | VMBO LIFE, in het kader van techniekgeden, welke extra samenwerkingsmogelijkheden er zijn met technische bedrijven. Equestrum en de verder invulling van de FIA zijn hier ook voorbeelden van. Het vervolg van de practoraten van Lentiz | MBO Oostland, Lentiz | MBO LIFE College en Lentiz | MBO Maasland is een belangrijk punt in 2022.

5.1.3 Kwaliteitszorg

De aanpak van de kwaliteitszorg, die reeds als goed beoordeeld is door de Inspectie van het Onderwijs, zal in 2022 opnieuw vastgelegd worden.

Daarnaast is het voor de kwaliteitszorg een belangrijke ontwikkeling dat de bedrijfsprocessen worden afgestemd op elkaar. Dit zal in 2022 worden opgestart en zal tot effect hebben dat gegevens beter inzichtelijk zijn. Met name zullen gegevens in het projectmanagement gemakkelijker en beter beschikbaar zijn. Hier wordt dus een kwaliteitsslag gemaakt.

5.1.4 Personeel

Coronacrisis

Na twee jaar coronacrisis is het goed om te reflecteren op de lessen die deze crisis ons heeft geleerd. Personele thema's als duurzame inzetbaarheid, werkplezier en ontwikkeling, verlangen een andere aanpak. Onderwijsinnovatie en een krappe arbeidsmarkt vragen om aandacht voor de begeleiding van startende leraren en/of startende schoolleiders. Duurzame inzetbaarheid en loopbaanbeleid zijn thema's die in en na 2022 aandacht vragen.

Hybride werken

De beweging naar hybride werken is nog een nieuw te ontdekken terrein. Onder hybride werken wordt het plaats- en tijdonafhankelijk werken verstaan en is een mengvorm van thuiswerken en werken op locatie. Hybride werken is een veelomvattend onderwerp, waarover binnen Lentiz goed met elkaar moet worden gesproken. Wat leeft er onder de collega's en wat hebben zij nodig om gezond en met plezier hun werk te kunnen blijven doen? Naar verwachting zullen hier in de nieuwe cao's afspraken over worden gemaakt en volgt er wetgeving op dit gebied.

Leiderschapsontwikkelingstraject (LOT)

Lentiz heeft tot nu toe twee leiderschapsontwikkeltrajecten (LOT's) aangeboden. De eerste maal in 2016-2017 en de tweede maal in 2019-2020. De trajecten zijn succesvol gebleken. De raad van bestuur heeft aangegeven in 2022 een nieuw traject op te pakken.

5.1.5 Huisvesting

In 2022 staan wat betreft huisvesting de volgende zaken op het programma:

- Ontwikkeling Food Innovation Academy (FIA); hoogbouw, verkenning uitbreiding onderwijsactiviteiten en mogelijkheden kantoorwerkplekken.
- Ontwikkeling Beroepencampus Barendrecht; verkenning renovatie voormalig veilinggebouw tot definitieve campus.
- Ontwikkeling hippische campus Equestrum.
- Oplevering en ingebruikname Beroepencampus Middelharnis.
- Ontwikkelingen gebied Schieveste in Schiedam; belangen Lentiz | LIFE College behartigen in de planvorming.
- Voorbereiding nieuwbouw bovenbouw Lentiz | Geuzencollege op District U (voormalig Unilever-terrein) in Vlaardingen.
- Besluit (ver)nieuwbouw/renovatie Lentiz | Groen van Prinstererlyceum Vlaardingen.
- Herhuisvesting van het stafbureau onderzoeken.
- Binnenklimaatverbetering doorvoeren met SUVIS-subsidie; Lentiz | Reviuslyceum en Lentiz | Geuzencollege, locatie Ary Koplaan.

Inkoop en aanbestedingen

De aanbesteding van audiovisuele middelen en reststoffen/afval zal in 2022 uitgevoerd worden. Komend jaar wordt gewerkt aan de voorbereiding van de aanbesteding bedrijfsautomatisering, ICT hardware en drukwerk. Per onderwerp onderzoeken we jaarlijks op basis van de actuele gebruiksanalyse óf er aanbesteed moet worden, wát er aanbesteed moet worden en hóe we dat op de beste manier kunnen doen.

5.1.6 Investeringsbeleid, heden en toekomst

Lentiz onderwijsgroep investeert vooral in mensen en in de kwaliteit van het onderwijs. Investeringsplannen in duurzaamheidsmaatregelen, ICT en gebouwen en de daarbij behorende inventaris en (school)meubilair, zoals in voorgaande hoofdstukken zijn beschreven, betreffen duurzame investeringen ten behoeve van onderwijskundige verbeteringen. Uitgangspunt zal altijd zijn dat de plannen onderdeel moeten zijn van het meerjarenhuisvestingplan (MJHP) en dat gedurende de looptijd een sluitende exploitatie gewaarborgd is. Verder zullen de komende jaren vervangingsinvesteringen gedaan worden van afgeschreven inventarissen en waarvoor de goedkeuring van de raad van bestuur verkregen is. Op basis van deze uitgangspunten zijn de investeringsplannen voor 2022 tot en met 2024 opgenomen en is er geen reden om aan te nemen dat er grote schommelingen in deze post optreden of dat de afschrijvingslasten sterk fluctueren.

Nieuwe investeringen zullen op grond van nut en noodzaak beoordeeld worden en, mits passend binnen de exploitatie, worden gehonoreerd. Toetsing aan het strategisch meerjarenplan zal te allen tijde plaatsvinden.

5.1.7 Duurzaamheid

Duurzaamheid is een belangrijk speerpunt uit het strategisch meerjarenplan. Onze leerlingen en studenten zijn zich meer dan ooit bewust van hun aandeel in de klimaatverbetering. In diverse lessen is daar aandacht voor. Lentiz heeft zelfs de enige Eco-Schools-docent ter wereld. Ook in het volgend strategisch meerjarenplan zal dit een prominente plek krijgen.

5.2 Toekomstige ontwikkelingen (continuïteitsparagraaf)

A.1 Kengetallen

KENGETALLEN	2021	2022	2023	2024
PERSONELE BEZETTING IN FTE				
Bestuur / Management	33,92	32,88	33,32	33,20
Personeel primair proces / Docerend personeel	529,07	537,14	548,68	560,05
Ondersteunend personeel / Overige medewerkers	187,58	191,85	192,56	191,45
	750,57	761,87	774,56	784,70
Leerlingen- c.q. studentenaantallen	7.608	7.622	7.804	7.967
	7.608	7.622	7.804	7.967

Toelichting op de kengetallen

Leerlingen- c.q. studentenaantallen

De prognose van de leerlingen- en studentenaantallen voor de jaren 2022 tot en met 2024 is opgesteld in het voorjaar van 2022. Lentiz onderwijsgroep is zich ervan bewust dat het gepresenteerde beeld kan veranderen door de effecten van de coronacrisis, zoals veranderingen in economische activiteiten, faillissementen van stagebedrijven en behoefteverandering van bepaalde sectoren.

De gevolgen van de coronacrisis zijn verweven met de leerling- en studentenaantallen en zijn niet volledig te overzien. De minister van OCW heeft basisscholen gevraagd kansrijk te adviseren bij de schooladviezen. De mogelijke effecten hiervan zullen op termijn zichtbaar worden. De langdurige sluiting van het mbo heeft mogelijk mede als gevolg dat de mbo-scholen minder zichtbaar waren voor toekomstige studenten. Daarnaast waren de campussen gesloten voor nationale en internationale bezoekers wat een nadelig effect heeft op de zichtbaarheid van het mbo.

Voortgezet onderwijs

De aankomende jaren verwacht Lentiz onderwijsgroep een stabilisatie c.q. lichte groei van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs. De aanmeldingen tonen over de afgelopen twee schooljaren een licht dalende trend. Het totaal aantal VO leerlingen is stabiel. Om deze instroomtrend te breken zijn maatregelen ingezet ten aanzien van de (her)positionering en (her)profilering van de scholen. Daarnaast is de verwachting dat de invoering van onderwijsvernieuwingen en een lichte demografische groei in de meeste gemeenten waar Lentiz onderwijsgroep haar vo-locaties heeft een positief effect zal hebben op de ontwikkeling van aantal leerlingen.

Middelbaar beroepsonderwijs

Het studentenaantal zal naar verwachting de aankomende jaren licht stijgen. Dit is onder andere toe te schrijven aan autonome groei van nieuwe opleidingen, een toename in het Leven Lang Ontwikkelen en samenwerkingen met het bedrijfsleven.

Door de manier van bekostigen dient de groei te worden voorgefinancierd. Dit zal worden opgevangen met middelen uit in het verleden gevormde reserves.

De genoemde leerlingen- en studentenaantallen betreffen het ongewogen aantal aanwezigen per 1 oktober van het betreffende jaar.

Personele bezetting

In de aankomende jaren wordt rekening gehouden met een toename in fte voor de periode 2022 tot en met 2024. Deze toename wordt grotendeels veroorzaakt door de extra aandacht die zowel in vo als mbo zal zijn vanuit het Nationaal Programma Onderwijs en de schoolprogramma's die ontwikkeld zullen worden met als doel om de effecten van de coronacrisis op te vangen en het ontwikkeltraject van al onze leerlingen en studenten extra te stimuleren. Daarnaast is de ontwikkeling van de personele bezetting overeenkomstig met de ontwikkeling van de leerlingen- en studentenaantallen.

A.2 Meerjarenbegroting

(alle bedragen in duizenden euro's)

BALANS	2021	2022	2023	2024
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa	50.921	50.048	48.893	47.500
Financiële vaste activa	33	-	-	-
TOTAAL VASTE ACTIVA	50.954	50.048	48.893	47.500
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen	1.239	1.264	1.289	1.315
Liquide middelen	33.695	35.217	33.745	32.724
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	34.934	36.481	35.034	34.039
TOTAAL ACTIVA	85.888	86.529	83.927	81.539
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
Algemene reserve	21.010	21.428	21.500	21.673
Bestemmingsreserve publiek	18.746	19.269	17.231	15.432
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	39.756	40.697	38.731	37.105
VOORZIENINGEN	6.965	6.673	6.822	6.840
LANGLOPENDE SCHULDEN	25.480	24.639	23.584	22.530
KORTLOPENDE SCHULDEN	13.687	14.520	14.790	15.064
TOTAAL PASSIVA	85.888	86.529	83.927	81.539

STAAT VAN BATEN EN LASTEN				
	2021	2022	2023	2024
BATEN				
Rijksbijdragen	84.381	84.160	81.745	81.595
Overige overheidsbijdragen	583	519	309	214
Deelnemers- en ouderbijdragen	97	148	158	166
Baten werk van derden	1.321	1.320	1.346	1.373
Overige baten	4.428	5.449	4.548	4.259
BATEN	90.810	91.596	88.106	87.607
LASTEN				
Personeelslasten	66.975	73.809	72.538	71.767
Afschrijvingen	2.339	2.448	2.513	2.582
Huisvestingslasten	5.463	6.095	6.237	6.304
Overige lasten	7.226	7.620	8.213	8.026
LASTEN	82.003	89.972	89.501	88.679
Saldo baten en lasten	8.807	1.623	-1.395	-1.072
Saldo financiële bedrijfsvoering	-954	-650	-569	-555
Saldo buitengewone baten en lasten				
TOTAAL RESULTAAT	7.853	973	-1.964	-1.627

Toelichting

Algemeen

De uitbraak van het coronavirus heeft invloed op de cijfers over het boekjaar 2021. De raad van bestuur van Lentiz onderwijsgroep heeft in 2021 passende maatregelen getroffen om de continuïteit van zowel de onderwijsactiviteiten als de bedrijfsvoering te waarborgen. De meerjarenbegroting 2022-2024 is opgemaakt uitgaande van de veronderstelling van continuïteit van Lentiz onderwijsgroep.

Ontwikkeling resultaat

De verwachte resultaten laten omvangrijke fluctuaties zien. Dit wordt veroorzaakt door de wijze waarop de middelen voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) beschikbaar worden gesteld, namelijk als normatieve lumpsum. Dit houdt in dat de ontvangsten als baten moeten worden verantwoord in het resultaat van het jaar dat deze zijn ontvangen. De verwachting is dat Lentiz onderwijsgroep middelen ontvangt in de jaren 2021, 2022 en 2023. De uitgaven behorend bij de uitvoering van het NPO moeten als lasten worden verantwoord in het resultaat van het jaar dat deze zijn gemaakt. Wanneer de ontvangsten hoger zijn dan de uitgaven, is er sprake van een positief resultaatseffect. Een negatief effect op het resultaat ontstaat wanneer de uitgaven hoger zijn dan de ontvangsten. De niet-bestede NPO-middelen worden door Lentiz onderwijsgroep zichtbaar gemaakt in een bestemmingsreserve. Zoals in onderstaande tabel is weergegeven worden de fluctuaties in het resultaat veroorzaakt door het NPO.

	2022	2023	2024
TOTAAL RESULTAAT	973	-1.964	-1.627
Resultaatbestemming 'Nationaal Programma Onderwijs'	923	-2.027	-1.679
Genormaliseerd resultaat	51	63	52

Ontwikkeling baten

De verwachte ontwikkeling van het aantal leerlingen en studenten heeft effect op de hoogte van de rijksbijdragen over de periode 2022-2024. De fluctuatie in de rijksbijdragen is te verklaren door de financiële impuls vanuit het NPO en de wijze waarop deze beschikbaar wordt gesteld aan Lentiz onderwijsgroep. De beschikbare middelen (zullen) ontvangen worden in de jaren 2021, 2022 en 2023.

Op 25 februari 2022 heeft het ministerie van OCW de intentie uitgesproken dat de bedragen in het voortgezet onderwijs worden verhoogd en dat de bestedingsperiode wordt verlengd tot en met het schooljaar 2024-2025. Deze intentie heeft een materiële impact op de begroting 2022 en is als zodanig verwerkt in de meerjarenbegroting 2022-2024.

In de meerjarenbegroting heeft Lentiz onderwijsgroep nog geen rekening gehouden met mogelijke financiële effecten voortkomend uit het wetsvoorstel Vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs. De verwachting is dat de effectuering per 1 januari 2023 voor het groene vmbo zal zijn. Op basis van de bekostigingsvariabelen is een inschatting gemaakt van de mogelijke financiële effecten voor Lentiz onderwijsgroep. Deze zullen naar verwachting een niet-materieel positief effect hebben op de exploitatie.

De fluctuatie in de overige baten wordt veroorzaakt door een omvangrijk project met de looptijd van één jaar.

Ontwikkeling personele lasten

Als gevolg van de ontwikkeling in leerlingen- en studentenaantallen is een toename van het aantal fte begroot. De uitvoering van het NPO een materieel effect op de ontwikkeling van de personele lasten. Gebaseerd op de NPO-plannen en de ontwikkelingen is de verwachting dat de bestedingen in 2022 en 2023 het hoogst zullen zijn en in 2024 en 2025 gaan afnemen. Het NPO wordt uitgevoerd door medewerkers in loondienst en door inhuur van externen. De keuze voor inhuur heeft betrekking op specifieke expertise op een vakgebied, tijdelijkheid van de interventie en krapte op de arbeidsmarkt. Gezien de omvang van de middelen en onder andere de krapte op de arbeidsmarkt en beschikbaarheid van specifieke expertise zal het een uitdaging worden om de geplande bestedingen te realiseren.

Huisvesting

Lentiz onderwijsgroep heeft haar strategisch huisvestingbeleid vastgelegd in een meerjarenhuisvestingplan (MJHP). Het doel van het strategisch huisvestingbeleid is dat er op termijn voldoende vermogen beschikbaar is om het huidige onroerend goed te kunnen vervangen door gelijkwaardige nieuwbouw. Om aan deze doelstelling te kunnen voldoen, wordt een deel van het vermogen gereserveerd voor de realisatie van het beleid. Dit vermogen is toegerekend aan het huisvestingsbedrijf van Lentiz onderwijsgroep en opgenomen in het MJHP. Het geplande onderhoud is vastgelegd in een meerjarenonderhoudplan (MJOP). Het MJOP ligt ten grondslag aan de onderhoudsvoorziening. In de meerjarenbegroting 2022-2024 heeft Lentiz geen rekening gehouden met een eventuele bijstelling van de onderhoudsvoorziening per 1 januari 2024 als gevolg van wijzigende verslaggevingsregels hieromtrent.

Het onroerend goed van de locaties Lentiz | Dalton MAVO & Het Groene Lyceum, Lentiz | VMBO en MBO Maasland, Lentiz | MBO LIFE College en Lentiz | Floracollege zijn eigendom van Lentiz onderwijsgroep. Lentiz | MBO Westland is gevestigd in het World Horti Center (WHC) waar Lentiz onderwijsgroep eigenaar is van het onderwijsgebouw. Albeda en ROC Mondriaan zijn tevens gehuisvest in het onderwijsgebouw van het WHC. Lentiz onderwijsgroep heeft met Albeda en ROC Mondriaan overeenkomsten afgesloten op het gebied van huur en servicekosten. Lentiz | MBO Oostland is gehuisvest in een tijdelijke noodvoorziening waarbij afspraken ten aanzien van faciliteiten zijn overeengekomen met de partner vo-school. De huisvesting van Lentiz | MBO Barendrecht en

Lentiz | MBO Middelharnis is georganiseerd bij partner vo-scholen. Deze laatstgenoemde samenwerkingen zijn vastgelegd in huur- en dienstverleningsovereenkomsten.

Op 25 februari 2022 heeft Lentiz onderwijsgroep haar leningen overgesloten van de ABN Amro bank naar de schatkist. Deze ontwikkeling is niet verwerkt in de goedgekeurde begroting 2022. In de meerjarenbegroting 2022-2024 is de aanpassing van de leningenportefeuille verwerkt. Dit is zichtbaar in het saldo financiële bedrijfsvoering dat met name betaalde interestlasten met betrekking tot leningen die ten behoeve van de huisvesting zijn afgesloten betreft.

Investerings en projecten

In de meerjarenbegroting 2022-2024 is rekening gehouden met diverse investeringen voor ICT, inventaris en faciliteiten en materiaal ten behoeve van de verdere invoering van onze strategische doelen waaronder 'onderwijs op maat'. De hoogte van de investeringen en de daaruit voortvloeiende afschrijvingslasten zijn passend binnen de beschikbare liquide middelen en exploitatie.

Contractactiviteiten

Met ingang van 2021 zijn de activiteiten van de besloten vennootschap ondergebracht in de stichting. De contractactiviteiten zijn, uitgaande van de veronderstelling van continuïteit, in de meerjarenbegroting opgenomen.

Ontwikkeling vermogenspositie

Lentiz onderwijsgroep heeft een financieel statuut opgesteld waarin de vereisten vastliggen met betrekking tot reserves en voorzieningen:

- (a) Budgetonder- en -overschrijdingen worden ten gunste c.q. ten laste van de algemene reserve gebracht.
- (b) Lentiz onderwijsgroep zal moeten beschikken over voldoende bedrijfsreserves om het hoofd te kunnen bieden aan de financiële gevolgen van calamiteiten, fricties en onvoorziene risico's. Het vermogen zal worden opgebouwd volgens de percentages genoemd in het document Notitie maximale afdracht bestemmingsreserves en voorzieningen Lentiz onderwijsgroep, waarin Lentiz onderwijsgroep haar beleid ten aanzien van de vorming en de maximale omvang van bestemmingsreserves en voorzieningen heeft vastgelegd.
- (c) Voor toekomstige omvangrijke financiële verplichtingen worden binnen de wettelijke kaders voorzieningen en bestemmingsreserves gevormd. Het doel hiervan is om gelden geoormerkt te reserveren voor toekomstige voorzienbare uitgaven.

De vermogenspositie van Lentiz onderwijsgroep kan als solide worden aangemerkt. De solvabiliteit zal in de komende jaren licht afnemen maar blijft onverminderd binnen de bandbreedte van de toetsingskaders van de Inspectie van het Onderwijs. De liquiditeitspositie van Lentiz onderwijsgroep is goed te noemen. Voor de periode 2022-2024 ligt het normatief publiek eigen vermogen voor Lentiz onderwijsgroep onder de signaleringswaarde van de Inspectie van het Onderwijs.

B.1 Rapportage over de aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Voor deze rapportage wordt verwezen naar paragraaf 3.2.

B.2 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Voor de beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden wordt verwezen naar paragraaf 3.1.

B.3 Rapportage raad van toezicht

Voor de rapportage van de raad van toezicht wordt verwezen naar paragraaf 1.5.

JAARREKENING

**Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen**

Balans per 31 december 2021
(na verwerking resultaatbestemming)
(bedragen x € 1.000)

Activa

	<u>31 december 2021</u>	<u>31 december 2020</u>
	€	€
Vaste activa		
Materiële vaste activa	50.921	51.555
Financiële vaste activa	<u>33</u>	<u>33</u>
Totaal vaste activa	50.954	51.588
Vlottende activa		
Vorderingen	1.239	1.409
Liquide middelen	<u>33.695</u>	<u>26.588</u>
Totaal vlottende activa	34.934	27.997
Totaal activa	<u><u>85.888</u></u>	<u><u>79.585</u></u>

Passiva

	<u>31 december 2021</u>	<u>31 december 2020</u>
	€	€
Eigen vermogen	39.756	31.903
Voorzieningen	6.965	7.640
Langlopende schulden	25.480	25.966
Kortlopende schulden	13.687	14.076
Totaal passiva	<u><u>85.888</u></u>	<u><u>79.585</u></u>

**Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen**
Staat van baten en lasten over 2021
(bedragen x € 1.000)

	<u>Realisatie 2021</u>	<u>Begroting 2021</u>	<u>Realisatie 2020</u>
	€	€	€
Baten			
Rijksbijdragen	84.381	73.047	73.931
Overige overheidsbijdragen	583	544	732
Deelnemers- en ouderbijdragen	97	261	212
Baten werk van derden	1.321	1.110	-
Overige baten	<u>4.428</u>	<u>3.983</u>	<u>3.121</u>
Totaal baten	90.810	78.945	77.996
Lasten			
Personele lasten	66.975	64.024	61.181
Afschrijvingen	2.339	2.389	2.544
Huisvestingslasten	5.463	5.222	5.042
Overige lasten	<u>7.226</u>	<u>6.084</u>	<u>6.251</u>
Totaal lasten	82.003	77.719	75.018
Saldo baten en lasten	<u>8.807</u>	<u>1.226</u>	<u>2.978</u>
Financiële baten en lasten	954-	1.025-	1.021-
Resultaat deelnemingen	-	-	58-
Totaal resultaat	<u><u>7.853</u></u>	<u><u>201</u></u>	<u><u>1.899</u></u>

**Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen**
Kasstroomoverzicht over 2021

(bedragen x € 1.000)

	<u>2021</u>		<u>2020</u>
	€		€
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat	8.807		2.978
Aanpassingen voor:			
- afschrijvingen	2.339		2.544
- mutaties voorzieningen	<u>675-</u>		<u>669</u>
	10.471		6.191
Veranderingen in vlottende middelen:			
- Vorderingen	170		319
- Kortlopende schulden	<u>176</u>		<u>880</u>
	346		1.199
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			
Betaalde interest	<u>936-</u>		<u>1.034-</u>
	936-		1.034-
<u>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</u>	<u>9.881</u>		<u>6.356</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa	<u>1.564-</u>		<u>1.774-</u>
<u>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>	<u>1.564-</u>		<u>1.774-</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Aflossing langlopende schulden	<u>1.210-</u>		<u>1.210-</u>
<u>Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>	<u>1.210-</u>		<u>1.210-</u>
Mutatie liquide middelen	<u><u>7.107</u></u>		<u><u>3.372</u></u>
Beginstand liquide middelen	26.588		23.216
Eindstand liquide middelen	<u>33.695</u>		<u>26.588</u>
<u>Mutatie liquide middelen</u>	<u><u>7.107</u></u>		<u><u>3.372</u></u>

Toelichting op de jaarrekening**Algemeen**

De jaarrekening over 2021 is opgesteld in € 1.000, (uitgezonderd WNT-verantwoording) conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is de Richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften geformuleerd.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd tegen kostprijs.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Positieve resultaten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke negatieve resultaten die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Groepsverhoudingen

Lentiz onderwijsgroep te Vlaardingen heeft een 100% aandeel in het geplaatst kapitaal van Lentiz | Cursus & Consult B.V. De contractactiviteiten van Lentiz | Cursus & Consult B.V. zijn per 31 december 2020 door Lentiz onderwijsgroep overgenomen en zijn per 01 januari 2021 door de stichting gecontinueerd. Per overnamedatum zijn de activiteiten van Lentiz | Cursus & Consult B.V. gestaakt en is het balanstotaal van de te consolideren rechtspersoon van een te verwaarlozen betekenis ten op zichte van het totale balanstotaal van de stichting. Om die reden is de consolidatie van de deelneming in Lentiz | Cursus & Consult B.V. vanaf verslaggevingsjaar 2021 achterwege gebleven.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers voor 2020 zijn, waar nodig, geherrubriceerd of toegelicht teneinde vergelijkbaarheid met 2021 mogelijk te maken.

Schattingen, aannames en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de raad van bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De afschrijving op de vaste activa (inclusief de bepaling van de impairment) en de restwaarde hiervan en de voorzieningen zijn de belangrijkste posten waar een schattingsproces is inbegrepen.

Financiële instrumenten*Algemeen*

Lentiz onderwijsgroep maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden. Lentiz onderwijsgroep handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de stichting verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de kredietrisico's en marktrisico's.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde.

Hedge accounting

Lentiz past hedge accounting toe op basis van generieke documentatie. Lentiz documenteert de wijze waarop de hedgerelaties passen in de doelstellingen van het risicobeheer, de hedge-strategie en de verwachting aangaande de effectiviteit van de hedge.

Het effectieve deel van financiële derivaten die zijn toegewezen voor kostprijs-hedge-accounting, wordt tegen kostprijs gewaardeerd. Op iedere balansdatum wordt bepaald of er een indicatie is voor ineffectiviteit door de kritische kenmerken van het hedge-instrument te vergelijken met de kritische kenmerken van de afgedekte positie. In het geval dat de kritische kenmerken van het hedge-instrument en de kritische kenmerken van de afgedekte positie niet aan elkaar gelijk zijn, is dit een indicatie dat de kostprijs-hedge een ineffectief deel bevat. In dat geval wordt een kwantitatieve ineffectiviteitsmeting uitgevoerd door het vergelijken van de cumulatieve verandering van de reële waarde van het hedge-instrument met de cumulatieve verandering van de reële waarde van de afgedekte positie sinds het aanwijzen van de hedgerelatie. Ineffectiviteit wordt in de staat van baten en lasten verwerkt indien en voor zover uit de kwantitatieve ineffectiviteitsmeting (cumulatief) een verlies blijkt.

Afgeleide financiële instrumenten worden gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedge model wordt toegepast.

Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast vindt, zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, geen herwaardering van dit instrument plaats.

Zodra de verwachten toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de staat van baten en lasten, wordt de met het afgeleide instrument samenhangende winst/verlies door middel van een overlopende post in de staat van baten en lasten verwerkt.

Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting, wordt de kostprijs van dit actief aangepast met de afdekkingsresultaten die nog niet in de staat van baten en lasten zijn verwerkt.

Indien het afgeleide instrument afloopt of wordt verkocht, wordt de afdekkingsrelatie beëindigd. De cumulatieve winst/verlies die tot dat moment nog niet in de staat van baten en lasten was verwerkt, wordt als overlopende post in de balans opgenomen totdat de afgedekte transacties plaatsvinden.

Indien de transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt, wordt de cumulatieve winst/verlies overgeboekt naar de staat van baten en lasten.

Indien het afgeleid instrument niet langer voldoet aan de voorwaarden voor hedge accounting, maar het financiële instrument niet wordt verkocht, wordt ook de hedge accounting beëindigd.

De vervolgwaaardering van het afgeleide financiële instrument is dan kostprijs of lagere marktwaarde.

De stichting documenteert in generieke hedgedocumentatie de enige hedgerelatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat er sprake is van een effectieve hedge respectievelijk dat er geen sprake is van overhedge. De effectiviteitstest vindt plaats door vergelijking van de kritieke kenmerken van het afdekkingsinstrument met de afgedekte positie.

De stichting bepaalt op elke balansdatum de mate van ineffectiviteit van de combinatie van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie (de hedgerelatie). De mate van ineffectiviteit van de hedgerelatie wordt vastgesteld door het vergelijken van de kritische kenmerken van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie in de hedgerelatie. De stichting hanteert voor deze vergelijking de volgende kritische kenmerken:

- Omvang;
- Looptijd;
- Afgedekt risico;
- Wijze van afrekening van het afdekkingsinstrument en afgedekte positie.

Indien de kritische kenmerken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, aan elkaar gelijk zijn, is geen sprake van ineffectiviteit.

Indien de kritische kenmerken wel ineffectief zijn:

In dat geval wordt de mate van ineffectiviteit vastgesteld door de verandering in reële waarde van het afdekkingsinstrument te vergelijken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, niet aan elkaar gelijk zijn, is sprake van met de verandering in reële waarde van het afdekkingsinstrument te vergelijken met de verandering in reële waarde van de afgedekte positie. Indien sprake is van een cumulatief verlies op de hedgerelatie over de periode vanaf eerste verwerking van het afdekkingsinstrument tot aan balansdatum, wordt deze ineffectiviteit (het verlies) direct in de staat van baten en lasten verwerkt.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Gebouwen en terreinen

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn:

- Terreinen	0,00%
- Gebouwen	2,50%
- Verbouwingen	10,00%
- Energiebesparende middelen	4,00%

Inventaris en apparatuur

De inventaris en apparatuur worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen, bepaald op basis van de economische levensduur. De afschrijving geschiedt lineair. Activering vindt plaats met betrekking tot aanschaffingen waarvan de stuksprijs € 1 (incl. BTW) of meer bedraagt. De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn:

- Schoolmeubilair	6,67%
- Werkplaatsen	6,67% t/m 20%
- Hard en Software	20,00% t/m 33,33%
- Audiovisuele middelen	10,00%
- Telecom	33,33%
- Kantoorinventaris	10,00%
- Overig inventaris	10,00%
- Vervoermiddelen	25,00%

Financiële vaste activa

Deelnemingen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van Lentiz onderwijsgroep.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Bijzondere waardevermindering vaste activa

Lentiz onderwijsgroep beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde is gelijk aan de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale kostprijs en staan ter vrije beschikking van Lentiz onderwijsgroep, uitgezonderd de bankgarantie ad € 47 afgegeven aan de verhuurder van het pand Schiedamsdijk 114 te Vlaardingen.

Voorzieningen algemeen

Voor boekjaren vanaf 2020 is het verplicht om voorzieningen te waarderen tegen contante waarde (CW) indien het effect van de tijdswaarde materieel is. Of de tijdswaarde materieel is, is afhankelijk van verschillende factoren, zoals de hoogte van de verplichting, de rentestand en de looptijd. Als de looptijd korter is dan één jaar dan is waarden tegen contante waarde niet vereist. De rentestand (disconteringsvoet) die Lentiz hanteert is die van de 10 jarige Staatsobligatie per jaarultimo (2021: -0,03%). Door de hoogte van de gehanteerde disconteringsvoet is het effect van de tijdswaarde niet materieel. Om die reden zijn de voorzieningen ultimo 2021 gewaardeerd tegen nominale waarde, met uitzondering van de voorziening jubilea, welke conform de bestendige gedragslijn tegen contante waarde wordt voorzien.

Pensioenen

Lentiz onderwijsgroep heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Lentiz onderwijsgroep. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Lentiz onderwijsgroep betaalt hiervoor premies waarvan een deel door de werkgever en een deel door de werknemer wordt betaald. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Naar de stand van eind december 2021 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 110,6% (bron: website www.abp.nl, d.d. 21 april 2022). Hiermee heeft het pensioenfonds niet voldaan aan de beleidsdekkingsgraad van 126,0% per 31 december 2021 te realiseren. Wettelijk is bepaald dat de beleidsdekkingsgraad niet langer dan 5 jaar onder 104,2% mag liggen. Om deze reden is er een herstelplan opgesteld door het ABP. Het herstelplan is ingediend bij toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). Die heeft het herstelplan officieel goedgekeurd.

Lentiz onderwijsgroep heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Lentiz onderwijsgroep heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening dient ter egalisatie van de kosten van onderhoud van gebouwen. Aan de dotatie onderhoudsvoorziening liggen meerjaren onderhoudsplannen ten grondslag. De voorziening is gebaseerd op de huidige onderhoudsplannen. De werkelijk bestede bedragen worden jaarlijks in mindering gebracht op de voorziening.

In afwijking van hoofdstuk 212 Materiële vaste activa, paragraaf 4, alinea 451, van de richtlijnen is het voor onderwijsinstellingen voor de verslagjaren 2018 tot en met 2022 toegestaan de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud op het niveau van het onderwijsspann gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat, voor zover deze methode reeds in 2017 werd toegepast en indien is gewaarborgd dat de voorziening groot onderhoud gedurende de planperiode niet op enig moment negatief wordt. Lentiz onderwijsgroep maakt gebruik van deze overgangsregeling.

Voorziening wachtgeld

De voorziening wachtgeld dient voor de wachtgeldkosten die voor rekening van de instelling komen.

Voorziening spaarverlof

De werkelijk bestede bedragen worden jaarlijks in mindering gebracht op de voorziening. Bij de bepaling van de noodzakelijke omvang is rekening gehouden met de loonkosten vanuit de begroting.

Voorziening jubilea

Deze voorziening betreft een personele voorziening die is opgenomen om toekomstige uitkeringen uit te keren gratificaties in het kader van ambtsjubilea te kunnen bekostigen. De voorziening is gewaardeerd tegen de contante waarde. De gehanteerde disconteringsvoet die gehanteerd wordt is die van de 10 jarige Staatsobligatie per jaarultimo.

Bij de bepaling van de inschatting wordt van de volgende uitgangspunten uitgegaan:

- o Naar mate het aantal dienstjaren dichter tegen het 25- of 40-jarig jubileum aanligt neemt de kans dat de medewerker blijft, toe.
- o Voor jongere medewerkers met een relatief kort dienstverband wordt de mobiliteit hoger ingeschat en derhalve de kans dat de medewerker blijft, lager.
- o Voor degenen die het 25 jarig jubileum al bereikt hebben wordt de kans dat de medewerker blijft voor het bereiken van het 40-jarig jubileum hoger ingeschat.
- o De disconteringsvoet bedraagt -0,03% (10 jarige Staatsobligatie, 31-12-2021).

Voorziening basisbudget

In het kader van Duurzame Inzetbaarheid is een voorziening gevormd volgens de richtlijnen in RJ 271. De voorziening ultimo boekjaar omvat de door medewerkers gespaarde uren vanaf de ingangsdatum van de regeling conform cao vo.

Voorziening regeling seniorenverlof

De voorziening voor "Regeling seniorenverlof" is in 2017 gevormd. De voorziening wordt gevormd conform de richtlijnen RJ MBO artikel 4.2, die verwijst naar RJ HBO 5.2. Hierin wordt gesteld dat de voorziening gevormd wordt voor alle medewerkers die aan de criteria voldoen. Voor de medewerkers, werkzaam conform cao vo wordt een voorziening gevormd voor de komende 5 jaar voor elke medewerker die daadwerkelijk gebruik maakt van de regeling.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is gevormd ter afdekking van kosten in verband met langdurig zieken. Voor medewerkers die op balansdatum ultimo einde verslagjaar langer dan 90 dagen ziek zijn en waarvan de geobjectiverde verwachting bestaat dat de medewerker niet meer in arbeid terug zal keren, dient een voorziening gevormd te worden voor de loonkosten per jaareinde tot aan het objectief te verwachten moment van uitdiensttreding. De naar verwachting toe te kennen transitievergoeding voor deze categorie personeelsleden wordt bij de vorming van de voorziening buiten beschouwing gelaten aangezien deze in het jaar van uitbetaling door de werkgever teruggevorderd kan worden bij het UWV.

Langlopende schulden

Opgenomen rentedragende leningen en schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen van resultaatbepaling*Algemeen*

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Positieve resultaten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Negatieve resultaten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Rijksbijdragen

Onder de rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de personele en materiële exploitatie opgenomen verstrekt door het ministerie van OCW. De ontvangen (normatieve) rijksbijdragen uit hoofde van de basisbekostiging (lumpsum) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft (in het jaar van toewijzing) volledig als baten verwerkt in de staat van baten en lasten.

Niet-geoomerkte OCW-subsidies (subsidies die volledig vrij besteedbaar zijn) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig als baten verwerkt in de staat van baten en lasten.

Geoomerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (G1-doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekening-clausule heeft) worden naar rato van de voortgang (%) van de gesubsidieerde activiteiten verwerkt in de staat van baten en lasten. De subsidies waarvoor nog niet (alle) activiteiten (prestaties) zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de vooruit ontvangen subsidies OCW (overlopende passiva) zolang de bestedingstermijn (subsidietijdvak) nog niet is verlopen.

Geoomerkte OCW-subsidies (G2-doelsubsidies met verrekening-clausule) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de werkelijke subsidiabele lasten komen (naar rato van de aan het verslagjaar toe te rekenen werkelijke subsidiabele uitgaven). Niet bestede middelen worden verantwoord onder de vooruitontvangen subsidies OCW (overlopende passiva) zolang de bestedingstermijn (subsidietijdvak) nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord als schuld aan het ministerie van OCW onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn (subsidietijdvak) is verlopen op balansdatum (terugvordering door ministerie van OCW).

Deelnemersbijdragen en ouderbijdragen

De deelnemersbijdragen en ouderbijdragen worden per schooljaar in rekening gebracht. Het positieve saldo van de baten en lasten, zijnde de te verwachten lasten over de periode 1 januari tot 1 augustus in het nieuwe kalenderjaar, is onder de "vooruitontvangen deelnemers/cursisten" als een kortlopende schuld op de balans opgenomen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Kasstroom in vreemde valuta's worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

Winstbelastingen, ontvangen interest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest en betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betalingen van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract worden gepresenteerd als aflossingen van schulden voor het aflossingsbestanddeel en als betaalde interest voor het interestbestanddeel.

Toelichting behorende tot de balans

(bedragen x € 1.000)

Activa
Vaste activa
Materiële vaste activa

	Gebouwen & terreinen	Inventaris & apparatuur	Totaal
	€	€	€
Aanschafprijs	64.273	13.301	77.574
Afschrijving cumulatief	16.797-	9.222-	26.019-
Boekwaarde per 01 januari 2021	47.476	4.079	51.555
Investeringen	665	1.040	1.705
Desinvesteringen	-	161-	161-
Afschrijvingen	1.476-	851-	2.327-
Afschrijvingen desinvesteringen	-	149	149
Mutaties 2021	811-	177	634-
Aanschafprijs	64.938	14.180	79.118
Afschrijving cumulatief	18.273-	9.924-	28.197-
Boekwaarde per 31 december 2021	46.665	4.256	50.921

Voor de kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen.

WOZ-waarde en verzekerde waarde gebouwen en terreinen

(in eigendom)	Waarde	Peildatum
WOZ-waarde gebouwen en terreinen	47.087	1-1-2021
Verzekerde waarde gebouwen	76.799	31-12-2021

Financiële vaste activa

	Boekwaarde 1-1-2021	Investeringen en verstrekte leningen 2021	Desinvestering en afgeloste leningen 2021	Resultaat deelnemingen 2021	Boekwaarde 31-12-2021
	€	€	€	€	€
Deelnemingen	33	-	-	-	33
	33	-	-	-	33

Vlottende activa
Vorderingen

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Debiteuren	490	649
Studenten/deelnemers/cursisten	169	175
Ministerie van OCW	20	17
Overige vorderingen	24	4
Overlopende activa	536	564
	1.239	1.409

Debiteuren

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Debiteuren	584	740
Af: Voorziening wegens oninbaarheid	94-	91-
	490	649

Studenten/deelnemers/cursisten

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Studenten/deelnemers/cursisten	307	268
Af: Voorziening wegens oninbaarheid	138-	93-
	169	175

	2021	2020
	€	€
Voorziening oninbaarheid Debiteuren	91	162
Voorziening oninbaarheid Studenten/deelnemers/cursisten	93	47
Stand per 1 januari	184	209
Onttrekking	83-	401-
Dotatie	131	376
Stand per 31 december	232	184

Ministerie van OCW
Ministerie van OCW

31-12-2021	31-12-2020
€	€
20	17
<u>20</u>	<u>17</u>

Overige vorderingen

Te ontvangen vennootschapsbelasting
Salarissen/voorschotten personeel

31-12-2021	31-12-2020
€	€
2	2
22	2
<u>24</u>	<u>4</u>

Overlopende activa

Overige vooruitbetaalde kosten
Overige

31-12-2021	31-12-2020
€	€
460	473
76	91
<u>536</u>	<u>564</u>

Liquide middelen

Kasmiddelen
Tegoeden op bankrekeningen

31-12-2021	31-12-2020
€	€
4	2
33.691	26.586
<u>33.695</u>	<u>26.588</u>

Passiva

Eigen vermogen

Statutaire reserve:

Statutaire reserves (publiek)
Statutaire reserves (privaat)

Algemene reserve:

Huisvestingsbedrijf (publiek)
Financiële bedrijfsvoering (privaat)
Financiële bedrijfsvoering (publiek)

	Stand 1-1-2021	Resultaat 2021	Overige mutaties 2021	Stand 31-12-2021
	€	€	€	€
Statutaire reserves (publiek)	897	-	-	897
Statutaire reserves (privaat)	18	-	-	18
	<u>915</u>	-	-	<u>915</u>
Huisvestingsbedrijf (publiek)	12.605	-	-	12.605
Financiële bedrijfsvoering (privaat)	-	38	-	38
Financiële bedrijfsvoering (publiek)	4.089	3.348	-	7.437
	<u>16.694</u>	<u>3.386</u>	-	<u>20.080</u>
Deelnemingsresultaat (Lentiz Cursus & Consult B.V.)	15	-	-	15
Bestemmingsreserve (publiek):				
Solidariteitsfonds	596	3	-	599
Sociaal statuut	612	194	-	806
Huisvesting	9.052	34-	-	9.018
Groei en innovatie	2.315	903	-	3.218
Convenant VO	534	534-	-	-
ICT	425	33	-	458
Duurzame inzetbaarheid	745	139	-	884
Nationaal Programma Onderwijs	-	3.763	-	3.763
	<u>14.279</u>	<u>4.467</u>	-	<u>18.746</u>
Eigen vermogen	<u>31.903</u>	<u>7.853</u>	-	<u>39.756</u>

De bestemmingsreserves zijn gebaseerd op het beleidsdocument "Notitie maximale afdracht bestemmingsreserves en voorzieningen Lentiz onderwijsgroep 2021-2025".

Aard en doel bestemmingsreserves:

Solidariteitsfonds

De bestemmingsreserve voor 'solidariteit' is bedoeld om de kosten van vervanging van personeel dat door langdurige ziekte afwezig is, te financieren. De reden hiervoor is dat Lentiz onderwijsgroep voor zowel het mbo als het vo eigen risicodragers is voor de ziektewet.

Sociaal statuut

De bestemmingsreserve sociaal statuut is bedoeld om onder andere dekking te bieden bij reorganisaties, de kosten van eventuele boventallige formatie, gedwongen ontslagen, de kosten van her- en bijscholing of van outplacementtrajecten te kunnen voldoen. Dit is een afspraak met de vakcentrales voor de duur van maximaal vier jaar. Het is echter een voortschrijdende periode van vier jaar, dus de reserve dient blijvend op peil gehouden te worden.

Huisvesting

De bestemmingsreserve huisvesting is bedoeld om continuïteit in de benodigde huisvestingspositie te waarborgen.

Groei en innovatie

De bestemmingsreserve groei en innovatie is bedoeld om financiële ondersteuning te bieden aan toekomstige innovatieve (onderwijs)ontwikkelingen die onder andere zijn genoemd in het SMP, alsmede de groei doelstellingen van locaties van de Lentiz onderwijsgroep.

Convenant VO

Deze bestemmingsreserve is gevormd naar aanleiding van de ontvangen rijksbijdrage "Convenant VO". De inzet van de middelen vindt plaats conform de Regeling bijzondere en aanvullende bekostiging PO en VO 2019 en het Convenant 'extra geld voor werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel in het funderend onderwijs 2020-2021'.

ICT

De bestemmingsreserve is bedoeld om financiële ondersteuning te bieden aan toekomstige (innovatieve) ICT-ontwikkelingen en de kosten te dekken van calamiteiten aan de ICT-infrastructuur. Het exploitatiesaldo ICT-bedrijf wordt ten gunste c.q. ten laste gebracht van de bestemmingsreserve ICT.

Duurzame inzetbaarheid

De bestemmingsreserve heeft als doel maatregelen te kunnen financieren ter bevordering van de duurzame inzetbaarheid van het personeel.

Nationaal Programma Onderwijs

De bestemmingsreserve heeft als doel interventies te kunnen financieren in het kader van de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs.

Voorzieningen

	----- Mutaties -----					Saldo 31-12-2021	Looptijd <1 jaar	Looptijd >1 jaar
	Saldo 1-1-2021	Dotaties 2021	Onttrekkingen 2021	Vrijval 2021	Rente (bij CW) 2021			
Personele voorzieningen:	€	€	€	€	€	€	€	€
Wachtgeld	1.483	413	631	-	-	1.265	524	741
Spaarverlof	206	12	-	-	-	218	127	91
Jubilea	408	74	55	-	14	441	60	381
Basisbudget	1.019	201	171	-	-	1.049	8	1.041
Seniorenverlof	923	331	125	162	-	967	211	756
Langdurig zieken	656	650	534	197	-	575	403	172
	4.695	1.681	1.516	359	14	4.515	1.333	3.182
Overige voorzieningen:								
Onderhoudsvoorziening	2.945	634	1.129	-	-	2.450	1.265	1.185
	2.945	634	1.129	-	-	2.450	1.265	1.185
	7.640	2.315	2.645	359	14	6.965	2.598	4.367

Toelichting op de personele voorzieningen

Wachtgeld

De voorziening wachtgeld wordt jaarlijks ultimo boekjaar geschat op basis van de individuele verwachtingen voor wachtgeldgerechtigden. De effecten in de komende jaren zijn afhankelijk van de ontwikkelingen per individuele werknemer.

De voorziening wachtgeld is bedoeld om de kosten van wachtgelduitkeringen die ten laste van Lentiz onderwijsgroep komen, op te vangen.

Voor de wachtgeldverplichtingen in de BVE is Lentiz 100% eigen risicodragend. De wachtgeldverplichtingen van het VO worden voor 75% ten laste gebracht van het collectief.

Middels naheffing wordt de resterende 25% in rekening gebracht bij de organisatie. Voor het VO is Lentiz 100% eigen risicodragend.

Spaarverlof

De voorziening is gevormd ten behoeve van de financiering van het spaarverlof. De hoogte van de voorziening is op individuele basis bepaald.

Jubilea

De voorziening is gevormd ten behoeve van de uitbetaling van jubileumuitkeringen.

De hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van de kans dat de medewerker werkzaam blijft bij de Lentiz onderwijsgroep. De kansen zijn ingeschat op basis van het aantal dienstjaren dat medewerkers bij het onderwijs werkzaam zijn. Het percentage varieert van 0% tot 75% voor het behalen van het 25 jarig jubileum en van 0% tot 60% voor het behalen van het 40 jarig ambtsjubileum.

Basisbudget

De voorziening basisbudget dient als reservering voor opgebouwde rechten in het kader van de cao vo.

Seniorenverlof

De voorziening regeling seniorenverlof is gevormd in 2017. Conform de cao mbo wordt voor elke medewerker die ouder is dan 57 jaar een voorziening getroffen. Er wordt gerekend met een kanspercentage, zodra de verlofuren opgenomen worden wordt dit percentage op 100% gesteld. Zolang de verlofuren nog niet opgenomen worden, wordt dit percentage berekend door de totale werktijdfactor van de opgenomen verlofuren te delen door de totale werktijdfactor van iedereen die van de regeling gebruik kan maken.

Voor de medewerkers, werkzaam conform cao vo wordt een voorziening gevormd voor de komende 5 jaar voor elke medewerker die daadwerkelijk gebruik maakt van de regeling.

Langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is gevormd ter afdekking van kosten in verband met langdurig zieken. Voor medewerkers die op balansdatum ultimo verslagjaar langer dan 90 dagen ziek zijn en waarvan de geobjectiveerde verwachting bestaat dat de medewerker niet meer in arbeid terug zal keren, dient een voorziening gevormd te worden voor de loonkosten per ultimo jaareinde tot aan het objectief te verwachten moment van uitdiensttreding. De naar verwachting toe te kennen transitievergoeding voor deze categorie personeelsleden wordt bij de vorming van de voorziening buiten beschouwing gelaten aangezien deze in het jaar van uitbetaling door de werkgever teruggevorderd kan worden bij het UWV.

Toelichting op de overige voorzieningen

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening wordt gevormd om toekomstig planmatig onderhoud aan schoolgebouwen te kunnen bekostigen.

In het meerjarenonderhoudsplan is het benodigde onderhoud over een periode van 40 jaar beschreven. In dit plan staan de dotaties aan en de onttrekkingen van de voorziening.

De onderhoudsvoorziening is bepaald voor een periode van 10 jaar.

Langlopende schulden

Naam	Stand 1-1-2021	Aangegane		Stand 31-12-2021	Looptijd < 1 jaar	Looptijd >1 <5 jaar	Looptijd >5 jaar	Rente percentage
		leningen 2021	Aflossingen 2021					
Kredietinstelling	€	€	€	€	€	€	€	%
ABN AMRO 20060124/0833	2.302	-	214	2.088	2.088	-	-	4,5%
ABN AMRO 20060124/0833	4.940	-	213	4.727	4.727	-	-	5,0%
ABN AMRO 20101117/1066	4.100	-	350	3.750	3.750	-	-	0,1%
ABN AMRO 20080828/0248	5.000	-	-	5.000	5.000	-	-	5,7%
Schatkistlening 2373	10.834	-	433	10.401	433	1.732	8.236	2,6%
	27.176	-	1.210	25.966	15.998	1.732	8.236	

De rentepercentages in het overzicht Langlopende schulden zijn de percentages zoals deze per 31 december 2021 golden.

Op 25 februari 2022 heeft er een herfinanciering plaatsgevonden van de ABN AMRO leningen middels het aangaan van een tweede lening bij het ministerie van Financiën (schatkistlening). Om die reden hebben deze leningdelen in het verloopoverzicht geheel een looptijd van korter dan één jaar. De reguliere kortlopende aflossingsverplichtingen op de ABN AMRO leningen en op de bestaande schatkistlening zijn ultimo 2021 opgenomen onder de kortlopende schulden ten bedragen van € 486 (2020: € 1.210). Op de nieuwe schatkistbanlening zal voor het eerst afgelost worden in 2023. Voor het afdekken van het renterisico van de langlopende schulden bij de ABN AMRO zijn in het verleden twee renteswaps afgesloten en één rentecap. De volledige afwikkeling van de renteswaps en de rentecap hebben onderdeel uitgemaakt van de herfinanciering per 25 februari 2022.

Renteswap 1:

Renteswap 1 heeft betrekking op de langlopende lening van ABN AMRO 20060124/0833.

De renteswap heeft betrekking op de hypothecaire lening ten bedrage van € 2.945 (actuele hoofdsom).

De variabele rentevergoeding op deze lening is vanaf 5 maart 2018 met een renteswap omgezet in een vaste rente van 4,48%, met een opslag voor de negatieve euriborrente.

De initiële looptijd van de renteswap is tot 5 september 2023, op 25 februari 2022 is bij de herfinanciering van de ABN AMRO leningen de swap geheel afgewikkeld.

Om het risico op deze lening af te dekken is met bank een swapovereenkomst afgesloten onder de volgende kenmerken:

- Variabele rente EUR-EURIBOR-REUTERS, te ontvangen;
- Vaste rente 4,48%;
- Variabele 3 maands Euribor;
- Looptijd swap komt overeen met de looptijd van gekoppelde leningen;
- Notional amount per 31 december 2021 van de swap bedraagt € 172 negatief;
- Margin call verplichting indien de gestelde zekerheid door de bank als onvoldoende dekkend wordt aangemerkt.

De bank heeft schriftelijk bevestigd geen gebruik te maken van een eventuele margin call.

Renteswap 2:

Renteswap 2 heeft betrekking op de langlopende lening van ABN AMRO 20060124/0833.

De renteswap heeft betrekking op de hypothecaire lening ten bedrage van € 5.313 (actuele hoofdsom).

De variabele rentevergoeding op deze lening wordt vanaf 1 januari 2019 met een renteswap omgezet in een vaste rente van 4.60%.

De initiële looptijd van de renteswap is tot 2 januari 2029, op 25 februari 2022 is bij de herfinanciering van de ABN AMRO leningen de swap geheel afgewikkeld.

Om het risico op deze lening af te dekken is met bank een swapovereenkomst afgesloten onder de volgende kenmerken:

- Variabele rente EUR-EURIBOR-REUTERS, te ontvangen;
- Vaste rente 4,60%;
- Opslag 3 maands Euribor-Reuters;
- Looptijd swap komt overeen met de looptijd van gekoppelde leningen;
- Notional amount per 31 december 2021 van de van de swap bedraagt € 1.348 negatief;
- Margin call verplichting indien de gestelde zekerheid door de bank als onvoldoende dekkend wordt aangemerkt.

De bank heeft schriftelijk bevestigd geen gebruik te maken van een eventuele margin call.

Rentecap

De Cap heeft betrekking op de langlopende lening van ABN AMRO 20101117/1066.

De lening kent tot 2 januari 2023 variabele rentebetalingen gelijk aan de Euribor 3M. Hierdoor bestaat er variabiliteit in de rentekasstroom door fluctuaties op de rentemarkt. De doelstelling is om dit (rente)risico af te dekken middels een rentecap. De rentecap is een afspraak met de bank over een Euribor-renteflora de 'cap rente'. Stijgt de Euribor boven het afgesproken plafond, dan biedt de afspraak daar bescherming tegen. Lentiz Onderwijsgroep betaalt dan de 'Cap rente'. Daalt de Euribor onder het afgesproken plafond, dan betaalt Lentiz Onderwijsgroep de lagere variabele Euribor Rente.

De rentecap heeft de volgende kenmerken:

- De rentecap heeft betrekking op de leningsovereenkomst ten bedrage van € 4.000 (nominaal bedrag per ingangsdatum);
- De rentevergoeding op de lening wordt gemaximeerd tot een maximale variabele rente van Euribor 3M met een opslag van 0,65%;
- De initiële looptijd van de rentecap betreft 2 januari 2006 tot en met 2 januari 2026, op 25 februari 2022 is bij de herfinanciering van de ABN AMRO leningen de rentecap geheel afgewikkeld;
- De cap amortiseert per jaar met € 200 (€ 50 per kwartaal);
- Notional amount per 31 december 2021 van de rentecap bedraagt € 97 negatief;
- Margin call verplichting indien de gestelde zekerheid door de bank als onvoldoende dekkend wordt aangemerkt.

De bank heeft schriftelijk bevestigd geen gebruik te maken van een eventuele margin call.

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Kortlopende schulden		
Overige kortlopende schulden	8.160	7.501
Overlopende passiva	5.527	6.575
	<u>13.687</u>	<u>14.076</u>

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Overige kortlopende schulden		
Kredietinstellingen	486	1.210
Rekening courant Lentiz Cursus & Consult B.V.	33	33
Crediteuren	2.325	1.904
Ministerie van OCW	-	91
Omzetbelasting	77	36
Loonheffing	3.194	2.680
Schulden terzake van pensioenen	865	762
Overige additionele middelen	1.180	785
	<u>8.160</u>	<u>7.501</u>

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Vooruitontvangen subsidies OCW	1.934	3.250
Vakantiegeld	1.896	1.754
Nog te betalen kosten	683	670
Accountantskosten	24	25
Vooruitontvangen bijdragen deelnemers/cursisten	990	876
	<u>5.527</u>	<u>6.575</u>

Voor een bedrag van € 815 zijn de vooruitontvangen subsidies OCW geormerkt (2020: € 2.258).

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Schatkistbankieren

Lentiz onderwijsgroep maakt gebruik van het zg. "schatkistbankieren". Om die reden houdt Lentiz het merendeel van de publieke middelen aan bij de Nederlandse Staat.

Hypothecaire zekerheden

Een krediethypotheek, eerste in rang, groot € 1.588, op het registergoed aan de Burgemeester Elsenweg 8 te Naaldwijk.

Een krediethypotheek, eerste in rang, groot € 28.550, op de registergoederen aan de Commandeurskade 22 te Maasland, Burgemeester Elsenweg 6 te Naaldwijk, Professor Holwerdalaan 60-62 te Naaldwijk, alsmede een krediethypotheek, tweede in rang op het registergoed aan de Burgemeester Elsenweg 8 te Naaldwijk, maximaal voorbelast met € 1.588 ten behoeve van ABN AMRO Bank N.V.

Verbonden partijen

Lentiz onderwijsgroep heeft een langlopende huurverplichting met de Stichting Food Innovation Academy voor € 50 per jaar.

Vordering OCW

Lentiz onderwijsgroep heeft een niet in de balans opgenomen vordering op het ministerie van OCW die pas geïnd kan worden bij opheffing van de instelling. De oorsprong van deze vordering betreft het betalingsritme inzake te vorderen vakantiegeld. De vordering kan pas geïnd worden bij opheffing van de instelling en wordt conform RJ 660 Onderwijsinstellingen sinds 2010 niet meer in de balans opgenomen.

Bankgarantie

Voor de huur van het pand aan de Schiedamsedijk in Vlaardingen is voor € 47 een bankgarantie afgegeven. Deze bedragen zijn voor de liquide middelen niet vrij beschikbaar.

Waarborgfonds BVE

Lentiz onderwijsgroep is aangesloten bij Stichting Waarborgfonds BVE. Jegens het waarborgfonds bestaat een voorwaardelijke verplichting. De verplichting is vastgesteld op 2% van de rijksbijdrage BVE en bedraagt € 685.

Meerjarige financiële verplichtingen

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Korter dan 1 jaar	3.132	2.887
Langer dan 1 jaar	3.012	3.387
	<u>6.144</u>	<u>6.274</u>

Toelichting behorende tot de Staat van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

Baten
Rijksbijdragen

Rijksbijdragen OCW

	2021	2020
	€	€
	84.381	73.931
	<u>84.381</u>	<u>73.931</u>

Rijksbijdragen OCW

Rijksbijdragen OCW

Geoormerkte OCW subsidies

Niet-geoormerkte OCW-subsidies

Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWV

	2021	2020
	€	€
	67.290	64.572
		4.719
		10.282
		<u>2.090</u>
	<u>17.091</u>	<u>9.359</u>
	<u>84.381</u>	<u>73.931</u>

De rijksbijdragen OCW zijn als volgt gespecificeerd:

Personele vergoeding 2021

Materiele vergoeding 2021

Huisvesting vergoeding 2021

	55.481
	8.466
	3.343
	<u>67.290</u>

Overige overheidsbijdragen

Gemeentelijke bijdragen en subsidies

	2021	2020
	€	€
	583	732
	<u>583</u>	<u>732</u>

Deelnemers- en ouderbijdragen

Deelnemersbijdragen

Ouderbijdragen

	2021	2020
	€	€
	39	26
	58	186
	<u>97</u>	<u>212</u>

Baten werk voor derden

Contractonderwijs

	2021	2020
	€	€
	1.321	-
	<u>1.321</u>	<u>-</u>

Tot en met boekjaar 2020 zijn de Baten werk voor derden verantwoord in de jaarrekening van Lentiz | Cursus & Consult B.V. alsmede in de geconsolideerde jaarrekening van Lentiz onderwijsgroep. Door overname van de contractactiviteiten van Lentiz | Cursus & Consult B.V. per 01 januari 2021 door de stichting stijgen de Baten werk voor derden ten opzichte van boekjaar 2020 om die reden met 100%. De gepresenteerde vergelijkbare cijfers over 2020 betreffen de enkelvoudige cijfers van de stichting.

Overige baten

Verhuur

Detachering personeel

Sponsoring

Overige

	2021	2020
	€	€
	681	734
	195	235
	-	8
	<u>3.552</u>	<u>2.144</u>
	<u>4.428</u>	<u>3.121</u>

De post 'overige' is als volgt te specificeren:

Excursiegelden/reizen

Leermiddelen en boekengeld

Overige personele vergoedingen

Overige vergoedingen

	218
	780
	1.880
	674
	<u>3.552</u>

Lasten
Personele lasten

Brutolonen en salarissen
 Sociale lasten
 Pensioenpremies

	2021	2020
	€	€
	45.670	42.999
	6.196	5.577
	<u>7.529</u>	<u>6.586</u>
	59.395	55.162
Doorbelasting, ten laste van schoonmaakkosten	21-	26-
Doorbelasting, ten laste van dotatie basisbudget	30-	164-
Onttrekking voorziening wachtgeld	631-	716-
Onttrekking voorziening jubilea	55-	79-
Onttrekking voorziening basisbudget	171-	118-
Onttrekking voorziening regeling seniorenverlof	125-	206-
Onttrekking voorziening langdurig zieken	534-	108-
Vrijval voorziening regeling seniorenverlof	162-	166-
Vrijval langdurig zieken	197-	-
Dotatie voorziening wachtgeld	413	1.005
Dotatie voorziening spaarverlof	12	5
Dotatie voorziening jubilea	88	61
Dotatie voorziening basisbudget	201	282
Dotatie voorziening regeling seniorenverlof	331	280
Dotatie voorziening langdurig zieken	650	705
Personeel, niet in loondienst	7.285	5.092
Scholing personeel	540	392
Reis-en verblijfskosten	49	51
Overige	378	285
Uitkeringen	441-	556-
	<u>66.975</u>	<u>61.181</u>

Totaal aantal medewerkers in fte's

Bestuur / Management
 Personeel primair proces / docerend personeel
 Ondersteunend personeel / overige medewerkers
 Totaal

	2021	2020
	34	29
	529	503
	<u>188</u>	<u>165</u>
	<u>751</u>	<u>697</u>

Afschrijvingen

Gebouwen
 Verbouwingen
 Inventaris en apparatuur
 Boekresultaat desinvesteringen

	2021	2020
	€	€
	1.330	1.335
	146	134
	851	947
	12	128
	<u>2.339</u>	<u>2.544</u>

Huisvestingslasten

Huur
 Verzekeringen
 Onderhoud
 Energie en water
 Schoonmaakkosten *)
 Belastingen en heffingen
 Dotatie onderhoudsvoorziening
 Overige huisvestingslasten

	2021	2020
	€	€
	963	638
	74	57
	547	490
	1.109	1.161
	1.557	1.464
	234	238
	634	634
	345	360
	<u>5.463</u>	<u>5.042</u>

*) In deze kosten is begrepen een bedrag ad. € 21 aan netto loonkosten eigen personeel.

Overige lasten

Administratie en beheerslasten
 Inventaris, apparatuur en leermiddelen
 Mutatie overige voorzieningen
 Overige lasten

	2021	2020
	€	€
	1.860	1.675
	4.298	3.803
	56	32-
	1.012	805
	<u>7.226</u>	<u>6.251</u>

Onder administratie en beheerslasten is het accountantsshonorarium opgenomen.

Ten einde te voldoen aan de wettelijke verplichting van art. 2:382a BW, namelijk om in de jaarrekening uitgesplitst en voorzien van vergelijkende cijfers te vermelden de in rekening gebrachte honoraria van de externe accountant en de accountantsorganisatie zoals gedefinieerd in de Wta en het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort, is onderstaand overzicht in deze jaarrekening opgenomen.

	2021	2020
Specificatie honorarium	€	€
Onderzoek jaarrekening	41	40
Andere controle opdrachten	10	5
	<u>51</u>	<u>45</u>

Een bedrag van € 24 is opgenomen onder de overlopende passiva en heeft betrekking op het verslagjaar 2021.

	2021	2020
Financiële baten en lasten	€	€
Rentelasten	954	1.021
	<u>954</u>	<u>1.021</u>

	2021	2020
Resultaat deelnemingen	€	€
Lentiz Cursus & Consult B.V.	-	58-
	<u>-</u>	<u>58-</u>

Model E: Verbonden partijen

Model E (bedragen x € 1.000)	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen	Resultaat	Art 2:	Deelname	Consolidatie
			vermogen 31-12-2021 €	2021 €	403 BW		
Federatie MBO Westland	Naaldwijk	4	-	-	Nee	0%	Nee
Lentiz Cursus & Consult B.V.	Naaldwijk	1	33	-	Nee	100%	Nee
Stichting Centrum voor Innovatief Vakmanschap Groen (CIV)	Ede	4	-	-	Nee	0%	Nee
Stichting Equestrum	Vlaardingen	4	-	-	Nee	0%	Nee
Stichting Food Innovation Academy	Vlaardingen	4	-	-	Nee	0%	Nee
Stichting Greenport Horti Campus	Vlaardingen	4	-	-	Nee	0%	Nee
Stichting Greenport Westland Oostland (Greenport West-Holland)	Westland	4	-	-	Nee	0%	Nee
Stichting groenEnorm	Ede	4	-	-	Nee	0%	Nee
Stichting RECER	Midden-Delfland	4	-	-	Nee	0%	Nee
Stichting World Horti Center	Naaldwijk	4	-	-	Nee	0%	Nee

Lentiz | Cursus & Consult B.V.

Lentiz onderwijsgroep te Vlaardingen heeft een 100% aandeel in het geplaatst kapitaal van Lentiz | Cursus & Consult B.V. De contractactiviteiten van Lentiz | Cursus & Consult B.V. zijn per 31 december 2020 door Lentiz onderwijsgroep overgenomen en zijn per 01 januari 2021 door de stichting gecontinueerd. Per overnamedatum zijn de activiteiten van Lentiz | Cursus & Consult B.V. gestaakt en is het balanstotaal van de te consolideren rechtspersoon van een te verwaarlozen betekenis ten opzichte van het totale balanstotaal van de stichting. Om die reden is de consolidatie van de deelneming in Lentiz | Cursus & Consult B.V. vanaf verslaggevingsjaar 2021 achterwege gebleven.

Samenwerkingsverbanden

Om ervoor te zorgen dat alle leerlingen een passende plek krijgen, hebben scholen regionale samenwerkingsverbanden gevormd. In deze samenwerkingsverbanden werken het regulier en speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) samen. Er worden afspraken gemaakt over de begeleiding en ondersteuning van leerlingen die extra zorg nodig hebben. Lentiz onderwijsgroep werkt samen met het Samenwerkingsverband Nieuwe Waterweg Noord en het Samenwerkingsverband VO Westland. Lentiz onderwijsgroep heeft geen zeggenschap van betekenis binnen deze Samenwerkingsverbanden.

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond	
	Kenmerk	Datum		
14YD				
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO20114	29-10-20	J	
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO19103	15-10-19	J	
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO19101	27-09-19	J	
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs 14YD 2020-2021	IOP-31137-MBO	2-07-20	J	
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs 14YD 2020-2021 tijdvak 2	IOP2-31137-MBO	16-10-20	J	
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs 14YD 2020-2021 tijdvak 4	IOP4-31137-MBO	9-06-21	J	
Leraren Ontwikkel Fonds	LOF18-0110	19-03-19	J	
Studieverlof	1090430-1	22-09-20	J	
Studieverlof	1091632-1	22-09-20	J	
Studieverlof	1183438-1	22-11-21	J	
Tijdelijke regeling voorziening leermiddelen voor deelnemers uit minimagezinnen	1003680-1	20-08-19	J	
Tijdelijke regeling voorziening leermiddelen voor deelnemers uit minimagezinnen	1088080-1	20-08-20	J	
Vrij roosteren leraren fase II 2019-2020	VR119014	9-12-19	J	
Capaciteitstesten 2021-2023	CAP21-31137	9-11-21	J	
Regeling versterking salarismix leraren MBO in de Randstadregio's	1119732-2	11-12-20	J	
Subsidie regeling extra hulp voor de klas	EHK20059	30-03-21	J	
Subsidie regeling extra hulp voor de klas	EHK21073	5-08-21	J	
Extra begeleiding en nazorg mbo 2021/2022	EBEN21018	31-03-21	J	
Regeling subsidie zij-instroom	966857-1	20-3-2019	J	
Regeling subsidie zij-instroom	1027583-1	19-12-19	J	
Regeling subsidie zij-instroom	1093422-1	20-10-20	J	
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO20113	29-10-20	N	
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO20031	29-10-20	N	
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO21067	20-07-21	N	
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO21074	20-07-21	N	
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO21193	29-07-21	N	
Tegemoetkoming kosten opleidingscholen voor SCOOI opleidingschool	OS-2020-C-014	30-11-20	N	
Regeling internationalisering funderend onderwijs	IFO210153	6-12-21	N	
Subsidie regeling structureel voorkomen onnodig zittenblijven vo 2021-2023	VOZ21132	25-05-21	N	
Regeling subsidie zij-instroom	1180539-1	20-10-2021	N	
17WQ				
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO19024	27-09-19	J	
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO20025	29-10-20	J	
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs 17WQ 2020-2021	IOP-31137-VO	10-07-20	J	
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs 17WQ 2020-2021 tijdvak 2	IOP2-31137-VO	16-10-20	J	
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs 17WQ 2020-2021 tijdvak 4	IOP4-31137-VO	9-06-21	J	
Studieverlof	1091567-1	22-09-20	J	
Vrijroosteren leraren fase II 2019-2021	VR119014	9-12-19	J	
Capaciteitstesten 2021-2023	CAP21-31137	9-11-21	J	
Regeling subsidie zij-instroom	1102989-1	21-12-20	J	
Regeling internationalisering funderend onderwijs	IFO20069	9-07-20	N	
Studieverlof	1183215-1	22-11-21	N	
Regeling internationalisering funderend onderwijs	IFO210153	6-12-21	N	
Subsidie regeling structureel voorkomen onnodig zittenblijven vo 2021-2023	VOZ21126	21-5-2021	N	
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO21076	20-07-21	N	
31MD				
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO19086	27-09-19	J	
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO20130	29-10-20	J	
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs 31MD 2020-2021	IOP-31137-VO	10-07-20	J	
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs 31MD 2020-2021 tijdvak 2	IOP2-31137-VO	16-10-20	J	
Studieverlof	1091714-1	22-09-20	J	
Studieverlof	1094199-1	20-10-20	J	
Studieverlof	1191130-1	21-12-21	J	
Capaciteitstesten 2021-2023	CAP21-31137	9-11-21	J	
Subsidie regeling structureel voorkomen onnodig zittenblijven vo 2021-2023	VOZ21127	21-5-2021	N	
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO21077	20-07-21	N	
Regeling internationalisering funderend onderwijs	IFO20058	29-05-20	N	

G2A. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing €	Ontvangen t/m vorig verslagjaar €	Totale subsidiabele kosten t/m vorig verslagjaar €	Saldo per 1 januari verslagjaar €	Ontvangen in verslagjaar €	Subsidiabele kosten in verslagjaar €	Te verrekenen per 31 december verslagjaar €
	Kenmerk	Datum							
totaal									

G2B. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing €	Ontvangen t/m vorig verslagjaar €	Totale subsidiabele kosten t/m vorig verslagjaar €	Saldo per 1 januari verslagjaar €	Ontvangen in verslagjaar €	Subsidiabele kosten in verslagjaar €	Saldo per 31 december verslagjaar €
	Kenmerk	Datum							
14YD									
Regionaal Investeringsfonds (RIF, Onderwijsvernieuwing en technologie binnen FIA)	13591357	23-05-18	1.474	1.105	915	191	295	261	224
Subsidie regeling pilot praktijkgericht programma voor gl en tl	GLTL20110	1-12-20	162	65	-	65	45	-	110
Subsidie regeling pilot praktijkgericht programma voor gl en tl	GLTL20226	15-12-20	162	65	-	65	45	-	110
17WQ/31MD									
Subsidie regeling sterk techniekonderwijs 2020-2023	STO19067HH	14-07-20	1.573	425	88	337	433	496	274
totaal			3.371	1.660	1.003	657	818	757	718

WNT-verantwoording 2021 Lentiz onderwijsgroep

Het voor Lentiz onderwijsgroep toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 177.000 volgens indeling in categorie E op basis van de bijbehorende complexiteitspunten.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2021	G. Kant	F.P. van Dam
Bedragen x € 1	Voorz. RvB	Lid RvB
Functiegegevens	01/01-31/12	01/01-31/12
Aanvang en einde functievervulling in 2021		
Omvang dienstverband	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	153.765	136.769
Beloningen betaalbaar op termijn	23.157	22.632
<i>Subtotaal</i>	<i>176.922</i>	<i>159.401</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	177.000	177.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	176.922	159.401
Bedrag van overschrijding	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2020	G. Kant	F.P. van Dam
Bedragen x € 1	Voorz. RvB	Lid RvB
Functiegegevens	01/01-31/12	01/01-31/12
Aanvang en einde functievervulling in 2020		
Omvang dienstverband	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	156.036	135.371
Beloningen betaalbaar op termijn	20.795	20.686
<i>Subtotaal</i>	<i>176.831</i>	<i>156.057</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	170.000	170.000
Bezoldiging	176.831 *)	156.057

*) De reden van overschrijding in 2020 bij de voorzitter RvB is toegestaan op basis van het overgangsrecht.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing

1c. Toezichhoudende topfunctionarissen

Gegevens 2021	M.J. Penning	A.R. Gansevoort	S. de Jongh	J.A. de Leeuw	E.E.C. Schnabel
Bedragen x € 1	Voorz. RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Functiegegevens	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Aanvang en einde functievervulling in 2021					
Bezoldiging	10.725	7.150	7.150	7.150	7.150
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	26.550	17.700	17.700	17.700	17.700
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	10.725	7.150	7.150	7.150	7.150
Bedrag van overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2020					
Bedragen x € 1	M.J. Penning	A.R. Gansevoort	S. de Jongh	J.A. de Leeuw	E.E.C. Schnabel
Functiegegevens	Voorz. RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Aanvang en einde functievervulling in 2020					
Bezoldiging	7.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	25.500	17.000	17.000	17.000	17.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	7.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder

Niet van toepassing

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700

Niet van toepassing

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is

Niet van toepassing

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
Niet van toepassing

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.
Niet van toepassing

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

**Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen****Gebeurtenissen na balansdatum**

(bedragen x € 1.000)

Herfinanciering

Per 25 februari 2022 is het gehele openstaande saldo van de ABN AMRO leningen afgelost en zijn de renteswaps en de rentecap geheel afgewikkeld. Het verschil tussen de reële waarde van de schuld en de financiële instrumenten op het moment van aflossen en de nominale waarde hiervan wordt in periode van 25 jaar geamortiseerd. Dit is overeenkomstig de looptijd van de nieuwe aangegane lening bij het ministerie van Financiën. De nieuwe lening is aangegaan voor een bedrag van € 21.250. De lening zal in 25 jaar lineair worden afgelost. De hypothecaire zekerheden ten behoeve van de ABN AMRO Bank N.V. zijn op het moment van herfinancieren vrijgegeven en gevestigd jegens de Staat der Nederlanden.

**Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen**
(bedragen x € 1.000)

Voorstel bestemming van het exploitatiesaldo

Het resultaat 2021 wordt als volgt bestemd (zie tevens de specificatie van het eigen vermogen zoals opgenomen in de toelichting op de balans).

Algemene reserve:		3.386
Bestemmingsreserve (publiek):		
Solidariteitsfonds	3	
Sociaal statuut	194	
Huisvesting	34-	
Groei en innovatie	903	
Convenant VO	534-	
ICT	33	
Duurzame inzetbaarheid	139	
Nationaal Programma Onderwijs	<u>3.763</u>	
		4.467
Totaal		<u><u>7.853</u></u>

Vlaardingen, juni 2022

Raad van Bestuur

Kant, G. Voorzitter

Dam, F.P. van Lid

Raad van Toezicht

Penning, M.J. Voorzitter

longh, S. de Lid

Schnabel, E.E.C. Lid

Leeuw, J.A. de Lid

Berg, W.J. Lid

Vermeulen, I.M.P.H.M. Lid

Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen

Overige gegevens

Gegevens over de rechtspersoon

Naam instelling: Samenwerkingsstichting voor BVE en VO in het Westland en de Nieuwe Waterweg Noord.
Adres: Schiedamsedijk 114
Postadres: Postbus 3040
Postcode/Plaats: 3130 CA Vlaardingen

Kamer van Koophandel: 41146390

Telefoon: 010-4349925

Bestuursnummer: 31137

Contactpersoon: W.S. 't Hart
E-mail: wthart@lentiz.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Lentiz Onderwijsgroep, samenwerkingsstichting voor BVE en VO in het Westland en de Nieuwe Waterweg Noord

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Lentiz Onderwijsgroep, samenwerkingsstichting voor BVE en VO in het Westland en de Nieuwe Waterweg Noord te Vlaardingen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Lentiz Onderwijsgroep, samenwerkingsstichting voor BVE en VO in het Westland en de Nieuwe Waterweg Noord op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Lentiz Onderwijsgroep, samenwerkingsstichting voor BVE en VO in het Westland en de Nieuwe Waterweg Noord zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 en de Nederlandse Standaard 720.

Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Zoetermeer, 22 juni 2022
Astrium Onderwijsaccountants B.V.

Was getekend,

A. van der Have MSc RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

BIJLAGE 1 - VERANTWOORDING VOORTGANG KWALITEITSAGENDA MBO 2021

Onder de vier speerpunten die Lentiz hanteert in de kwaliteitsagenda mbo zijn doelstellingen geformuleerd voor 2020 en 2022, de officiële jaren voor verantwoording. Omdat er voor 2021 geen ambities zijn geformuleerd geven we aan de hand van de ambities van 2022 aan in welke fase de stand van zaken is. Hieronder leest u per speerpunt de resultaten in een quick view per doelstelling in relatie tot de merkbare en meetbare effecten die we nastreven voor 2022. Per effect wordt met een vinkje of een kruisje aangegeven in hoeverre de ambities voor 2022 gerealiseerd zijn. De uitgebreide beschrijving van de activiteiten en ontwikkelingen leest u in de tabellen eronder.

- Gerealiseerd
- Niet gerealiseerd

Speerpunt 1: Onderwijs dat voorbereidt op arbeidsmarkt en maatschappij van de toekomst

De ambitie van Lentiz onderwijsgroep is dat het in 2022 onderwijs aanbiedt dat maximaal gericht is op de regio: het is relevant voor de groene arbeidsmarkt, afgestemd op de ontwikkelingen in de samenleving en heeft een sterke verbinding met het regionale bedrijfsleven, overheden en maatschappelijke organisaties.

1A: De Greenport-opleidingen zijn up-to date en krachtig gepositioneerd in het World Horti Center in Westland, Horti Campus Oostland in Bleiswijk en de MBO Barendrecht-campus. Daarmee faciliteert Lentiz onderwijsgroep het bedrijfsleven in de Greenport-regio's en bereidt de studenten en werkkenden optimaal voor op hun toekomst in de Greenport.

- ✓ **De campussen in Westland, Oostland en Barendrecht zijn gerealiseerd en vormen een campusnetwerk voor tuinbouwopleidingen en zijn daarmee alle drie regionale tuinbouw-meetingpoints ook voor bedrijven, overheden en onderwijs.** De campussen zijn verbonden met de provinciale, landelijke tuinbouwagenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster tuinbouw.
- ✓ **De samenwerkingsverbanden tussen regionale mbo-scholen functioneert in alle drie de regio's.** 150 bedrijven werken actief mee aan de tuinbouwopleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd zijn gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven of hybride docenten verzorgen verschillende onderdelen uit onze opleidingen.
- ✓ **Studenten zijn tevreden over de tuinbouwopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor.**
- ✓ **Er is een learning community 'tuinbouwinnovatie' waarbij een practoraat (mbo) is gerealiseerd dat gekoppeld is aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit verschillende universiteiten (bijvoorbeeld de LDE Greenport Hub).**
- ✓ **Om te voldoen aan de arbeidsmarkt vraag houden we het aantal studenten minimaal stabiel rond de vijfhonderd studenten in de tuinbouwopleidingen (Plant, Bloem en Agrohandel & logistiek). De instroom in Plant en Bloem stimuleren we hierbinnen extra.**

- ✓ Studenten hebben na het afstuderen een baan op niveau dan wel in het tuinbouwcluster of studeren aan het hbo.

1A	De Greenport-opleidingen zijn up-to-date en krachtig gepositioneerd in het World Horti Center in Westland, Horti Campus Oostland in Bleiswijk en de Lentiz MBO Barendrecht Campus. Daarmee faciliteert Lentiz het bedrijfsleven in de Greenport-regio's en bereidt de studenten en werkenden optimaal voor op hun toekomst in de Greenport.
Nulsituatie	<p>De Greenport-opleidingen zullen op drie plekken worden gepositioneerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In het Westland is het World Horti Center gerealiseerd, waar in de basis een sterke samenwerking is gerealiseerd tussen bedrijfsleven, onderwijs, overheden en onderzoek. De komende jaren zal hier ingezet worden op het versterken van deze relaties door vormen van hybride leren in alle Greenport-opleidingen door te voeren en te versterken. Hierbij wordt voortgebouwd op de bestaande basis vanuit het WHC en het lopende RIF, de verworvenheden van het CIV T&U en het innovatiepact van de Greenport West-Holland. We investeren in Westland in een learning community 'tuinbouwinnovatie' waarbij we een practoraat inrichten dat gekoppeld wordt aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit de universiteiten van Leiden, Delft en Erasmus (LDE Greenport Hub). - In Oostland wordt voortgebouwd op de basis van het hybride leren vanuit de school. De komende jaren wordt toegewerkt naar het realiseren van de Lentiz MBO Oostland Campus, in nauwe samenwerking met de Greenport West-Holland, de gemeenten Lansingerland, Pijnacker/Nootdorp, Zuidplas, Zoetermeer en delen van Waddinxveen en Boskoop, provincie Zuid-Holland, het regionale bedrijfsleven, de Wageningen UR Glastuinbouw Bleiswijk, Delphy improvement centre, Holland Rail Terminal en LTO Glaskracht Nederland. We verwachten de campus en de daarbij horende regionale samenwerkingen en op de regio afgestemde hybride Greenport-opleidingen te realiseren in 2021 of 2022. De komende jaren wordt geïnvesteerd in het netwerk en de ontwikkeling van de opleidingen Teelt en Agrologistiek met genoemde partners en het realiseren van een fysieke campus. In Barendrecht is de ontwikkeling pril. Hier wordt geïnvesteerd vanuit de integrale gebiedsbenadering in het versterken van de relaties en daarmee het vormen van een integraal beeld van Lentiz MBO Barendrecht. - Lentiz MBO Barendrecht Campus pakken we op met het Albeda College, ROC Da Vinci College, de Greenport West-Holland, de gemeente, provincie, regionale bedrijfsleven, LTO en de regionale demonstratiecentra die reeds in de bedrijven in ontwikkeling zijn. De komende jaren wordt geïnvesteerd in het netwerk en de ontwikkeling van opleidingen Agrologistiek met genoemde partners. We streven ernaar dit te realiseren in 2020. Op basis hiervan wordt in die periode de concretisering van de plannen opgenomen in de kwaliteitsagenda mbo voor de jaren 2021-2022. Eveneens wordt de werking van het landelijke CIV T&U/praktijkcluster tuinbouw vanuit Lentiz verduurzaamd door hierin te investeren in nauwe samenwerking met alle andere aoc's die participeren in dit CIV. Hierdoor worden de landelijke netwerken versterkt, en wordt duurzaam actuele content ontwikkeld die regionaal ingezet wordt, in nauwe samenwerking met bedrijven en onderwijsinstellingen.

<p>Ambitie 2020 conform KA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Het World Horti Center is een dynamisch meetingpoint van het regionale (tuinbouw)bedrijfsleven, scholen en universiteiten, overheden en internationale gasten. Lentiz MBO Westland functioneert als federatief verband tussen Mondriaan, Albeda en Lentiz. - De concepten voor de vorming van de (tuinbouw)campussen Oostland en Barendrecht zijn op hoofdlijnen ontwikkeld in samenwerking met het regionale bedrijfsleven, overheden en onderwijspartners in betreffende regio's. - 75 bedrijven werken actief mee aan de tuinbouwopleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd zijn: gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven verzorgen verschillende onderdelen uit onze opleidingen. - Studenten zijn tevreden over de tuinbouwopleidingen en scores gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. - Het practoraat Circulaire kas en tuinbouwinnovatie is opgericht en in werking, waardoor de innovatie uit het bedrijfsleven en wetenschappelijke kennis direct gekoppeld zijn aan de tuinbouw-mbo-opleidingen. - Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag houden we het aantal studenten minimaal stabiel rond de vijfhonderd in de tuinbouwopleidingen (Plant, Bloem en Agrohandel & logistiek). De instroom in Plant en Bloem stimuleren we hierbinnen extra.
<p>Ambitie 2022 conform KA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De campussen in Westland, Oostland en Barendrecht zijn gerealiseerd en vormen een campusnetwerk voor tuinbouwopleidingen en zijn daarmee alle drie regionale tuinbouw-meetingpoints, ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. De campussen zijn verbonden met de provinciale en landelijke tuinbouwagenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster tuinbouw. - De samenwerkingsverbanden tussen regionale mbo-scholen functioneert in alle drie de regio's. 150 bedrijven werken actief mee aan de tuinbouwopleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd zijn: gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven verzorgen verschillende onderdelen uit onze opleidingen. - Studenten zijn tevreden over de tuinbouwopleidingen en scores gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. - Er is een learning community 'tuinbouwinnovatie' waarbij een practoraat (mbo) is gerealiseerd dat gekoppeld is aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit verschillende universiteiten (bijvoorbeeld de LDE Greenport Hub). - Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag houden we het aantal studenten minimaal stabiel rond de vijfhonderd studenten in de tuinbouwopleidingen (Plant, Bloem en Agrohandel & logistiek). De instroom in Plant en Bloem stimuleren we hierbinnen extra. - Studenten hebben na het afstuderen een baan op niveau c.q. in het tuinbouwcluster of studeren aan het hbo.

Stand van zaken 2021	<p>De campussen in Westland, Oostland en Barendrecht zijn gerealiseerd en vormen een campusnetwerk voor tuinbouwopleidingen en zijn daarmee alle drie regionale tuinbouw-meetingpoints, ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. De campussen zijn verbonden met de provinciale, landelijke tuinbouwagenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster tuinbouw.</p> <p>De campusvorming in Westland, Oostland en Barendrecht bevinden zich alle drie in verschillende ontwikkelingsstadia. Voor alle drie regio's geldt dat de campusvorming nagenoeg gerealiseerd is. Desalniettemin bevinden ze zich in verschillende ontwikkelingsfasen, wat we hieronder zullen toelichten. Het WHC (campus in Westland) is, op initiatief van Lentiz, een van de eerste campussen in de regio waar onderwijs, bedrijfsleven en overheid de krachten gebundeld hebben om toekomstbestendig onderwijs aan te bieden aan jongeren en werkenden die zich verder willen ontwikkelen. Niet alleen voor de regio maar voor de hele wereld is het een prachtig voorbeeld van hoe samenwerking tussen de verschillende O's leidt tot duurzame ontwikkeling van kennis en innovatie.</p> <p>In 2021 heeft de coronacrisis wederom bewezen hoe belangrijk een krachtige samenwerking is. Doordat er afgelopen jaren een verdere investering heeft plaatsgevonden in de samenwerking bleek des te meer hoe veerkrachtig, wendbaar en responsief het onderwijs en bedrijfsleven kon zijn. Daar waar vele scholen gesloten waren en er alleen theorielessen mogelijk waren, was het, door de samenwerking met de bedrijven, mogelijk dat studenten van Lentiz in samenwerking met Inholland onderzoek konden uitvoeren naar remote-control telen en andere teeltmethodes van de toekomst. Dit project is een uitvloeisel van gesprekken met ondernemers over de stappen die nodig zijn om de tuinbouw verder te verduurzamen. De docenten Horti Technics & Management van Lentiz besloten om de verzamelde ideeën te vertalen in een onderwijsproject, en studenten te laten onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor een meer duurzame en circulaire glastuinbouw. Dit resulteerde in het project De Circulaire Kas, dat in september 2021 officieel van start ging en waar ook studenten van Inholland bij betrokken waren. Bij dit project werden de eerste tomatenplanten geplant in de proefkas bij het World Horti Center in Naaldwijk. Het grootste verschil ten opzichte van een reguliere tomatenteelt is dat alleen organische meststoffen worden ingezet. Ook chemische gewasbescherming is uit den boze. De milieubelasting wordt zo laag mogelijk gehouden. Daarnaast wordt gekeken hoe de voedings- en gezondheidswaarde van de tomaten verhoogd kunnen worden. Een groep hbo-studenten onderzoekt specifiek de voedingswaarde van tomaten. Studenten stellen ook een gewasbeschermingsplan op en voeren dit ook uit. Dit is een goed voorbeeld van een mooie samenwerking tussen mbo- en hbo-onderwijs en het bedrijfsleven. Uiteindelijk moet dit project, dat meer jaren gaat lopen, de glastuinbouw op diverse manieren helpen om duurzamer en meer circulair te gaan werken en hiermee dus jongeren skills en kennis mee te geven waarmee zij een goede start zullen maken op de arbeidsmarkt. Dit project is een uitgelezen voorbeeld van het nieuwe onderwijsconcept van Lentiz MBO Westland dat in ontwikkeling is.</p> <p>Om aan te sluiten op de werkelijkheid van het beroep in de tuinbouwbranche (veel werkgelegenheid, landelijk beperkt opleidingsaanbod en lage aantallen studenten) en de ontwikkelingen (innovaties) in de branche heeft Lentiz MBO Westland besloten om in elke opleiding de innovatie en de laatste ontwikkelingen te integreren in het onderwijsprogramma. Dit doen we door het creëren van een uniek mbo- onderwijsconcept: het Onderzoekend leren, leren onderzoeken. Daarbij werkt het onderwijs direct samen met bedrijven die hun producten en kennis in deze leer-/werkomgeving inbrengen. Door middel van Onderzoekend leren nemen we mbo- studenten nu al mee in innovaties op het gebied van duurzaamheid/sustainability, ICT-toepassingen en klimaatsystemen, en laten we ze ervaren dat je in deze branche een leven lang leren mag leren en ontwikkelen.</p> <p>De mbo-leeromgeving moet vooral lerende, ondernemende en op de toekomst gerichte werknemers opleveren. De innovatie in de tuinbouw is enorm. Het is niet voldoende als de mbo-student alleen praktijkhandelingen uitvoert als leeractiviteit. Hij moet vooral ervaren wat de invloed kan zijn van technologie op zijn handelen en denken. En welke maatschappelijke ontwikkelingen leiden tot andere business-inzichten. Een nieuw type mbo-student en toekomstig werknemer vraagt daarom om een aangepast onderwijsconcept. Leren-door-doen blijft, maar het praktijkleren krijgt er een verdieping bij: het onderzoekend leren en leren onderzoeken. Omdat de innovaties in de tuinbouwbranche zich niet laten begrenzen door onderwijsniveauverschillen (mbo/hbo) werken we in het onderwijsconcept Onderzoekend leren samen met hbo's. Bovendien gaan de ontwikkelingen zo snel dat te verwachten valt dat alle mbo-studenten binnen afzienbare tijd hun hbo moeten kunnen behalen om hun loopbaan vorm en inhoud te kunnen blijven geven. Maar ook om de tuinbouwbranche blijvend te voorzien van juist opgeleide medewerkers. Een leven lang leren begint dus al tijdens de mbo-opleiding. Het mbo-onderwijsconcept Onderzoekend leren is dus niet alleen een inhoudelijke verbetering, maar maakt studenten ook bewust van de complexiteit in de tuinbouwbranche en daagt hen uit om door te studeren aan het hbo.</p> <p>Uiteraard is zelfs een krachtige samenwerking niet opgewassen tegen de gevolgen van de coronapandemie. Ondanks het hiervoor beschreven succesvolle project, zijn er op andere vlakken wel gevolgen merkbaar. Het WHC als internationale ontmoetingsplaats heeft veel last gehad van de coronapandemie. Het aantal bezoeken en bewegingen in en rond het WHC is drastisch beperkt. Dat heeft tot gevolg dat de intensiteit van het aantal activiteiten is afgenomen. De hoop is dat vanaf 2022 het WHC weer op volle toeren zal draaien.</p> <p>Lentiz MBO Oostland, Bleiswijk Lentiz MBO Oostland is mede door de inzet van het hybride leren de snelst groeiende mbo-school van Lentiz. Het aantal studenten neemt nog altijd sterk toe: van enkele tientallen bij de start in 2018-2019 tot meer dan tweehonderd in 2021-2022. Ook het aantal collega's is sterk gegroeid tot meer dan 10 ft. Het portfolio aan mbo-opleidingen omvat inmiddels meer dan tien bol- en bbl-opleidingen,</p>
----------------------	--

die voor een deel ook op dislocaties worden georganiseerd, altijd in nauwe samenwerking met lokale bedrijven en instellingen. Lentiz | MBO Oostland vindt zijn basis in de samenwerking met Melanchthon Business School (MBS) in Bleiswijk, waar beide scholen zijn gehuisvest op het schoolterrein, in het schoolgebouw en praktijklokalen van MBS en in de tijdelijke behuizing van Lentiz. Beide scholen werken eendrachtig samen aan de verwezenlijking van een collectieve gebiedsgerichte ambitie vanuit een gedeelde visie op beroepsgericht onderwijs.

Behalve in aantallen is de school ook gegroeid in de organisatie en verbinding naar de omgeving en relaties in de regio: Lentiz | MBO Oostland is geworteld en slaat zijn vleugels uit. Zoals eerder beschreven neemt Lentiz | MBO Oostland actief deel aan het Horti Science Park, Lansingerland/Greenport Horti Campus Oostland. Het Horti Science Park heeft onder andere tot doel toegepast wetenschappelijke kennis te ontwikkelen en te valoriseren. Zo investeren Wageningen UR, Delphy, DLV Glas & Energie en het Improvement Centre in de digitalisering en energietransitie, met projecten als Digital Greenhouse en Fossielvrije Glastuinbouw. Met behulp van een door Lentiz aangestelde practor worden studenten opgeleid in een hybride leeromgeving binnen de campus. Het hybride leren kenmerkt zich met name door praktijkgerichte opdrachten in de bedrijven, waarbij studenten kennismaken met innovaties tegen de achtergrond van de transitie van onze moderne tijd. De samenwerking met de practor-docent en de betrokken bedrijven is een win-winsituatie voor alle partijen. Zo ontwikkelen studenten de juiste kennis en vaardigheden om de banen van de toekomst te kunnen vervullen, investeren bedrijven in de arbeidskracht van de toekomst en is het mbo-onderwijs actueel, uitdagend en bij de tijd. Ook binnen de andere opleidingen van Lentiz | MBO Oostland in Agrologistiek, dierverzorging, Hovenier en Bloem & design vormt deze onderwijsvisie de basis.

Daar waar mogelijk zijn in 2021 de praktijklessen doorgegaan. Helaas, was het in sommige perioden vanwege corona en de geldende maatregelen lastig om lessen te organiseren binnen de bedrijven. Desalniettemin is door middel van online lessen steeds gebruikgemaakt van de expertise en inzet van de partners.

De gehele tuinbouwsector is nauw verbonden met de logistieke sector. De logistieke sector is een innovatieve sector met veel kansen voor werkzoekenden. Mede door de goede contacten met overheid en ondernemers uit de regio (o.a. A12-corridor: logistieke hotspot) is Lentiz | MBO Oostland mede-initiator van een bbl-opleiding in de logistieke sector. Na enkele rondetafelgesprekken heeft Lentiz met de inbreng en ideeën van verschillende bedrijven een onderwijsprogramma samengesteld waarin studenten breed worden opgeleid tot logistiek medewerker. Op 15 september 2021 heeft de eerste lesdag plaatsgevonden voor dertien studenten.

In oktober 2021 hebben de Hoveniersopleidingen van Lentiz | MBO Maasland en Lentiz | MBO Oostland samen de erkenning gekregen van de landelijke Vereniging Hoveniers & Groenvoorzieners (VHG) als 'Hotspot Zuid-West Nederland'. Op 12 oktober vond de uitreiking plaats. Inmiddels worden de inhoud en organisatie van deze hotspot verder ingevuld door de opleidingen van Lentiz | MBO Maasland en Lentiz | MBO Oostland samen met hun partnerbedrijven en is een jaarlijks activiteitenprogramma gereed.

In 2021 zijn ondanks de coronacrisis de inzet en activiteiten behorende bij het practoraat gecontinueerd. De nadruk in 2021 heeft gelegen op de borging van het practoraat. Samen met de practor en de practoraatsdocent is een online platform opgezet waarin alle opgedane kennis, opdrachten en materiaal is samengebracht. In 2022 zullen de studenten en bedrijven gebruikmaken van dit platform. Deze activiteit sloot bijzonder goed aan bij de vorming van een nieuwe elo binnen Microsoft Teams voor alle opleidingen.

Lentiz | MBO Barendrecht

Lentiz | MBO Barendrecht bevindt zich in de volgende fase van de campusvorming. De samenwerking met Albeda en Da Vinci is volledig, in de zin dat duidelijk is wie welk aanbod in de regio verzorgt en de afstemming hierover verloopt soepel. Na inzetten op stakeholders en het betrekken van bedrijven op de campus, wordt deze samenwerking nu verdiept om op inhoud elkaar te versterken. Dat betekent dat de bedrijven in de regio ook op opleidingsniveau samenwerken met de school. Zo is de opleiding Dier op verzoek van de bedrijven uitgebreid met de verdieping naar Zorg, omdat bij veel dierbedrijven ook de zorg voor kwetsbare mensen in de samenleving onderdeel van het bedrijf is. Bij Business & Management is de koppeling gemaakt naar bedrijven in de regio, zoals Olympic Foods en Fruity King. Ook de verbinding naar het toeleverend onderwijs is versterkt. Alle vo-scholen in de regio zijn benaderd en denken mee over de ontwikkeling van de campus. Qua fysieke campusvorming is er een nieuwe locatie in zicht, waardoor de campus ook een nieuw gezicht kan krijgen.

Lentiz | MBO Middelharnis

In 2021 is de bouw van de Noordelijke vleugel waarin Lentiz | MBO Middelharnis zijn intrek zal nemen, gestart. Deze zal volgens planning gereed zijn in september 2022, zodat er in het nieuwe schooljaar vanaf de Beroepencampus gestart kan worden. Daarmee is de fysieke campusvorming compleet, maar op het gebied van het opleidingsaanbod is de campus al een feit. De samenwerking met TCR en Albeda leidt tot een afgestemd opleidingsaanbod, waarbij de doelmatigheid en realiseerbaarheid van de opleidingen telkens onderwerp van gesprek zijn. Dat heeft ertoe geleid dat de voorbereidingen getroffen zijn om in september 2021 de opleiding Agrologistiek te starten. De bedrijven in de regio zijn hier enorm mee geholpen, zeker gezien het grote aantal agrologistieke bedrijven op het eiland. Daarnaast zijn de bestaande opleidingen uitgebreid met projecten samen met de bedrijven. Vanuit de regiodeal is het project Van Pallandpolder opgezet. Hierbij hebben studenten een groot stuk land, waarbij zij op verschillende manieren aardappelen en sojabonen telen. De resultaten worden, in samenwerking met de havo en vwo van RGO, onderzocht en de uitkomsten van het

project zijn resultaten die meegenomen worden in het project van drie bedrijven die de Van Pallandpolder met elkaar runnen. De opleidingen werken steeds meer met thema's, die vanuit de bedrijven geïnitieerd worden of met hen afgestemd worden. De campusvorming vindt hierdoor al voor de fysieke intrek in de campus plaats.

De samenwerkingsverbanden tussen regionale mbo-scholen functioneert in alle drie de regio's. 150 bedrijven werken actief mee aan de tuinbouwopleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd zijn: gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven verzorgen verschillende onderdelen uit onze opleidingen.

Meer dan 150 bedrijven werken actief mee aan de tuinbouwopleidingen. Een groot deel van de gastlessen en bedrijfsbezoeken heeft in 2021 niet plaatsgevonden door de coronamaatregelen. Echter, door de goede contacten met de bedrijven en de inzet van hybride docenten, is op een digitale wijze toch actueel en uitdagend onderwijs verzorgd. De betrokkenheid van de bedrijven bij de opleidingen is erg groot.

Studenten zijn tevreden over de tuinbouwopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor.

De meest recente gegevens zijn uit 2020. In 2022 wordt de JOB-monitor weer afgenomen. Op basis van de gegevens uit 2020 blijkt dat studenten tevreden zijn met de opleidingen van Lentiz. Op hoofdlijnen is het beeld dat Lentiz, op basis van de grootste drie opleidingen, tot een gemiddelde van 7,8 komt. De kleinere opleidingen scoren vergelijkbaar met deze opleidingen.

Er is een learning community 'tuinbouwinnovatie' waarbij een practoraat (mbo) is gerealiseerd dat gekoppeld is aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit verschillende universiteiten (bijvoorbeeld de LDE Greenport Hub).

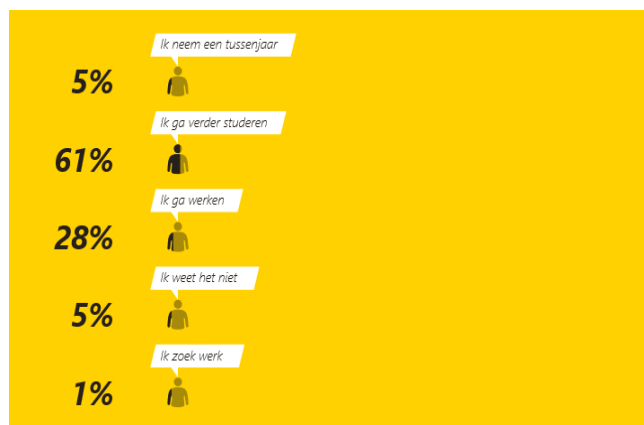
De practor Circulaire kas en tuinbouw is ook in 2021 gecontinueerd. De learning community is onder andere door deze activiteiten gerealiseerd.

Om te voldoen aan de arbeidsmarkt vraag houden we het aantal studenten minimaal stabiel rond de vijfhonderd studenten in de tuinbouwopleidingen (Plant, Bloem en Agrohandel & logistiek). De instroom in Plant en Bloem stimuleren we hierbinnen extra.

Mede door de inzet van de campussen, practoren en hybride onderwijs is het aandeel studenten van Lentiz ten opzichte van 2017 met 10% gegroeid.

Studenten hebben na het afstuderen een baan op niveau cq. in het tuinbouwcluster of studeren aan het hbo.

In 2021 zijn 111 studenten gediplomeerd in de tuinbouw-gerelateerde opleidingen. Van tachtig studenten hebben wij uitstroomgegevens. Op basis van deze gegevens blijkt dat het merendeel van hen ervoor kiest om verder te studeren.

Verklaring afwijking	Er zijn geen afwijkingen. Ondanks dat de bedrijfsbezoeken minimaal waren, is er op alternatieve wijze gezorgd voor een (digitale) hybride leeromgeving.
Betrokkenheid docenten en studenten	Voor de ontwikkelingen rondom de campusvorming worden zowel docenten als studenten betrokken. Zowel in de voorbereiding als in de uitvoering. Het onderzoekend leren is hier het mooiste voorbeeld van. Tijdens een onderzoekopdracht werken zowel studenten en docenten als bedrijven en practoren aan het uitwerken van een onderzoekopdracht. Dit is een ontwikkelervaring voor alle betrokken partijen. Ook worden zowel de bedrijven en studenten als de docenten betrokken bij de evaluatie van dit soort ontwikkelingen, waardoor tijdig aanpassingen gedaan kunnen worden
Merkbaarheid en meetbaarheid	Er is de afgelopen jaren ontzettend veel geïnvesteerd in de samenwerking met bedrijven om het onderwijs zo actueel mogelijk te maken. Zowel studenten als bedrijven plukken hier de vruchten van. Studenten geven in gesprekken aan dat het hybride leren, de samenwerking met bedrijven, en de keuzedelen van toegevoegde waarde zijn omdat op deze manier zowel het onderwijs als het vak aantrekkelijk wordt. Ook bedrijven zijn tevreden omdat ze op deze manier studenten begeleiden die gemotiveerder zijn en ook goed voorbereid op hun toekomstige rol binnen de branche. Het mes van de samenwerking snijdt aan twee kanten: bedrijven hebben de mogelijkheid om mee te denken over de opleiding van de toekomstige medewerkers en kunnen tevens medewerkers scouten tussen de studenten. De opleiding en kennis van docenten worden versterkt doordat zij van de ontwikkelingen in de bedrijven kunnen leren.

1B: De Food-opleidingen (voedingsindustrie) worden in samenwerking met de partners krachtig gepositioneerd rond de Food Innovation Academy (FIA) in Vlaardingen/Schiedam. Hiermee wordt het food-bedrijfsleven in de regio's gefaciliteerd en bereiden studenten en werkenden zich optimaal voor op hun toekomst in de food. Vanaf 2019 is de fysieke campus van de FIA in bedrijf. Daarbij wordt er aandacht besteed aan het vergroten van de instroom, aansluitend bij de grote arbeidsmarktbehoefte, en het realiseren van een up-to-date opleiding.

- ✓ **De FIA is een regionale campus en een meetingpoint, ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. De campus is verbonden met de provinciale, landelijke foodagenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster rond food.**
- ✓ **Dertig bedrijven werken actief mee aan de Foodopleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden en ontwikkelingen in bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen.** Vormen die daarbij worden gerealiseerd zijn: gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven verzorgen verschillende onderdelen uit onze opleidingen.
- ✓ **De Try & Taste/Meetingpoint-ruimte is nu ook gekoppeld aan de regionale po- en vo-scholen. Er komen jaarlijks duizend bezoekers bij de FIA.**
- ✓ **Studenten zijn tevreden over de Foodopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. Er is een learning community FIA waarbij een practoraat (mbo) is gerealiseerd dat gekoppeld is aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit de universiteiten van Leiden, Delft en Erasmus (LDE Greenport Hub).**
- ✓ **Om te voldoen aan de arbeidsmarktvaart houden we het aantal studenten voor de Foodopleidingen stabiel zodat in totaal tweehonderd studenten ingeschreven blijven.** Binnen de Foodopleidingen stimuleren we de keuze voor een uitstroomrichting in de voedingsmiddelenindustrie, hierbij streven we naar een totaal van tachtig studenten in 2022. Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in het foodcluster of studeren aan het hbo.

1B	De Foodopleidingen (voedingsindustrie) worden in samenwerking met de partners krachtig gepositioneerd rond de Food Innovation Academy (FIA) in Vlaardingen/Schiedam. Hiermee wordt het foodbedrijfsleven in de regio's gefaciliteerd en bereiden studenten en werkenden zich optimaal voor op hun toekomst in de food. Vanaf 2019 is de fysieke campus van de FIA in bedrijf. Daarbij wordt aandacht besteed aan het vergroten van de instroom aansluitend bij de grote arbeidsmarktbehoefte en het realiseren van een up-to-date opleiding.
----	--

<p>Nulsituatie conform KA</p>	<p>De mbo-opleidingen levensmiddelentechnologie zijn vanaf 2015 gestart en kennen een beperkte instroom. Komend jaar is de grote slag wat betreft de nieuwe locatie met up-to-date voorzieningen (vanuit een publiek-private samenwerking). Hier zijn voor de studenten moderne test- en laboratoriumfaciliteiten aanwezig, om theorie en praktijk dicht bij elkaar te brengen. Meer partijen (grote groep voedingsmiddelenbedrijven, brancheorganisatie FNLI, gemeente/MRDH, Inholland en Lentiz) hebben bijgedragen en dragen bij aan de realisatie van deze nieuwe locatie. Deze gaat in de zomer 2019 open. De start van deze nieuwe locatie is bij uitstek het moment om potentiële studenten/medewerkers te verleiden om voor een opleiding en carrière in de voedingsindustrie te kiezen zodat aan de arbeidsmarktvrage kan worden voldaan. De partners willen een Try & Taste/Meetingpoint-ruimte inrichten waarin jongeren, andere potentiële werknemers en geïnteresseerden in de wereld van Food, health & technology kennis kunnen maken met de wereld van de voedingsindustrie die normaal gesproken ontoegankelijk is. Door een stelselmatige programmering wordt de kracht van de sector gepresenteerd naar buiten. Basis voor deze externe profilering is de community die zich begint te vormen in dit nieuwe gebouw met bedrijven, studenten en docenten.</p> <p>Doel voor de komende jaren is het beter verbinden van de vraag van het bedrijfsleven en de onderzoeken van Inholland en Delft samen met de Lentiz-studenten als onderdeel van hun onderwijsprogramma. Deze combinatie is de basis voor een extern programma met een ontmoetings- en inspiratieplaats voor bedrijven, studenten, docenten, medewerkers, onderzoekers, studenten uit po- en vo-onderwijs, ouders/verzorgers van studenten en het brede publiek rondom het thema Food, health & technology.</p>
<p>Ambitie 2020 conform KA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De fysieke Food Innovation Academy (FIA) is door het bedrijfsleven in nauwe samenwerking met Lentiz, Hogeschool Inholland en de regionale overheden gerealiseerd. - Het curriculum van de Foodopleidingen is in nauwe samenwerking met het foodbedrijfsleven geactualiseerd en moderne test- en laboratoriumfaciliteiten hiervoor, zijn beschikbaar in de FIA. - Er is een Try & Taste/Meetingpoint-ruimte ingericht waarin jongeren, andere potentiële werknemers en geïnteresseerden in de wereld van Food, health & technology kennis kunnen maken met de wereld van de voedingsindustrie die normaal gesproken ontoegankelijk zijn. Hier komen zeshonderd bezoekers in 2020. - Er is in de FIA een speciale voorziening gerealiseerd voor kwetsbare jongeren (w.o. vsv'ers). - Vijftien bedrijven werken actief mee aan de Foodopleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden en ontwikkelingen in bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd zijn: gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven verzorgen verschillende onderdelen uit onze opleidingen. - Studenten zijn tevreden over de Foodopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. Er is een practoraat rond de FIA waardoor de innovatie uit het bedrijfsleven en hbo-/wetenschappelijke kennis direct gekoppeld is aan de mbo-opleidingen. - Om te voldoen aan de arbeidsmarktvrage houden we het aantal studenten voor de food stabiel zodat totaal tweehonderd studenten ingeschreven blijven. De instroom in de voedingsindustrie stimuleren we hierbinnen extra, waarbij we streven naar een totaal van vijftig studenten in 2020.
<p>Ambitie 2022 conform KA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De FIA is een regionale campus en een meetingpoint, ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. De campus is verbonden met de provinciale, landelijke foodagenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster rond food. - Dertig bedrijven werken actief mee aan de Foodopleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd zijn: gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven verzorgen verschillende onderdelen uit onze opleidingen. - De Try & Taste/Meetingpoint-ruimte is nu ook gekoppeld aan de regionale PO en VO scholen. Er komen jaarlijks 1000 bezoekers bij de FIA. - Studenten zijn tevreden over de Foodopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. Er is een learning community FIA waarbij een practoraat (mbo) is gerealiseerd dat gekoppeld is aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit de universiteiten van Leiden, Delft en Erasmus (LDE Greenport Hub). - Om te voldoen aan de arbeidsmarktvrage houden we het aantal studenten voor de opleidingen Food stabiel zodat totaal tweehonderd studenten ingeschreven blijven. De instroom in voedingsindustrie stimuleren we hierbinnen extra waarbij we streven naar een totaal van tachtig studenten in 2022. - Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in het foodcluster of studeren aan het hbo.

Stand van zaken	<p>De FIA is een regionale campus en een meetingpoint, ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. De campus is verbonden met de provinciale, landelijke foodagenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster rond food.</p> <p>De Nederlandse foodsector speelt een wereldwijde, belangrijke rol als het gaat om de nieuwe ontwikkelingen in de voedselproductie. Een sector waar meer dan genoeg baankansen zijn. Om te kunnen voldoen aan die vraag is op initiatief van Lentiz in 2019 de FIA gestart. Drie jaar later is de FIA een begrip geworden in de regio. De FIA is dé plek waar onderwijs, overheid en ondernemers samen komen om te werken aan de meest innovatieve en duurzame uitdagingen in de foodsector. Samen met de aangesloten bedrijven wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van niet alleen studenten maar ook bestaande werknemers.</p> <p>Ondanks de coronamaatregelen is in 2021 een aantal nieuwe activiteiten uitgevoerd. De FIA is daardoor echt een meetingpoint geworden waar onderwijs, overheid en bedrijven samenkomen. Hieronder een aantal hoogtepunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - start van het oriëntatietraject (in samenwerking met gemeente) om jongeren en jongvolwassenen te interesseren voor de foodsector; - de bedrijfsvoering is gestart; - diverse (online) kenniscafés zijn georganiseerd; - er zijn meer partners toegevoegd aan het netwerk; - het IJscentrum is gevestigd in de FIA. Vanuit het IJscentrum worden diverse cursussen aangeboden en het centrum is toonaangevend als het gaat over ijsbereiding; - samenwerking studenten Inholland en de hoveniers van Lentiz MBO Maasland voor de inrichting van het buitenterrein. <p>Voor meer informatie over alle activiteiten verwijzen wij u naar: https://foodinnovationacademy.nl/.</p> <p>Dertig bedrijven werken actief mee aan de Foodopleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd zijn: gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven verzorgen verschillende onderdelen uit onze opleidingen.</p> <p>Meer dan dertig bedrijven zijn actief betrokken bij het hybride opleiden en ontwikkelen van de jongeren. Door de coronacrisis is een deel van de fysieke bezoeken en gastlessen omgezet naar online sessies.</p> <p>De Try & Taste/Meetingpoint-ruimte is nu ook gekoppeld aan de regionale po- en vo-scholen. Er komen jaarlijks duizend bezoekers bij de FIA.</p> <p>De Try & Taste/Meetingpoint-ruimte is ingericht en gereed. Helaas, zijn er geen duizend bezoekers geweest. Dit was niet mogelijk door de coronamaatregelen. Wel hebben in kleine verbanden en in groepen bezoeken van po- en vo-scholen plaatsgevonden.</p> <p>Studenten zijn tevreden over de Foodopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor.</p> <p>In 2021 zijn er geen nieuwe tevredenheidsmetingen afgenomen. De meest recente gegevens dateren uit 2020.</p> <p>Er is een learning community FIA waarbij een practoraat (mbo) is gerealiseerd dat gekoppeld is aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit de universiteiten van Leiden, Delft en Erasmus (LDE Greenport Hub).</p> <p>Het practoraat Food, health & technology heeft als opdracht om de samenwerking tussen medewerkers uit bedrijven, studenten en docenten te intensiveren. Binnen deze driehoek ontstaat nieuwe kennis én werken we samen aan een kritische, onderzoekende en coöperatieve houding. Het resultaat: innovatieve kennis voor de foodsector, gemotiveerde en bekwame medewerkers, een aantrekkelijke praktijkgerichte opleiding en docenten met een onderzoekende houding. Het practoraat vervult met deze werkwijze een vliegwiel functie binnen de Food Innovation Academy. Afgelopen jaar is het practoraat actief bezig geweest met het verbinden van bedrijven aan het practoraat. Er zijn verschillende vraagstukken opgehaald bij het bedrijfsleven waar studenten mee aan de slag zijn gegaan.</p>
-----------------	--

	<p>Om te voldoen aan de arbeidsmarktvrage houden we het aantal studenten voor de food stabiel zodat in totaal tweehonderd studenten ingeschreven blijven. De instroom in de voedingsindustrie stimuleren we hierbinnen extra, waarbij we streven naar een totaal van tachtig studenten in 2022. Op dit moment zijn er 191 studenten in de Foodopleidingen.</p> <p>Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in het foodcluster of studeren aan het hbo. Van 35 studenten zijn de uitstroomredenen onderzocht. Hieruit blijkt het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> 17% <i>Ik ga werken</i> 54% <i>Ik ga studeren</i> 3% <i>Ik neem een tussenjaar</i> 17% <i>Ik weet het niet</i> 3% <i>Ik zoek een nieuwe opleiding</i> 6% <i>Ik zoek werk</i>
Verklaring afwijking	Op het aantal bezoekers na, zijn er geen afwijkingen.
Betrokkenheid studenten en docenten	Voor de ontwikkelingen rondom de campusvorming worden zowel docenten als studenten betrokken. Zowel in de voorbereiding als in de uitvoering. Het onderzoeksleren is hier het mooiste voorbeeld van. Tijdens een onderzoekopdracht werken zowel studenten en docenten als bedrijven en practoren aan het uitwerken hiervan. Dit is een ontwikkelervaring voor alle betrokken partijen.
Merkbaarheid en meetbaarheid	<p>In het FIA-gebouw leren studenten in een reële werkomgeving. Niet alleen door gebruik te maken van technologieën die aanwezig zijn in een bedrijf, maar ook doordat sommige onderdelen aangeboden worden door bedrijven. Deze vorm van hybride leren zorgt dat de student optimaal voorbereid, uitgedaagd en gemotiveerd wordt voor het werken in de branche.</p> <p>De studenten van de Foodopleiding geven in de gesprekken aan dat ze uiterst tevreden zijn over het volgen van de praktijkvakken in het FIA-gebouw. Veel studenten hebben nauwe contacten met de bedrijven en hebben vaak zelfs al bijbaantjes bij de aangesloten bedrijven. Studenten hebben hierdoor het gevoel dat ze leren en werken in de branche kunnen combineren.</p>

1C: De hoveniersopleidingen worden in samenwerking met de VHG en het regionale bedrijfsleven krachtig gepositioneerd. Daarmee faciliteren we het VHG-bedrijfsleven in de regio's en bereiden studenten en werkenden zich optimaal voor op hun toekomst in het groen. In 2019 is de positionering van een VHG-hotspot helder, realisering vindt plaats gedurende de jaren 2020-2022.

- ✓ **De VHG-Hotspot is gerealiseerd op een van de regionale opleidingsplekken en er is een meetingpoint ook voor bedrijven, overheden en onderwijs.**
- ✓ **De campus is verbonden met de provinciale, landelijke agenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster rond VHG.**
- ✓ **De VHG-Hotspot is nu ook gekoppeld aan de regionale po- en vo-scholen.**
- ✓ **Vijftig bedrijven werken actief mee aan de Hoveniersopleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen.** Vormen die daarbij worden gerealiseerd zijn: gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven verzorgen verschillende onderdelen uit onze opleidingen.
- ✓ **Studenten zijn tevreden over de Hoveniersopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor.**
- ✓ **Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag bevorderen we de instroom van studenten in de hoveniersbranche. Het aantal neemt met 40% toe tot 175 studenten.** Daarnaast leiden we honderd studenten op in de VHG-brancheopleidingen voor volwassenen.
- ✓ **Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in de hoveniersbranche of studeren aan het hbo.**

1C	De Hoveniersopleidingen worden in samenwerking met de VHG en het regionale bedrijfsleven krachtig gepositioneerd. Daarmee faciliteren we het VHG-bedrijfsleven in de regio's en bereiden studenten en werkenden zich optimaal voor op hun toekomst in het groen. In 2019 is de positionering van een VHG-Hotspot helder. Realisering vindt plaats gedurende de jaren 2020-2022.
Nulsituatie conform KA	Op basis van de actuele ontwikkelingen in de branche in Zuid-Holland is er een grote arbeidsmarktbehoefte bij de VHG-bedrijven. Tevens zien we continu verandering in het werkveld. Er is behoefte aan een sterke positionering van de Hoveniersopleidingen (op termijn mogelijk een VHG-Hotspot) voor de hoveniersbranche in het zuiden van Zuid-Holland. Dit wordt opgepakt in nauwe samenwerking met het regionale bedrijfsleven en de VHG. De komende tijd wordt bepaald op welke manier we de uitvoeringslocaties het beste kunnen laten aansluiten bij de regionale context. De positionering in de regio wordt afgestemd met regionale partners. Inzet is vereist op het versterken van de regionale samenwerking met de hoveniersbranche en VHG zodat we de (branche)opleidingen en Ilo-activiteiten maximaal kunnen inzetten. Hierbij wordt natuurlijk ook gebruikgemaakt van de VHG-licentie voor brancheopleidingen die Lentiz voor meer locaties bezit. Het opleidingsaanbod moet passen bij de economische (grote vraag naar arbeid) en inhoudelijke ontwikkelingen in de branche (duurzaamheid, De Levende Tuin). We pakken deze ontwikkeling bovenschools op.
Ambitie 2020 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Er is een nauwe samenwerking gerealiseerd tussen het regionale hoveniersbedrijfsleven, de brancheorganisatie VHG, Lentiz en de regionale overheden op verschillende plekken in onze regio, w.o. Maasland, Barendrecht/Middelharnis en Oostland. - Het curriculum van de Hoveniersopleidingen is in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven geactualiseerd en moderne ontwikkelingen en innovaties zijn opgenomen in het curriculum. De structurele samenwerking met de branche borgt het actueel houden van de opleidingen. - Er is een speciaal programma voor de kennismakings- en doorstroomprogramma's vanuit de regionale vmbo-scholen. - Er zijn inspiratietuinen gerealiseerd op minimaal twee plekken, waar ideeën kunnen worden opgedaan. - Dertig bedrijven werken actief mee aan de Hoveniersopleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd zijn: gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven verzorgen verschillende onderdelen uit onze opleidingen. - Studenten zijn tevreden over de Hoveniersopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. - Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag bevorderen we de instroom van studenten in de hoveniersbranche. Het aantal neemt met 20% toe tot 150 studenten. Daarnaast leiden we honderd studenten op in de VHG-brancheopleidingen voor volwassenen.

	<ul style="list-style-type: none"> - Er is een duidelijk beeld van de positionering van de verschillende Hoveniersopleidingen in onze regio. Samen met de VHG is er een beeld over het vormen van een regionale VHG-Hotspot waar mbo-opleidingen op niveau 2, 3 en 4 worden aangeboden, sterke relaties zijn met vmbo en de VHG-brancheopleidingen draaien. De hotspot dient als meetingpoint voor o.a. het regionale bedrijfsleven.
Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - De VHG-Hotspot is gerealiseerd op een van de regionale opleidingsplekken en is een meetingpoint ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. - De campus is verbonden met de provinciale, landelijke agenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster rond VHG. - De VHG-Hotspot is gekoppeld aan de regionale po- en vo-scholen. - Vijftig bedrijven werken actief mee aan de Hoveniersopleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd zijn: gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven verzorgen verschillende onderdelen uit onze opleidingen. - Studenten zijn tevreden over de Hoveniersopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. - Om te voldoen aan de arbeidsmarkt vraag bevorderen we de instroom van studenten in de hoveniersbranche. Het aantal neemt met 40% toe tot 175 studenten. Daarnaast leiden we honderd studenten op in de VHG-brancheopleidingen voor volwassenen. - Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in de hoveniersbranche of studeren aan het hbo.
Stand van zaken	<p>De VHG-Hotspot is gerealiseerd op een van de regionale opleidingsplekken en is een meetingpoint, ook voor bedrijven, overheden en onderwijs.</p> <p>De investering in de goede samenwerking met het bedrijfsleven en de VHG heeft ertoe geleid dat de VHG in oktober 2021 de titel van Groene Hotspot officieel toegekend heeft aan Lentiz MBO Maasland en Lentiz MBO Oostland. Als hotspot kan Lentiz nog meer dan voorheen intensief samenwerken met hoveniers- en groenbedrijven uit de regio. Door de nauwe samenwerking met de bedrijven worden verschillende gastlessen en bedrijfsbezoeken georganiseerd. De samenwerking beperkt zich niet alleen tot bedrijven maar richt zich ook op andere scholen. Helaas heeft de samenwerking met de basisscholen en vo op een lager pitje gestaan dan gewenst door de coronamaatregelen. Met het hbo is een heel mooi project gestart en uitgevoerd. Mede door de online meetings konden deze activiteiten doorgang vinden.</p> <p>Studenten zijn tevreden over de Hoveniersopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor.</p> <p>De meest recente cijfers dateren uit 2020. Hieruit blijkt dat de Hoveniersstudenten de opleiding een gemiddelde van 7,5 geven. Daarmee is het een van de beter scorende opleidingen binnen Lentiz.</p> <p>Om te voldoen aan de arbeidsmarkt vraag bevorderen we de instroom van studenten in de hoveniersbranche. Het aantal neemt met 40% toe tot 175 studenten. Daarnaast leiden we honderd studenten op in de VHG-brancheopleidingen voor volwassenen.</p> <p>In tegenstelling tot andere aoc's stijgt het aantal studenten in de groene opleidingen van Lentiz. Op basis van de 1 oktober-telling 2021 zijn 228 studenten ingeschreven in de groene opleidingen. In de VHG-brancheopleidingen zijn 91 studenten ingeschreven. Voor de VHG-brancheopleiding geldt dat zij de groepsgrootte vanwege corona hebben verkleind. De hoveniersstudenten volgen na het eerste jaar de opleiding in de bbl-vorm. Dit is uniek in heel Nederland. Dat houdt in dat de studenten drie dagen werken en twee dagen op school onderwijs volgen. Na het eerste jaar zijn de studenten in dienst van het bedrijf. We doen dit om de vraag naar werknemers bij het bedrijfsleven op te vangen. Nagenoeg alle studenten die in 2021 een hoveniersdiploma hebben behaald, zijn vervolgens gaan werken.</p>
Verklaring afwijking	De programma's op de basisscholen hebben nauwelijks plaatsgevonden vanwege de coronamaatregelen.

Betrokkenheid studenten en docenten	De ontwikkeling van de VHG-Hotspot vraagt veel van studenten en docenten, maar levert ook veel op. Om de doorstroom te bevorderen en de samenwerking met de bedrijven een extra impuls te geven is een docent voor 1 fte aangenomen. De docent zal de VHG-Hotspotontwikkelingen zowel inhoudelijk als op processen stimuleren. De docent geeft zowel les in het vmbo als in het mbo, om de doorstroom te bevorderen en een doorgaande leerlijn verder in te zetten. De studenten ervaren direct het verschil ten opzichte van voorgaande jaren. Zo is er een doorgaande leerlijn en worden studenten meer uitgedaagd. Een mooi voorbeeld is de eindpresentatie van bpv die tegelijkertijd gekoppeld is aan de voorlichting in het vmbo. Ook de intensievere samenwerking met de bedrijven en gemeente levert goede resultaten op. Een mooi voorbeeld is de samenwerking met de bedrijvenvereniging FIA, Inholland, gemeente Vlaardingen, de partner-hoveniersbedrijven en de hoveniers van Maasland. In gezamenlijkheid is een omgevingsplan gemaakt door de hbo-studenten, waarbij de mbo-studenten alles rondom het groen hebben aangepakt. In maart/april 2022 zullen zij dit daadwerkelijk aanleggen.
Merkbaarheid en merkbaarheid	Volgens de JOB-monitor is de gemiddelde tevredenheid van de verschillende Hoveniersopleidingen een 7,5. Zoals hiervoor beschreven, is de merkbaarheid voor zowel de studenten als de docenten groot, doordat steeds meer opdrachten projectmatig worden opgepakt en de inhoud van de opleiding in gezamenlijkheid met bedrijven ingericht wordt.
Financieel	Bestedingen zijn in lijn met de begroting (150.000 euro).

1D: De hippische opleidingen worden in samenwerking met Equestrum en het regionale bedrijfsleven krachtig gepositioneerd in Midden-Delfland. Daarmee faciliteert Lentiz onderwijsgroep het hippische bedrijfsleven in de regio's en bereiden studenten en werkenden zich optimaal voor op hun toekomst in de hippische branche. De realisatie van de publiek-private Equestrum-campus is gericht op 2021.

- ✓ **Er zijn een businessconcept en ontwerp van de fysieke hippische kennis- en innovatiecampus gerealiseerd, in nauwe samenwerking met het regionale hippische bedrijfsleven en in nauwe verbinding met Equestrum, Lentiz en de (regionale) overheden.** De plek waar de campus wordt gerealiseerd, is vastgesteld en de realisatie wordt voorbereid.
- ✓ **Het curriculum van de hippische opleidingen is in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven geactualiseerd en moderne ontwikkelingen en innovaties zijn opgenomen in het curriculum. De structurele samenwerking met de branche borgt het actueel houden van de opleidingen.** Hiervoor zijn vier keer per jaar beroepenveldsessies, waarin hippische bedrijven en de school samenkomen.
- ✓ **Twaalf bedrijven werken actief mee aan de opleidingen. De studenten volgen twee dagen per week lessen op Chardon Paardensport en één dag per week op een van de drie satellietbedrijven.** Daarnaast lopen ze stage op een van de twaalf bedrijven.
- ✓ **Jaarlijks worden enkele landelijke experts bij de opleiding ingezet om specifieke delen van het curriculum te verzorgen in de vorm van clinics.**
- ✓ **Studenten zijn tevreden over de hippische opleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor.**
- ✓ **Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag bevorderen we de instroom van studenten in de hippische branche.** Vanaf 2020 stromen er 20 tot 25 studenten in bij Paardensport, en 25 tot 30 bij Paardenhouderij.
- ✓ **Door de verbinding met de branche participeren en leren onze studenten structureel tijdens hippische evenementen als het CHIO Rotterdam, het EK2019 en regionale, hippische evenementen.**
- ✓ **De Equestrum-campus (het internationale kennis- en innovatiecentrum) is gerealiseerd door het (hippische) bedrijfsleven in nauwe samenwerking met Lentiz en de (regionale) overheden.** De campus is een meetingpoint voor de hippische branche en heeft ook een internationale profilering. De campus is

verbonden met een twaalfmaandenkalender, waarin ook cursussen, clinics, inspiratiebijeenkomsten voor de (internationale) hippische branche worden aangeboden. Studenten krijgen hun opleiding in deze inspirerende campus.

- ✓ 25 bedrijven werken actief mee aan de hippische opleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Bij Paardensport wordt in de bedrijven, naast één dag stage, twee dagen per week opgeleid door bedrijfsinstructeurs en docenten samen.
- ✓ Jaarlijks worden minimaal zes landelijke experts bij de opleiding ingezet om specifieke delen van het curriculum te verzorgen in de vorm van clinics.
- ✓ Studenten zijn tevreden over de hippische opleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor.
- ✓ Om te voldoen aan de arbeidsmarktvrage bevorderen we de instroom van studenten in de hippische branche. In 2022 stromen er structureel 20 tot 25 studenten in bij Paardensport, en 25 tot 30 bij Paardenhouderij.
- ✓ Door de verbinding met de branche participeren en leren onze studenten structureel tijdens hippische evenementen als het CHIO Rotterdam en regionale hippische evenementen.
- ✓ Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in de hippische branche of studeren aan het hbo.

1D	De hippische opleidingen worden in nauwe samenwerking met Equestrum en het regionale bedrijfsleven krachtig gepositioneerd in Midden-Delfland. Daarmee faciliteert Lentiz het hippische bedrijfsleven in de regio's en bereiden studenten en werkenden zich optimaal voor op hun toekomst in de hippische branche. De realisatie van de publiek-private Equestrum-campus is gericht op 2021.
Nulsituatie conform KA	<p>Afgelopen jaren is daarmee de basis van de hippische campus gelegd. Zowel het (hippische) bedrijfsleven als de gemeente/provincie en de MRDH werken intensief samen met Lentiz om de komende jaren een fysieke hippische campus te realiseren in Midden-Delfland: 'Equestrum, hét hippische kennis- en innovatiecentrum'. De campus wordt ontwikkeld vanuit de kernbegrippen 'circulair', 'duurzaam', 'innovatie en kennis' en 'technologie'. De campus wordt zo ingericht dat onderzoekers, docenten en de bedrijven de faciliteit kunnen gebruiken voor onderzoek en kennisontwikkeling. Nieuwe arrangementen, in termen van 'onderwijs-bedrijfsleven-kennis', ontstaan doordat de lijnen verkort zijn.</p> <p>Het doel is tevens om de hippische sector binnen de metropoolregio Rotterdam Den Haag naar een volgend niveau te tillen op het innovatieaspect. Dit speerpunt van Equestrum gaan we, gebruikmakend van de beschikbare middelen, verder uitwerken en versterken. De daaruit voortvloeiende resultaten van onderzoek en innovatie op gebied van o.a. breeding, scouting, dierenwelzijn, circulariteit, gebruik van automatisering (robotisering/sensortechnologie/big data) en diergeneeskunde komen direct beschikbaar in de branche. Hiervoor brengen we de komende periode bedrijven, overheden, universiteiten, innovatiebedrijven, studenten (wetenschappelijk en uit het beroepsonderwijs) bij elkaar en starten we programma's, trainingen en masterclasses die onderzoek, innovatie, business en onderwijs thematisch aan elkaar verbinden. Er ontstaat een 'learning community', waarin een practoraat Hippische innovatie wordt gerealiseerd (mbo), dat samen met lectoren (hbo) en wetenschappelijke kennis een vliegwiel voor onderzoek en daarmee kennisontwikkeling vormt.</p>
Ambitie 2020 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Er is een businessconcept en ontwerp van de fysieke hippische kennis- en innovatiecampus gerealiseerd in nauwe samenwerking met het regionale hippische bedrijfsleven, Equestrum, Lentiz en de (regionale) overheden. De plek waar de campus wordt gerealiseerd, is vastgesteld en de realisatie wordt voorbereid. - Het curriculum van de hippische opleidingen is in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven geactualiseerd en moderne ontwikkelingen en innovaties zijn opgenomen. De structurele samenwerking met de branche borgt het actueel houden van de opleidingen. Hiervoor zijn viermaal per jaar beroepenveldsessie waarin hippische bedrijven en de school samenkomen. - 15 bedrijven werken actief mee aan de hippische opleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden en ontwikkelingen in bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Bij Paardensport wordt twee dagen per week door bedrijfsinstructeurs en docenten samen in de bedrijven opgeleid, naast een dag stage. - Jaarlijks worden minimaal vier landelijke experts bij de opleiding ingezet om specifieke delen van het curriculum te verzorgen in de vorm van clinics. - Studenten zijn tevreden over de hippische opleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. - Om te voldoen aan de arbeidsmarktvrage bevorderen we de instroom van studenten in de hippische branche. - Vanaf 2020 stromen er 20 tot 25 studenten in bij Paardensport, en 25 tot 30 bij Paardenhouderij.

	<ul style="list-style-type: none"> - Door de verbinding met de branche participeren en leren onze studenten structureel tijdens hippische evenementen als het CHIO Rotterdam, het EK2019 en regionale hippische evenementen.
<p>Ambitie 2022 conform KA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Er zijn, in nauwe samenwerking met het regionale hippische bedrijfsleven en in nauwe verbinding met Equestrum, Lentiz en de (regionale) overheden, een businessconcept en ontwerp van de fysieke hippische kennis- en innovatiecampus gerealiseerd. De plek waar de campus wordt gerealiseerd, is vastgesteld en de realisatie wordt voorbereid. - Het curriculum van de hippische opleidingen is in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven geactualiseerd en moderne ontwikkelingen en innovaties zijn opgenomen in het curriculum. De structurele samenwerking met de branche borgt het actueel houden van de opleidingen. Hiervoor zijn vier keer per jaar beroepenveldsessies, waarin hippische bedrijven en de school samenkomen. - Twaalf bedrijven werken actief mee aan de opleidingen. De studenten volgen twee dagen per week lessen op Chardon Paardensport en één dag per week op een van de drie satellietbedrijven. Daarnaast lopen ze stage op een van de twaalf bedrijven. - Jaarlijks worden enkele landelijke experts bij de opleiding ingezet om specifieke delen van het curriculum te verzorgen in de vorm van clinics. - Studenten zijn tevreden over de hippische opleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. - Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag bevorderen we de instroom van studenten in de hippische branche. Vanaf 2020 stromen er 20 tot 25 studenten in bij Paardensport, en 25 tot 30 bij Paardenhouderij. - Door de verbinding met de branche participeren en leren onze studenten structureel tijdens hippische evenementen als het CHIO Rotterdam, het EK2019 en regionale hippische evenementen. - De Equestrum-campus (het internationale kennis- en innovatiecentrum) is gerealiseerd door het (hippische) bedrijfsleven in nauwe samenwerking met Lentiz en de (regionale) overheden. De campus is een meetingpoint voor de hippische branche en heeft ook een internationale profilering. De campus is verbonden met een twaalfmaandenkalender waarin ook cursussen, clinics en inspiratiebijeenkomsten voor de (internationale) hippische branche worden aangeboden. Studenten krijgen hun opleiding in deze inspirerende campus. - 25 bedrijven werken actief mee aan de hippische opleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Bij Paardensport wordt in de bedrijven, naast één dag stage, twee dagen per week opgeleid door bedrijfsinstructeurs en docenten samen. - Jaarlijks worden minimaal zes landelijke experts bij de opleiding ingezet om specifieke delen van het curriculum te verzorgen in de vorm van clinics. - Studenten zijn tevreden over de hippische opleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. - Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag bevorderen we de instroom van studenten in de hippische branche. In 2022 stromen er structureel 20 tot 25 studenten in bij Paardensport, en 25 tot 30 bij Paardenhouderij. - Door de verbinding met de branche, participeren en leren onze studenten structureel tijdens hippische evenementen als het CHIO Rotterdam en regionale hippische evenementen. - Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in de hippische branche of studeren aan het hbo.
<p>Stand van zaken</p>	<p>In 2021 is er ontzettend veel gebeurd bij de hippische opleidingen binnen Lentiz. De opleidingen staan in de regio bekend als topopleidingen, met uitstekende relaties met het bedrijfsleven. Dat is niet voor niets. Het curriculum van de hippische opleidingen is in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven ontwikkeld en is in 2021 nog verder uitgewerkt. Meer dan 25 bedrijven zijn aangesloten bij de opleiding. Maar de hippische opleiding gaat verder dan alleen goede contacten. Lentiz gaat in samenwerking met Equestrum en zorginstelling ASVZ een innovatieve business-driven campus realiseren. Deze circulaire campus biedt een platform voor onderwijs, onderzoek, zorg en het bedrijfsleven. De eerste contouren zijn zichtbaar en medio 2022-2023 moet de campus helemaal gereed zijn. De campus is en wordt een broedkamer voor innovaties, crossovers, passende opleidingen en onderzoek. Ook hier levert het practoraat een bijdrage aan de realisatie van een onderzoekspoot, die niet alleen het onderwijs van de campus raakt, maar zeer zeker ook de kennisvalorisatie bij bedrijven.</p> <p>Een andere mooie ontwikkeling is dat de hippische opleiding van Lentiz MBO Maasland sinds de zomer van 2021 ook wordt aangeboden in Bleiswijk. Door de komst van de opleiding op de uitvoeringslocatie in Bleiswijk is de reeds bestaande samenwerking tussen Lentiz en betrokken bedrijven nog meer geïntensiveerd. Voor meer informatie over de campus verwijzen wij u naar: https://equestrum.nl/campus/.</p> <p>Er zijn geen actuele gegevens over de tevredenheid van de studenten van de opleidingen Paardensport. Op basis van de actuele gegevens uit 2020 blijkt dat de studenten de opleiding waarderen met een 7,6.</p>

	<p>Hieronder de uitstroomgegevens van 2021:</p> <p>54% <i>Ik ga werken</i></p> <p>8% <i>Ik ga een tussenjaar nemen</i></p> <p>15% <i>Ik ga verder studeren</i></p> <p>15% <i>Ik weet het niet</i></p> <p>8% <i>Ik zoek werk</i></p>
Verklaring afwijking	Er zijn geen afwijkingen.
Betrokkenheid studenten en docenten	Zowel de studenten als de docenten worden betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van deze opleiding. Het is een hecht team dat dagelijks bezig is om de opleiding Paardensport verder te positioneren. Zowel aan de studenten als aan de bedrijven wordt regelmatig om input gevraagd. Dit gebeurt formeel in bedrijvencommissies, maar ook informeel. Zowel de studenten als de docenten zijn erg betrokken bij de opleiding en de branche. Zij draaien hun hand niet om om extra diensten te draaien, extra uren te maken of activiteiten te organiseren als dat nodig is. Een mooi voorbeeld hiervan is inzet van de studenten tijdens de coronamaatregelen. Om te zorgen dat manegepaarden ook tijdens de pandemie fit bleven, hebben de studenten de paarden extra bereden en hiermee dus de bedrijven ondersteund.
Meetbaarheid en merkbaarheid	Zoals aangegeven in voorgaande tekst zijn de studenten tevreden over de opleiding. De studenten geven de opleiding een 7,6. De tevredenheid van de studenten is ook merkbaar in de aanmeldingen. Doordat de vraag dermate groot is, is in 2020 besloten een tweede paardensportopleiding te starten in het Oostland. Voor deze opleiding zijn nu al veel aanmeldingen. Bedrijven zijn erg tevreden over de samenwerking met Lentiz en over de kwaliteit van de inhoud, maar ook over de houding van de studenten.
Financieel	De bestedingen zijn in lijn met de begroting (20.000 euro).

1E: Integrale gebiedsbenadering voor het vitale platteland van Middelharnis als onderdeel van de Beroepscampus Middelharnis waarin o.a. wordt samengewerkt met Albeda College, de regionale vo-scholen, de gemeenten en het regionale bedrijfsleven. Het integrale beeld van het groene deel van de beroepencampus is gereed in 2020.

- ✓ **Integraal plan voor de ontwikkeling van Lentiz | MBO Middelharnis is gereed inclusief de planvorming van de regionale beroepscampus in nauwe samenwerking met de regionale vo-scholen (RGO/Prins Maurits) en Albeda College.** Lentiz zal hier actief in participeren maar niet investeren (tot huurafspraken komen). Lentiz | MBO Middelharnis is onderdeel van de beroepscampus.
- ✓ **Onderdeel van het integrale plan is het integrale gebiedsbenaderingsplan voor Lentiz | MBO Middelharnis met als basis een flexibel onderwijsmodel dat gebruikt wordt om de kleinschalige opleidingen van Middelharnis kwalitatief goed te kunnen blijven aanbieden.** Hierbij zal ook de wijze waarop het onderwijs samen met de bedrijven wordt vormgegeven en uitgevoerd een belangrijk aandachtspunt zijn.

1E	Integrale gebiedsbenadering voor het vitale platteland van Middelharnis als onderdeel van de Beroepscampus Middelharnis, waarin o.a. wordt samengewerkt met het Albeda College, de regionale vo-scholen, de gemeenten en het regionale bedrijfsleven. Het integrale beeld van het groene deel van de beroepscampus is gereed in 2020.
Nulsituatie conform KA	Sinds de zomer van 2018 is gestart om de aanpak van de integrale gebiedsbenadering ook in Middelharnis toe te passen. Hiervoor zijn de contacten met de gemeente gelegd, en wordt aangesloten bij de economische bedrijvigheid en de gebiedsvisie die er geldt. Lentiz zal dit, net zoals in de andere regio's, in samenwerking met partners onderzoeken en uitvoeren. De eerste jaren van de kwaliteitsagenda mbo worden gebruikt om tot een integraal plan voor de ontwikkeling van Lentiz MBO Middelharnis te komen. Uiteraard zal dit weer als onderdeel van een samenwerking met het Albeda College en de regionale vo-partners (RGO/Prins Maurits) gebeuren, om Beroepscampus Middelharnis vorm te geven. Daarbij wordt aangesloten bij de nieuwbouw van het Albeda en dit zal via die weg een onderdeel van de beroepscampus gaan vormen. Het groene mbo zal kleinschalig blijven in deze regio. Dat betekent dat er een flexibel onderwijsmodel wordt georganiseerd, dat de kwantiteit en daarmee slagkracht van Lentiz gebruikt om de kleinschalige opleidingen van Middelharnis kwalitatief goed te kunnen blijven aanbieden. Hierbij zal de manier waarop het onderwijs samen met de bedrijven wordt vormgegeven en uitgevoerd, een belangrijk aandachtspunt zijn. Dit zal gedurende de komende jaren een aanvulling opleveren voor de huidige kwaliteitsagenda mbo.
Ambitie 2020 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Het integraal plan voor de ontwikkeling van Lentiz MBO Middelharnis is gereed, inclusief de planvorming van de regionale beroepscampus in nauwe samenwerking met de regionale vo-scholen (RGO/Prins Maurits) en het Albeda College. Lentiz zal hier actief in participeren, maar niet investeren, maar tot huurafspraken komen. Lentiz MBO Middelharnis is onderdeel van de beroepscampus. - Onderdeel van het integrale plan is het integrale gebiedsbenaderingsplan voor Lentiz MBO Middelharnis met als basis een flexibel onderwijsmodel dat gebruikt wordt om de kleinschalig opleidingen van Middelharnis kwalitatief goed te kunnen blijven aanbieden. Hierbij zal ook de manier waarop het onderwijs samen met de bedrijven wordt vormgegeven en uitgevoerd, een belangrijk aandachtspunt zijn.
Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - De beroepscampus vmbo en mbo is gerealiseerd. Er is, in nauwe samenwerking tussen Lentiz en Albeda, een opleidingsaanbod dat aansluit op de economische activiteiten en de arbeidsmarktbehoeften. - Het studentenaantal van Lentiz en Albeda samen is daarbij stabiel rond de 400 tot 450. - Bedrijven zijn tevreden over het aanbod en de kwaliteit van de mbo-opleidingen en deze scores gemiddeld minimaal een 7.

Stand van zaken	<p>De beroepscampus is voor een groot gedeelte in gebruik genomen. In september 2022 zal ook Lentiz zich vestigen in de beroepscampus. Vanuit de beroepscampus kan een vliegende start gemaakt worden, omdat de samenwerking met Albeda en TCR vergevorderd is. De opleidingen van de mbo's zijn op elkaar afgestemd. Na een eerste onderzoek dat we vanuit Lentiz hebben uitgevoerd naar de bedrijvigheid en arbeidsmarkt in de regio, zijn we in 2021 daarop verdergegaan door te kijken naar hoe we de beroepscampus kunnen versterken vanuit dit beeld van de regio. In 2021 is de vernieuwde opleiding Teelt van start gegaan, waarbij niet langer de lesinhoud bepalend is, maar de thema's in de regio, om daar vervolgens het opleidingsaanbod aan te koppelen. Ook is de opleiding Agrologistiek onderzocht en met bedrijven voorbereid, zodat deze in schooljaar 2022-2023 kan starten.</p> <p>De verdieping en verbreding van de overige opleidingen, op basis van de wensen van de bedrijven in de regio, zijn voor 2022 gepland.</p>
Betrokkenheid studenten en docenten	<p>Tijdens deze fase van de ontwikkeling is veel samenwerking met alle betrokkenen, zowel studenten, docenten en bedrijven als gemeenten en brancheorganisaties. De studenten wordt om input gevraagd over de opleiding zodat de opleidingen aantrekkelijker zijn voor hen. De docenten denken mee over het aanbod en de inhoud en onderhouden daarvoor goede contacten met de bedrijven.</p>
Meetbaarheid en merkbaarheid	<p>De studenten zijn tevreden en enthousiast over de nieuwe ontwikkelingen. Zij vormen onze ambassadeurs en dat is te merken. Vergeleken met vorig jaar zijn er meer aanmeldingen voor het komende schooljaar.</p>

1F: In 2019 en 2020 up-to-date maken van alle andere opleidingsportfolio's dan 1A-1E aan de nieuwe regionale en brancheontwikkelingen.

- ✓ **Voor 50% van de niet in 1A-1D genoemde branches is het opleidingsaanbod geanalyseerd en vastgesteld of er veranderingen in het opleidingsaanbod doorgevoerd moeten worden en welke opleidingen verdiept, verbreed of anderszins aangepast moeten worden. Dit gebeurt in gesprek met studenten, bedrijven en andere scholen.** Hierdoor worden alle opleidingen in nauwe verbinding met het betreffende bedrijfsleven ontwikkeld en aangepast. Hierdoor innoveren we het onderwijs voortdurend en dragen we meer bij aan de innovatie van de regio c.q. het werkgebied en aan de ontwikkelingen in de branches.
- ✓ **Er is een specifieke verkenning gedaan voor een AD-programma, brancheopleidingen en andere modules, op voorspraak van bedrijven en crossover-programma's.**

1F	In 2019 en 2020 up-to-date maken van alle opleidingsportfolio's van 1A-1E aan de regionale en brancheontwikkelingen. Operationalisering in 2021 en 2022.
Nulsituatie conform KA	Zoals eerder benoemd, zal het opleidingsportfolio (op basis van de integrale gebiedsbenadering en de start van drie nieuwe mbo-locaties) opnieuw bezien worden. Dit zal betekenen dat Lentiz op basis van analyses en gesprekken met partners sommige opleidingen zal afremmen, intensiveren, vernieuwen, opzetten of stopzetten. De reden voor het herzien van de opleidingsportfolio's is vooral in het kader van effectiviteit, innovatie en samenwerking. Denk aan de toevoegen van digitale vaardigheden, ontwikkelingen in vakgebieden rond next economy, e.d. Ook wordt er onderzoek verricht naar waar extra mogelijkheden liggen, zoals Ad-trajecten, crossovers, regionalisering van kwalificatiedossiers, ontwikkeling van keuzedelen, certificeerbare eenheden, hybride leren en het aanbieden van een mogelijk M-jaar.
Ambitie 2020 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Voor 50% van de niet in 1A-1D genoemde branches is het opleidingsaanbod geanalyseerd. Er wordt vastgesteld of er veranderingen in het opleidingsaanbod doorgevoerd moeten worden en welke opleidingen verdiept, verbreed of anderszins aangepast moeten worden. Dit doen zij in gesprek met studenten, bedrijven en andere scholen. Hierdoor worden alle opleidingen in nauwe verbinding met het betreffende bedrijfsleven ontwikkeld en aangepast. Hierdoor innoveren we het onderwijs voortdurend en dragen we meer bij aan de innovatie van hun regio c.q. werkgebied en aan de ontwikkelingen in de branches. - Er is een specifieke verkenning gedaan voor een Ad-programma, brancheopleidingen, andere modules op voorspraak van bedrijven en crossover-programma's.
Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Voor 100% van de niet in 1A-1D genoemde branches is het opleidingsaanbod geanalyseerd. Er wordt vastgesteld of er veranderingen in het opleidingsaanbod doorgevoerd moeten worden én welke opleidingen verdiept, verbreed of anderszins aangepast moeten worden. Dit doen zij in gesprek met studenten, bedrijven en andere scholen. Hierdoor worden alle opleidingen in nauwe verbinding met het betreffende bedrijfsleven ontwikkeld en aangepast. Hierdoor innoveren we het onderwijs voortdurend en dragen we meer bij aan de innovatie van hun regio c.q. werkgebied en aan de ontwikkelingen in de branches. - De uitkomsten van de specifieke verkenning en de keuzes die we hierin vanaf 2020 maken rond AD-programma's, brancheopleidingen, andere modules op voorspraak van bedrijven en crossover-programma's zijn geïmplementeerd.
Stand van zaken	Ook in 2021 hebben we ons opleidingsaanbod tegen het licht gehouden en hebben we extra elementen aan opleidingen toegevoegd, zijn we een nieuwe opleiding gestart of hebben we gemerkt dat het bedrijfsleven iets anders van ons vraagt. Hiervoor zijn al vanuit de campusontwikkeling de opleiding Agrologistiek niveau 2 (Lentiz MBO Bleiswijk), Agrologistiek (Lentiz MBO Middelharnis), de vernieuwing van Teelt (Lentiz MBO Middelharnis), het versterken van de opleidingen Paardensport en Paardenhouderij (Lentiz MBO Maasland), het versterken van de Foodopleidingen (Lentiz MBO LIFE College) benoemd. In aanvulling daarop is nog een aantal opleidingen versterkt of nieuw opgestart. Hieronder worden de belangrijkste ontwikkelingen geschetst:

	<ul style="list-style-type: none"> - De opleiding Geo, data & design is een crossover, waar we door het bedrijfsleven op bevraagd zijn. Na onderzoek naar het arbeidsperspectief, wat zeer hoog is, hebben we een aanvraag voor de crossover gedaan. Deze is aan het einde van 2021 goedgekeurd. De opleiding zal aangeboden worden bij Lentiz LIFE College. De opvallend grote vraag naar de opleiding vanuit de bedrijven en jongeren, maakt dat we deze opleiding in 2022 met het volste vertrouwen in de markt zullen gaan zetten. - Ook de aanvraag voor de crossover Coördinator buitensport is goedgekeurd en voorbereid, zodat we deze vanaf schooljaar 2022-2023 kunnen aanbieden bij Lentiz MBO Maasland. Hier wordt de niveau 4-variant van deze opleiding ook al aangeboden. - De opleiding Handel & ondernemen krijgt per 1 augustus 2022 een nieuw dossier. We hebben dit aangegrepen om de opleiding volledig opnieuw in te richten. We zijn gestart met een blanco papier en zijn vanuit daar gaan nadenken over de belangrijke elementen van de opleiding. Hierbij staan flexibiliteit in zowel het onderwijs als de bedrijven centraal. Dat betekent maatwerk en inspelen op persoonlijke ontwikkeling in de opleiding, en het flexibel kunnen meebewegen in de veranderende wereld van bedrijven, zoals bijvoorbeeld de toevoeging van e-commerce in het opleidingsaanbod en in de praktijkopdrachten. - Bij Lentiz MBO LIFE College is gekozen om de niveau 2-opleidingen anders te organiseren. De aanpak is ongeveer gelijk aan de aanpak van de entree-opleiding. Coaching, maatwerk en begeleiding zijn erg belangrijk en er wordt gewerkt met twee vaste docenten op een groep. De ervaringen zijn positief om ook op dit niveau met deze aanpak te werken. - We hebben ervaring opgedaan met de derde leerweg. We hebben praktijkverklaringen uitgegeven voor deelnemers die bij bedrijven hebben kunnen aantonen bepaalde vaardigheden te bezitten. Daarnaast hebben we trajecten aangeboden in de derde leerweg, met name voor gewasbescherming, maar het 'proeftraject Karin Lameijer' bijvoorbeeld heeft ook gebruikgemaakt van deze mogelijkheid om de deelnemers hierin te erkennen. Ook zijn we trajecten gestart om in het opleidingsregister van het UWV te komen en per 2022 ook in het STAP-register aanwezig te zijn.
	<p>Door het aanbieden van nieuwe opleidingen krijgen studenten de keuze uit meer opleidingen die het best bij de wensen vanuit het bedrijfsleven, maar ook bij de wensen van studenten zelf passen, bijvoorbeeld door het opzetten van crossovers.</p>
<p>Merkbaarheid en meetbaarheid</p>	<p>Studenten zijn tevreden over het aanbod. Door steeds een actueel onderwijsaanbod te hebben, spelen we in op de behoeften van de bedrijven.</p>

1G: In 2022 hebben alle studenten van Lentiz structureel een internationale ervaring in hun opleiding, waarbij minimaal 30% van hen een internationale stage loopt (landelijk ongeveer 6%).

In 2022 hebben alle studenten van Lentiz structureel een internationale ervaring in hun opleiding, waarbij minimaal 30% van hen een internationale stage loopt (landelijk ongeveer 6%).

1G	In 2022 hebben alle studenten van Lentiz structureel een internationale ervaring in hun opleiding, waarbij minimaal 30% van hen een internationale stage loopt (landelijk ongeveer 6%).
Nulsituatie conform KA	Meer locaties van Lentiz hebben een sterke internationalisering verankerd in het curriculum. De andere locaties hebben wel de ambities, maar nog minder ervaring. Door gebruik te maken van <i>best practises</i> en het delen van kennis zal er regie gevoerd worden op internationalisering zodat elke student binnen Lentiz een internationale ervaring heeft. We willen studenten de kans geven zich internationaal te oriënteren vanuit de wetenschap dat zij wonen in een regio die vooral internationaal werkt. De ambitie is dat iedere niveau 4-student de kans krijgt minimaal één keer een internationale stage uit te voeren. Alle niveau 2- en 3-studenten willen we een internationale ervaring op laten doen middels uitwisseling en/of door internationalisering op te nemen in het onderwijscurriculum. Tevens is de ambitie dat Lentiz drie (internationaal relevante) beroepsopleidingen tweetalig aanbiedt.
Ambitie 2020 conform KA	In 2022 hebben 60% van de studenten van Lentiz structureel een internationale ervaring in hun opleiding, waarbij minimaal 20% van hen een internationale stage loopt (landelijk ongeveer 6%).
Ambitie 2022 conform KA	In 2022 hebben alle studenten van Lentiz structureel een internationale ervaring in hun opleiding, waarbij minimaal 30% van hen een internationale stage loopt (landelijk ongeveer 6%).
Stand van zaken	<p>Door corona hebben de studenten helaas niet tot nauwelijks internationale ervaring op kunnen doen. Alle studenten die in het buitenland zaten, zijn teruggehaald en de geplande stages zijn geannuleerd. Desalniettemin heeft Lentiz wel alternatieven aangeboden. Zo is er in 2021 naar aanleiding van een pilot in 2020, een project uitgevoerd met het Grans Naturbruksgymnasium in Zweden. Studenten van de opleiding Paardenhouderij van Lentiz MBO Maasland leggen in deze pilot contact met Zweedse studenten van de opleiding Paardenhouderij. Zij spreken met elkaar over vakinhoudelijke onderwerpen en over cultuur en samenleving en maken hierbij foto's en filmpjes ter illustratie. Deze contacten dienen als internationale ervaring in deze tijden van corona, maar ook als opmaat naar een toekomstige echte buitenlandreis naar Zweden. Het leggen en onderhouden van de contacten geven de echte uitwisselingen een extra dimensie.</p> <p>Een ander mooi voorbeeld is het project <i>the second hackathon of Make Horticulture Knowledge Work, OKP Nuffic-project</i>. Een internationaal project tussen Nederland, Jordanië en Irak. Het onderwerp was ondernemerschap in duurzame agricultuur. Zes studenten uit de deelnemende landen moesten een duurzaam project schrijven met als onderwerp agricultuur. Het team van Lentiz MBO Oostland is als eerste geëindigd en heeft een workshop duurzaam ondernemerschap gewonnen.</p> <p>Bovenstaande voorbeelden laten zien dat de scholen, ondanks de coronamaatregelen, op zoek zijn gegaan naar internationale ervaringen. Lentiz is ervan overtuigd dat een internationaal stage of ervaring de studenten extra bagage meegeeft in hun verdere carrière. We hebben de afgelopen tijd daarom ingezet op het ophalen en versterken van relaties met onder andere stagebedrijven in het buitenland. Eind 2021 zagen we voorzichtig de eerste bewegingen naar het buitenland weer ontstaan. Zodra er nog meer mogelijk is, verwachten we weer volop uitwisselingen of bezoeken met of aan het buitenland.</p>
Verklaring afwijking	Door de coronapandemie hebben studenten geen internationale stage kunnen lopen.

1H: Gedurende de projectperiode van de kwaliteitsagenda mbo werkt Lentiz aan het waarborgen van de kwaliteit van de curricula en leerinhouden door binnen Lentiz, per opleiding (Crebo) samen te werken aan het vullen van de elo met modulaire curricula en content (leerinhouden), incl. (bpv-)opdrachten,

formatieve toetsing, projecten (hybride leren) en verdiepings- en verbredingslesstof/-opdrachten. In 2021 wordt de inhoud geëvalueerd zodat eind 2021 alle curricula en leerinhouden gewaarborgd zijn in de elo, up-to-date zijn aan de actuele situatie en er continu maatwerk geleverd kan worden.

- ✓ **Voor studenten is een gestructureerde, eenduidige elo in de basis ingericht en gevuld, waardoor na integratie van de nieuwe scholen in 2020 alle opleidingsplannen en actuele bijbehorende content op verschillende plekken op eenzelfde manier beschikbaar zijn.**
- ✓ **Er is goed inzicht bij zowel docenten als studenten over leerroutes en studievoortgang en daarmee stimuleren we studenten tot een zo hoog mogelijke uitstroom.** We kunnen gemakkelijker maatwerk bieden en bevorderen daarmee gelijke kansen voor alle studenten. Studenten scoren in de JOB-monitor op dit punt minimaal een 3,5 uit 5.

1H	Gedurende de projectperiode van de kwaliteitsagenda mbo werkt Lentiz aan het waarborgen van de kwaliteit van de curricula en leerinhouden door binnen Lentiz, per opleiding (Crebo) samen te werken aan het vullen van de elo met modulaire curricula en content (leerinhouden), inclusief (bpv-)opdrachten, formatieve toetsing, projecten (hybride leren) en verdiepings- en verbredings-lesstof/-opdrachten. In 2021 wordt de inhoud geëvalueerd zodat eind 2021 alle curricula en leerinhouden gewaarborgd zijn in de elo, up-to-date zijn aan de actuele situatie en er continu maatwerk geleverd kan worden.
Nulsituatie conform KA	Lentiz biedt op meer locaties dezelfde opleidingen aan. Dit effect is recent vergroot doordat er verschillende regio's en mbo-scholen toegetreden zijn tot de onderwijsgroep. Door de integratie van de voorheen Edudelta scholen is er extra aandacht nodig voor de gezamenlijke aanpak van de opleidingen. Deze opleidingen zijn gebaseerd op hetzelfde dossier, maar worden zo veel mogelijk aangepast aan de regionale wensen en behoeften. De teams realiseren zich dat, om de kwaliteit van onze opleidingen op orde te houden en voor innovatie en intensivering van de opleiding, samenwerking een vereiste is. De bestaande samenwerkingen op het gebied van ontwikkeling worden als succesvol ervaren en zullen de komende jaren versterkt worden. Daarbij wordt voor een aanpak gekozen die ook het leren van de docenten bevordert. In locatie-overstijgende werkgroepen per Crebo (veelal) gaan zij met hulp van het bedrijfsleven de elo vullen met curricula en content, inclusief (bpv-)opdrachten, formatieve toetsing, projecten (hybride leren) en verdiepings- en verbredings-lesstof/-opdrachten. Maar ook regionale (project)kansen vinden hun plek in het onderwijsconcept. Hierbij kan natuurlijk ook materiaal vanuit de Civ's of andere leveranciers worden ingezet.
Ambitie 2020 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Voor studenten is een gestructureerde, eenduidige elo in de basis ingericht en gevuld, waardoor na integratie van de nieuwe scholen in 2020 alle opleidingsplannen en actuele bijbehorende content op verschillende plekken op eenzelfde manier beschikbaar zijn. - Zowel docenten als studenten hebben goed inzicht over leerroutes en studievoortgang. Daarmee stimuleren we studenten tot een zo hoog mogelijke uitstroom. - We kunnen gemakkelijker maatwerk bieden en bevorderen daarmee gelijke kansen voor alle studenten. - Studenten scoren in de JOB-monitor op dit punt minimaal een 3,5 uit 5.
Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Voor studenten is een gestructureerde en goed functionerende elo ingericht en gevuld, waardoor alle opleidingsplannen en bijbehorende actuele content op verschillende plekken op eenzelfde manier beschikbaar zijn. - De docenten ervaren minder werkdruk en meer werkplezier omdat actuele content direct beschikbaar is en er samenwerkingsgroepen zijn met vakcollega's. - Zowel docenten als studenten hebben goed inzicht in de leerroutes en studievoortgang. Daarmee stimuleren we studenten tot een zo hoog mogelijke uitstroom. - We kunnen gemakkelijker maatwerk bieden en bevorderen daarmee gelijke kansen voor alle studenten. - Studenten scoren in de JOB-monitor op dit punt minimaal een 3,6 uit 5.
Stand van zaken	Nadat er een keuze was gemaakt voor een platform voor de elo en werkgroepen aan de slag waren met de onderwijskundige voorbereiding voor het vullen van de elo, trok eerst de leverancier van het platform het platform terug en daarna volgde de pandemie, waardoor docenten versneld veel via Teams les gingen geven. Omdat er een nieuw platform nodig was voor de elo is in opdracht van de stuurgroep een pilotgroep van docenten gaan onderzoeken in hoeverre Teams als elo ingezet kon worden, passend bij de vooraf opgestelde ontwerpeisen. Begin 2021 zijn de uitkomsten van de pilot geëvalueerd en gedeeld. Men bleek voordelen te zien in zowel de inzet van Teams als in de inzet van een reeds bestaand platform (Moodle). Daarom is de keuze gemaakt om met beide te gaan werken, drie scholen werken nu met Moodle en drie scholen werken met Teams. Zo kan optimaal ervaring opgedaan worden met beide platforms en kan op langere termijn gekeken worden naar optimale inzet als elo. Op de achtergrond bleven de werkgroepen elkaar online ontmoeten en het curriculum verder ontwikkelen. In het voorjaar van 2021 is een inhaalslag gemaakt en is de elo gevuld, zodat vier van de zes scholen in september met alle

	<p>eerstejaars konden starten met het gebruiken van de gevulde elo. De andere twee scholen volgden later dat jaar. Het belangrijkste element van de ontwikkeling van de elo is dat docenten bovenschools content ontwikkelen en beoordelen, zodat zij hier samen gebruik van kunnen maken. We zien dat opleidingsteams die elkaar bij de elo hebben leren kennen, nu op eigen initiatief onderdelen van de opleiding gaan ontwikkelen. Verder zien we dat alle opleidingen een inhoud voor de elo hebben opgeleverd en dat de kwaliteit van deze content zienderogen verbeterd.</p>
Verklaring afwijking	<p>Helaas is de ontwikkeling vanaf maart gestagneerd, als gevolg van corona. Docenten hadden alle tijd nodig om zich te focussen op de online lessen en de organisatie van de examinering die eraan kwam. De ontwikkeling van de elo is niet geheel stopgezet, maar wel gestagneerd in de maanden maart tot en met augustus. Na augustus 2020 zijn de elo-werkgroepen weer gestart en is men verdergegaan met de ontwikkelingen.</p>
Betrokkenheid studenten en docenten	<p>De docenten zijn maximaal betrokken bij de ontwikkeling van de elo. De betrokken docenten hebben allemaal op jaarbasis 160 uur de ruimte gekregen om het curriculum in te richten. De betrokken docenten stemmen werkwijze en de inhoud af met andere docenten en bedrijven maar vooral ook met de studenten.</p>
Merkbaarheid en meetbaarheid	<p>Ondanks dat de daadwerkelijke implementatie uitgesteld is, is de ontwikkeling van de elo een ware professionaliseringsslag binnen het onderwijs. Wekelijks hebben tientallen docenten overleg over de inhoud en de aanpak van het onderwijs. Hierbij worden allerlei partners, zoals bedrijven en collegadocenten betrokken. Ook ontstaan er crossovers tussen opleidingen die dicht tegen elkaar aan staan en doorlopende leerlijnen. De studenten merken nu al het verschil doordat het onderwijs gestructureerder en inzichtelijker is. Dit blijkt ook uit de JOB-monitor. Ondanks dat de gegevens uit de JOB-monitor niet geheel te vergelijken zijn met 2018, is toch duidelijk te zien dat er bij de vragen rondom onderwijs hoger gescoord wordt.</p>

Speerpunt 2: Gelijke kansen en doorstroom

Ambitie: Lentiz creëert soepele overgangen binnen krachtig beroepsonderwijs, zodat studenten voldoende kansen krijgen om succesvol in het mbo in te stromen of door te stromen naar een vervolgopleiding of baan die past bij hun ambities en talenten.

2A: In 2022 is 'loopbaan' verankerd in het curriculum van alle opleidingen.

Het actieplan Loopbaan en burgerschap is gereed voor uitvoering, toegespitst op de regio en de opleiding.

2A	In 2022 is 'Loopbaan' verankerd in het curriculum van alle opleidingen.
Nulsituatie conform KA	Binnen Lentiz wordt Loopbaan aangeboden om de studenten te begeleiden om de juiste keuzes te maken voor een vervolgopleiding of werk. Echter, traditionele arbeidsmarktprognoses zijn steeds minder voorspellend en studenten hebben vaak brede interesses. Overbrengen van kennis blijft van belang binnen het onderwijs, maar net zo belangrijk is het aanleren van vaardigheden om een juiste keuze te maken voor vervolgopleidingen, leven lang te leren, flexibel en wendbaar te zijn en te manoeuvreren in een onzekere arbeidsmarkt. De studenten moeten ruimte krijgen voor persoonlijke ontwikkeling door middel van Bildung. Met de focus op duurzaam en innovatief onderwijs door middel van flexibilisering en versterkte focus op Bildung, zal de aantrekkingskracht van het groene onderwijs versterkt worden. Inzet op Bildung zal onder meer een versterkte plek krijgen binnen de Loopbaanlessen.
Ambitie 2020 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Actieplan Loopbaan en burgerschap is gereed voor uitvoering en toegespitst op de regio en de opleiding.
Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Loopbaan en burgerschap is onderdeel van het curriculum van alle studenten. Studenten worden structureel begeleid in hun studieloopbaan, zodat ze bij hen passende keuzes kunnen maken voor een vervolgopleiding of werk(ervaring). - De studenten van Lentiz scoren in 2022 in de JOB-monitor een 4 uit 5 op studieloopbaanbegeleiding, ten opzichte van een 3,4 in 2018.
Huidige stand van zaken	Loopbaan is onderdeel van het curriculum. Na een jaar gewerkt te hebben met het verantwoordingsdocument Loopbaan en burgerschap heeft een evaluatie plaatsgevonden. De scholen zijn tevreden over het kaderstellend document en willen de uitvoering zo vrij mogelijk laten, zodat het past bij de doelgroep en de regio van de school. Met name in de coronaperiode is duidelijk geworden hoe belangrijk loopbaanbegeleiding is. Voor de groene sector geldt dat de kansen op werk groot zijn. Nagenoeg alle sectoren binnen ons opleidingsdomein vallen onder de kansrijke sectoren. Studenten hebben om deze reden over het algemeen niet tot nauwelijks last gehad van studievertraging door bijvoorbeeld het niet kunnen stagelopen. Sterker gezegd, veel van onze studenten hebben na het behalen van de studie voldoende aanbod om te werken. De bewustwording in werken of leren is een veelbesproken onderwerp tijdens de Loopbaanlessen.
Verklaring afwijking	Het is in 2021 niet mogelijk om de JOB-resultaten te analyseren. De meest recente onderzoeksresultaten dateren uit 2020. In 2022 vindt een nieuwe JOB-monitor plaats.

2B: De doorstroom van groen vmbo naar groen mbo is een belangrijk thema. De doorstroom wordt de komende jaren versterkt van 25% naar 30% in 2020, en 33% in 2022.

In 2020 stroomt gemiddeld 30% van de studenten van groen vmbo door naar groen mbo.

2B	De doorstroom van groen vmbo naar groen mbo is een belangrijk thema. De doorstroom wordt het komend jaar versterkt van 25% naar 30% in 2020, en 33% in 2022.
Nulsituatie conform KA	Uit de analyse blijkt dat de instroom van vmbo-studenten toeneemt als er acties zijn waarin groen vmbo en groen mbo actief een programma met elkaar opzetten om de doorstroom te bevorderen. Hierdoor wordt de latente belangstelling van groen vmbo-leerlingen voor groene beroepen geactiveerd en neemt de doorstroom toe. Dit is van belang voor een flink aantal branches waar structureel een grote arbeidsmarktvraag binnen onze regio's is (o.a. alle Greenport-opleidingen Food, Hovenier/loon, Hippisch en Milieu). Met extra inzet op de doorstroom van vmbo naar mbo in de groene sectoren, kan de instroom sterk verbeterd worden. Door gastlessen, meeloopdagen, oriëntatiestages, e.d. kan er extra inzet gepleegd worden. Hierbij sluiten we aan bij en versterken we bestaande initiatieven, en starten ook nieuwe arrangementen.
Ambitie 2020 conform KA	- In 2020 stroomt gemiddeld 30% van de studenten van groen vmbo naar groen mbo.
Ambitie 2022 conform KA	- In 2022 stroomt gemiddeld 33% van de studenten van groen vmbo naar groen mbo.
Huidige stand van zaken	De doorstroom binnen het groene vmbo naar het groene mbo blijft een aandachtspunt. Om grip te krijgen op de mogelijke successen en uitdagingen heeft Lentiz in oktober 2021 een audit laten uitvoeren door het Kwaliteitsnetwerk mbo. Op basis van deze resultaten is een actieplan opgesteld dat in 2022 uitgevoerd zal worden. We zetten in op een ambitie per regio om te komen tot de kern van de gewenste samenwerking en om op basis daarvan de kaders en acties uit te zetten. Vanuit de audit hebben we geconcludeerd dat we veel activiteiten in het kader van doorstroom organiseren, maar dat dit lang niet altijd tot het gewenste resultaat leidt. Door het gesprek binnen de instelling te voeren op alle lagen, van bestuur en management tot docenten, ouders en leerlingen, is een duidelijker beeld ontstaan van de noodzaak om een gezamenlijke ambitie te formuleren, en vanuit zowel vmbo als het mbo te zoeken naar de kracht van de verbinding en deze telkens weer op te zoeken.
Verklaring afwijking	Het niet behalen van het streefdoel in 2021 heeft o.a. te maken met het uitbreken van corona. Gastlessen, excursies, meeloopdagen, e.d. hebben niet kunnen plaatsvinden. Op basis van gesprekken met studenten en ouders merken wij dat met name de jongere studenten eerder geneigd zijn om te kiezen voor meer bekende opleidingen in de grijze sector.

2C: De doorstroom van mbo 4 naar hbo wordt versterkt (niveau 5 of 6).

✓ **In 2022 is de doorstroom van mbo 4 binnen Lentiz naar het hbo minimaal op het landelijke gemiddelde.**

2C	De doorstroom van mbo 4 naar hbo wordt versterkt (niveau 5 of 6). Per opleiding ligt de gemiddelde doorstroom op het landelijke gemiddelde.														
Nulsituatie conform KA	Op basis van de analyse in hoofdstuk 4.3 is de doorstroom naar het hbo inzichtelijk gemaakt. De Lentiz-studenten die doorstromen hebben een hoge mate van succes in het eerste jaar. Om de doorstroom naar het hbo te versterken, is gekozen om de keuzedelen Doorstroom hbo aan te bieden. Dit is echter niet genoeg. Via de LOB-lessen zal er meer aandacht komen voor de doorstroom. Per locatie wordt inzichtelijk gemaakt welke behoeften er bestaan ten aanzien van het onderwijsprogramma om de doorstroom te verbeteren. Dit leidt tot actieplannen in 2019, die uitgevoerd worden in de jaren daarna. In 2022 zijn alle studenten die de opleidingen hebben verlaten in beeld, en is er een sterk alumni-beleid.														
Ambitie 2020 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Het doorstroom- en alumni-beleid is Lentiz-breed ontwikkeld zodat we de doorstroom van mbo 4-studenten naar het hbo verder versterken en de kans van slagen van deze studenten vergroten. - In 2020 hebben alle niveau 4-opleidingen nauwe contacten met hbo-instellingen. 														
Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - In 2022 ligt de doorstroom van mbo 4 binnen Lentiz naar het hbo minimaal op het landelijke gemiddelde. 														
Stand van zaken	<p>Het alumni-beleid van Lentiz is ingebed in de organisatie. Er is een digitaal systeem opgezet om het alumni-beleid te registreren. Op basis van de indicatoren kwaliteitsafspraken is er getracht een vergelijking uit te voeren over de doorstroom naar het hbo. Helaas, blijken veel bronbestanden van DUO niet te beschikken over deze gegevens, waardoor het maken van een landelijke vergelijking lastig is. Op basis van alle alumni-gegevens blijkt het volgende:</p> <p><i>UITSTROOM NIVEAU 4</i></p> <table border="1"> <caption>UITSTROOM NIVEAU 4</caption> <thead> <tr> <th>Percentage</th> <th>Exit Reason</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>45%</td> <td>ik ga naar universiteit</td> </tr> <tr> <td>30%</td> <td>ik ga naar andere school</td> </tr> <tr> <td>0%</td> <td>ik zoek werk</td> </tr> <tr> <td>10%</td> <td>ik zoek een opleiding</td> </tr> <tr> <td>7%</td> <td>ik ga een sabbatical nemen</td> </tr> <tr> <td>8%</td> <td>ik weet het niet</td> </tr> </tbody> </table>	Percentage	Exit Reason	45%	ik ga naar universiteit	30%	ik ga naar andere school	0%	ik zoek werk	10%	ik zoek een opleiding	7%	ik ga een sabbatical nemen	8%	ik weet het niet
Percentage	Exit Reason														
45%	ik ga naar universiteit														
30%	ik ga naar andere school														
0%	ik zoek werk														
10%	ik zoek een opleiding														
7%	ik ga een sabbatical nemen														
8%	ik weet het niet														

	Op basis van onze alumnigegevens constateren wij dat het gros van de studenten gaat werken of voor een vervolgopleiding kiest. Uiteraard monitoren wij deze groep studenten. Voor de kwetsbare studenten geldt dat Lentiz ook na het behalen van het diploma nazorg aanbiedt.
Verklaring afwijking	Geen afwijkingen.
Betrokkenheid studenten en docenten	Meer dan voorgaande jaren worden studenten die doorgestroomd zijn naar het hbo gemonitord en gevraagd deel te nemen aan het alumninetwerk. De oud-studenten worden ingezet voor voorlichtingen over het hbo en stages maar ook als rolmodellen.
Meetbare en merkbare resultaten	Het is op dit moment binnen alle locaties merkbaar dat er veel aandacht wordt besteed aan alumnibeleid en de doorstroom naar het hbo. Dit is voor alle betrokkenen merkbaar door: <ul style="list-style-type: none"> • nieuw ingerichte administratiesystemen; • social media; veel meer aandacht voor de verhalen van oud-studenten om zodanig de opleiding te profileren en laatstejaars studenten te enthousiasmeren; • exitformulieren; • de contacten met hbo-instellingen (campusvorming, projecten, AD-trajecten, e.d).

2D: De doorstroom binnen Lentiz wordt versterkt van niveaus 1, 2 en 3 naar bovenliggende niveaus om de studenten te stimuleren eruit te halen wat erin zit. In 2020 behaalt gemiddeld 50% van de studenten een diploma dat hoger is dan verwacht mag worden op basis van de vooropleiding. Dit resultaat houden we daarna vast.

- ✓ **Voor studenten is er een logische samenhang tussen de onderwijsinhoud van een opleiding, de aanpak en de bijbehorende begeleidingsstructuur. Dit ondersteunt en faciliteert het werk van docenten en geeft studenten een helder inzicht in voortgang, toekomstkansen en zo hoog mogelijk afstuderen.**
- ✓ **In 2020 behaalt tussen de 30-50% van de studenten een diploma dat hoger is dan verwacht mag worden op basis van de vooropleiding. Dit resultaat houden we daarna vast.**

2D	De doorstroom binnen Lentiz wordt versterkt van niveau 1, 2 en 3 naar bovenliggende niveaus om de studenten te stimuleren eruit te halen wat erin zit. In 2020 behaalt gemiddeld 50% van de studenten een diploma dat hoger is dan verwacht mag worden op basis van de vooropleiding. Dit resultaat houden we daarna vast.
Nulsituatie conform KA	De afgelopen drie jaar heeft Lentiz de Prestatie voor studiewaarde ontvangen. Dit betekent dat Lentiz erin slaagt studenten hoger te diplomeren dan verwacht werd op basis van de vooropleiding. Dit wil Lentiz behouden en waar mogelijk verbeteren, door in te zetten op o.a. mentoraat, maatwerkprogramma's, en dergelijke. Specifiek aandachtspunt is de doorstroom van niveau 1 en 2 naar een hoger niveau. De komende tijd zal uitgezocht worden wat de redenen hiervoor zijn en welke maatregelen ingezet kunnen worden om de doorstroom te verbeteren. Een belangrijk aspect om de doorstroom te stimuleren, is een duidelijke samenhang in het Lentiz-onderwijsconcept tussen onderwijsinhoud, de aanpak en de begeleidingsstructuur. Dit ondersteunt en faciliteert het werk van docenten en geeft studenten helder inzicht in voortgang, toekomstkansen en zo hoog mogelijk afstuderen.
Ambitie 2020 conform KA	Voor studenten is er een logische samenhang tussen de onderwijsinhoud van een opleiding, de aanpak en de bijbehorende begeleidingsstructuur. Dit ondersteunt en faciliteert het werk van docenten en geeft studenten helder inzicht in voortgang, toekomstkansen en zo hoog mogelijk afstuderen. In 2020 behaalt tussen de 30 en 50% van de studenten een diploma dat hoger is dan verwacht mag worden op basis van de vooropleiding. Dit resultaat houden we daarna vast.
Ambitie 2022 conform KA	
Stand van zaken	Tussen 1 oktober 2019 en 1 oktober 2020 hebben 473 studenten de school verlaten met een diploma. Voorheen kregen instellingen via DUO gegevens over de studiewaarde van studenten. Helaas zijn deze gegevens niet meer beschikbaar en is het voor Lentiz niet mogelijk om op basis van wél beschikbare DUO-gegevens een uitspraak te doen over de studiewaarde. Ook bleek het niet mogelijk om deze gegevens in ons huidige administratiesysteem, Eduarte, te genereren. Op basis van de alumnigegevens kunnen we wel enige conclusies trekken: <ul style="list-style-type: none"> - 56% van de entreestudenten stroomt na diplomering door naar een niveau 2-opleiding; - 41% van de niveau 2-studenten stroomt na diplomering door naar een niveau 3-opleiding.
Verklaring afwijking	
Merkbaar en meetbaar	We kunnen constateren dat Lentiz, voor zowel het jaarresultaat als het diplomaresultaat (uitgaande van de meest actuele cijfers), hoger scoort dan het landelijke gemiddelde: het diplomaresultaat voor 2021 is 80,2%.

Financieel	De bestedingen zijn niet volledig in lijn met de begroting (30.000 euro). Ten gevolge van de coronapandemie in 2020 functioneerde het mbo grotendeels anders dan normaal, waardoor iets minder activiteiten hebben kunnen plaatsvinden. Dit heeft geleid tot een onderbesteding (10.000 euro). Zodra het mogelijk is zullen we juist deze activiteiten intensiveren.
------------	--

2E: Vanaf 2020 nemen alle relevante opleidingen deel aan Skills Heroes, en is het een vast onderdeel van het curriculum.

- ✓ **We evalueren de effectiviteit voor studenten van de verschillende skills-wedstrijden gekoppeld aan het curriculum in 2021 en maken dan definitieve keuzes welke skills-wedstrijden we structureel in het curriculum verankeren vanaf 2022, en verder.**

2E	Vanaf 2020 nemen alle relevante opleidingen deel aan de Skills Heroes, en is het een vast onderdeel van het curriculum.
Nulsituatie conform KA	<p>Skills Heroes zijn vakwedstrijden voor het mbo. Er zijn wedstrijden voor verschillende niveaus en leerjaren. Studenten krijgen de kans om hun talenten te laten zien in diverse vakrichtingen. De opdrachten worden ontwikkeld op basis van de kwalificatiedossiers. De winnaars van de voorrondes mogen deelnemen aan de kwalificatiewedstrijden, waarbij zij strijden tegen studenten van andere mbo-instellingen.</p> <p>Deze wedstrijden vinden plaats op diverse mbo-instellingen in het land, met door WorldSkills Netherlands ontwikkelde wedstrijdopdrachten. De winnaars van de kwalificatiewedstrijden gaan door naar de nationale finale, waar bepaald wordt wie zich nationaal kampioen mag noemen in zijn/haar vakgebied. Deelname aan deze wedstrijden bevordert de persoonlijke en beroepsmatige ontwikkeling van de student. Veel van de Lentiz-opleidingen participeren in de daarvoor relevante skills-wedstrijden. Voor de opleidingen zal de komende jaren ingezet worden op het verankeren en faciliteren van de skills-wedstrijden in de curricula van de opleidingen.</p>
Ambitie 2020 conform KA	Vanaf 2020 kunnen studenten deelnemen aan een skills-wedstrijd als onderdeel van het curriculum voor alle opleidingen waarvoor relevante skills-wedstrijden beschikbaar zijn.
Ambitie 2022 conform KA	We evalueren de effectiviteit voor studenten van de verschillende skills-wedstrijden, gekoppeld aan het curriculum in 2021, en maken dan definitieve keuzes welke skills-wedstrijden we structureel in het curriculum verankeren vanaf 2022. en verder.
Stand van zaken	<p>In 2021 is het weer (deels) mogelijk geweest om deel te nemen aan skills-wedstrijden. Lentiz heeft, daar waar mogelijk, aan alle wedstrijden deelgenomen. De volgende vakwedstrijden hebben plaatsgevonden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bloembinden, landelijke voorronde georganiseerd door Lentiz MBO Westland; - dierverzorgers; - hovenier, landelijke voorronde georganiseerd door Lentiz MBO Maasland; - ondernemer retail.

Speerpunt 3: Kwetsbare jongeren

Ambitie: Lentiz ondersteunt jongeren door uitstekend onderwijs en persoonlijke begeleiding met als doel uitval te voorkomen, door te stromen naar een hoger niveau of een goede start te maken op de arbeidsmarkt. Hierbij hebben we specifiek aandacht voor jongeren in een kwetsbare positie.

3A: In 2022 is er een integrale begeleidingsstructuur voor alle opleidingen binnen Lentiz. Het mentoraat krijgt daarbij specifiek aandacht en alle mentoren hebben in 2020 het Lentiz-mentoraatprogramma gevolgd.

✓ **In 2022 is er een integrale begeleidingsstructuur voor alle opleidingen binnen Lentiz.**

☒ **Het mentoraat krijgt daarbij specifiek aandacht en alle mentoren hebben in 2020 het Lentiz-mentoraatprogramma gevolgd.**

3A	In 2022 is er een integrale begeleidingsstructuur voor alle opleidingen binnen Lentiz. Het mentoraat krijgt daarbij specifiek aandacht en alle mentoren hebben in 2020 het Lentiz-mentoraatprogramma gevolgd.
Nulsituatie conform KA	<p>Binnen het onderwijs kan het één niet losstaan van het ander. Opstroom, doorstroom, tevreden studenten en goede bpv-bedrijven hebben allemaal met elkaar te maken. In 4.6.1 is te lezen dat Lentiz gemiddeld scoort op onderwijs en begeleiding. Ook is aangegeven dat er verschil zit binnen de locaties en de opleidingen. Om te zorgen dat de kwaliteit van onze begeleiding als onderdeel van het gehele onderwijsproces sterk is, en deze minder persoons- of opleidingsafhankelijk is, is het van belang dat er een gezamenlijke basis in de begeleidingsstructuur binnen Lentiz wordt ontwikkeld. We verenigen hiermee de expertise binnen de organisatie en waarborgen de kwaliteit van de uitvoering per school.</p> <p>Hiervoor zetten we de eerste jaren een overstijgende werkgroep op, waarin alle mbo-scholen zijn vertegenwoordigd. Specifiek aandachtspunt hierbij is de ontwikkeling van het Lentiz-mentoraatsprogramma. Een mentor vervult een belangrijke rol binnen het onderwijs. Een mentor is de onderwijskracht die 'de studenten begeleidt bij zaken die niet direct met het vakonderwijs te maken hebben, maar meer algemeen met de studie of school', aldus Van Dale. De mentor is de spil in het begeleidingsproces van studenten. Voor ouders en collega's is de mentor of loopbaanbegeleider het eerste aanspreekpunt. Binnen Lentiz is het niet duidelijk wat precies van de mentor wordt verwacht in het kader van het nieuwe strategisch meerjarenplan en het voortijdig schoolverlaten. In de komende jaren zal ingezet worden op professionalisering van de mentor.</p>
Ambitie 2020 conform KA	Het mentoraat krijgt specifiek aandacht en alle mentoren hebben in 2020 een Lentiz-mentoraatprogramma gevolgd.
Ambitie 2022 conform KA	In 2022 is er een integrale begeleidingsstructuur voor alle opleidingen (die op maat van de doelgroep vanuit een school wordt uitgevoerd) en dus alle studenten binnen Lentiz. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in basisbegeleiding en specifieke zorg voor jongeren in een kwetsbare positie. De studenten van Lentiz scoren in 2022 een 3,7 uit 5 op de JOB-monitor op studiebegeleiding, ten opzichte van een 3,4 in 2018.
Stand van zaken	In 2021 is de draad weer opgepakt als het gaat om een integrale begeleidingsstructuur. In overleg met de zorgcoördinatoren is een gezamenlijk kader ontwikkeld dat geldend is voor alle locaties. Dit is te vinden op: https://www.lentiz.nl/voorlichting/middelbaar-beroepsonderwijs/passend-onderwijs/ .

	<p>Naast deze ontwikkeling heeft een breed overleg plaatsgevonden met de directeuren van de mbo-scholen. Naar aanleiding van dit overleg is besloten een kaderstellend document op te stellen. In dit document staat de gehele uitvoering van de ondersteuning, van de eerste lijn tot de laatste lijn, beschreven, zodat er op alle locaties een éénduidige aanpak van de ondersteuning is. In 2022 zal dit document leidend zijn in de ondersteuning van de studenten.</p> <p>Besloten is om niet één mentoraatprogramma voor heel Lentiz op te stellen. Dit, vanwege de verschillende culturen, contexten en ontwikkelstadia van locaties en teams. Het document zal leidend zijn. Passend bij de regio en cultuur van de school wordt er op de locatie zelf een deskundigheid voor het mentoraat georganiseerd. De uitslagen van de JOB-monitor 2022 zullen ook meegenomen worden in de keuze bij het maken van een mentoraatprogramma.</p>
--	---

3B: In 2022 biedt Lentiz een brede voorziening voor studenten met gestapelde problematiek. De aanpak van New LIFE wordt versterkt.

- ✓ **In 2020 is het plan van aanpak gereed, met daarin te ondernemen acties rondom het verbreden van New LIFE, certificeerbare eenheden, mogelijkheden voor een brede niveau 2 en het verduurzamen van de methodiek van New LIFE naar regulier.** In 2021 zal de methodiek van New LIFE uitgezet worden naar alle niveau 2-opleidingen binnen het Lentiz | LIFE College.
- ✓ **De basis is een helder onderwijsconcept en een sterk ondersteuningsaanbod in het onderwijs aan jongeren met gestapelde problematiek.**
- ✓ **De jongeren krijgen de kans om binnen een verkort traject een startkwalificatie te behalen.**
- ✓ **In 2020 wordt gestart op basis van het plan van aanpak.**
- ☒ **In 2020 is het 8 tot 8-concept (door)ontwikkeld en nemen de mbo-studenten van Lentiz | LIFE College deel aan de activiteiten.**
- ✓ **Het concept is ontwikkeld, maar een groot deel van de activiteiten kon niet doorgaan door het sluiten van de scholen.** Het primaire onderwijsproces heeft plaatsgevonden maar alle extra activiteiten zijn geannuleerd vanwege de coronapandemie.
- ✓ **In 2020 biedt het Lentiz | LIFE College in samenwerking met de gemeente, NT2 aan aan studenten die instromen vanuit inburgeringsprogramma's.**
- ✓ **In 2020 begeleidt LIFE@work studenten in kwetsbare posities bij de bpv.**

3B	In 2022 biedt Lentiz een brede voorziening voor studenten met gestapelde problematiek. De aanpak van New LIFE wordt versterkt.
Nulsituatie conform KA	Lentiz maakt deel uit van de RMC-regio Rijnmond. Vanuit de plusvoorziening biedt de locatie Lentiz LIFE College een regionaal vangnet aan voor jongeren in kwetsbare positie, New LIFE, en geldt als <i>good practice</i> . Het traject New LIFE biedt door een helder onderwijsconcept en een sterk ondersteuningsaanbod in het onderwijs aan jongeren met gestapelde problematiek. De jongeren krijgen de kans om binnen een verkort traject een startkwalificatie te behalen. Dit doet Lentiz LIFE College niet alleen, maar samen met de gemeente, bedrijven en zorginstellingen. Zoals aangegeven in de analyse is er wel een knelpunt betreffende toeleiding naar de arbeidsmarkt. Samen met de gemeente en bedrijven zal verdere ontwikkeling op dit aspect nodig zijn. Ook zal er onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn om een brede mbo 2-opleiding neer te zetten die past bij de wensen van de jongeren, maar ook bij de arbeidsmarkttraag in de regio. De versterking van de regionale voorziening New LIFE heeft als voorwaarde dat het alleen uitgevoerd kan worden bij continuering van de plusmiddelen na 2020.
Ambitie 2020 conform KA	<p>In 2020 is het plan van aanpak gereed met daarin te ondernemen acties rondom verbreden van New LIFE, certificeerbare eenheden, mogelijkheden voor een brede niveau 2 en het verduurzamen van de methodiek van New LIFE naar regulier. De basis is een helder onderwijsconcept en een sterk ondersteuningsaanbod in het onderwijs aan jongeren met gestapelde problematiek. De jongeren krijgen de kans om binnen een verkort traject een startkwalificatie te behalen. In 2020 wordt op basis van het plan van aanpak gestart.</p> <p>In 2020 is het 8 tot 8-concept (door)ontwikkeld en nemen de mbo-studenten van Lentiz LIFE College deel aan de activiteiten.</p> <p>In 2020 biedt het Lentiz LIFE College, in samenwerking met de gemeente, NT2 aan aan studenten die instromen vanuit inburgeringsprogramma's.</p> <p>In 2020 begeleidt LIFE@work studenten in kwetsbare posities bij de bpv.</p>

Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - In 2022 biedt Lentiz een brede voorziening in Schiedam voor studenten met gestapelde problematiek. - We hebben ongeveer honderd instroomplekken per jaar voor de New LIFE-doelgroep.
Stand van zaken	De plusvoorziening draait nu in het tweede jaar van het nieuwe convenant. De plusvoorziening biedt aan honderd kwetsbare jongeren uit de regio onderwijs en ondersteuning aan. Het traject is dusdanig succesvol dat er in 2021 zelfs meer, 116, jongeren zijn begeleid naar werk of een opleiding. Om de studenten meer kans te bieden op een baan zijn sinds de zomer van 2021 drie nieuwe uitstroomrichtingen toegevoegd aan New LIFE. Jongeren kunnen vanaf augustus 2021 niet alleen kiezen voor een opleiding in de detailhandel maar ook in de logistiek en voedselindustrie. Ook is het mogelijk gemaakt dat jongeren op elk moment van het jaar aangemeld kunnen worden.
Verklaring afwijking	Alleen met het concept 8 tot 8 zijn er afwijkingen. De studenten zijn fysiek op school aanwezig geweest gedurende de coronaperiode en alle geplande ontwikkelingen hebben plaatsgevonden. Echter, het 8 tot 8-concept heeft slechts een enkele keer in januari plaatsgevonden. New LIFE-studenten hebben deelgenomen aan basketbaloefeningen. Na maart 2020 zijn alle buitenschoolse activiteiten geannuleerd.

3C: In 2020 scoort Lentiz op het gemiddelde van de landelijke vsv-normen. In 2022 scoort Lentiz onder de gestelde landelijke vsv-normen

✓ **In 2022 is het vsv-gemiddelde onder de landelijke normen/gemiddelden.**

3C	In 2020 scoort Lentiz op het gemiddelde van de landelijke vsv-normen. In 2022 scoort Lentiz onder de gestelde landelijke vsv-normen.
Nulsituatie conform KA	In de analyse is beschreven dat de vsv-gemiddelden van Lentiz de afgelopen jaren licht gestegen zijn. De belangrijkste oorzaak voor de stijging is de toename van de vsv in New LIFE en de toename van vsv in niveau 4. De komende tijd zal sterk ingezet worden op zowel curatieve als preventieve maatregelen, die uiteraard altijd een link hebben met onderwijs en begeleiding. Ook zal de inzet van maatschappelijk werk uitgezet worden naar hogere niveaus.
Ambitie 2020 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Er is een actueel plan van aanpak vsv gerealiseerd. - In 2020 is het vsv-gemiddelde in lijn met de landelijke normen/gemiddelden voor alle niveaus.
Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - In 2022 is het vsv-gemiddelde onder de landelijke normen/gemiddelden.
Stand van zaken	<p><i>Ten tijde van schrijven zijn de voorlopige cijfers door een technische fout bij DUO niet beschikbaar. De meest recente actuele cijfers zijn de definitieve cijfers (gepubliceerd in november 2021) van 2019-2020. Deze cijfers zijn gelijk aan de voorlopige cijfers zoals in 2020 beschreven.</i></p> <p>Op basis van de definitieve cijfers 2019-2020 (uitgave februari 2021) had Lentiz 58 voortijdige schoolverlaters (vsv'ers). Dit komt neer op 3,9% vsv'ers voor de gehele instelling. Afgelopen jaren is sterk ingezet op het voorkomen van vsv'ers. Dit heeft geresulteerd in een daling van 1,0%-punt ten opzichte van het eerste referentiejaar 2017-2018 en een daling van 0,1%-punt ten opzichte van het voorgaande jaar 2018-2019. Op niveaus 2 en 3 scoort Lentiz boven de landelijke norm. Op niveau 2 is dit verklaarbaar door de plusvoorziening bij Lentiz MBO LIFE College, waarbij jongeren met gestapelde problematiek worden opgevangen nadat ze bij ander onderwijs zijn uitgevallen. Zij krijgen bij de plusvoorziening een nieuwe kans.</p>

Speerpunt 4: Kwaliteitszorg

Ambitie: Lentiz handelt op basis van een eigen heldere visie en kwaliteitseisen, met ruimte voor ontwikkeling en bijsturing. We borgen kwaliteit van onderwijs, actuele leerinhouden, bpv en examens door intern en extern intensief samen te werken bij de ontwikkeling hiervan en dit regionaal krachtig uit te voeren. Hierbij wordt specifiek aandacht besteed om de integratie van drie voorheen Edudelta-scholen met drie mbo-scholen van Lentiz te realiseren. Hierdoor is extra aandacht en inzet van middelen van belang.

4A: Versterken uitvoering kwaliteitszorgsysteem, mede door de integratie van drie voorheen Edudelta-scholen binnen Lentiz-mbo.

✓ **In 2022 hebben de mbo-opleidingen (nog steeds) een voldoende beoordeling.**

4A	Versterken uitvoering kwaliteitszorgsysteem, mede door de integratie van drie voorheen Edudelta-scholen binnen Lentiz-mbo.
Nulsituatie conform KA	Alle teams binnen Lentiz voeren structureel de quickscan en zelfevaluaties uit op teamniveau en passen daarmee structureel de pdca-cyclus toe op alle opleidingen, waardoor continu verbeteringen in de mbo-opleidingen worden aangebracht. Hierbij is een belangrijke doelstelling om innovaties en ontwikkelingen vanuit het bedrijfsleven continu op te nemen in onze opleidingen en bijbehorende toetsinstrumenten. Hierbij is aandacht voor examinering in de brede zin alsook specifiek voor de keuzedeexamens. Doordat we in de periode van de kwaliteitsagenda mbo te maken krijgen met de integratie van drie scholen van voorheen Edudelta met de drie oorspronkelijke mbo-scholen van Lentiz, is het van belang deze integratie vanuit het perspectief van kwaliteitszorg extra aandacht te geven. Hierbij werken we aan een gezamenlijke kwaliteitszorgmethodiek die de goede elementen van beide kanten verenigt voor het waarborgen van de kwaliteit van onderwijs en examens. Daarbij kiezen we de insteek in de periode 2018-2022 steeds meer op opleidingsteamniveau vorm te geven en in te richten. Dicht bij het onderwijsproces maar vanuit centrale afstemming en sturing zodat er één nieuw systeem over alle scholen heen ontstaat.
Ambitie 2020 conform KA	De integratie van de voorheen Edudelta-scholen met de Lentiz mbo-scholen op gebied van kwaliteitszorg is in de basis ingevoerd met oog voor onderwijs, begeleiding en examens. Iedere school heeft een gefundeerd oordeel over de kwaliteit van de opleidingen. De pdca-cyclus wordt zichtbaar toegepast. Er is een eenduidig en duidelijk kwaliteitsinstrumentarium in de vorm van quickscans, zelfevaluatie, interne en externe audits, o.a. vanuit het Kwaliteitsnetwerk mbo.
Ambitie 2022 conform KA	In 2022 hebben de mbo-opleidingen (nog steeds) een voldoende beoordeling.
Stand van zaken	In het najaar van 2021 heeft Lentiz deelgenomen aan de audit van het Kwaliteitsnetwerk mbo. De audit richtte zich op de kwaliteitszorg en op de doorstroom van vmbo naar mbo. Ook zijn er quickscans gedaan op de scholen. In gelijke trede met de afloop van deze kwaliteitsagenda mbo, nadert ook het strategisch meerjarenplan van Lentiz zijn einde in 2022. We zien in de quickscans daarom sturing op de afronding van verschillende doelstellingen. Daarnaast constateren we bij de inrichting van de pdca-cyclus, zoals bijvoorbeeld die van examinering, maar ook de kwaliteitsgesprekken met de raad van bestuur, dat de integratie van de drie scholen van voormalig Edudelta in zodanige mate gerealiseerd is, dat de verschillen in kwaliteitszorg vlak zijn gestreken. We zien dat aan de manier waarop gegevens aangeleverd worden, aan de discussies die gevoerd worden in het kader van kwaliteitszorg en de wijze waarop naar het opleidingsaanbod gekeken wordt.

	<p>We zijn in 2021 gestart met het herschrijven van het beleidsdocument Kwaliteitszorg binnen Lentiz. In dit document voegen we voor het eerst de visie op kwaliteitszorg in het vo en mbo samen. Dit doen we omdat de besturingsfilosofie van Lentiz voor vo en mbo gelijk is en de kijk op kwaliteitsbeleid weliswaar soms kleine verschillen kent, maar in hoofdlijnen gelijk is voor vo en mbo. We vertrouwen op onze eigen ervaring en het oordeel van de Inspectie van het Onderwijs dat de kwaliteitszorg reeds goed is en alleen nog maar verder versterkt kan worden.</p> <p>Rapport Auditcommissie Kwaliteitsnetwerk mbo</p> <p><i>Tijdens het intakegesprek dat het dialoogpanel voerde met de vertegenwoordigers van Lentiz, kwam naar voren dat er momenteel binnen Lentiz voldoende aandacht is voor kwaliteitszorg en -verantwoording. Dit bevestigen ook de meest recente bevindingen van de Inspectie van het Onderwijs, die 'lezen als een compliment' (jaarverslag Lentiz 2020). Wat het bestuur en de directie van Lentiz onderwijsgroep momenteel wel specifiek bezighoudt, is de vraag wat maakt dat steeds minder vmbo-leerlingen van Lentiz kiezen voor een vervolopleiding op het mbo. Dit baart zorgen, omdat er grote arbeidsmarkt vraagstukken liggen in de regio. Lentiz vraagt zich af hoe het komt dat er zoveel kansberoepen zijn maar dat het onvoldoende lukt om de vmbo-leerlingen van de Lentiz-scholen door te laten stromen naar het mbo-onderwijs van Lentiz. Meer inzicht hierin zou helpen om gericht te kunnen interveniëren.</i></p>
<p>Betrokkenheid studenten en docenten</p>	<p>In het inspectierapport heeft Lentiz complimenten ontvangen voor de manier waarop ons kwaliteitszorgsysteem is ingericht. Alle lagen van de instelling zijn betrokken bij het proces doordat plannen in elkaar overlopen. Op deze manier is iedereen betrokken. De docenten ervaren dat ook op deze manier. Zij zijn op de hoogte van de ontwikkelingen en kunnen deze vertalen naar hun eigen uitvoering. Ook studenten zijn betrokken bij het kwaliteitszorgsysteem. Zowel formeel (via de JOB-monitor) als informeel door middel van interne audits, tevredenheidsmetingen en gesprekken, worden zij betrokken bij de kwaliteit van het onderwijs.</p>
<p>Merkbaarheid en meetbaarheid</p>	<p>Het inspectierapport is uiterst tevreden over de kwaliteitszorg van Lentiz.</p>

4B: Professionalisering en deskundigheidsbevordering.

✓ **Er heeft aantoonbare deskundigheidsbevordering plaatsgevonden conform de professionaliseringsagenda/het professionaliseringplan van de school.**

4B	Professionalisering en deskundigheidsbevordering.
Nulsituatie conform KA	Professionalisering en deskundigheidsbevordering vinden binnen Lentiz op meer manieren plaats. Allereerst hanteert Lentiz een brede definitie van deskundigheidsbevordering. Volgens Lentiz beperkt deskundigheidsbevordering zich niet alleen tot het volgen van een training, opleiding of cursus. Deskundigheidsbevordering vindt plaats daar waar er direct een link is met de gestelde ambities. De bovenschoolse werkgroepen, deelname aan een beroepenveldencommissie en/of vakoverleggen zijn wat Lentiz betreft deskundigheidsbevordering. Uiteraard zijn er ook specifieke trajecten die medewerkers kunnen volgen om de deskundigheid te bevorderen. Binnen Lentiz was het gebruikelijk om per locatie een professionaliseringsagenda op te stellen. In 2019 zal, mede door de komst van de nieuwe locaties, op basis van de gestelde ambities uit deze kwaliteitsagenda mbo een gezamenlijke professionaliseringsagenda opgesteld worden waarin alle activiteiten, in de breedste zin van deskundigheidsbevordering, opgenomen zullen worden. Een belangrijk aandachtspunt hierbij zijn de deskundigheid en werving van jonge docenten voor met name de beroepsgerichte vakken. Door de aantrekkelijke economie is het in sommige vakgebieden (bijvoorbeeld Teelt) lastig om docenten te werven en te behouden.
Ambitie 2020 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - De professionaliseringsagenda is gekoppeld aan de ambities en doelstellingen binnen deze kwaliteitsagenda mbo. - Per mbo-school is er een professionaliseringsplan dat een duidelijke link heeft met de ambities uit het kwaliteitsplan en het meerjarenschoolplan.
Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Er heeft aantoonbare deskundigheidsbevordering plaatsgevonden, conform de professionaliseringsagenda/het professionaliseringplan van de school.
Stand van zaken	Elke mbo heeft de onderdelen van het kwaliteitsplan geïntegreerd in het schoolmeerjarenplan en vervolgens teamplan. Doordat de kwaliteitsagenda mbo onderdeel is van de dagelijkse uitvoering zijn ook de professionaliseringstrajecten daarop afgestemd. In 2021 zijn de werkgroepen gecontinueerd. Er hebben professionaliseringbijeenkomsten plaatsgevonden op verschillende thema's, bijvoorbeeld examinering (vaststellen examens, examenorganisatie, assessorentraining), curriculumvorming, digitale vaardigheden en AVG. Aandachtspunt voor de komende jaren is de uniformering van de professionaliseringsplannen tussen de scholen.
Verklaring afwijking	Niet alle professionaliseringstrajecten zijn doorgegaan. Een deel van de trajecten zijn geannuleerd vanwege corona.
Merkbaarheid en meetbaarheid	Ook de Inspectie van het Onderwijs heeft de professionaliseringstrajecten als positief beoordeeld: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Er vindt gezamenlijke professionalisering plaats bij het project elo.</i> - <i>In het kader van hybride leren/aansluiting bij de arbeidsmarkt worden meer docenten ingezet voor activiteiten met bedrijven (gastlessen, stagebezoeken, excursies, ontwikkelen curriculum), om een beter beeld te krijgen van de ontwikkelingen in de bedrijven.</i> - <i>Gezamenlijke scholing examencommissies nieuwe stijl, inclusief training examencommissies, assessorentraining, training vaststellingsadviescommissie.</i> - <i>Gezamenlijke scholing van alle docenten in het kader van AVG.</i>